

אָמַר לִיָּה טוֹפְסָרָא דְלִבְךָ בְּאַנְפְךָ שְׂכִיתָ. אָמַר לִיָּה לֹא עַל
 דִּיִּדֵי הוּא אֶלָּא עַל דִּיִּדְהוּ. אָמַר לִיָּה חֵס וְשְׁלוֹם
 דְּאַתְעַנְשׂוּ, אֶלָּא בְּגִין דְּמַלִּין אֲתַגְלִיין בִּינֵיִיהוּ כָּל כְּףָ.
 יְגִלוֹן בִּינֵי חֲבֵרֵיִיא יְלַפּוֹן אַנּוֹן אֲרַחִין (ואתבסקון) וְאַתְכַּסִּיין
 מַלִּין בְּגוֹוֵיִיהוּ. דְּהָא מַלִּין לֹא אֲתַגְלִיין אֶלָּא בִּינָא דְּהָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְכִים עֲמָנָא וְעַל יְדָנָא אֲתַגְלִיין
 מַלִּין.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי פְּתִיב, (ישעיה נח) אִזּוּ יְבַקַע כְּשֶׁחַר אֲוֶרְךָ וְגוֹ.
 זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַכְרִזָּא עַל בְּנוֵי וַיִּמָּא,
 אִזּוּ יְבַקַע כְּשֶׁחַר אֲוֶרְךָ וְאַרְכַּתְךָ מְהֵרָה תִצְמַח וְהִלְךְ לְפָנֶיךָ
 צְדָקָךָ וְכָבוֹד יִי יֵאֲסַפְךָ,

פְּרִשְׁת וַיֵּרָא אֵלָיו

זוהר

(דף צ"א ע"א), רַבִּי חֵיִיא פְּתַח (שיר
 השירים ב) הַנְּצַנִּים נִרְאוּ בְּאַרְץ
 עַת הַזְּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר
 נִשְׁמַע בְּאַרְצָנוּ. הַנְּצַנִּים
 נִרְאוּ בְּאַרְץ, כִּד בְּרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא.
 יְהִי בְּאַרְעָא כָּל חֵילָא
 דְּאַתְחִזִּי לָהּ. וְכֹלָא הוּא

מְדַרְשׁ הַנְּעִלָם

רַבְּנָן פְּתַחֵי בְּהַאי קְרָא (שיר
 השירים א) לְרִיחַ (לט ב) שְׁמֹנֶיךָ
 טוֹבִים שְׁמֵן תּוֹרַק שְׁמֹךְ וְגוֹ.
 תִּנּוּ רַבְּנָן הַאי גִּשְׁמַתָּא דְּדִבְרֵי
 אֵינִשׁ בְּשַׁעְתָּא דְּסִלְקָא
 כְּאַרְעָא לְרַקִּיעָא וְקוּיָמָא
 בְּהַהוּא זִיְהֵרָא עֲלָאָה
 דְּאַמְרוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְבַקֵּר לָהּ.

הָא שְׁמַע אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בֶּן יוֹחָאי כָּל נִשְׁמָתָא
 דְּצַדִּיקָיִיא בֵּינוּן דְּקַיִמָא
 בְּאַתְרֵי שְׂכִינְתָא יִקְרָא
 דְּחַזִּינָא לְמִיתָב, קוּדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא קָרִי לְאַבְהָתָא,
 וְאָמַר לֹון זִילוּ וּבְקֵרוּ
 לְפַלְגֵינָא צַדִּיקָא דְאַתָּא,
 וְאַקְדִּימוּ לִיהַ שְׁלָמָא מִן
 שְׁמַי. וְאַנּוּן אָמְרִין, מְאַרִי
 עֲלָמָא, לָא אֲתַחְזִי לְאַבָּא
 לְמִיזַל לְמַחְמֵי לְבָרָא, בְּרָא
 אֲתַחְזִי לְמִיחְמֵי וּלְמַחְזִי
 וּלְמַתְבַּע לְאַבּוּי.

וְהוּא קָרִי לְיַעֲקֹב וְאָמַר לִיהַ
 אַנְתְּ דְּהוּא לְךָ צַעֲרָא דְּבָנִין
 זִיל וְקַבִּיל (אוּלְפִינְהָ) פְּנֵי
 דְּפַלְגֵינָא צַדִּיקָא דְאַתָּא
 הָבָא, וְאַנָּא אִיזִיל עִמָּךְ. הָדָא

בְּאַרְעָא, וְלָא אַפִּיקַת אִיבִין
 בְּעֲלָמָא עַד דְּאַתְבְּרִי אָדָם,
 כֵּינוּן דְּאַתְבְּרִי אָדָם, כְּלָא
 אֲתַחְזִי (ד"א ל"ג לְמִיפְק) בְּעֲלָמָא,
 וְאַרְעָא גְלִיַּאת אִיבְהָא
 וְחִילָהָא דְאַתְפַּקְדוּ בָהּ.

כְּגוֹוְנָא דָּא שְׁמַיִם לָא יְהִיבוּ
 חִילִין לְאַרְעָא עַד
 דְאַתָּא אָדָם. הָדָא הוּא
 דְכֻתִּיב, (בְּרַאשִׁית ב) וְכָל שִׁיחַ
 הַשָּׂדֶה טָרֵם יִהְיֶה בְּאַרְץ וְכָל
 עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טָרֵם יִצְמַח כִּי
 לֹא הִמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל
 הָאָרֶץ וְאָדָם אֵין לְעַבֵּד אֶת
 הָאָדָמָה. אֲטַמְרוּ כָּל אַנּוּן
 תּוֹלְדִין וְלָא אֲתַגְלוּן, וְשְׁמִיָּא

סְתָרֵי תוֹרָה

(חסר) הוּרְמְנוּתָא דְמַלְכָּא אֲתַחְזִי בְּתַלְתַּת גְּוֹוְנִין, גְּוֹוִן חַד חִיזוּ דְאַתַּחְזִי
 לְעֵינָא מְרַחֵיק, וְעֵינָא לָא יְכִיל לְקַיִמָא בְּבְרִירוּ דְחַזִּי בְּגִין דְאַיְהוּ
 מְרַחֵיק, עַד דְנִטִּיל עֵינָא חִיזוּ זְעִיר בְּקַמִּיטוּ דִּילִיהַ. וְעַל דָּא כְּתִיב,

אֶת־עַפְּבוֹ דְלָא אֲמַטִּירוּ עַל
 אֶרְעָא, בְּגִין דְּאָדָם אֵין,
 דְּלָא אֲשַׁתְּכַח וְלָא אֲתַבְּרִי,
 וְכֹלָא אֲתַעֲכַב בְּגִינֵיהּ, כִּיּוּן
 דְּאֲתַחְזִי אָדָם, מִיַּד הַנְּצַנִּים
 נֵרְאוּ בְּאָרְץ וְכֹל חַיִּילִין
 דְּאֲתַטְּמְרוּ אֲתַגְּלִיאוּ
 וְאֲתַיְהִיבוּ בֵּהּ.

עַת הַנְּמִיר הַגִּיעַ, דְּאֲתַתְּקַן
 תְּקוּנָא דְּתוֹשְׁבַתָּן
 לְזַמְרָא קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מַה דְּלָא אֲשַׁתְּכַח עַד
 לָא אֲתַבְּרִי אָדָם. וְקוּל הַתּוֹר
 נִשְׁמַע בְּאֶרְצֵנוּ. דְּהָא (ד"א
 דָּא) (ד"א ל"ג כָּל) מְלָה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ד"א ל"ג
 דְּעַבְד) דְּלָא (דף צ"ב ע"ב) אֲשַׁתְּכַח

הוּא דְכַתִּיב, (תהלים כד)
 מִבְּקִשֵׁי פְּנִיךָ יַעֲקֹב סִלָּה.
 מִבְּקִשׁ לֹא נֶאֱמַר אֱלֹא
 מִבְּקִשֵׁי. אָמַר רַבִּי חֵיִיא
 מִרִּישֵׁיהּ דְּקָרָא מִשְׁמַע
 דְּכַתִּיב זֶה דוֹר דוֹרְשָׁיו וְגוֹ.
 אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר רַבִּי
 חֵיִיא (נ"א עֲקִיבָא) יַעֲקֹב אָבִינוּ
 הוּא כְּפִסָּא הַכְּבוֹד, וְכֵן תְּאֵנָא
 דְּבִי אֱלֵיהּ יַעֲקֹב אָבִינוּ הוּא
 כְּפִסָּא בְּפָנֵי עַצְמוֹ, דְּכַתִּיב,
 (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי
 יַעֲקֹב, בְּרִית פָּרַת קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב לְבַדּוֹ יוֹתֵר
 מִכָּל אֲבוֹתָיו דְּעֵבִיד לֵיהּ
 כְּפִסָּא הַכְּבוֹד. בַּר מִן
 קַדְמָאָה:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָוָה יְתִיב וְהָוָה
 לְעֵי בְּאוֹרֵייתָא. אֲתָא לְגַבִּייהּ

(ירמיה לא) מִרְחוֹק יִי נִרְאָה לִי.

גְּוֹן תְּנִיין חִיזוּ דְּהָאֵי (נ"א דְּחִד) עֵינָא בְּסַתִּימוּ דִּילֵיהּ, דְּהָאֵי גְּוֹן לָא
 אֲתַחְזִי לְעֵינָא, בַּר בְּסַתִּימוּ זַעִיר דְּנַקִּיט וְלָא קְיִימָא בְּבְרִירוּ, סְתִים
 עֵינָא וּפְתַח זַעִיר וְנַקִּיט הֵוָה חִיזוּ, וְגוּוֹן דָּא (נ"א גוּוֹן וְדָא) אֲצַטְרִיךְ
 לְפַתְרוּנָא לְקִימָא עַל מַה דְּנַקִּיט עֵינָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה א) מַה

רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר לִיהּ בְּמַאי
 קָא עָסִיק מַר. אָמַר לִיהּ
 בְּהַאי קָרָא דְכְּתִיב, (שְׁמוּאֵל א'
 ב') וְכִסָּא כְּבוֹד יִנְחִילֶם. מַהוּ
 כִּסָּא כְּבוֹד יִנְחִילֶם. זֶה יַעֲקֹב
 אֲבִינוּ דְעֵבִיד לִיהּ פְּרָסִי יִקָּר
 בְּלַחֲדוּי לְקַבְּלָא אוּלְפָן
 נִשְׁמָתָא דְעַדִּיקָא. וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲזִיל עִמִּיהּ בְּכָל
 רִישׁ יְרֵחָא וַיְרַחֵא. וְכַד חָמִי
 נִשְׁמָתָא יִקָּר אֶסְפֻּקְלָרִיאָה
 שְׂכִינְתָא דְמַאֲרִיָּה, מְבָרַכְתָּ
 וְסֹגְרַת קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (תְּהִלִּים קד) בְּרַכִּי נַפְשִׁי וְגו'.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא קָאִים עֲלוּהִי.
 וְנִשְׁמָתָא פְּתַח וְאָמַר יי
 אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד וְגו' כֹּל
 הַפְּרָשָׁה עַד סִיּוּמָא דְקָאֻמַר

אתה רואה.

גְּוֹון תְּלִיתָאָה הוּא זֶהר אֶסְפֻּקְלָרִיאָה דְלָא אֲתַחֲזִי בֵּיהּ כְּלָל, בַּר
 בְּגִלְגּוּלָא דְעֵינָא כַּד אֵיהוּ סְתִים בְּסִתִּימוּ וּמְגִלְגְּלִין לִיהּ בְּגִלְגּוּלָא
 וְאֲתַחֲזָאִי בְּהַאי גִלְגּוּלָא אֶסְפֻּקְלָרִיאָה דְנִהָרָא וְלָא יְכִיל לְקַיְמָא
 בְּהֵהוּא גְּוֹון בַּר דְּחִזִּי זֶהר מְנַהָרָא בְּסִתִּימוּ דְעֵינָא

בְּעֲלָמָא עַד דְּאֲתַבְרִי אָדָם.
 כִּיּוֹן דְּאֲשַׁתְּכַח אָדָם כּוּלָא
 אֲשַׁתְּכַח.

בְּתַר דְּחָטָא, כּוּלָא אֶסְתַּלַּק
 מֵעֲלָמָא וְאֲתַלְטִיא
 אֲרַעָא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (בְּרַאשִׁית א') אַרְוֶרָה הָאֲדָמָה
 בַּעֲבוּרֶךָ וְגו'. וְכְּתִיב כִּי
 תַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה לֹא תִסֶּף
 תֵּת פְּחָה לָךְ וְגו'. וְכְּתִיב
 וְקוּץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ.

אֲתָא נַח וְתַקֵּן קַרְדּוּמִין
 וּפְצִירִי בְּעֲלָמָא.

וְלַבְתַּר וַיִּשֶׁת מִן הַיִּין וַיִּשְׁכַּר
 וַיִּתְּגַל בְּתוֹךְ אֶהְלֵה. אָתוּ בְּנֵי
 עֲלָמָא וַחֲבוּ קַמִּיהּ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְאֶסְתַּלְקוּ חֵילִין

יִתְמוּ חֲטָאִים וְגו'. וְעוֹד אָמַר
 רַבִּי עֲקִיבָא וְלֹא דָא
 בְּלַחְדוּי אֵלָא מְשַׁבַּחַת לִיה
 עַל גּוּפָא דְאַשְׁתָּאָר בְּעֵלְמָא
 דִּין וְאָמַר (תהלים קג) בְּרַכִּי
 נַפְשִׁי אֶת יְיָ וְכָל קֶרְבִּי וְגו'.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזִיל.
 מְנָא לֹן הָאִי. מַהֲאִי קְרָא
 דְכְּתִיב וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ בְּאֵלוּנֵי
 מְמַרָא, זֶה יַעֲקֹב. מַהוּ
 מְמַרָא. מְשׁוּם דְאַחֲסִין מְאֲתָן
 עֲלֵמִין מְעַדָן וְהוּא כְּפִסָּא.
 אָמַר רַבִּי יַעֲחֶק מְמַרָא
 בְּגִימְטְרִיא מְאֲתָן וְתַמְנִין
 וְחַד הָוָה, מְאֲתָן דְּעַדָן
 דְכְּתִיב, (שיר השירים ח)
 וּמְאֲתָתִים לְנוֹטְרִים אֶת פְּרִיּוֹ,
 וְתַמְנִין וְחַד דְּהוּא כְּפִסָּא.
 וּבְגִין כֹּד אֲתִקְרִי וַיֵּרָא אֵלָיו
 יְיָ בְּאֵלוּנֵי מְמַרָא. וְעַל שׁוּם
 דָּא נִקְרָא מְמַרָא.

דְּאַרְעָא (דְּעֵלְמָא) כְּמִלְקֵדְמִין,
 וְהוּוּ קְיָיְמִי עַד דְּאַתָּא
 אֲבֵרָהִם.

כִּיּוֹן דְּאַתָּא אֲבֵרָהִם (לְעֵלְמָא)
 מִיַּד הַנְּצַנִּים נִרְאוּ
 בְּאַרְצֵן, אֲתַתְקֵנוּ וְאַתְגְּלוּ כָּל
 חֵילִין בְּאַרְעָא. עֵת הַזְּמִיר
 הִגִּיעַ. בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר לִיה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיתְגְּזֹר,
 כִּיּוֹן דְּמָטָא הֵהוּא זְמַנָּא
 דְּבֵרִית אֲשַׁתְּכַח בֵּיה
 בְּאַבְרָהָם וְאַתְגְּזֹר. כְּדִין
 אֲתִקְיִים בֵּיה כָּל הָאִי קְרָא,
 וְאַתְקִיִּים עֲלֵמָא, וּמְלָה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה
 בְּאַתְגְּלִיָּא בֵּיה הָדָא הוּא
 דְכְּתִיב וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל לו) הִיָּתָה עָלַי יָד יְיָ (יחזקאל לג) (נ"א וַיֵּד יְיָ הִיָּתָה אֵלַי)
 וַיֵּד יְיָ עָלַי חֲזָקָה. וְכִלְהוּ מִתְפָּרְשָׁן מִנְּבִיאֵי קְשׁוּט. בַּר מְשָׁה מְהִימְנָא
 עֲלָאָה דְּזֹכָה לְאַסְתְּכָלָא לְעֵילָא בְּמָה דְּלֹא אֲתַחֲזִי כָּלְל. עֲלֵיהָ כְּתִיב,
 (במדבר יב) לֹא כֵן עֲבַדִּי מְשָׁה וְגו'.

וַיֵּרָא אֵלָיו אֲתַחֲזִי וְאַתְגְּלִי לִיה שְׁכִינְתָּא גּוֹ אַנּוּן דְּרַגִּין דְּאַתְחַבְּרוּ

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מֵהוּ
בְּאֵלֹהֵינוּ. רְצוֹנוֹ לֹאמַר תּוֹקֵפוֹי
הֵדָא הוּא דְכִתְיָב, (בראשית מט)
אָבִיר יַעֲקֹב. וְהוּא יוֹשֵׁב
פֶּתַח הָאֵהֶל. הֵדָא הוּא
דְכִתְיָב, (תהלים טו) יִי מִי יִגְוֹר
בְּאֵהֶלְךָ וְגו'. פְּחוּם הַיּוֹם.
דְכִתְיָב, (מלאכי ג) וְזָרְחָה לְכֶם
יְרֵאֵי שְׁמֵי שְׁמֵשׁ צְדָקָה
וּמְרַפָּא בְּכִנְפֵיהָ.

אָמַר רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זַבְדִּי
בְּהָיִיא שְׁעֵתָא אֲזִיל קוּדְשָׁא
בְּרִיד הוּא, וּבְגִין דְשָׁמְעִין
אֲבָהֵתָא אֲבָרְהָם וַיִּצְחָק
דְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא אֲזִיל
לְגַבִּיּהָ. תְּבַעֲיָן מִן יַעֲקֹב
לְמִיזַל עֲמֵהוֹן וּלְאַקְדָּמָא לִיה
שְׁלָם וְאַנּוּן קְיַיְמִין עֲלוּהֵי.
מִמַּאי דְכִתְיָב וַיִּשָּׂא עֵינָיו
וַיְרֵא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח הָאֵי קָרָא
(בשעתא) בְּתַר דְּאֶתְגִּזֹר
אֲבָרְהָם. דְּעַד לָא אֶתְגִּזֹר לָא
הָוֵה מַלְיִל עֲמִיהָ אֶלָּא מִגֹּז
דְּרָגָא תַתָּא, וְדַרְגִין עֲלָאִין
לָא הָווּ קְיַיְמִי עַל הָהִיא
דְּרָגָא. כִּיּוֹן דְּאֶתְגִּזֹר מִיַּד
הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאַרְץ אֱלִין
דְּרַגִין תַתָּאִין דְּאַפִיקַת
וְאֶתְקִינַת הָאֵי דְרָגָא תַתָּא.
עַת הַזְמִיר הִגִיעַ אֵלִין עַנְפוֹי
דְּעַרְלָה. וְקוּל הַתּוֹר נִשְׁמַע
בְּאַרְצֵנוּ. דָּא קוּל דְּנַפְיָק מִגֹּז
(דף צח ע"א) הָהוּא פְּנִימָאָה דְכִלָּא
וְהָהוּא קוּל נִשְׁמַע וְדָא קוּל
דְּגִזֹר מְלָה לְמַלְלָא וְעָבִיד
לָהּ שְׁלִימוּ.

בְּסִטְרוֹי, מִיכָא'ל לְסִטְרָא יְמִינָא. גְּבַרְיָא'ל לְסִטְרָא שְׂמָאלָא. רְפָא'ל
לְקַמָּא. אוּרְיָא'ל לְאַחֹרָא. וְעַל דָּא אֶתְגַּלְיָא עֲלֵיהָ שְׂכִינְתָא בְּהַנִּי
אֵלֹהֵינוּ (נ"א צוּלְמִין) דְּעַלְמָא, בְּגִין לְאַחֲזָאָה קַמִּיָּהוּ בְּרִית (ד"א ל"ג
קְדָמָאָה רְשִׁימוּ) קְדִישָׁא דְהוּוּ בְּכָל עַלְמָא בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא.
וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהֶל. מֵאַן פֶּתַח הָאֵהֶל. דָּא אֶתְר דְּאַקְרֵי בְּרִית רְזָא

תָּא תּוּזִי, דְעַד לָא אַתְגְּזֹר
 אֲבִרְהֵם לָא הוּהּ עֲלֵיהּ
 אֱלָא הַאי דְרָגָא (כח ב)
 כְּדָא מְרַן, כִּיּוֹן (לְבַתֵּר) דְאַתְגְּזֹר
 מַה פְּתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים יִי.
 לְמַאן, דְהָא לָא פְתִיב וַיֵּרָא
 יִי אֶל אֲבִרְם. דְהַאי לְאֲבִרְם
 מַאי שְׂבַחָא הָכָא יִתִּיר
 מִבְּקִדְמִיתָא עַד לָא אַתְגְּזֹר
 דְכִתִּיב וַיֵּרָא יִי אֶל אֲבִרְם.
 אֱלָא רְזָא סְתִימָא אִיהוּ,
 וַיֵּרָא אֱלֹהִים יִי. לְהֵהוּא דְרָגָא
 דְמִלִּיל עֲמִיָה, מַה דְלָא הוּהּ
 מִקְדַּמַּת דְנָא עַד דְלָא
 אַתְגְּזֹר. דְהַשְׁתָּא אַתְגְּלִי קוּל
 וְאַתְחַבֵּר בְּדַבּוּר כְּדִ מִלִּיל
 עֲמִיָה. וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח

נְצִבִים עָלָיו. שְׁלֵשָׁה אַנְשִׁים
 (דְקִימִין) אֱלִין אֲבִהֶתָא
 אֲבִרְהֵם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב
 דְקִימִין עֲלוּהִי וְחִמוּ עוּבְדִין
 טְבִין (נ"א דְעַבְד) דְעַבְדִין. וַיֵּרָא
 וַיֵּרֶץ לְקִרְאָתֵם מִפֶּתַח הָאֵהָל
 וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה. מְשׁוּם דְחִמִּי
 שְׂכִינַת יִקְרָא עֲמַהוּן הָדָא
 הוּא דְכִתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) עַל
 כֵּן עֲלָמוֹת אֲהַבּוּךְ (אֵלֹהִים
 הָאֲבוֹת):

דְבַר אַחֵר וַיֵּרָא אֱלֹהִים יִי
 בְּאֵלֹהֵי מִמְרָא. רַבְּנָן פְּתַחִי
 בְּהַאי קְרָא בְּשַׁעַת פְּטִירְתוֹ
 שֶׁל אָדָם. דְתַנְיָא אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה בְּשַׁעַת פְּטִירְתוֹ שֶׁל
 אָדָם הוּא יוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל
 שֶׁהַנְּשָׂמָה מִתְפָּרֶדֶת מִן
 הַגּוֹף. וְלֹא נִפְטַר אָדָם מִן
 הָעוֹלָם עַד שְׂרוּאָה אֶת

דְמַהִימְנוּתָא. כְּחוּם הַיּוֹם. דָּא רְזָא דְאַתְדַּבֵּק בֵּיהּ אֲבִרְהֵם תּוּקְפָא
 דְסִטְרָא דִימִינָא דְרָגָא דִילִיָה. פֶּתַח (דף צח ע"ב) הָאֵהָל. רְזָא דְתַרְעָא
 דְצַדִּיק פֶּתַח דְמַהִימְנוּתָא, דְכִדִּין עָאֵל בֵּיהּ אֲבִרְהֵם בְּהֵהוּא רְשִׁימָא
 קְדִישָׁא. כְּחוּם הַיּוֹם. דָּא צְדִי"ק דְרָגָא דְחַבּוּרָא חָדָא דְעָאֵל בֵּיהּ מֵאָן
 דְאַתְגְּזֹר וְאַתְרִשִׁים בֵּיהּ רְשִׁימָא קְדִישָׁא, דְהָא אַתְעַבֵּר מְעַרְלָה וְעָאֵל

הַשְּׂכִינָה הִדָּא הוּא דְכְּתִיב
 (שמות לג) כִּי לֹא יֵרָאֵנִי הָאָדָם
 וַחֲיִי. וּבְאִין עִם הַשְּׂכִינָה
 שְׁלֹשָׁה מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת לְקַבֵּל
 נְשָׁמְתוֹ שֶׁל צְדִיק. הִדָּא הוּא
 דְכְּתִיב וַיְרָא אֵלָיו יי וְגו'.
 כְּחוּם הַיּוֹם. זֶה יוֹם הַדִּין
 הַבּוֹעֵר כְּתַנּוּר לְהַפְרִיד
 הַנְּשָׁמָה מִן הַגּוֹף.

וַיֵּשֶׁא עֵינָיו וַיְרָא וְהִנֵּה
 שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים. הַמְּבַקְרִים
 מַעֲשָׂיו מֵהַ שְׁעָשָׂה, וְהוּא
 מוֹדֵה עֲלֵיהֶם בְּפִיו. וּכְיוֹן
 שֶׁהַנְּשָׁמָה רוֹאָה כֶּךָ, יוֹצֵאת
 מִן הַגּוֹף עַד פֶּתַח בֵּית
 הַבְּלִיעָה, וְעוֹמֶדֶת שָׁם עַד
 שְׁמִתּוּדָה כָּל מַה שְׁעָשָׂה
 הַגּוֹף עִמָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאִז
 נְשָׁמַת הַצְּדִיק הִיא שְׂמֻחָה
 בְּמַעֲשֵׂיהָ וּשְׂמֻחָה עַל

הָאֲהֵל. וְהוּא וְלֹא גָלִי מֵאֵן.
 אֲלֹא הִכָּא גָלִי חֲכֻמָּתָא
 דְּכֻלְהוּ דְּרַגִּין שָׂרוּ עַל הַאי
 דְּרַגָּא תַתָּאָה בְּתַר דְּאֲתַגְזֹר
 אַבְרָהָם.

תָּא חֲזִי, וַיְרָא אֵלָיו יי. דָּא
 הוּא רָזָא דְקוֹל
 דְּאֲשַׁתְּמַע דְּאֲתַחְבַּר בְּדַבּוּר
 וְאֲתַגְלִי בֵּיתָהּ. וְהוּ"א יוֹשֵׁב
 פֶּתַח הָאֲהֵל, דָּא עֲלָמָא
 עֲלָאָה דְקָאִים לְאֲנַהָרָא
 עֲלֵיהָ. כְּחוּם הַיּוֹם. דְּהָא
 אֲתַנְהִיר יְמִינָא דְרַגָּא
 דְּאַבְרָהָם אֲתַדְּבִק בֵּיתָהּ. דְּבַר
 אַחַר כְּחוּם הַיּוֹם בְּשַׁעֲתָא
 דְּאֲתַקְרִיב דְּרַגָּא לְדְרַגָּא
 בְּתִיאֻבְתָּא דְדָא לְקַבֵּל דָּא,

בְּקִיּוּמָא דְתַרִּין דְּרַגִּין אֵלִין דְּאֲנֹן רָזָא דְמַהִימְנוּתָא:
 וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים וְגו'. אֵלִין תְּלַת מְלָאכֵין שְׁלִיחֵין דְּמַתְּלַבְּשָׁן
 בְּאִוִּירָא וְנַחְתִּי לְהַאי עֲלָמָא (וְאֲתַחְזִין) (לד ע"א) בְּחִזּוֹן דְּבַר נֶשׁ. וְתַלְתַּת

בְּקִדּוּנָהּ. דְּתַאנָּא אָמַר רַבִּי
יִצְחָק נִשְׁמְתוּ שֶׁל צְדִיק
מִתְאַוָּה אֵימְתִי תֵּצֵא מִן
הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא הַבֵּל, כְּדִי
לְהִתְעַנֵּג בְּעוֹלָם הַבָּא.

תָּנוּ רַבָּנָן בְּשַׁחֲלָה רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, הֵהוּא יוֹמָא
עָרַב שַׁבַּת הָהוּא, וְאוֹתִיב
לִימִינֵיהּ הוֹרְקָנוּס בְּרִיהּ,
וְהוּא מְגַלִּי לִיהּ עֲמִיקְתָּא
וּמִסְתַּרְתָּא, וְהוּא לֹא הָוָה
מְקַבֵּל בְּדַעְתֵּיהּ מַלְיָא,
דְּחָשִׁיב כְּמַטוֹרֶף בְּדַעְתֵּיהּ
הָהוּא. בִּיּוֹן דְּחָמָא דְּדַעְתָּא
דְּאֲבוּי מְתִישְׁבָא עֲלוּי, קַבִּיל
מִנֵּיהּ מָאָה וְתַמְנִין וְתִשְׁעָה
רְזִין עֲלָאִין.

כַּד מָטָא לְאַבְנֵי שִׁישׁ
דְּמַתְעָרְבֵי בְּמֵאָה עֲלָאָה,

וַיְרֵא אֱלֹהֵינוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא
עַד לֹא אֶתְגַּזֵּר
אַבְרָהָם הָוָה אֲטִים. בִּיּוֹן
דְּאֶתְגַּזֵּר אֶתְגַּלִּי כְּלָא וְשָׂרָא
עָלֶיהָ שְׂכִינְתָא בְּשְׁלִימוּ
כְּדָקָא יְאוּת. תָּא חֲזִי וְהוּא
יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהֶל. וְהוּא. דָּא
עֲלָמָא עֲלָאָה דְּשָׂרֵי עַל הָאֵי
עֲלָמָא תִּתְאַה. אֵימְתִי כְּחוּם
הַיּוֹם בְּזַמְנָא דְּתִיאֻבְתָּא
דְּחַד צְדִיק לְמִשְׁרֵי בֵּיתָא.

מִיָּד וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיְרֵא וְהִנֵּה
שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים
עָלָיו. מֵאֵן אַנּוּן שְׁלֹשָׁה
אַנְשִׁים. אֵלִין אַבְרָהָם יִצְחָק
וַיַּעֲקֹב דְּקִימֵי עָלֶיהָ דְּהָאֵי
דְּרַגָּא, וּמְנִיֵּיהּוּ (דף צט ע"א) יִנִּיק

הוּוּ כְּגוֹנוּא דְּלַעֲיָלָא, בְּגִין דְּקָשְׁת לָא אֶתְחַזִּי אֲלָא בְּגוֹנוּנִין תְּלַתָּא
חֲוֹר וְסוּמְק וַיְרוּק. וְהָכִי הוּא וְדָאֵי.

וְאֵלִין אַנּוּן שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים תְּלַתָּא גּוֹנוּנִין, גּוֹן חֲוֹר, גּוֹן סוּמְק, גּוֹן

תּוֹסֵפֶת א

וַיֵּרָא אֵלָיו יי בְּאֵלוֹנֵי מְמַרָא. אַמַּאי בְּאֵלוֹנֵי מְמַרָא, וְלֹא בְּאַתְרֵי אַחֲרָא.
 אֵלָא בְּגִין דִּיהִיב לִיה עֵיטָא עַל גְּזִירוֹ דְקַיִמָא דִּילִיה. בְּשַׁעֲתָא
 דְאָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם לְמַגְזֵר אֲזַל אַבְרָהָם לְמַלְךְ עַם חֲבָרוּי,
 אָמַר לִיה עֲנֵר (אולי ר"ל כבר עברו עליך צ' שנה ואולם גם יותר שהם צ"ט כמ"ש
 בתוה"ק. ולא חשב הפרט) אַנְתָּ בֶן תְּשַׁעִין שְׁנִין וְאַתָּ מַעֲיֵק גְרַמָּה.

אָמַר לִיה מְמַרָא דְכֶרֶת יוֹמָא דְרָמוֹ לָךְ כְּשִׁדְאֵי בְּאַתּוֹן דְנוֹרָא. וְהָהוּא כְּפָנָא
 דְעֵבֵר עַל עֲלָמָא דְכְּתִיב, (בראשית יב) וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּרֵד אַבְרָם
 מִצְרַיִמָה. וְאַנּוֹן מְלָכִין דְרָדְפוּ בְּתַרְיָהוֹן וּמַחִית יַתְהוֹן וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 שְׁזַבִּינָהּ מִכְּלָא וְלֹא יָכִיל בַּר נֶשׁ לְמַעַבְד לָךְ בִּישׁ. קוּם עֲבִיד פְּקוּדָא
 דְמָרָה. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מְמַרָא אַנְתָּ יַהֲבַת לִיה עֵיטָא לְמַגְזֵר,
 חִיָּה לִית אָנָּא מִתְגַּלִּי עֲלִיה אֵלָא בְּפִלְטָרִין דִּילָךְ, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב
 בְּאֵלוֹנֵי מְמַרָא (עד כאן התוספתא):

סתרי תורה

יְרוּק. גְּוֹן חַוּוֹר דָּא מִיכָאֵל בְּגִין דְאִיהוּ סְטָרָא דִימִינָא. גְּוֹן סוּמְק
 דָּא גְּבַרְיָאֵל סְטָרָא דִשְׁמָאֵלָא. גְּוֹן יְרוּק דָּא רְפָאֵל, וְהַנִּי אַנּוֹן תְּלַת
 גְּוֹנִין דְקֻשְׁת דְקֻשְׁת לָא אַתְחַזִּי אֵלָא עֲמַהוֹן, וּבְגִין כֶּף וַיֵּרָא אֵלָיו,
 גְּלוּי שְׁכִינָה בְּתַלְת גְּוֹנִין אֵלִין.

וְכִלְהוּ אֲצַטְרִיכוּ, חַד לְאַסְיָא מִן הַמִּילָה וְדָא רְפָאֵל מְאָרִי דְאַסּוֹן.
 וְחַד לְבִשְׂרָא לְשָׂרָה עַל בְּרָא וְדָא אִיהוּ מִיכָאֵל בְּגִין דְאִיהוּ אַתְמַנָּא

בְּכֹה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וּפְסֵק
לְמִימֵר, אָמַר קוּם הָתָם בְּרִי.
אָמַר לִיָּה אָבִא לָמָּה. אָמַר
לִיָּה חֲזִינָא דְאַוּחִית חֶלְפֵּי מִן
עֲלָמָא. אָמַר לִיָּה זִיל וַאימָא
לְאַמְרֵךְ דְּתַסְתַּלֵּק תַּפְלָאֵי
בְּאַתֵּר עֲלָאָה, וּבְתֵר
דְּאַסְתַּלֵּק מִן עֲלָמָא וַאיִתִּי
הֵבֵא לְמַחְמֵי לְהוּן לָא תְבַכֵּי
דְּאַנּוּן קְרִיבִין עֲלָאִין וְלָא
תַּתְּאִין וְדַעֲתָא דְבֵר נֶשׁ לָא
יֵדַע בְּהוּ.

עַד דְּהוּוּ יְתֵבִי, עָאלוּ חֲפִימֵי
דְּרָא לְמַבְקֵר לִיָּה, אֹלִיט
לְהוּ עַל דְּלָא אָתוּ לְשִׁמְשָׂא
לִיָּה דְּתַנִּינֵן גְּדוּלָּה שְׁמוּשָׁה
יּוֹתֵר מִלְּמוּדָּה. עַד דְּאַתָּא
רַבִּי עֲקִיבָא, אָמַר לִיָּה
עֲקִיבָא עֲקִיבָא לָמָּה לָא
אַתִּית לְשִׁמְשָׂא לִי (דְּהָא אָתָּא

(יְסוּדָא דְעֲלָמָא) וַאֲתַזֵּן. כְּדִין וַיֵּרָא
וַיֵּרֶץ לְקִרְאָתָם. דְּתִיאֹבְתָא
דְּהָאֵי דְרָגָא תַּתְּאָה
לְאַתְחַבְּרָא בְּהוּ וְחֲדוּוּתָא
דִּילָּה לְאַתְמִשְׁכָּא אַבְתְּרִיָּהוּ.
וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה, לְאַתְתַּקְנָא
כְּרַסִּיא לְגַבִּיָּהוּ.

תָּא חֲזִי, עַבְד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְדוּד מִלְּפָא חַד
סְמְכָא מְכַרְסִיא עֲלָאָה
כְּאַבְהֵן. וַאֲף עַל גַּב דְּאִיָּהוּ
כְּרַסִּיא לְגַבִּיָּהוּ. אַבְל
בְּזַמְנָא דְּאַתְחַבְּר בְּהוּ אִיָּהוּ
חַד סְמְכָא לְאַתְתַּקְנָא
בְּכַרְסִיא עֲלָאָה. וּבְגִין כֶּף
נָטַל מִלְּכוּתָא (עט ב) בְּחַבְרוֹן
דְּדוּד מִלְּפָא שְׁבַע שָׁנִין
לְאַתְחַבְּרָא בְּהוּ. וְהָא אָתְמַר.

לְיַמִּינָא וְכַל טְבִין וּבְרַכָּאן בִּיָּדִיה אָתְמַסְרֵן מִסְטְרָא דִּימִינָא. וְחַד
לְהַפְכָּא לְסְדוּם וְדָא אִיָּהוּ גַבְרִיאֵל דְּאִיָּהוּ לְשִׁמְאַלָּא. וַאִיָּהוּ מְמַנָּא עַל
כֹּל דִּינִין דְּעֲלָמָא מִסְטְרָא (דְּדִינָא) דְּשִׁמְאַלָּא לְמִידֵן וְלְמַעַבַּד עַל יְדָא

עָתָּה לֹא־צָרָפָא. אָמַר לִיהִ רַבִּי
לֹא הוּהוּ לִי פְּנֵאִי. אֶרְתַּח
אָמַר אֶתְמַהֵה עֲלֶךָ אִי תַמּוֹת
מִיתַת עֲצָמְךָ. לְטִייה דִּיהֵא
קָשָׁה מִכְּלָהוֹן מִיתַתִּיה.

בְּכִי רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר לִיהִ
רַבִּי אֹלִיף לִי אֹרִייתָא.
אֶפְתַּח פּוּמִיה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה. אֶתָּא
אִשָּׁא וְאֶסְחַר לְתַרוּוִיהוֹן.
אָמְרוּ חֲפִימֵיָא שְׁמַע מִינָה
דְּלִית אֲנִן חֲזִיין וּכְדֵאִין לְכָךְ,
נִפְקוּ לְפַתְחָא דְּבִרָא וַיְתִיבוּ
תַפְזוֹ, הוּהוּ מַה דְּהוּהוּ וְאֹל
אִשָּׁא.

וְאֹלִיף בְּבִהְרַת עֲזָה תִלַּת
מָאָה הֶלְכוֹת פְּסוּקוֹת,
וְאֹלִיף לִיהִ רִי"ו טַעֲמִים
דְּפִסּוּקֵי דִשְׁוִיר הַשִּׁירִים. וְהוּוּ
עֵינֹו דְּרַבִּי עֲקִיבָא נַחְתִּין

רַבִּי אַבְּא פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים)
מִי יַעֲלֶה בְּהַר יְיָ וְיִמִּי
יִקוּם בְּמִקּוֹם קְדָשׁוֹ. תָּא חֲזִי,
כָּל בְּנֵי עֲלָמָא לֹא חֲמָאן עַל
מָה קְיִימֵי בְּעֲלָמָא, וַיּוֹמִין
אֲזִלִּין וְסִלְקִין וְקִיִּימֵי קָמִי
קוּדְשָׁא בְּרִידָהוּא, כָּל אֲנָוִן
יּוֹמִין דְּבְנֵי נְשָׂא קְיִימֵי בְּהוּ
בְּהֵאִי עֲלָמָא, דְּהֵא פְּלָהוּ
אֶתְבְּרִיאוּ וְכִלְהוּ קְיִימֵי
לְעֵילָא, וּמִנְלָן דְּאֶתְבְּרִיאוּ,
דְּכַתִּיב, (תהלים קלט) יָמִים
יּוֹצְרוּ.

וְכַד מְטָאן יּוֹמִין לְאַסְתִּלְקָא
מֵהֵאִי עֲלָמָא. פְּלָהוּ קְרִיבִין
קָמִי מְלָכָא עֲלָאָה, הִדָּא הוּא
דְּכַתִּיב, (מלכים א ב) וַיִּקְרְבוּ יָמֵי

דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת דְּאִיהוּ מְאָרִי דְּקִטּוּלָא דְּבִי מְלָכָא.

וְכִלְהוּ עֲבָדוּ שְׁלִיחְתָּהוֹן, וְכֹל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לִיהִ. מְלָאָךְ
גְּבַרִיא"ל בְּשְׁלִיחוּתָא לְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, וּמִלְאָךְ הַמּוֹת בְּשְׁלִיחוּתִיה
לְנַפְשָׁא דִּיצַר הָרַע. וְעַם כָּל דָּא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא לֹא נִפִּיק עַד דְּחֲזִי
שְׁכִינְתָּא.

מֵיָא. וְאֶתְחִזֵּר אֲשָׂא
 בְּקַדְמֵיָתָא. כִּד מְטָא לְהָא
 פְּסוּקָא (שיר השירים ב) סְמִכּוּנֵי
 בְּאֲשֵׁישׁוֹת רַפְדוּנֵי בַתְּפוּחִים
 כִּי חוֹלֵת אֶהְבֶּה אָנִי, לָא
 יִכִּיל לְמַסְבַּל רַבִּי עֲקִיבָא
 וְאָרִים קָלִיָּה בְּכַבֵּיָתָא וְגַעֵי
 וְלָא הָוָה מְמַלֵּל מִדְּחִילוֹ
 דְשְׂכִינְתָא דְהוֹת תַּמָּן.

אוּרֵי לִיָּה כָּל עֲמִיקְתָּא וְרוּזִין
 עֲלֵאִין דְהוּהָ בֵּיה בְּשִׁיר
 הַשִּׁירִים. וְאוּמֵי לִיָּה אוּמָאָה
 דְלָא לִישְׁתַּמֵּשׁ בְּשׁוּם חַד
 פְּסוּק מִנִּיה כִּי הֵיכִי דְלָא
 לִיְחַרֵּיב עֲלֵמָא, קוּדְשָׂא
 בְּרִיךְ הוּא בְּגִינִיָּה. וְלָא בְּעֵי
 קַמִּיָּה דִישְׁתַּמְשׁוֹן בֵּיה (דף צט
 ע"א) בְּרִיָּתִי מְסִגִּיאוֹת
 קְדוּשָׁתָא דְאֵית בֵּיה. לְבַתֵּר
 נְפִיק רַבִּי עֲקִיבָא וְגַעֵי

דְּוֹד לְמוֹת. (בראשית מז) וַיִּקְרְבוּ
 יַמֵּי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת. בְּגִין דְכִד
 בַּר נֶשׂ אִיהוּ בְּהָא עֲלֵמָא
 לָא אֲשַׁגַּח וְלָא אֶסְתַּכַּל עַל
 מַה קָאִים, אֲלָא כָּל יוּמָא
 וַיּוּמָא חָשִׁיב כְּאֵלוֹ הוּא אֲזִיל
 בְּרַקְנֵיָא, דְהָא כִּד נִשְׁמַתָּא
 נְפַקַת מֵהָא עֲלֵמָא לָא
 יִדְעַת לְאֵן אֲרַחָא סְלִקִין לָהּ.
 דְהָא אוּרְחָא לְסִלְקָא לְעִילָא
 לְאַתֵּר דְנִהֲרִירָא דְנִשְׁמַתִּין
 עֲלֵאִין נִהֲרִין, לָא (דף צט ע"ב)
 אֶתִּיָּהִיב לְכֻלְהוֹן נִשְׁמַתִּין,
 דְהָא כְּגוּוּנָא דְאִיהוּ אֲמִשִּׁךְ
 עֲלֵיָּה בְּהָא עֲלֵמָא, הֵכִי
 אֶתְמַשְׁכַּת לְבַתֵּר דְנִפְּיָק
 מִנִּיָּה.

כִּד חֲמָא לֹוֹן מִתְחַבְּרָן כְּחָדָא כְּדִין חֲמָא שְׂכִינְתָּא (דף צט ע"ב) (כְּגוּוּנָא דְא)
 בְּגוּוּנָהָא וְסָגִיד דְכְּתִיב, (בראשית לג) וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה. כְּגוּוּנָא דִיעֻקֵּב
 שְׁנָאֵמֵר (בראשית מז) וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֵאשׁ הַמֶּטֶה לְשְׂכִינָה. וְלִגְבֵי
 שְׂכִינְתָּא אָמֵר בְּשֵׁמָא אֲדנִי, וְלִגְבֵי צְדִיק אָדוּן. דְהָא כְּדִין אֲקָרִי
 אָדוּן כָּל הָאָרֶץ כִּד אֶתְנַהֲרָא מְצַדִּיק וְאֶתְנַהֲרָא בְּגוּוּנָהָא, דְהָא בְּגִין

וְנִבְעֵין עֵינוּי מֵאָ, וְהוּה
אָמַר, וּוי רַבִּי, וּוי רַבִּי,
דְּאַשְׁתָּאָר עֲלָמָא יְתוּם מְנַךְ.
עָאלוּ כָּל שְׂאָר חַבְיִמֵּיא
גְּבִייה וְשָׂאלוּ לִיה וְאַתִּיב
לְהוֹן.

הוּה דְּחִיק לִיה (שְׁעָתָא) לְרַבִּי
אֱלִיעֶזֶר, אֲפִיק תִּירֵי דְּרוּעוּי
וְשׁוֹינֹן עַל לְבִיָּה. פְּתַח
וְאָמַר, אִי עֲלָמָא עֲלָמָא
עֲלָאָה, חֲזֵרַת לְאַעְלָא
וְלֵאגְנָזָא מִן תַּתְּקָאָה כָּל נְהִירוּ
וּבוּצִינָא. וּוי לְכוּן תִּירֵי דְּרַעִי
וּוי לְכוּן תִּירֵי תוֹרוֹת
דִּישְׁתַּפְּחוּן יוֹמָא דִּין מִן
עֲלָמָא. דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק כָּל
יוֹמוּי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הוּה
נְהִירָא שְׂמַעְתָּא מְפוּמִּיה
כְּיוֹמָא דְּאַתִּיהִיבַת בְּטוֹרָא
דְּסִינֵי.

תָּא חֲזִי, אִי בַר נֶשׁ
אַתְּמִשִּׁיךְ בְּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְתִיאֻבְתָּא דִּילִיה
אַבְתְּרִיה בְּהֵאִי עֲלָמָא,
לְבַתַּר כַּד נְפִיק מִנִּיה, אִיהוּ
אַתְּמִשִּׁיךְ אַבְתְּרִיה וְיַהֲבִין
לִיה אוֹרַח לְאַסְתִּלְקָא
לְעִילָא, בְּתַר הַהוּא מְשִׁיכוּ
דְּאַתְּמִשִּׁיךְ בְּרַעוּתָא כָּל
יוֹמָא בְּהֵאִי עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי אָבָא יוֹמָא חַד
אַעֲרַעְנָא בְּחַד מְתָא
מֵאַנּוּן דְּהוּוּ מִן בְּנֵי קְדָם,
וְאָמְרוּ לִי מִהֵיא חֲכַמְתָּא
דְּהוּוּ יְדַעִין מִיוֹמֵי קַדְמָאִי
וְהוּוּ אֲשַׁכְּחֵן סְפָרִין דְּחֲכַמְתָּא
דְּלַהוֹן, וּיקְרִיבוּ לִי חַד סְפָרָא.

(דא איהו כגוננא דא כדן) דא אשתלים לעילא.

מֵהַכָּא, דְּחִיזוּ דְּלַתְתָּא מְשִׁיךְ מְשִׁיכוּ מְלַעֲיִלָא, דְּהָא גְּוּוּנִין אֲלִין
מְשַׁכִּין מְשִׁיכָא מְלַעֲיִלָא מֵאַנּוּן מְקוֹרִין עֲלָאִין. אַדְנִי מְשַׁכָּא מְלַעֲיִלָא
בְּאַלִין תְּלַת גְּוּוּנִין דְּאַתְּלַבֶּשׁ בְּהוּ, וּבְהוּ נְטִלָא כָּל מַה דְּנְטִלֵי
מְלַעֲיִלָא. וּבְגִין דְּאַנּוּן חַבּוּרָא דִּילָה וְסַמְכִין דִּילָה בְּכֻלָּא אַתְּמַר שְׂמָא

אָמַר אֲוֵרִיתָא (סְבֵרִית גְּמָרָא)
 גְּמָרִית וְחֲכָמָא סְבֵרִית
 וְשִׁמוּשָׁא עֲבָדִית. דְּאֵלוּ יְהוֹן
 כָּל בְּנֵי אֵינְשָׁא דְעָלְמָא
 סוּפְרִים לֹא יִכְלִין לְמַכְתֵּב
 וְלֹא חֲסָרֵי תְלָמִידֵי מַחְכְּמָתִי
 אֶלָּא כְּכוּחָא בְּעֵינָא וְאֵנָא
 מְרַבּוּתִי אֶלָּא כְּמֵאן דְּשָׁתִי
 בְּיָמָא. וְלֹא הוּוּ, אֶלָּא לְמִיתָן
 טִיבוּתָא לְרַבּוּהֵי יִתִיר מְנִיָּה.
 וְהוּוּ שְׂאֵלִין מְנִיָּה בְּהֵוּא
 סְנַדְלָא דִּיבּוּם עַד דְּנִפְק
 נִשְׁמַתִּיה וְאָמַר טְהוּר. וְלֹא
 הוּוּ תַפְּן רַבִּי עֲקִיבָא. כַּד
 נִפְק שִׁבְתָּא אֲשַׁכְּחִיה רַבִּי
 עֲקִיבָא דְמִית, בְּזַע מָאֲנִיָּה
 וְגָרִיר כָּל בְּשָׂרִיָּה וְדָמָא
 נָחִית וְנָגִיד עַל דִּיוֹקְנִיָּה. הָוּוּ
 צוּחַ וּבְכִי, נִפְק לְבָרָא וְאָמַר,
 שְׁמִיא שְׁמִיא, אָמְרוּ

וְהוּוּ כְּתִיב בֵּיהּ, דְּהָא
 כְּגוּוּנָא דְרַעוּתָא דְּבַר נֶשׁ
 אִיכוּוּן בֵּיהּ בְּהָאֵי עֲלֵמָא,
 הָכִי אֲמַשִּׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחַ
 מְלַעֲיֵלָא כְּגוּוּנָא דְּהֵהוּא
 רַעוּתָא דְּאֲתַדְּבַק בֵּיהּ, אִי
 רַעוּתִיָּה אִיכוּוּן בְּמִלָּה עֲלָאָה
 קַדִּישָׁא אִיהוּ אֲמַשִּׁיךְ עֲלֵיהּ
 לְהֵהִיא מְלָה מְלַעֲיֵלָא לְתַתָּא
 לְגַבִּיָּהּ.

וְאִי רַעוּתִיָּה לְאֲתַדְּבַקָא
 בְּסִטְרָא אַחְרָא וְאִיכוּוּן
 בֵּיהּ, אִיהוּ אֲמַשִּׁיךְ לְהֵהִיא
 מְלָה מְלַעֲיֵלָא לְתַתָּא לְגַבִּיָּהּ.
 וְהוּוּ אָמְרֵי דְּעַקְרָא דְּמִלְתָּא
 תְּלִיָּא בְּמִלִּין וּבְעוּבָדָא
 וּבְרַעוּתָא לְאֲתַדְּבַקָא, וּבְדָא

אדנ"י. דהא שְׁמָא דָא אַתְגְּלִי לִיָּה כְּלִיל בְּרַזִין עֲלָאִין, אַתְגְּלִי לִיָּה
 בְּאַתְגְּלִיא מַה דְּלֹא הָוּוּ מִקְדָּמַת דְּנָא דְּלֹא הָוּוּ גְזִיר. וְעַד דְּאַתְגְּזֹר
 לָא בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ לְאַפְקָא מְנִיָּה זֶרְעָא קַדִּישָׁא, כִּיּוּן
 דְּאַתְגְּזֹר מִיַּד נִפְק מְנִיָּה זֶרְעָא קַדִּישָׁא.

וּבְגִין כַּךְ אַתְגְּלִי עֲלֵיהּ שְׁכִינְתָּא בְּאַנּוּן דְּרַגִּין (דף ק ע"א) קַדִּישִׁין. (דניאל

לְשִׁמְשָׁא וּלְסִיְהָרָא
 דְּנִהְיִירוּתָא דְּהוֹת נְהִיר יְתִיר
 מְנַהוֹן הָא אֲתַחֲשָׁד. (דף צט ע"ב)
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּשָׁעָה
 שְׁנַשְׁמַת הַצְּדִיק רוּצָה לְצֵאת
 שְׂמַחָה וְהַצְּדִיק בְּטוֹחַ
 בְּמִיתָתוֹ כְּדֵי לְקַבֵּל שְׂכָרוֹ,
 הַדָּא הוּא דְּכְתִיב, וַיְרֵא וַיִּרְץ
 לְקִרְאָתָם. בְּשִׂמְחָה, לְקַבֵּל
 פְּנֵיהֶם. מֵאֵי זֶה מְקוֹם,
 מִפְּתַח הָאֵהֶל בְּדָקָא אֲמַרן.
 וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה לְגַבֵּי שְׂכִינָה.
 רַבִּי יוֹחָנָן פֶּתַח וְאָמַר, (שיר
 הַשִּׁירִים ב) עַד שִׁיפּוֹת הַיּוֹם וְנָסוּ
 הַצִּלְלִים סוּב דְּמָה לְךָ דּוֹדֵי
 לְעַבֵּי אוּ לְעוֹפֵר הָאֱלִילִים. עַד
 שִׁיפּוֹת הַיּוֹם וְגו'. זוֹ אֲזַהְרָה
 לְאָדָם בְּעוֹדוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה
 שֶׁהוּא כְּהַרְף עֵינַי. תָּא חֲזִי,
 מַה כְּתִיב, (קהלת ו) וְאֵלֹהֵי חַיָּה

אֲתַמְשֵׁךְ מְלַעֲיִלָא לְתַתָּא
 הֵהוּא סְטָרָא דְּאֲתַדְּבַק בֵּיהּ.

וְאֲשַׁכְּחָנָא בֵּיהּ כָּל אַנּוּן
 עוֹבְדֵין

וּפּוֹלְחָנִין דְּכַכְבֵּיא וּמְזִלֵי
 וּמְלִין דְּאֲצִטְרִיכוּ לֹון וְהֵיאֵךְ
 רְעוּתָא לְאֲתַכּוּנָא בְּהוּ בְּגִין
 לְאֲמִשְׁכָּא לֹון (דף ק ע"א)

לְגַבֵּייהוּ. כְּגוּוֹנָא דָּא מֵאֵן
 דְּבַעֵי לְאֲתַדְּבַקָא לְעִילָא
 בְּרוּחַ קוּדְשָׁא דְּהָא בְּעוֹבְדָא
 וּבְמְלִין וּבְרְעוּתָא דְּלָבָא
 לְכּוּוֹנָא בְּהֵיא מְלָה תַלְיֵיא
 מְלַתָּא לְאֲמִשְׁכָּא לִיהּ לְגַבֵּיהּ
 מֵעִילָא לְתַתָּא וּלְאֲתַדְּבַקָא
 בְּהֵיא מְלָה.

וְהוּוּ אָמַרִי כַּמָּה דְּבַר נֶשׁ

(יב) וְהַמְשַׁכִּילִים יִזְהִירוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ. זֶה"ר זֶהְרָא דְּזֹהָרִין בְּדְלִיקוּ
 זֶהְרָא. זֶה"ר דְּאֲנַהִיר דְּאֲדְלִיק וְנִצִּיץ לְכַמָּה סְטָרִין.

זֶה"ר סְלִיק וְנַחֲתִית. זֶה"ר נִצִּיץ לְכָל עֵיבָר. זֶה"ר נְגִיד וְנַפִּיק. זֶה"ר
 דְּלָא פְּסִיק לְעֵלְמִין. זֶה"ר דְּעַבִּיד תּוֹלְדִין. זֶה"ר (זֶהְרָא) טְמִיר וְגַנְיָז,
 נִצִּיצוּ דְּכָל נִצִּיצִין וְדַרְגִין כְּלָא בֵּיהּ, נַפִּיק וְטְמִיר. סְתִים וְגַלְיָא. חֲזִי

אֶלֶף שָׁנַיִם פְּעָמִים וְגו'. בַּיּוֹם
הַמֵּיתָה כָּל מָה שֶׁהָיָה נֶחֱשָׁב
בַּיּוֹם אַחֵר אֶצְלוֹ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן נִשְׁמָתוֹ שֶׁל
אָדָם מֵתָרָה בּוֹ וְאוֹמְרָת עַד
שִׁיפּוֹת הַיּוֹם (וְנִסּוּ הַצְּלָלִים)
וַיִּדְמָה בְּעֵינָיִךְ כְּהֶרֶף עֵינַי
בְּעוֹדֶךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְנִסּוּ
הַצְּלָלִים הֲדָא הוּא דְכִתְיִב,
(איוב ח) כִּי צַל יִמִּינִי עָלַי אֶרְצֵן.
בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ סוֹב דְּמָה לְךָ
דוֹדֵי לְצַבִּי וְגו'.

דְּבַר אַחֵר עַד שִׁיפּוֹת הַיּוֹם
וְגו'. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן פִּזְוִי,
זוֹ אֲזַהְרָה לְאָדָם בְּעוֹדוֹ
בְּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא כְּהֶרֶף
עֵינַי. מָה הַצְּבִי קָל בְּרַגְלָיו
אִף אַתָּה הָיִה קָל בְּצַבִּי אוֹ
כְּעוֹפֵר הָאֵילִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן
בּוֹרְאֵךְ כִּדְרֵי שְׁתַּנַּחַל הָעוֹלָם

אֶתְמַשֵּׁךְ בְּהֵאֵי עֲלָמָא הָכִי
נָמִי מְשַׁכִּין לִיהַ כַּד נִפְיָק
מֵהֵאֵי עֲלָמָא. וּבְמָה
דְּאֶתְדַבֵּק בְּהֵאֵי עֲלָמָא
וְאֶתְמַשֵּׁךְ אֶבְתְּרִיהַ הָכִי
אֶתְדַבֵּק בְּהֵהוּא עֲלָמָא, אֵי
בְּקוּדְשָׁא, בְּקוּדְשָׁא. וְאֵי
בְּמִסְאָבָא, בְּמִסְאָבָא. אֵי
בְּקוּדְשָׁא, מְשַׁכִּין לִיהַ לְגַבִּי
הֵהוּא סֵטֵר וְאֶתְדַבֵּק בֵּיהַ
לְעֵילָא, וְאֶתְעַבִּיד מִמְנָא
שְׁמַשָּׁא, לְשִׁמְשָׁא קָמִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין אֲנוּן
שָׂאֵר מְלֹאכִין. כְּמָה דְּהָכִי
אֶתְדַבֵּק לְעֵילָא וְקָאִים בֵּין
אֲנוּן קַדִּישִׁין דְּכִתְיִב (זכריה ג)
וְנִתְתִּי לְךָ מֵהֶלְכִים בֵּין
הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה.

וְלֹא חֲזִי. (זה"ר) סֵפֶר דָּא מְבוּעָא דְּבִירָא, נִפְיָק בִּימְמָא טְמִיר בְּלִילִיא
אֲשֶׁתְעֲשָׂא בְּפִלְגוֹת לִילִיא בְּתוֹלְדִין דְּאִפְיָק. זַה"ר דְּזֹהִיר וְאֲנָהִיר
לְכֹלָא, כְּלָלָא דְּאוֹרֵייתָא, וְדָא אִיהוּ דְּאֶתְחֲזִי, וְכָל גְּוֹנִין סְתִימִין בֵּיהַ,
וְאֶתְקָרִי בְּשֵׁמָא דְּאֲדַנִּי. תְּלַת גְּוֹנִין אֶתְחֲזִי לְתַתָּא, מֵהֵאֵי תְּלַת גְּוֹנִין
לְעֵילָא, מֵאֵלִין עֲלָאִין אֶתְמַשֵּׁךְ כְּלָא (ס"א לְגַבִּי זֹהֵר) (אֲנוּן עֲלָאִין. זֹהֵר)

הָבֵא שֶׁהוּא הָרִי בְּשָׁמַיִם
הַנִּקְרָא הַר יִי, הַר הַתְּעִנוּג
הָהָר הַטּוֹב.

אָמַר רַבִּי תֵּיִיא אָמַר רַב אִי
הוּינָא מְסַתְּפִלִין בְּפַרְשָׁתָא
דָּא נְסַתְּכַל בְּחַכְמָתָא, אִי
עֲנִינָא דְנִשְׁמַתָּא הִיא לֹא
רִישָׁא סוּפָא וְלֹא סוּפָא
רִישָׁא, (דף ק ע"א) וְאִי עֲנִינָא
לְפַטְרִית אִינִישׁ מֵעֲלָמָא
הִיא, נְסַתּוֹר כָּל פְּרַשְׁתָּא אוֹ
נּוֹקִים פְּרַשְׁתָּא בְּהִיא אוֹ
בְּהִיא. מְהוּ יוֹקַח נָא מְעַט
מִיָּם וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם וְגו' וְאֶקְחָה
פֶת לְחֶם וְגו' וַיִּמְהַר
אַבְרָהָם הָאֱהֻלָּה אֶל שָׂרָה
וְגו' וְאֶל הַבְּקָר רֵץ אַבְרָהָם
וְגו' וַיִּקַּח חֲמָאָה וְחָלָב וְגו'.
כִּד אָתָּא רַב דִּימִי אָמַר לֹא
מְצָאָה הַנִּשְׁמָה תּוֹעֵלַת לְגוּפָא

הָכִי נִמִּי פְּגוּוֹנָא דָּא. אִי
בְּמִסְאָבָא, מְשָׁכִין לִיה
לְגַבִּי הֵהוּא סֵטֵר וְאַתְעֵבִיד
כְּחַד מְנִיִּיהוּ לְאַתְדַּבְּקָא בְּהוּ
וְאַנּוֹן אֶקְרוּן נּוֹקִי בְּנִי נִשָּׂא.
וּבְהֵיא שַׁעְתָּא דְנִפְיָא מְהֵיא
עֲלָמָא נְטֻלִין לִיה וְשָׂאֲבִין
לִיה בְּגִיָּהֶם בְּהֵהוּא אָתֵר
דְּדִינִי לֹון לְבָנִי מִסְאָבָא
דְּסָאִיבו גְּרַמִּיִּיהוּ וְרוּחִיִּיהוּ,
וְלִבְתֵּר אֶתְדַּבְּק בְּהוּ. וְאִיהוּ
נּוֹקָא (כט א) כְּחַד מְאַנּוֹן נּוֹקִי
דְּעֲלָמָא.

אֲמִינָא לֹון בְּנִי קְרִיבָא דָּא
לְמַלְיָן דְּאוּרִיִּיתָא.
אַבְל אִית לְכוּ אֶתְרַחֲקָא (מגו)
מְאַנּוֹן סְפָרִין (אל"ף) בְּגִין דְּלֹא

דְּלֹא אֶתְחַזִּי. וְנִצִּיץ בְּתַרִּיסַר נְצִיצִין, וְזֵהִירִין דְּנִצִּיצִין מְנִיה. תְּלִיסַר
אַנּוֹן בְּרָזָא דְשָׁמָא (דף ק ע"ב) קוֹדִישָׁא וְגו', רָזָא דָּאִין סוּף יְדוּד אֶקְרִי.
כִּד אֶתְחַבֵּר זֹהַר תְּמָאָה אֲדַנִּי בְּזֹהַר עֲלָאָה יְדוּד, אֶתְעֵבִיד שָׁמָא
סְתִים. דְּבִיה יְדַעִי נְבִיאִי קְשׁוּט וּמְסַתְּכֵלָאֵן לְגוּ זֹהֲרָא עֲלָאָה, וְדָא
יֶאֱקוּדוּנְקִי חִיזוּ טְמִירִין (נ"א חִיוּן טְמִירִין) דְּכְתִיב, (יחזקאל א) כְּעִין

אֶלְמֶלֶא מֵה שְׂרָמֹז בְּכֹאן
רְמֹז הַקְּרָבָנוֹת. בְּטֹלוֹ
הַקְּרָבָנוֹת לֹא בְּטֹלָה הַתּוֹרָה,
הָאִי דִּלָּא אַעֲסַק בְּקְרָבָנוֹת
לִיעֲסַק בַּתּוֹרָה וַיִּתְהַנֵּי לִיה
יְתִיר, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן
בְּשִׁפְרֵשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַקְּרָבָנוֹת אָמַר מִשָּׁה רַבּוֹנוּ
שֶׁל עוֹלָם תִּינַח בְּזִמְנֵי שְׂיֵהִיו
יִשְׂרָאֵל עַל אַדְמַתָּם, בִּיּוֹן
שְׂיִגְלוּ מֵעַל אַדְמַתָּם מֵה
יַעֲשׂוּ, אָמַר לוֹ מִשָּׁה, יַעֲסֻקוּ
בַּתּוֹרָה וְאֲנִי מוֹחֵל לָהֶם
בְּשִׁבִילָה יוֹתֵר מִכָּל
הַקְּרָבָנוֹת שְׁבַע עוֹלָם שְׁנֵאמַר
(ויקרא ז) זֹאת הַתּוֹרָה לְעוֹלָה
לְמִנְחָה וְגו'. כְּלוּמַר זֹאת
הַתּוֹרָה בְּשִׁבִיל עוֹלָה
בְּשִׁבִיל מִנְחָה בְּשִׁבִיל
חֲטָאת בְּשִׁבִיל אֲשָׁם.

(דף ק ע"ב) יִסְטִי לְבִיכּוֹ לְאֵלִין
פּוֹלְחָנִין וְלְכָל אַנּוּן סְטָרִין
דְּקָאֵמַר הָכָא דִּילְמָא חַס
וְשְׁלוֹם (לָא) תִּסְטוּן מִבְּתַר
פּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
דְּהָא כָּל סְפָרִים אֵלִין
אַטְעִיין לוֹן לְבִנֵי נְשָׂא, בְּגִין
דְּבִנֵי קְדָם חֲפִימִין הוּוּ,
וִירוֹתָא דְּחֲכַמְתָּא דָּא יִרְתּוּ
מֵאַבְרָהָם דִּיהֵב לְבִנֵי
פְּלִגְשִׁים, דְּכְתִיב, (בראשית כד)
וְלְבִנֵי הַפְּלִגְשִׁים אֲשֶׁר
לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מִתְּנֹת
וַיִּשְׁלַחם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ
בְּעוֹדָנוּ חֵי קְדָמָה אֶל אֶרֶץ
קְדָם. וְלְבַתָּר אֶתְמַשְׁכוּ
בְּהֵיא חֲכָמָה לְכַמָּה סְטָרִין.

הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ.

מִתְּנִיתִין, עֲלָאִין רְמָאִין טְבִין דִּימִינָא, תִּשְׁע נְקוּדִין דְּאֹרִייתָא
נְפִיקִין, וּמִתְּפִלְגִין בְּאַתּוּון, וְאַתּוּון בְּהוּ נְטִלִין, (מטלטלו) מְטִלְנוּי דְּקִיקִין
בְּרִזִי. (פּלִטִין) פְּלִיגִין, אֵלִין תִּשְׁע שְׁלִיטִין עַל אַתּוּון, אַתּוּון מְנִיָּהוּ
אַתְּפִשְׁטוּ. אֲשֶׁתְּאָרוּ נְקוּדִין לְאַעֲלָאָה לוֹן. לָא נְטִלִין בַּר כַּד אַנּוּן

אָמַר רַבִּי כְרוּסְפָדַי הָאִי
מֵאֵן דְּמַדְפָּר בְּפּוּמִיָּה בְּבִתִּי
כְּנִסְיוֹת וּבְבִתִּי מְדַרְשׁוֹת
עֲנִינָא דְקָרְבָנָא
וְתִקְרוּבָתָא וַיְכַוֵּן בְּהוּ,
בְּרִית כְּרוּתָהּ הוּא דְאַנּוּן
מְלֹאכֵיָא דְמַדְבְּרִין חוּבִיָּה
לְאַבְרָם לִיָּה דְלֹא יִכְלִין
לְמַעַבְדַּד לִיָּה אֶלְמֵלֵא טִיבוּ.
וּמֵאֵן יוֹכַח הָאִי פְּרִשְׁתָּא
יוֹכַח, דְּכִיּוֹן דְּאָמַר וְהִנֵּה
שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹעְבִים עָלָיו,
מַהוּ עָלָיו, לְעִיִּין בְּדִינִיָּה,
כִּיּוֹן (ד' ק ע"ב) דְּחָמָא נִשְׁמָתָא
דְּצַדִּיקָא כְּדָ, מַה כְּתִיב
וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֱהֱלָה וְגוֹ.
מַהוּ הָאֱהֱלָה בֵּית הַמְדַרְשׁ.
וּמַהוּ אוֹמַר מְהֵרִי שְׁלֹשׁ
סָאִים, עֲנִין הַקְּרָבָנוֹת,
וְנִשְׁמָתָא מִתְּכּוּוֹנָתָא בְּהוּ,

אָבֶל זָרְעָא דִּי צַחֲקָא חוּלְקָא
דִּי יַעֲקֹב לָאו הָכִי,

דְּכְתִיב, (בראשית כח) וַיִּתֵּן
אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ
לְיִצְחָק, דָּא חוּלְקָא קְדִישָׁא
דְּמַהִימְנוּתָא דְּאֶתְדַבֵּק בֵּיהּ
אַבְרָהָם, וְנִפְקַ מֵהָהוּא עַדְבָּא
וּמֵהָהוּא סְטָרָא, יַעֲקֹב מַה
כְּתִיב בֵּיהּ (בראשית כח) וְהִנֵּה יִי
נֹצֵב עָלָיו. וְכְתִיב, (ישעיה מא)
וְאַתָּה יַעֲקֹב עַבְדִּי וְגוֹ.
בְּגִינֵי כֶּךָ בְּעֵי לִיָּה לְבַר נִשׁ
לְאַתְמִשְׁכָּא בְּתַר קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְלְאַתְדַבְּקָא בֵּיהּ
תְדִיר דְּכְתִיב, (דברים י) וְבוֹ
תְדַבְּקָ.

תָּא חַזִּי, (תהלים כד) מִי יַעֲלֶה

נִפְקִין.

אֱלֹהִים אַנּוּן בְּרֹזָא דְּאִין סוּף, כְּלֵהוּ אַתּוּן (מטלן) מְטַלְנִין בְּרֹזָא דְּאִין
סוּף. כְּמַה דְּאַנּוּן נְטָלִי לֹזן הָכִי נְמִי נְטָלִי. אֱלִין סְתִימִין אַתּוּן גְּלִיִּין
וְלֹא גְלִיִּין, הִנֵּי טְמִירִין עַל מַה דְּשָׂרִיִּין אַתּוּן.

תִּשְׁעֵ שְׁמָהוּן גְּלִיפִין בְּעֶשֶׂר, וְאַנּוּן קְדַמָּאָה אֶהֱיָה. (יר' ד"א) אֲדִי"ד (ד' ק)

הָדָא הוּא דְכְתִיב וְאֵל הַבְּקָר
רַץ אֲבָרְהָם. וְכַדִּין גַּיְיָהָא
לְהוּ וְלֹא יִכְלִין לְאַבְרָם
לִיה.

רַבִּי פְּנִיחָס פֶּתַח קָרָא
דְכְתִיב, (במדבר יז) וְהִנֵּה הַחֵל
הַנֶּגֶף בָּעַם וְכְתִיב וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן קַח אֶת
הַמַּחְתֶּה וְגו' וְכְתִיב וַתַּעֲצֹר
הַמִּגֶּפֶת. כְּתִיב הֲכֹא מִהֵר
וְכְתִיב הֲתָם מִהֵרִי שְׁלֹשׁ
סָאִים. מַה לְהֵלֵן קָרְבָן
לְאַשְׁתִּזְבָּא אַף כָּאֵן קָרְבָן
לְאַשְׁתִּזְבָּא.

אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס וּמָנָא חָדָא
הוּינָא אֲזִילִי בְּאַרְחָא וְעַרְעִית
בֵּיה בְּאַלְיָהוּ, אָמִינָא לִיה,
לִימָא לִי מַר מַלְּה דְמַעְלִי
לְבְרִיתָא, אָמַר לִיה, קִיָּים
גִּזְר קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא וְעֵאלוּ

בְּהַר יִי וְגו'. וְלִבְתָר אֶהְדָּר
וּפִירֵשׁ נְקִי כַפִּים. דְּלֹא עֵבִיד
בִּידוּי טוּפְסָא וְלֹא אֶתְתַקַּף
בְּהוּ בְּמַה דְּלֹא אֲצִטְרִיךְ. וְתוּ
דְּלֹא אֶסְתָּאב בְּהוּ וְלֹא סָאִיב
בְּהוּ לְגוּפָא כְּאֵנוּן דְּמִסְאֲבִין
גְּרַמִּייהוּ בִּידִין לְאַסְתָּאבָּא,
וְדָא הוּא נְקִי כַפִּים, וְבַר
לְבַב, כְּגוּוּנָא דָּא דְּלֹא
אֲמִשִּׁךְ רְעוּתִיהָ וְלִבִּיהָ
לְסִטְרָא אַחְרָא, אֶלָּא
לְאַתְמִשְׁכָּא בְּתַר פּוּלְחָנָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא.

אֲשֶׁר לֹא נִשְׂא לְשׂוֹא
נִפְשׁוֹ. נִפְשׁוֹ כְּתִיב
נִפְשֵׁי קָרִי, וְהָא אוּקְמוּהָ (דף
קא ע"א) נִפְשֵׁי דָּא נִפְשׁ דְּוֹד

קא ע"א) אֲשֶׁר אֲדִי"ד. ידו"ד, א"ל, אֶלְדִּי"ם, ידו"ד, צְבָאוֹת אָדוּ"ן,
שְׂדִי"י. (ומן דָּא שְׂמָא יר"ד ה"א וא"ו ה"א מתפשט כ"ב אותיות וְרָזָא דְשְׂמָא מְנַצֵּף
הָרִי כ"ז אותיות, וְדָא הוּא רָזָא ידו"ד אֵלֵהִינּוּ ידו"ד אָחַד. יְהוָה אֵלֵהִינּוּ ידו"ד הָרִי י"ד
אותיות, אָחַד רָזָא י"ג אֲתוּוֹן וּמְנַהֵן יִתְפַּשְׁטוּ רמ"ח אֲבָרִים (במדבר רות איתא, י"ב אֲתוּוֹן
דיחודא שְׂמִיעַ וּבְשִׁכְמִלּוֹ מֵהַרמ"ק) שֵׁם בְּן מ"ב וְשֵׁם בְּן ע"ב מְנַצֵּף חֲמִשָּׁה גְבוּרוֹת וּמְנַיָּה

קָמִיָּה כָּל אֱלֹהִים מִלְּאֲכֵיָּא
 דְּמִמְנֵן לְאֲדַכְרָא חוּבֵי דְּבֵר
 נָשׁ, דִּי בְּעֵדְנָא דִּידְכְרוּן בְּנֵי
 אֲנָשָׁא קְרַבְנֵיָּא דְּמִנֵּי מִשָּׁה
 וְשׁוּי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה בְּהוּ,
 דְּכֻלְהוּ יְדְכְרוּן לִיָּה לְטַב.

וְעוּד בְּעֵדְנָא דִּיעֲרַע מוֹתְנָא
 בְּבְנֵי אֲנָשָׁא, קְיִימָא אֲתַגְזֹר
 וְכְרוּזָא אַעְבֵּר עַל כָּל חֵילָא
 דְּשִׁמְיָא דְּאִי יִיעֲלוּן בְּנוֹהֵי
 בְּאַרְעָא בְּבִתֵּי כְּנִסְיוֹת
 וּבְבִתֵּי מִדְרָשׁוֹת וַיִּמְרוּן
 בְּרַעוּת נַפְשָׁא וְלִבָּא עֲנִיָּנָא
 דְּקַמְרַת בּוֹסְמִין דְּהוּוּ לְהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל, דִּיתְבַּטַּל מוֹתְנָא
 מִנֵּיָּהוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בָּא וַיְרֵאָה
 מַה בְּתִיב וַיֹּאמֶר מִשָּׁה אֶל
 אֶהְרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן
 עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים

סֹטְרָא דְּמַהִּימְנוּתָא. נִפְשׁוּ
 דָּא נִפְשׁ דְּבֵר נָשׁ מִמֶּשׁ. בְּגִין
 דְּכִד יְפוּק מִהֵאִי עֲלָמָא.
 וְנִפְשִׁיָּה יִסְתַּלַּק בְּעוֹבְדִין
 דְּכְשָׁרִין עַל מַה דִּיתְקִיָּים
 בְּהוּ לְמִיָּהָךְ בֵּין כָּל אַנּוּן
 קְדִישִׁין כְּמָא דְּאֵת אָמַר,
 (תהלים קטז) אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יי
 בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. וּבְגִין דְּלָא
 נָשָׂא לְשׁוּא נַפְשִׁי יִשָּׂא
 בְּרַכָּה מֵאֵת יי וְגו'.

תָּא תּוּי, בְּתַר דְּאֲתַגְזֹר
 אֲבַרְהָם הָוָה יְתִיב וְכֹאִיב,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁדַר
 לְגַבִּיָּה תְּלַת מִלְּאֲכֵיָּין
 בְּאַתְגְּלִיָּא לְאַקְדָּמָא לִיָּה
 שְׁלָם. וְאִי תִימָא דְּהָא

יתפשט רזא דחמשיין שערי בינה ומנהון יתפשטון ע"ב. הרי רמ"ח אברים עם יי אלהיכם
 אמת).

אֱלֹהִים אַנּוּן עֶשְׂר שְׁמֵהוּן גְּלִיפֵן בְּסֹטְרִיָּהוּן. וְכָל הַנֵּי שְׁמֵהוּן אֲתַגְּלִיפּוּ
 רמ"ח אברים ועאלין בחד ארון הברית, ומאן איהו, שְׁמָא דְּאֲתַקְרִי
 אַדְנִי. וְדָא (ד"א רזא) אֲתַגְּלִי הַשְׁתָּא לְאַבְרָהָם. (נ"א ידו"ד צבאו"ת ונ"א

בְּאֵתְגַלְיָא. וְכִי מֵאֵן יִכִּיל
 לְמַחְמֵי מְלֹאכִין וְהָא פְּתִיב,
 (תהלים ד) עוֹשֶׂה מְלֹאכֵינוּ
 רוּחוֹת וְגו'. אֵלָא וְדַאי חָמָא
 לֹוֹן, דְּנַחְתִּי לְאַרְעָא פְּגוּוֹנָא
 דְּבְנֵי נְשָׂא, וְלֹא יִקְשֶׁה לָךְ
 הָאִי, דְּהָא וְדַאי אֲנֹוֹן רוּחִין
 קְדִישִׁין, וּבְשַׁעְתָּא דְּנַחְתִּי
 לְעֵלְמָא מֵתְּלַבְּשִׁין (קמד א)
 בְּאוּרֵי וּבִיסוּדֵי דְּגוּלְמִין,
 וְאֵתְחִזּוּ לְבְנֵי נְשָׂא מִמֶּשׁ
 פְּחִיזוּ דְּיוֹקְנָא דְּלֵהוֹן.
 וְתָא חוּי, אֲבֵרְהֶם חָמָא לֹוֹן
 פְּחִיזוּ בְנֵי נְשָׂא. וְאִפֵּי
 עַל גַּב דְּתוּה פְּאִיב מִמִּילָה
 נִפְק וְרֵהֵט אֲבֵתְרִיָּהוּ בְּגִין
 דְּלֹא לְמַגְרַע (מד) דְּתוּה עֵבִיד
 מְקַדְמַת דְּנָא.

קְטַרְת. אָמַר לִיה אֲהֵרִין לְמָה.
 אָמַר כִּי יֵצֵא הַקֶּצֶף מִלְּפָנַי יִי
 וְגו'. מַה פְּתִיב וַיֵּרֶץ אֵל (דף קא
 ע"א) תוֹף הַקֶּהֶל וְהִנֵּה הַחֵל
 הַנֶּגֶף בָּעַם. וּכְתִיב וַיַּעֲמֵד
 בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים
 וַתַּעֲצֵר הַמַּגִּפָּה. וְלֹא יִכִּיל
 מְלֹאכָא דְּמַחְבְּלָא לְשַׁלְטָאָה
 וְנִתְבַּטְּלָא מוֹתְנָא.
 רַבִּי אֲהָא אֲזִל לְכַפֵּר טְרִשָׁא
 אֲתָא לְגַבִּי אוֹשְׁפִיזִיָּה,
 לְחִישׁוּ עֲלִיהוּ כָּל בְּנֵי מְתָא,
 אָמְרוּ וַבְּרָא רַבָּא אֲתָא חָכָא
 גְּזִיל לְגַבִּיָּה, אָתָּו לְגַבִּיָּה,
 אָמְרוּ לִיה לָא חָס עַל
 אוֹבְדָנָא, אָמַר לְהוּ מַהוּ.
 אָמְרוּ לִיה דְּאִית שְׁבַעָה
 יוֹמִין דְּשָׂאֲרֵי מוֹתְנָא
 בְּמֵאתָא וְכֹל יוֹמָא אֲתַתְּקַף
 וְלֹא אֲתַבְּטַל.

א"ל אדנ"י). מִיכָאֵל שְׂמָא דִּימִינָא דְּקָא אַחִיד וּמְשֻׁמְשָׂא לְשָׂמָא דָּא
 יִתִּיר מֵאֲנֹוֹן אַחְרָנִין, בְּכֹל אֲתֵר דְּרִזָּא דְּהָאִי שְׂמָא תַּמָּן מִיכָאֵל תַּמָּן,
 (דף קא ע"ב) אֲסַתְּלִיק הָאִי מִיכָאֵל אֲסַתְּלִיק אֱלֹהִים בְּהֵרֵי שְׂדֵי.
 בְּקַדְמִיתָא שְׁלֵשָׁה אַנְשִׁים וְאֲגְלִימוּ בְּצִיּוּרָא דְּאוּרָא וְהוּוּ אַכְלִי, אַכְלִי
 וְדַאי, דְּאֲשָׂא דְּלֵהוּ אַכְל וְשָׂצִי כְּלָא וְאַעֲבִיד נַחַת רוּחַ לְאַבְרָהָם. אֲנֹוֹן

אָמַר לְהוּ גִזִּיל לְבִי כְּנִשְׁתָּא
וּנְתַבַּע רַחֲמֵי מִן קַדָּם
קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא. עַד דְּהוּ
אֲזִלְי, אָתוּ וְאָמְרוּ פְּלוּנֵי
וּפְלוּנֵי מִיתוּ, וּפְלוּנֵי וּפְלוּנֵי
נָטוּ לְמוֹת. אָמַר לְהוּ רַבִּי
אֲחָא לִית עֲתָא לְקַיִמָא הָכִי
דְּשַׁעְתָּא דְּחִיקָא.

אָבֵל אֲפֻרִישׁוּ מְנַכּוֹן אַרְבַּעִין
בְּנֵי נָשָׂא מֵאֲנָן דְּזִכְרֵי
יְתִיר. עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה
לְאַרְבַּעַה חוֹלְקִין וְאֵנָּה
עַמְכּוֹן, עֲשָׂרָה לְזוּוּיָתָא
דְּמֵאֲתָא, וְעֲשָׂרָה לְזוּוּיָתָא
דְּמֵאֲתָא, וְכֵן לְאַרְבַּע
זוּוּיָתָא דְּמֵאֲתָא. וְאָמְרוּ
בְּרַעוּת נַפְשָׁכוֹן עַנְיֵינָא
דְּקַטְרַת בּוֹסְמִין. דְּקוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא יְהֵב לְמֹשֶׁה
וְעַנְיֵינָא דְּקַרְבְּנָא עֲמִיה.

עֲבָדוּ כֹן תְּלַת זְמָנִין וְאֲעַבְרוּ

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדָאֵי
כְּחִיזוּ דְּמִלְּאָכִין חָמָא
לוֹן, מִמָּה דְּכָתִיב וַיֹּאמֶר
אֲדָנִי בְּאֶל־ךָ דַּלְת, ^(א)
שְׂכִינְתָּא הוּא אֲתֵיא, וְאֵלִין
הוּוּ סְמִיכִין דִּילָהּ וּפְרַסִּיא
לְגַבְהָ, בְּגִין דְּאֲנָן גְּוֹוִנִין ^(ב)
תְּלַת דְּתַחוּתָא. וְחָמָא ^(א)
הַשְׁתָּא בְּגִין דְּאֲתַגְזֹר מֵה
דְּלָא הוּוּ חָמֵי מְקַדְמַת דְּנָא
עַד לָא ^(דף קא ע"ב) אֲתַגְזֹר,
בְּקַדְמִיתָא לָא הוּוּ יַדַּע אֲלָא
דְּאֲנָן בְּנֵי נָשָׂא, וְלְבַתָּר יַדַּע
דְּאֲנָן מִלְּאָכִין קַדִּישִׁין וְאָתוּ
בְּשְׁלִיחוּתָא לְגַבְיָהּ. בְּשַׁעְתָּא
דְּאָמְרוּ לִיה אִי"ה שָׂרָה
אֲשַׁתְּךָ וּבִשְׂרוּ לִיה בְּשׁוֹרַת
יְצַחֵק.

אֲשָׁא וְדָאֵי, וְהוּוּ אֲשָׁא. אֲתַכְפִּי בְּצִיּוּרָא דְּאִוִּירָא וְלָא אֲתַחְזִי,
וְהוּוּ מִיכְלָא אֲשָׁא מְלַהֲטָא וְאֲכֹלָא לִיה, וְאֲבָרְהָם מְקַבֵּל נַחַת רוּחַ
מֵהָאֵי.

כִּיּוֹן דְּאֲסַתְּלֵק שְׂכִינְתָּא מֵה כְּתִיב וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אֲבָרְהָם, מִיַּד
מִסְתְּלֵק בְּהַדִּיָּה מִיכְלָא דְּכָתִיב וַיָּבֵאוּ שְׁנֵי הַמְּלָאכִים סְדוּמָה וְגוֹ.

בְּכֹל מֵאֲתָא לְאַרְבַּע זְווֹייתָא
וְהוּוּ אֲמַרִין כּוּן, לְבַתֵּר אֲמַר
לְהוּ גִזִיל לְאַנּוּן דְּאוּשִׁיטוּ
לְמִימַת אֲפֹרִישׁוּ מִנְיִיכוּ
לְבַתִּיהוֹן, וְאֲמַרוּ כְּדִין, וְכַד
תְּסַיִמוּ אֲמַרוּן אֵלִין
פְּסוּקִיָּא (במדבר טז) וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן קַח אֶת
הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ וְגו',
(דף קא ע"ב) וַיִּקַּח אֱהֲרֹן וְגו'
וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמַּתִּים וְגו'. וְכֵן
עֲבָדוּ וְאֲתַבְּטַל מִנְיִיהוּ.

שָׁמְעוּ הָהוּא קָלָא דְאֲמַר
סַתְרָא סַתְרָא קַמְיִיתָא
אוּחִילוּ לְעִילָא דְהָא דִינָא
דְשִׁמְיָא לָא אֲשֶׁרִי הָכָא דְהָא
יְדַעִי לְבַטְלָא לִיהַ. חֲלַשׁ
לְבִיָּה דְרַבִּי אַחָא, אֲדַמּוּד,
שָׁמַע דְאֲמַרִי לִיהַ, כַּד עֲבַדְתָּ
דָּא עֲבִיד דָּא, זִיל וַאימָא לּוֹן

אֵלָיו אֲתוּוּן נְקוּדוֹת אִי"ו,
וְסִימָן אִי"ו, רְמֵז לְמַה
דְּלְעִילָא, רְמֵז לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וַיֹּאמֶר הִנֵּה
בְּאַהֲלִי. פְּתִיב הָכָא הִנֵּה
בְּאַהֲלִי וְכַתִּיב הָתָם (ישעיה לג)
אַהֲלִי בַל יִצְעַן וְגו'. תָּא חֲזִי,
פִּיּוֹן דְנְקוּדַת אִי"ו אֲמַאי
פְּתִיב לְבַתֵּר אִיָּה, אָלָא בְּגִין
דְחַבְיורָא דְדַכְר וְנוֹקְבָא
כְּחַדָּא רְזָא דְמַהִימְנוּתָא.
כְּדִין אֲמַר וַיֹּאמֶר הִנֵּה
בְּאַהֲלִי. תַּמָּן הוּא קְשׁוּרָא
דְכֹלָא וְתַמָּן אֲשַׁתְּכַח (ויאמר הנה
באהל). אִיָּה וְגו', וְכִי לָא הוּוּ
יְדַעִי מְלֶאכִי עֲלֵאִי דְשָׂרָה
הִנֵּה בְּאַהֲלִי, אֲמַאי פְּתִיב

שְׁלֶשָׁה כְּתִיב בְּקוּדְמִיתָא וְהַשְׁתָּא תְרִין, אָלָא מִיכָאֵל דְאִיהוּ יְמִנָא
אַסְתְּלִיק (קו ב) בְּהַדִּי שְׁכִינְתָּא.

מְלֶאךְ דְאֲתַחְזִי לְמַנּוּחַ נַחַת וַאיגְלִים (ליה) בְּאַוִירָא וְאֲתַחְזִי לִיהַ וְדָא
אִיהוּ אוֹרִיָּאל. מַה דְלָא נַחַת בְּאַלִין דְאַבְרָהָם, נַחַת הָכָא בְּלַחְזוּדִי
לְבִשְׂרָא לְמַנּוּחַ דְאֲתִי מְדוּן. (דף קב ע"א) וּבְגִין דְלָא חָשִׁיב פְּאַבְרָהָם לָא

דִּיתְזָרוּן בְּתִשׁוּבָה דְחַיִּיבִין
אֲנִין קַמְאֵי קָם וְאַחֲזָר לְהוּ
בְּתִשׁוּבָה שְׁלִימְתָא, וְקִבְּלוּ
עֲלֵיהוּ דְלֹא יִתְבַּטְּלוּן (צד א
(ב)) מֵאוּרֵייתָא לְעֵלָם,
וְאַחֲלִיפוּ שְׁמָא דְקִרְתָּא
וְקִאֲרוּן לָהּ מֵאֲתָא מַחֲסִיא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֹא דִי לְהֵם
לְצַדִּיקִים שְׁמִבְטְלוּן אֶת
הַגְּזֵרָה אֲלֹא לְאַחַר כֵּן
שְׁמִבְרַכִּין לְהֵם, תַּדַּע לָךְ
שְׁכֵן הוּא, דְכִיּוֹן שְׁהַנְשַׁמָּה
אוּמְרַת לְגוּף מַהֲרִי שְׁלֵשׁ
סָאִים וְגו' וְכָל אוֹתוֹ הֶעֱנִין
וּמִבְטַל אֶת הַדִּין, מַה כְּתִיב
וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ
כַּעַת חַיָּה הֲרִי בְרַכָּה.

כִּיּוֹן שְׁרוּאִים אוֹתָהּ
הַמְּלֹאכִים שְׁזָה לְקַח עֲצָה
לְנַפְשׁוֹ, מַה עוֹשִׂים, הוֹלְכִים

אֵיחָה. אֲלֹא לֹא יִדְעֵי בְּהֵאִי
עֲלֵמָא אֲלֹא מַה דְּאֲתַמְסַר
לְהוּ לְמַנְדַּע.

תָּא חַיִּי (שְׁמוֹת יב) וְעִבְרַתִּי
בְּאַרְץ מִצְרַיִם אֲנִי יִי. וְכִי
כַּמָּה שְׁלִיחִין וּמְלֹאכִין אֵית
לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
אֲלֹא בְּגִין דְּאֲנִין לֹא יִדְעֵי
בֵּין טָפָה דְּבוּכְרָא לְהֵהוּא
דְּלֹא בוּכְרָא בַר קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי.

כְּגוּוֹנָא דָּא (יחזקאל ט) וְהַתּוּיַת
תּוּ עַל מְצַחֹת
הָאֲנָשִׁים. וְאֲמַאי צְרִיכִין.
אֲלֹא בְּגִין דְּאֲנִין לֹא יִדְעֵי,
אֲלֹא מַה דְּאֲתַמְסַר לּוֹן
לְמַנְדַּע (דְּעֵי), כְּגוֹן כָּל אֲנִין

כְּתִיב דְּאָכַל, דְּהָא כְּתִיב, (שׁוֹפְטִים יג) אִם תִּעְצְרֵנִי לֹא אוֹכַל בְּלַחְמָה.
וְכְתִיב וַיְהִי בַעֲלוֹת הַלֵּהב מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעַל מִלֶּאךָ יִי בַלֵּהב הַמִּזְבֵּחַ
וְגו'. וְהָכָא וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אֲבָרָהֶם. בְּגִין דְּבֵיהּ אֶסְתְּלִיק מִיּוֹכָאֵל,
וְאֲשַׁתְּאֲרוּ רַפְאֵל וְגַבְרִיאֵל.

וְעֲלִייהוּ כְּתִיב שְׁנֵי הַמְּלֹאכִים סְדוּמָה, בְּעָרְב, בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא תְּלִיא

אֶצֶל הַרְשָׁעִים לְעֵין בְּדִינָם
וְלַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט הֲדָא
הוּא דְכְּתִיב וַיִּקְוֹמוּ מִשָּׁם
הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי
סְדוּם לְמָקוֹם הַרְשָׁעִים
לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט. הֲדָא
הוּא דְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּךָ
דְּרַבּוּ שֶׁל צְדִיק בֵּינוֹן שְׂרוּאָה
שְׁמַעֲיִינִין בְּדִינוּ אֵינוֹ
מִתְאַחַר לָשׁוּב וּלְהִתְפַּלֵּל
וּלְהִקְרִיב (על) חֶלְבוֹ וְדָמוֹ
לְפָנָי צוּרוֹ עַד שְׁמַסְתַּלְקִין
בְּעֵלֵי הַדִּין מִפְּנֵי.

דְּכִיּוֹן שְׁאָמַר וַיִּשָּׂא עֵינָיו (דף
קב ע"א) וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה
אֲנָשִׁים נֹצְצִים עָלָיו, מַה
כְּתִיב בְּנִשְׁמָה, וַיִּמְהַר
אֲבָרָהָם הָאֱהֱלָה אֶל שָׂרָה.
בְּחַפְזוֹן וּבְמַהֲרֵי בְּלֹא שׁוּם
הַעֲפָבָה, מִיָּד מִמְהַרְת

מִלֵּין דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְאַיִתָּאָה עַל עֲלָמָא.
וּמַאי טַעְמָא בְּגִין דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אַעֲבַר פְּרוּזָא
בְּכֻלְהוּ רְקִיעֵין בְּהֵיא מְלָה
דְּזַמִּין לְאַיִתָּאָה עַל עֲלָמָא.

כְּגוּוֹנָא דָּא בְּשַׁעְתָּא
דְּמַחְבְּלָא אֲשַׁתְּכַח

(דף קב ע"א) בְּעֲלָמָא בְּעֵי בַר נֶשׁ
לְאַתְכְּסִיָּא בְּבֵיתֶיהָ וְלֹא
יִתְחַזִּי בְּשׁוּקָא בְּגִין דְּלֹא
יִתְחַבֵּל, כְּמָא דְאַתָּא אָמַר,
(שְׁמוֹת יב) וְאַתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ
מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בִּקְרָא מִנֵּיֶיהוּ
(דִּיכִיל לְאַסְתֵּתְרָא, אִין, אֲבָל מִקְּמֵי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לֹא (ס"א) יְכִיל) בְּעֵי
לְאַסְתֵּתְרָא. מַה כְּתִיב, (יִרְמִיָּה

עַל עֲלָמָא, לְבַתֵּר אֲסַתְלַק חַד וְאַשְׁתְּכַח גְּבַרִיָּאל בְּלַחֲוֹדִיָּה. בְּזִכּוֹתֶיהָ
דְּאַבְרָהָם אֲשַׁתְּזִיב לוֹט, וְאִיְהוּ אוּף הָכִי זָכָה בְּהוּ, וְעַל דָּא אָתוּ
לְגַבִּיָּה, (עַד כַּאן סַתְרֵי תוֹרָה)

הַנְּשָׁמָה אֶצֶל הַגּוֹף לְהַחְזִירוֹ
לְמוֹטֵב וּלְבִקֵּשׁ בְּמָה
שְׂיִתְכַפֵּר לוֹ עַד שְׂמִסְתַּלְקִין
מִמֶּנּוּ בְּעֵלֵי הַדִּין.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מֵהוּ
דְּאָמַר וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים
בָּאִים בַּיָּמִים חֲדָל לְהִיּוֹת
לְשָׂרָה אֲרַח כְּנָשִׁים. אֵלֶּא
כִּיּוֹן שֶׁהַנְּשָׁמָה עוֹמֶדֶת
בְּמַעְלָתָהּ וְהַגּוֹף נִשְׁאָר
בְּאֶרֶץ מִכְּמָה שְׁנַיִם, בָּאִים
בַּיָּמִים, שְׁנַיִם וַיָּמִים הֲרַבָּה.
וְחֲדָל לְצֵאת וּלְבֹא וּלְעֵבֶר
אֲרַח כְּשִׂאָר כָּל אָדָם,
אֶתְבַּשֵּׁר לְהַחְזִיּוֹת הַגּוֹף.

מֵהוּ אוֹמֵר אַחֲרַי בְּלוֹתִי
הֵיְתָה לִי עֲדָנָה, אַחֲרַי בְּלוֹתִי
בְּעֶפֶר מֵהַיּוֹם כְּמָה שְׁנַיִם
הֵיְתָה לִי עֲדָנָה וְחֲדוּשׁ,
וְאֲדוּנִי זְקוֹן שְׁהַיּוֹם כְּמָה
שְׁנַיִם שְׂנִיצָאת מִמֶּנִּי וְלֹא
הִפְקִידֵנִי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אָמַר הַיִּפְלֵא מִיֵּי דְבַר
לְמוֹעֵד. מֵהוּ לְמוֹעֵד. אוֹתוֹ
הַיְדוּעַ אֶצְלֵי לְהַחְזִיּוֹת

(כג) אִם יִסְתַּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים
וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יי.

אִיִּה שָׂרָה אֲשֶׁתְךָ, דִּלָּא
בְּעוּ לּוֹמַר קָמָה, כִּיּוֹן
דְּאָמַר הִנֵּה בְּאֶהֱל מִיַּד
וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ
כִּיעַת חַיָּה וְהִנֵּה בֵּן לְשָׂרָה
אֲשֶׁתְךָ וְגוֹ'. תָּא חַזִּי, אוֹרַח
אַרְעָא, דְּעַד לָא אֲזַמִּין
אַבְרָהָם קַמִּיִּיהוּ לְמִיכַל לָא
אָמְרוּ לִיה מִיֵּדֵי, בְּגִין דִּלָּא
יִתְחַזִּי דְבְּגִין הֵהִיא בְּשׁוֹרָה
קָא אֲזַמִּין לְהוּ לְמִיכַל, בְּתַר
דְּכַתִּיב וַיֹּאכְלוּ כִּדִּין אָמְרוּ
לִיה תְּהִיא בְּשׁוֹרָה.

וַיֹּאכְלוּ, סִלְקָא דְעֶתְךָ וְכִי
מִלְּאֲכִי עֲלָאִי אֲכִלִּי, אֵלֶּא
בְּגִין יִקְרָא דְאַבְרָהָם אֶתְחַזִּי
הַכִּי. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
וַיֹּאכְלוּ וְהֵאֵי, בְּגִין דְּאֲנּוּן (קד)
(א) אֵשׁ דְּאָכִיל אֵשׁ וְלֹא

הַמֵּתִים. וְלִשְׂרָה בֵּן מְלָמֵד
 שְׂוֵית־חֵדֶשׁ כְּבֵן שָׁלֹשׁ שָׁנִים.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי סִימּוֹן
 בֵּינָן שֶׁהַנְּשֻׁמָּה נִיזוֹנֶת מִזִּוְנָה
 שֶׁל מַעְלָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אוֹמֵר לְאוֹתוֹ הַמְּלֶאֶךְ
 הַנִּקְרָא דוּמ"ה, לֶךְ וּבִשֶׁר
 לְגוֹף פְּלוּנִי שְׂאֲנִי עֲתִיד
 לְהַחְיֹתוֹ לְמוֹעֵד שְׂאֲנִי אֲחִיָּה
 אֶת הַעֲדִיקִים לְעֲתִיד לָבֵא.
 וְהוּא מְשִׁיב אַחֲרֵי בְלוּתִי
 הֵיטָה לִּי עֲדָנָה. אַחֲרֵי בְלוּתִי
 בְּעָפָר וְשִׁכְנֹתִי בְּאֲדָמָה
 וְאָכַל בְּשָׂרֵי רַמָּה וְגוֹשׁ עָפָר
 תִּהְיֶה לִּי חֲדוּשׁ.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹמֵר
 לְנִשְׁמָה, הֲדָא הוּא דְכֹתִיב
 וַיֹּאמֶר יי אֵל אַבְרָהָם וְגו'
 הַיִּפְלֵא מִי דְבַר לְמוֹעֵד
 הַיְדוּעַ אֲעֲלִי לְהַחְיֹת אֶת
 הַמֵּתִים, אָשׁוּב אֵלֶיךָ, אוֹתוֹ
 הַגּוֹף שֶׁהוּא (דף קב ע"ב) קְדוּשׁ
 מְחוּדָשׁ כְּבָרָא שׁוֹנָה
 לְהִיּוֹתְכֶם מִלְּאֲכִים קְדוּשִׁים
 וְאוֹתוֹ הַיּוֹם עֲתִיד לְפָנֵי

אֲתַחְזִי, וְכָל מָה דִּיֶּהֱב לֹון
 אַבְרָהָם אֲכִלִי בְּגִין דְּמַסְטְרָא
 דְּאַבְרָהָם אֲכִלִי לְעֵילָא (דְּאֲכִלִי

מִהָהוּא סְטְרָא דְלְעֵילָא).

תָּא חֲזִי, כָּל מָה דְּאֲכִיל
 אַבְרָהָם בְּטַהָרָה אִיהוּ
 קָא אֲכִיל וּבְגִין כֶּךָ אֲקָרִיב
 קַמִּיִּהוּ וְאֲכִלִי, וְנָטִיר
 אַבְרָהָם בְּבֵיתִיהָ דְּכִיָּא
 וּמַסְאֲבוּתָא, דְּאֲפִילוּ בַר נֶשׁ
 דְּאִיהוּ מַסָּאב (לָא יָכִיל לְקָרְבָא
 לְבֵיתִיהָ כְּדִין יָדַע אַבְרָהָם דְּהָא מַסָּאב אִיהוּ
 וְעַבִּיד) (ב"א לָא הוּהּ מְשִׁמֵּשׁ
 בְּבֵיתִיהָ, עַד דְּעַבִּיד) לִיָּה
 טְבִילָה, אוּ עַבִּיד לִיָּה
 לְנִטְרָא שְׁבַעַה יוֹמִין כְּדָקָא
 חֲזִי לִיָּה בְּבֵיתִיהָ, וְהָכִי הוּא
 וְדָאִי.

תָּא חֲזִי כְּתִיב, (דְּבָרִים כג) אִישׁ
 אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר
 מִקְרָה לְלִילָה וְגו'. מָאִי

תִּקְנֶנִּי, וְהָיָה לְפָנֹת עָרֵב לְשִׁמְחָה בָּהֶם הֲדָא הוּא
 יִרְחֵץ בְּמַיִם. אֲעַרְעֵ בֵּיהּ דְּכַתִּיב, (תהלים קד) יְהִי כְבוֹד
 טְמָאָה (דף קב ע"ב) אַחֲרָא כְּגוֹן יִי לְעוֹלָם יִשְׁמַח יִי בְּמַעֲשָׂיו,
 זִיבָה אוֹ (נ"א סְגִירוֹ אוֹ נְדָה) סְגִירַת

נְדָה דְּהוּוּ תְרֵי מְסֻאָבוּ, לָא סְגִיא לִיהּ בְּהֵיא טְבִילָה (בְּגִין)
 בֵּין דְּאֲעַרְעֵ בֵּיהּ קְרִי קְדָם דְּקַבִּיל טְמָאָה אַחֲרָא (בְּגִין) בֵּין
 דְּאֲעַרְעֵ בֵּיהּ לְבַתְרָ.

וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה הָיוּ מִתְקַנֵּי טְבִילָה לְכֻלְהוּ, אִיהוּ לְגַבְרֵי
 וְאִיהִי לְנִשִּׁי. מַאי טַעְמָא אֲעַסֵּק אַבְרָהָם
 לְדַכְּאָה לְבַנֵּי נְשָׂא, בְּגִין דְּאִיהוּ טְהוֹר וְאֲקָרִי טְהוֹר.
 דְּכַתִּיב, (איוב יד) מִי יִתֵּן טְהוֹר מִטְּמֵא לֹא אֶחָד. טְהוֹר דָּא
 אַבְרָהָם דְּנִפְקַ מִתְרַח.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר בְּגִין לְתַקְנָא הֵהוּא דְּרַגְא דְּאַבְרָהָם,
 וּמֵאַן אִיהוּ מִי"ם. בְּגִין כֶּף אֲתַקִּין לְדַכְּאָה בְּנֵי
 עֲלָמָא בְּמִיא. וּבְשַׁעְתָּא דְּאַזְמִין לְמַלְאָכִין, שִׁירוּתָא
 דְּמַלּוּי מַה כְּתִיב יוֹקַח נָא מֵעַט מַיִם. בְּגִין לְאַתְתַּקְּפָא
 בְּהֵהוּא דְּרַגְא דְּמִיין שָׂרָאן בְּהּ. וּבְגִינֵי כֶּף הָוָה מְדַפֵּי לְכָל
 בְּנֵי נְשָׂא מְכֻלָּא. מְדַפֵּי לֹון מְסֻטְרָא דְּעֵבוּדָה זָרָה, וּמְדַפֵּי
 לֹון מְסֻטְרָא דְּמְסֻאָבָא, וְכַמָּה דְּאִיהוּ מְדַפֵּי לְגוּבְרִין הָכִי
 נְמִי שָׂרָה מְדַכְּאָת לְנִשִּׁין, וְאַשְׁתַּכְּחוּ כְּלָהוּ דְּאַתִּיין
 לְגַבִּיָּהוּ דְּכִיין מְכֻלָּא.

תָּא חֲזִי, אֵילָנָא נָטַע אַבְרָהָם בְּכָל אֶתְרֵי דְדִיּוּרֵיהּ תַּמָּן,
 וְלֹא הָוּה סְלִיק בְּכָל אֶתְרֵי כְּדָקָא יְאוּת, בַּר בְּשַׁעְתָּא
 דְּדִיּוּרֵיהּ בְּאַרְעָא דְכַנְעָן, וּבַהֲהוּא אֵילָנָא הָוּה יַדַּע מַאן
 דְּאַתְאַחִיד בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּמַאן דְּאַתְאַחִיד
 בְּעִבּוּדָה זְרָה.

מַאן דְּאַתְאַחִיד בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵילָנָא הָוּה פְּרִישׁ
 עֲנַפּוּי וְחַפֵּי עַל רִישֵׁיהּ וְעֵבִיד עֲלֵיהּ צְלָא יָאָה,
 וּמַאן דְּאַתְאַחִיד בְּסִטְרָא דְעִבּוּדָה זְרָה הָהוּא אֵילָנָא הָוּה
 אֲסִתְלַק וְעֲנַפּוּי הָוּוּ סְלִיקִין לְעֵילָא. כְּדִין הָוּה יַדַּע אַבְרָהָם
 וְאַזְהִיר לֵיהּ, וְלֹא אַעֲדֵי מִתַּמָּן עַד דְּאַתְאַחִיד בְּמַהִימְנוּתָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָכִי מַאן דְּאִיהוּ דְכִיָּא (ד"א ל"ג הָכִי)
 מְקַבֵּל לֵיהּ אֵילָנָא. מַאן דְּאִיהוּ מְסַאב לָא מְקַבֵּל לֵיהּ.
 כְּדִין יַדַּע אַבְרָהָם וּמְדַכֵּי לֹון בְּמִיָּא.

וּמַעֲיִינָא דְמִיָּא הָוּה תַּחוּת הָהוּא אֵילָנָא, וּמַאן דְּצָרִיךְ
 טְבִילָה מִיַּד מִיִּין סְלִיקִין לְגַבֵּיהּ, וְאֵילָנָא
 אֲסִתְלַקִּין עֲנַפּוּי, כְּדִין יַדַּע אַבְרָהָם דְּאִיהוּ מְסַאבָּא וּבְעֵי
 טְבִילָה מִיַּד, וְאִם לָאוּ מִיָּא נְגִיבִין כְּדִין יַדַּע דְּבְעֵי
 לְאַסְתְּאַבָּא וְלְאַסְתְּמָרָא שְׁבַעָה יוּמִין.

תָּא חֲזִי, דְּאַפִּילוּ בְּשַׁעְתָּא דְּאַזְמִין לֹון לְמַלְאַכִּין אָמַר
 לֹון וְהַשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ בְּגִין לְמַחְמֵי וְלְמַבְדֵּק בְּהוּ,
 וּבַהֲהוּא אֵילָנָא הָוּה בְּדִיק לְכָל בְּנֵי עַלְמָא. וְרוּזָא (לְקַבֵּל)

בְּגִין קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא קָא (עבד) אָמַר דְּאִיהוּ אֵילָנָא דְחַיִּי
 לְכֻלָּא, וּבְגִין כֶּף וְהַשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ וְלֹא תַּחַת עֲבוּדָה
 זָרָה.

וְתָא חַזִּי, כַּד חָב אָדָם, בְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע חָב, דְּכָתִיב
 וַיִּמְעֵץ הַדַּעַת וְגו' וְאִיהוּ בֵּיה חָב וְגָרָם מוֹתָא
 לְעֵלְמָא. מַה כְּתִיב וְעַתָּה פֶּן יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מִעֵץ
 הַחַיִּים וְגו'. (וְגָרָם מוֹתָא לְכָל בְּנֵי עֵלְמָא) וְכַד אָתָּא אֲבָרְהָם בְּאֵילָנָא
 אַחְרָא אֲתַקִּין עֵלְמָא דֵּהוּא אֵילָנָא דְחַיִּי וְאוּדַע
 מֵהֵימְנוּתָא לְכָל בְּנֵי עֵלְמָא:

וַיֹּאמֶר שׁוּב אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כַּעַת חַיָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק שׁוּב
 אֲשׁוּב, שׁוּב יִשׁוּב מִבְּעֵי לֵיה, דֵּהָא מִפְּתַחָא דָּא
 לְמִפְּקַד עֵקְרוֹת בִּידָא דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ וְלֹא
 בִּידָא דְשְׁלִיחָא אַחְרָא. כַּמָּה דִּתְנִינֵן תְּלַת מִפְּתַחֵן אַנּוּן
 דְּלֹא אֲתַמְסְרוּ בִּידָא דְשְׁלִיחָא. דְּחַיָּה וְתַחֲתֵת הַמַּתִּים
 וְגַשְׁמִים. וְהוּאֵיל דְּלֹא אֲתַמְסְרוּ בִּידָא דְשְׁלִיחָא אַמְאֵי
 כְּתִיב שׁוּב אֲשׁוּב. אֵלָא וְדַאי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא דֵּהוּא
 קָאִים עֲלֵייהוּ אָמַר (לֵיה) מְלָה, בְּגִין כֶּף כְּתִיב וַיֹּאמֶר שׁוּב
 אֲשׁוּב אֵלֶיךָ.

וְתָא חַזִּי, בְּכָל אַתְר דְּכָתִיב וַיֹּאמֶר סָתָם אוּ וַיִּקְרָא סָתָם
 הוּא מְלֹאכָא דְבְרִית וְלֹא אַחְרָא. וַיֹּאמֶר דְּכָתִיב,
 וַיֹּאמֶר אִם שָׁמַע תִּשְׁמַע וְגו' וַיֹּאמֶר וְלֹא קָאֶמַר

(שמורת טו)

מֵאֵן הוּא. וַיִּקְרָא דְכָתִיב, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וְלֹא
 קָאָמַר מֵאֵן הָוָה. אָמַר דְכָתִיב, (שמות כד) וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר
 וְגו' וְלֹא אָמַר מֵאֵן הָוָה. (אוף הָכִי דְכָתִיב וַיֵּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב וַיֵּאמֶר סָתֵם וְלֹא
 קָאָמַר מֵאֵן (דף קג ע"א) הָוָה) אֵלֶּא בְּכָל הַנִּי מִלְּאֲכֹא דְבְרִית הָוָה
 וְכֹלֵא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֲתַמָּר. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב וַיֵּאמֶר
 שׁוּב אָשׁוּב אֵלַיךְ וְגו'. וְהִנֵּה בֵן וְגו':

וְהִנֵּה בֵן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְךָ. מֵאֵי טַעְמָא לָא כְּתִיב וְהִנֵּה בֵן
 לָךְ, אֵלֶּא בְּגִין דְּלֹא יַחֲשַׁב דְּהָא מִן הַגָּר אִיהוּ
 כְּדַבְּקֵדְמִיתָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח וְאָמַר, (מלאכי א) בֵּן יְכִכַּד
 אָב וְעַבְד אֲדוֹנָיו. בֵּן יְכִכַּד אָב דָּא יִצְחָק לְאַבְרָהָם.
 אִימְתִי כַּפִּיד לִיָּה, בְּשַׁעְתָּא דְעַקְד לִיָּה עַל גַּבֵּי מַדְבַּחָא
 וּבַעַא לְמַקְרַב לִיָּה קַרְבָּנָא, וַיִּצְחָק בַּר תְּלָתִין וּשְׁבַע שָׁנִין
 הָוָה, וְאַבְרָהָם הָוָה סָבֵא, דְאִילוּ הָוָה בָּעֵיט (ס"א בִּיה) (ס"א)
 בְּרַגְלָא חַד לָא יְכִיל לְמִיקָם קַמִּיה, (כָּל שָׁבֹן לְמַעְבַּד לִיָּה), וְאִיהוּ
 אֲוֹקִיר לִיָּה לְאַבּוּי וְעַקְד לִיָּה כְּחַד אִימָרָא בְּגִין לְמַעְבַּד
 רַעוּתִיָּה דְאַבּוּי.

(קמו ב) וְעַבְד אֲדוֹנָיו דָּא אֲלִיעֶזֶר לְאַבְרָהָם. כַּד שִׁדַּר לִיָּה
 לְחָרָן, וְעַבְד כָּל רַעוּתִיָּה דְאַבְרָהָם, וְאֲוֹקִיר לִיָּה כְּמָה
 דְכָתִיב, (בראשית כד) וַיִּי בְרַךְ אֶת אֲדוֹנָי וְגו'. וְכָתִיב (בראשית
 כד) וַיֵּאמֶר עַבְד אַבְרָהָם אֲנֹכִי, בְּגִין לְאֲוֹקִיר לִיָּה
 לְאַבְרָהָם. דְּהָא בַר נֶשׁ דְּהָוָה מִיִּיתִי כֶּסֶף וְזָהָב וְאַבְנֵי יָקָר

וּגְמָלִין וְאִיהוּ כְּדָקָא יְאוּת שְׁפִיר בְּחִיזוּ לָא אָמַר דְּאִיהוּ
 רְחִימָא דְּאַבְרָהָם אוּ קְרִיבָא דִּילֵיהּ. אֶלָּא אָמַר עֶבֶד
 אַבְרָהָם אָנְכִי, בְּגִין לְסִלְקָא בְּשִׁבְחָא דְּאַבְרָהָם וּלְאוּקִיר
 לֵיהּ בְּעֵינֵינֵיהּ.

וְעַל דָּא בֶּן יְכִכַּד אָב וְעֶבֶד אֲדוּנָיו. וְאַתּוּן יִשְׂרָאֵל בְּנִי.
 קָלְנָא בְּעֵינֵינִיכוּ לּוֹמַר דְּאַנָּא אֲבוּכוּן אוּ דְּאַתּוּן
 עֶבְדִּין לִי. וְאִם אָב אָנִי אֵיךְ כְּבוּדִי וְגו'. בְּגִין כֶּךָ וְהֵנָּה
 בֶּן, דָּא הוּא בֶּן וְדָאִי, וְלֹא יִשְׁמַעְאֵל. דָּא הוּא בֶּן דְּאוּקִיר
 לְאַבּוּי כְּדָקָא חֲזִי.

וְהֵנָּה בֶּן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ. בֶּן לְשָׂרָה, דְּבְגִינֵיהּ מִיתַת,
 דְּבְגִינֵיהּ כְּאִיבַת נַפְשָׁה עַד דְּנִפְקַת מִינָהּ. וְהֵנָּה בֶּן
 לְשָׂרָה. לְאַסְתִּלְקָא בְּגִינֵיהּ בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְתִיב בְּדִינָא עַל עֲלָמָא. דְּכַדִּין וַיִּי פִקֵּד אֶת שָׂרָה וְגו'
 דְּהָא מִדְּכָרֵי לְשָׂרָה בְּגִינֵיהּ דִּיצְחָק וְעַל דָּא אִיהוּ בֶּן
 לְשָׂרָה (אֲנָהּוּ מִלְּאָבִי אָמַרְהוּ). וְהֵנָּה בֶּן לְשָׂרָה. (דִּין) דְּהָא נוֹקְבָא
 נְטִלָּא (לֵיהּ) לְבָרָא מִן דְּכוּרָא:

וְשָׂרָה שׁוֹמֵעַת פֶּתַח הָאֵהָל וְהוּא אַחֲרָיו. מַאי וְהוּא
 אַחֲרָיו, וְהִיא אַחֲרָיו מִבְּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא רָזָא אִיהוּ,
 וְשָׂרָה שׁוֹמֵעַת מֵהּ דְּהוּא אָמַר (פֶּתַח הָאֵהָל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהוּא
 אַחֲרָיו מֵאַן דְּהוּא אָמַר) פֶּתַח הָאֵהָל דָּא דְּרָגָא תַתָּא. פֶּתַח
 דְּמַהִימְנוּתָא. וְהוּא אַחֲרָיו (דָּא) דְּאוּדִי לֵיהּ דְּרָגָא עֲלָאָה (ב"א

פְּתַח הָאֵהָל וְהוּא אַחֲרָיו דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פְּתַח הָאֵהָל דָּא דְרָגָא תַּתָּא, וְהוּא אַחֲרָיו
 דָּא דְרָגָא עֲלָאָה.

מִן יוֹמָא דְהוֹת שָׂרָה בְּעֵלְמָא לָא שְׁמַעַת מְלָה
 דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַר הַהוּא שְׁעֵתָא.
 דְבַר אַחַר דְהוֹת יִתְבָּא שָׂרָה פְּתַח הָאֵהָל בְּגִין לְמִשְׁמַע
 מְלִין. וְהִיא שְׁמַעַת הַאי מְלָה דְאַתְבְּשָׁר בַּה אַבְרָהָם.
 (ד"א) וְהוּא אַחֲרָיו. אַבְרָהָם דְהוּהוּ יְתִיב אַחֲרוּי דְשְׁכִינְתָּא:
 וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בְּאִים בִּימִים. מַאי בְּאִים בִּימִים.
 שְׁעוּרִין דְיוֹמִין דְאַתְחֲזִי פְּדִין לְהוּ, חַד מֵאָה וְחַד
 תְּשָׁעִים, עָאלוּ בְיוֹמִין שְׁעוּרָא דְיוֹמִין פְּדָקָא יְאוּת. בְּאִים
 בִּימִים. כְּמָא דְאַתְ אָמַר כִּי בָא הַיּוֹם דְאַעֲרַב יוֹמָא
 לְמִיעֵל. חֲדַל לְהִיּוֹת לְשָׂרָה אֶרַח כְּנַשִּׁים. וְהִיא שְׁעֵתָא
 חֲמַאת גְרָמָה בְּעֵדוּנָא אַחֲרָא. וּבְגִין כֶּף אֲמָרָה וְאֲדוּנִי זְקַן
 דְהָא אִיהוּ לָא כְּדָאי לְאוּלְדָּא בְּגִין דְאִיהוּ סְבָא.

רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח (משלי לא) נוֹדַע בְּשַׁעְרִים בְּעֵלְהָ בְּשִׁבְתּוֹ
 עַם זְקֵנִי אֶרֶץ. תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְלַק
 בִּיקְרִיָּה דְאִיהוּ גְנִיז וְסַתִּים בְּעִילוּיָא סְגִיָּא. לָאו אִיתִי
 בְּעֵלְמָא וְלָא הוּהוּ מִן יוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלְמָא דִיכִיל לְקִיּוּמָא
 עַל חֲכַמְתָּא דִילִיָּה וְלָא יכִיל לְקִיּוּמָא בֵּיה.

בְּגִין דְאִיהוּ גְנִיז וְסַתִּים וְאֲסַתְלַק לְעִילָא לְעִילָא, וְכִלְהוּ
 עֲלָאי וְתַתָּאי לָא יכִלִין לְאַתְדִּבְקָא, עַד דְכִלְהוּ
 אֲמַרִין (יחזקאל ג) בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְקוֹמוֹ. תַּתָּאי אֲמַרִי דְאִיהוּ

לְעֵילָא דְכְתִיב, (תהלים קיג) עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ. עֲלָאֵי אִמְרֵי
 דְאִיהוּ לְתַתָּא דְכְתִיב, (תהלים נז) עַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדָךְ. עַד
 דְכֻלְּהוּ עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי אִמְרֵי בְרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְקוֹמוֹ. בְּגִין
 דְלֹא אֲתִידַע וְלֹא הוּא מֵאן דְיִכְיֵל לְקִיָּמָא בֵּיהּ, וְאֵת
 אֲמַרְתָּ נּוֹדַע בְּשַׁעְרִים בְּעֵלָה.

(דף קג ע"ב)

אֲלֵא וְדֵאֵי נּוֹדַע בְּשַׁעְרִים בְּעֵלָה דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 דְאִיהוּ אֲתִידַע וְאֲתַדְבֵּק לְפוּם מַה דְמִשְׁעַר בְּלַבִּיה
 כָּל חַד כַּמָּה דְיִכְיֵל לְאֲדַבְּקָא בְרוּחָא דְחַכְמָתָא. וּלְפוּם מַה
 דְמִשְׁעַר בְּלַבִּיה הֵכִי אֲתִידַע בְּלַבִּיה. וּבְגִינֵי כֶךְ נּוֹדַע
 בְּשַׁעְרִים בְּאַנוּן שְׁעָרִים. אֲבַל דְאֲתִידַע כְּדָקָא יְאוּת לֹא
 הוּא מֵאן דְיִכְיֵל לְאֲדַבְּקָא וּלְמַנְדַּע לֵיהּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר נּוֹדַע בְּשַׁעְרִים בְּעֵלָה. מֵאן שְׁעָרִים.
 כַּמָּא דָּאֵת אִמְר (תהלים כד) שְׁאוּ שְׁעָרִים רָא שִׁיכָם
 וְהַנְּשָׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם. וּבְגִין אֵלוּ שְׁעָרִים דְאַנוּן דְרַגִין
 עֲלָאֵין בְּגִינֵיהוּ אֲתִידַע קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְאֵי לֹא לֹא
 יִכְלִין לְאֲתַדְבֵּקָא בֵּיהּ.

תָּא חֲזִי, דְהָא נִשְׁמַתָּא דְבַר נָשׁ לָאו אִיהוּ (נ"א לא אית) מֵאן
 דְיִכְיֵל לְמַנְדַּע לָהּ, אֲלֵא בְגִין אֵלִין שְׁיִיפִין דְגוּפָא
 וְאַנוּן דְרַגִין דְעַבְדִין אוּמְנוּתָא דְנִשְׁמַתָּא בְגִין כֶּךְ אֲתִידַע
 וְלֹא אֲתִידַע. כֶּךְ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתִידַע וְלֹא אֲתִידַע

בְּגִין דְּאִיהוּ נִשְׁמַתָּא לְנִשְׁמַתָּא רוּחָא לְרוּחָא גְּנִיז וְטָמִיר
מִכְּלָא, אֲבָל בְּאֲנוּן שְׁעָרִים דְּאֲנוּן פְּתַחִין לְנִשְׁמַתָּא
אֲתִידַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזִי, אִית פְּתַחָא לְפְתַחָא וְדִרְגָא לְדִרְגָא, וּמִנִּיּוּהוּ
יְדִיעַ יְקָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פְּתַח הָאֵהָל, דָּא
הוּא פְּתַחָא דְצַדִּיק. כְּמָא דָּאֲתָ אֲמַר (תהלים קיח) פְּתַח־וּ לִי
שְׁעַר־י צַדִּיק וְגו' דָּא פְּתַחָא קַדְמָאָה לְאֵעֲלָא בֵּיהּ,
וּבְהָאִי פְּתַחָא אֲתַחֲזוּן כָּל שְׂאָר פְּתַחִין עֲלָאִין. מֵאֵן דְּזָכִי
לְהָאִי (פְּתַחָא) זָכִי לְמַנְדַּע בֵּיהּ וּבְכֻלְהוּ שְׂאָר פְּתַחִין בְּגִין
דְּכֻלְהוּ שְׂרָאן עֲלֵיהּ.

וְהַשְׁתָּא דְפְתַחָא דָּא לָא אֲתִידַע. בְּגִין דִּישְׂרָאֵל בְּגִלּוּתָא
וּכְלָהוּ פְּתַחִין אֲסַתְּלָקוּ מִנִּיהּ וְלָא יְכַלִּין לְמַנְדַּע
וְלֵאֲתַדְבָּקָא. אֲבָל בְּזִמְנָא דִּיפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גִּלּוּתָא
זְמִינִין כְּלָהוּ דְרַגִּין עֲלָאִין לְמִשְׁרֵי עֲלֵיהּ כְּדָקָא יְאוּת.
וּכְדִין יְנַדְעוּן בְּנֵי עֲלָמָא חֲכְמַתָּא עֲלָאָה יְקִירָא מַה דְּלָא
הוּוּ יְדַעִין מְקַדְמַת דְּנָא. דְּכְתִיב, (ישעיה יא) וְנַחְתָּה
עֲלֵיו רוּחַ יְיָ רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת
וּיְרֵאת יְיָ. כְּלָהוּ זְמִינִין לְאִשְׂרָאָה עַל הָאִי פְּתַחָא תַתָּאָה
דְּאִיהוּ פְּתַח הָאֵהָל. וּכְלָהוּ זְמִינִין לְאִשְׂרָאָה עַל מְלַכָּא
מְשִׁיחָא בְּגִין לְמִידֵן עֲלָמָא דְכְתִיב וְשִׁפְט בְּצַדִּיק דְּלִים
וְגו'.

בְּגִינֵי כֹךְ כַּד אֲתַבְּשֵׁר אַבְרָהָם, הָאִי דְרָגָא הָוָה אָמַר
 כְּמָה דְאֲתַמַּר דְּכִתִּיב וַיֹּאמֶר שׁוּב אֲשׁוּב אֵלַיךְ
 כְּעֵת חַיָּה. וַיֹּאמֶר, לָא כְּתִיב מֵאֵן הָוָה. וְדָא הוּא פִּתְחָא
 הָאֵהָל. וְעַל דָּא וְשָׂרָה שׁוֹמְעַת הָאִי דְרָגָא דְהָוָה מִלִּיל
 עֲמִיָּה מֵאֵן דְּלָא הָוָה שְׁמַעַת מִקְדַּמַּת דְּנָא. דְּכִתִּיב וְשָׂרָה
 שׁוֹמְעַת פִּתְחָא הָאֵהָל דְּהָוָה מִבְּשֵׁר וַאֲמַר שׁוּב אֲשׁוּב אֵלַיךְ
 כְּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה בֶן לְשָׂרָה אֲשַׁתְּךָ.

תָּא חֲזִי, כְּמָה הוּא חֲבִיבוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבִּיָּה
 דְאַבְרָהָם, דְהָא לָא נָפַק מִנִּיהּ יִצְחָק עַד דְאַתְגְּזֹר,
 לְבַתֵּר דְאַתְגְּזֹר אֲתַבְּשֵׁר בֵּיהּ בִּיצְחָק, בְּגִין דְאִיהוּ כְּדִין
 זִרְעָא קְדִישָׁא, וְעַד לָא אֲתַגְּזֹר לָאו אִיהוּ זִרְעָא קְדִישָׁא.
 וְכִדִּין אִיהוּ כְּמָה דְכִתִּיב, (בראשית א) אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ לְמִינֵהּ.
 וְתָא חֲזִי, עַד לָא אֲתַגְּזֹר אַבְרָהָם הָהוּא זִרְעָא דִילֵיהּ לָא
 הָוָה קְדִישָׁא, בְּגִין דְנָפַק בְּגוּ עָרְלָה וְאֲתַדְּבַק
 בְּעָרְלָה לְתַתָּא. לְבַתֵּר דְאַתְגְּזֹר נָפַק הָהוּא זִרְעָא בְּגוּ
 קְדִישָׁא, וְאֲתַדְּבַק בְּקְדוּשָׁה דְלְעִילָא וְאוּלִיד לְעִילָא,
 וְאֲתַדְּבַק אַבְרָהָם בְּדְרָגִיָּה כְּדָקָא יְאוּת. תָּא חֲזִי, כַּד
 אוּלִיד אַבְרָהָם לְיִצְחָק נָפַק קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת. וְהָאִי (ב"א
 וְדָאִי) מֵאִי אֲעֵדוּ וְאוּלִידוּ חֲשׁוּכָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂאִיל יוֹמָא חַד לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אָמַר
 לֵיהּ הָאִי דְקָרָא לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִצְחָק דְכִתִּיב

וְקָרְאת אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק. אַמַּאי, דְּהָא אֲתַחְזִי דְעַד לָא נִפְק
 לְעֵלְמָא קָרָא לִיהּ יִצְחָק. אֲמַר לִיהּ הָא אֲתַמַּר דְּאִשָּׁא נָטַל
 מִיָּא. דְּהָא מִיָּא מִסְטָרָא דְגַבּוּרָה קָא אֲתִיין. וְתוּ (ב"א) וְתָא
 שְׂאִיל לְהוּ לְלוֹאֵי) (שְׂאִיל לִיהּ) לוֹאֵי דְאַנּוֹן בְּדִיחִין לְהֵהוּא
 סְטָרָא בְּמַאֲנֵי זִמְר וְתִשְׁבַּחֲוֹן לְקַבִּיל הָאֵי סְטָרָא, בְּגִין כִּף
 יִצְחָק אִיהוּ חֲדוּה בְּגִין דְּאֲתִי מֵהֵהוּא סְטָרָא וְאֲתַדְּבַק בֵּיהּ.
 תָּא חֲזִי, יִצְחָק בְּדִיחּוּתָא חֲדוּה דְאַחֲלַף מִיָּא בְּאִשָּׁא
 וְאִשָּׁא בְּמִיָּא, וְעַל דָּא אֲקָרִי הַכִּי. וּבְגִין כִּף קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא קָרִי לִיהּ (דף קד ע"א) הַכִּי עַד לָא יְפוּק לְעֵלְמָא
 שְׂמָא דָּא וְאוּדַע לִיהּ לְאַבְרָהָם.

וְתָא חֲזִי, בְּכֻלְהוּ אַחֲרָנִין שְׁבַק לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמַקְרִי לֹון שְׂמָהֲוֹן, וְאַפִּילוּ נָשִׁי הֵווּ קָרְאוּן לְבְנֵיהוּ
 שְׂמָהֲוֹן, אֲבַל הָכָא לָא שְׁבַק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַמִּיָּה
 לְמַקְרִי לִיהּ שְׂמָא אֱלֹא לְאַבְרָהָם, דְּכַתִּיב וְקָרְאת אֶת שְׁמוֹ
 יִצְחָק אַנְתָּ וְלֹא אַחֲרָא, בְּגִין לְאַחֲלָפָא מִיָּא בְּאִשָּׁא וְאִשָּׁא
 בְּמִיָּא לְאַכְלָלָא לִיהּ בְּסִטְרִיהּ.

כִּיּוֹן דְּאֲתַבְשַׁר אַבְרָהָם בְּיִצְחָק, מַה כְּתִיב וַיִּקְוֶמוּ מִשָּׁם
 הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי סְדוּם. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר
 תָּא חֲזִי, כַּמָּה אַנְהֵג קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טִיבוּ עִם כָּל בְּרִיין
 וְכָל שְׁכֵן לְאַנּוֹן דְּאֲזִילֵי בְּאַרְחוּי, דְּאַפִּילוּ בְּזִמְנָא דְּבַעֵי
 לְמִידָן עֵלְמָא, אִיהוּ גָרִים לְמָאן דְּרַחֲמִים לִיהּ לְמִזְכֵּי בְּמַלְהָ
 עַד לָא יִיְתִי הֵהוּא דִּינָא לְעֵלְמָא.

דְּתַנִּינָן בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחֲמִים לִיהּ לְבַר
 נָשׁ, מְשַׁדֵּר לִיהּ דוֹרוּנָא, וּמֵאֵן אִיהוּ, מְסַכְנָא,
 בְּגִין דִּיזְכִּי בֵּיהּ. וְכִיּוֹן דִּזְכִּי בֵּיהּ, אִיהוּ אֲמִשִּׁיךְ עַלִּיהּ חַד
 חוּטָא דְחֻסְדָּא דְאֵתְמִשֵּׁךְ מְסַטֵּר יְמִינָא וּפְרִישׁ אַרְיִשִׁיהּ
 וְרָשִׁים לִיהּ, בְּגִין דְּכַד יִיתֵי דִינָא לְעֵלְמָא הֵהוּא מְחַבְלָא
 יְזַדְהַר בֵּיהּ, וְזִקְיָה עֵינוּי וְחֻמָּא לְהֵהוּא רְשִׁימוּ וְכַדִּין
 אֲסַתְלַק מִנִּיהּ וְאֲזַדְהַר בֵּיהּ. בְּגִינֵי כֶּךָ אֲקַדִּים לִיהּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּמַה דִּיזְכִּי.

וְתָא חֲזִי, כַּד בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִיתָאָה דִינָא עַל
 סְדוּם, אֲזַכִּי קַדָּם לְאַבְרָהָם וְשַׁדֵּר לִיהּ דוֹרוּנָא
 לְמִזְכִּי עֲמַהוֹן בְּגִין לְשַׁזְבָּא לְלוּט בַּר אַחוּהָ מִתְמָן, הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת לוּט
 מִתּוֹךְ הַהֶפְכָּה. וְלֹא פָתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת לוּט, דְּהָא
 בְּזַכּוּתִיהּ דְאַבְרָהָם אֲשַׁתְּזִיב. וּמֵאִי וַיִּזְכֹּר, דְּדַכִּיר לִיהּ מֵאִי
 דְאֲזַכִּי קַדָּם עִם אַנּוּן תְּלַת מְלָאכִין.

כְּגִוּוּנָא דָּא בַּר נָשׁ דִּיזְכִּי בְּצַדְקָה עִם בְּנֵי נָשָׂא,
 בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲדַכֵּר לִיהּ לְהֵהִיא צְדָקָה דְעֵבֵד. בְּגִין דְּבְכָל שַׁעֲתָא
 דִּזְכִּי בַר נָשׁ הָכִי אֲכַתִּיב עַלִּיהּ לְעֵילָא, וְאַפִּילוּ בְּשַׁעֲתָא
 דְדִינָא שְׂרִיא עֲלוּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲדַכֵּר לִיהּ לְהֵהוּא
 טִיבוּ דְעֵבֵד וְזַכָּה עִם בְּנֵי נָשָׂא. כְּמָא דְאֵתְ אֲמַר, (מְשַׁלִּי יֵא)

וַיְצַדֶּקֶה תְּצִיל מִמּוֹת. בְּגִינֵי כַף אֶקְדִּים לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְאַבְרָהָם בְּגִין דִּיזִכִּי וַיִּשְׁזִיב לְלוּט.

וַיִּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי סְדוּם. תָּא חֲזִי, וַיִּקְוִמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים.
מִהֵיא סְעוּדָה דְּאַתְקִין לוֹ אַבְרָהָם וְזָכָה בְּהוּ.
אַף עַל גַּב דְּמִלְּאֲכִין הוּוּ, זָכָה בְּהוּ, וְכָל הַהוּא מִיכְלָא לָא
אַשְׁתָּאֵר מִנֵּיהּ כְּלוּם, בְּגִינֵי דְאַבְרָהָם, וְלִמְזִכֵּי בֵיהּ, דְּהָא
כְּתִיב וַיֹּאכְלוּ בְּאֶשָׁא דְלֵהוֹן (קב א) אֶתְאֲכִיל.

וְאִי תִימָא הָא תִּלְת מִלְּאֲכִין הוּוּ. הָאִי אֶשָׁ"א. וְהָאִי
מִי"א. וְהָאִי רוּחָ"א. אֶלָּא כָּל חַד וְחַד כְּלִיל בְּחִבְרִיָּה
וּבְגִינֵי כַף וַיֹּאכְלוּ. כְּגֻוּנָא דָּא (שמונת כד) וַיַּחֲזוּ אֶת הָאֱלֹהִים
וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ. אֶכִּילָה וְדָאִית אֶכְלוּ דְאַתְזִנוּ מִן שְׂכִינְתָּא,
אוּף הָכָא וַיֹּאכְלוּ גְרָמוּ (ב"א גרמזו רבז) לְאַתְזִנָּא (מגידה) מִהֵיא
סְטָרָא דְאַבְרָהָם אֶתְדַבֵּק בֵּיהּ, וּבְגִין כַּף לָא אֶשְׁאֲרוּ מִמָּה
דִּיהֵיב לֹון אַבְרָהָם כְּלוּם.

כְּגֻוּנָא דָּא בְּעֵי לִיה לְבַר נֶשׁ לְמִשְׁתֵּי מִהֵיא פֶּסָא
דְּבִרְכָה, בְּגִין דִּיזִכִּי לְהֵיָא בְּרָכָה דְלַעֲיִלָּא. אוּף
אַנוּן אֶכְלוּ מִמָּה דְאַתְקִין לֹון אַבְרָהָם בְּגִין דִּיזִכִּין
לְאַתְזִנָּא מִסְטָרָא דְאַבְרָהָם. דְּהָא מִהֵיא סְטָרָא נְפִיק
מִזִּזְנָא לְכִלְהוּ מִלְּאֲכִי עֲלָאִי. וַיִּשְׁקִיפוּ, אֶתְעָרוּתָא דְרַחְמֵי
לְשִׁיזְבָּא לְלוּט. כְּתִיב הָכָא וַיִּשְׁקִיפוּ וְכְתִיב הָתָם (דברים כו)
הַשְּׁקִיפָה מִמַּעוֹן קִדְשֶׁךָ. מַה לְהֵלֵן לְרַחְמֵי אוּף הָכָא
לְרַחְמֵי.

וְאִבְרָהָם הוֹלִיךְ עִמָּם לְשִׁלְחָם. לְמַעַבְד לֹוֹן לְוִיָּה. אָמַר
 רַבִּי יִיסָא אִי תִימָא דְאִבְרָהָם יַדַּע דְּמִלְאֲכִין
 אַנּוּן אַמַּאי אַעֲבִיד לֹוֹן לְוִיָּה. אָלָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַף
 עַל גַּב דְּהוּהוּ יַדַּע (רַגִּיל הוּדָה לְמַעַבְד לְכַלְהוּ בְּנֵי נִשְׂאָ דְזַמְיִינִין עֲמִיָּה לְמַעַבְד לֹוֹן
 לְוִיָּה) (נ"א מִה דְּהוּדָה רַגִּיל לְמַעַבְד עִם בְּנֵי נִשְׂאָ עֲבַד בְּהוּ וְאֱלֹוֵי לֹוֹן) בְּגִין דְּכַף
 אֶצְטְרִיךְ לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְמַעַבְד לְוִיָּה לְאוֹשְׁפִיזִין דְּהָא כִּלְא
 בְּהַאי תַּלְיָא, וּבְעוּד דְּאִיהוּ הוּהוּ אֹזִיל עֲמָהוּן אֲתַגְלִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלִיָּה דְּאִבְרָהָם דְּכַתִּיב וַיִּי אָמַר
 הַמְּכֹסֶה אֲנִי מֵאִבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה. וַיִּי הוּא וּבֵית
 דִּינִיָּה, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּהוּ אֹזִיל (דף קד ע"ב) עֲמָהוּן.
 תָּא חֲזִי כַּד בַּר נֶשׁ עֲבִיד לְוִיָּה (לְבַר נֶשׁ) לְחַבְרִיָּה אִיהוּ
 אֲמַשִּׁיף (עֲלִיָּה) לְשַׁכְּנִנְתָּא לְאַתְחַבְּרָא בְּהַדִּיָּה וּלְמַהֲפֻ
 עֲמִיָּה בְּאַרְחָא לְשׁוּבָא לִיָּה. וּבְגִין כֶּף בְּעֵי לִיָּה לְבַר נֶשׁ
 לְלוּוִיָּי לְאוֹשְׁפִיזָא בְּגִין דְּחַבְּר לִיָּה לְשַׁכְּנִנְתָּא וְאֲמַשִּׁיף
 עֲלִיָּה לְאַתְחַבְּרָא בְּהַדִּיָּה.

מְדַרְשׁ הַנְּעֵלָם

(דף קד ע"ב):

וַיִּי אָמַר הַמְּכֹסֶה אֲנִי
 מֵאִבְרָהָם וְגו' מַה כְּתִיב
 לְמַעַלָּה וַיִּקְוֹמוּ מִשָּׁם
 הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי
 סְדוּם לַעֲשׂוֹת דִּין בְּרִשְׁעִים.

בְּגִין כֶּף וַיִּי אָמַר הַמְּכֹסֶה
 אֲנִי מֵאִבְרָהָם אֲשֶׁר
 אֲנִי עוֹשֶׂה. רַבִּי חֲזִיָּא פְּתַח
 (עֲמוּס ג) כִּי לֹא יַעֲשֶׂה יִי
 אֱלֹהִים דְּבַר כִּי אִם גְּלָה
 סוּדוֹ אֶל עַבְדָּיו הַנְּבִיאִים.

מֵה כְּתִיב אַחֲרָיו הַמְכַסֶּה
אֲנִי מֵאַבְרָהָם. אָמַר רַב
חֲסֵדָא אֵין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא עוֹשֶׂה דִין בְּרִשְׁעִים עַד
שְׁנַמְלֵךְ בְּנִשְׁמַתָּן שֶׁל
צַדִּיקִים הֵדָא הוּא דְכְתִיב,
(איוב ד) מִנְשַׁמַּת אֱלוֹהִי יֵאבְדוּ.

וְכְתִיב הַמְכַסֶּה אֲנִי
מֵאַבְרָהָם. אָמַר הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא כְּלוּם יֵשׁ לִי
לַעֲשׂוֹת דִין בְּרִשְׁעִים עַד
שְׁנַמְלֵךְ בְּנִשְׁמַת הַצַּדִּיקִים,
וְאוֹמֵר לָהֶם, הֲרִשְׁעִים חָטְאוּ
לְפָנַי, אַעֲשֶׂה בָּהֶם דִין,
דְּכְתִיב וַיֹּאמֶר יי זַעֲקַת סְדוּם
וְעַמּוֹרָה כִּי רַבָּה וַחֲטִאתָם
וְגו'.

אָמַר רַבִּי אַבְהוּ הַנְּשַׁמָּה
עוֹמְדַת בְּמִקוּמָה וְהִיא יֵרָאָה
לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וְלוֹמַר לְפָנָיו
כְּלוּם, עַד שֵׁיֵאמֵר לְמַטְטְרוּן
שֵׁיֵגִישְׁנָה לְפָנָיו וְתֵאמֵר מֵה
שְׂרַצְתָּהּ, הֵדָא הוּא דְכְתִיב
וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם, וַיֹּאמֶר הֵאֱמָר
תִּסְפָּה צַדִּיק עִם רִשְׁעֵי חֲלִילָהּ
לָךְ וְגו'.

זָכָאִין אַנּוּן זָכָאִי עֲלָמָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְרַעִי
בְּהוּ, בְּכָל מַה דְּאִיהוּ עֶבֶיד
בְּרַקִּיעָא וְזַמִּין לְמַעֲבַד
בְּעֲלָמָא, עַל יְדֵי דְזָכָאִין
עֶבֶיד לִיה, וְלֹא כִּסִּי מִנִּייהוּ
לְעֲלָמִין כְּלוּם. בְּגִין
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי

לְשִׁתְּפָא בְּהַדִּיהַ (לְצַדִּיקָא דְלֹא
תְהָא פְתוּחֹן פֶּה לְרִשְׁעִיעִיא בְּכָל מַה דְּאִיהוּ
עֶבֶיד.

תָּא חֲזִי, כְּלֹא גְלִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא)

לְצַדִּיקָא בְּגִין דְּאַנּוּן
אַתִּיין וּמְזַהִירִין לְבַנֵּי נְשָׂא
לְאַתְבָּא מִחוּבֵייהוּ וְלֹא
יִתְעַנְשׂוּן מִגּוּ דִינָא עֲלָאָה
וְלֹא יֵהָא לֹון פְּתַחַא דְּפוּמָא
לְגַבִּיהַ. בְּגִינֵי כֶךְ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אוֹדַע לֹון רְזָא
דְּאִיהוּ עֶבֶיד בְּהוּ דִינָא. תּוּ
בְּגִין דְּלֹא יִימְרוּן דְּהָא כְּלֹא
דִינָא עֶבֶיד בְּהוּ דִינָא.

אוֹלֵי יֵשׁ חֲמֻשִׁים צְדִיקִים
וְגו'. הַנְּשֻׁמָּה פּוֹתַחַת
וְאוֹמֶרֶת רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם
שָׂמָא נִתְעַסְקוּ בְּנֵי פְּרָשִׁיּוֹת
שֶׁל תּוֹרָה, וְאָף עַל פִּי שְׂלֵא
נִתְעַסְקוּ לְשֻׁמָּה, שְׂכַר יֵשׁ
לָהֶם לְעוֹלָם הַבָּא וְלֹא יִכְנָסוּ
לְגִיהֶנֶם. מַה כְּתִיב בַּתְּרִיה
וַיֹּאמֶר יי אִם אֲמַצָּא בְּסָדוּם
חֲמֻשִׁים צְדִיקִים וְגו'.

וְהָא (תַּנְיִנֵן) יִתִּיר אַנּוּן פְּרָשִׁיּוֹת
נ"ג הוּו. אֵלֶּא אָמַר רַבִּי
אֲבָהוּ חֲמֻשָּׁה סְפָרִים הֵם
בַּתּוֹרָה וּבְכָל אֶחָד וְאֶחָד
נִכְלָלִים עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת
עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שְׂפָהֶם
נִבְרָא הָעוֹלָם חָשׁוּב עֲשָׂרָה
בְּכָל חֵד מְנַהוֹן הוּא חֲמֻשִׁים.

השלמה מההשמטות (סימן טו)

חֲמֻשִׁים הֵם בְּנֵי חֲמֻשִׁים
שְׁעָרֵי בִינָה וְהֵם רְאוּיִים
לְהַצִּיל כָּל הָעוֹלָם בְּצַדִּיקְתָּם
וַיִּי הוֹדָה לְדַבְּרִיהָ וּכְשָׂרָתָהּ
שְׂלֵא מְצָאָה אֲמָרָה (בְּרֵאשִׁית
י"ח) אוֹלֵי יַחְסְרוּן חֲמֻשִׁים

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר ווֵי לֹון
לְחִיבֵיָא דְלֹא יִדְעִין
וְלֹא מְשִׁיחִין וְלֹא יִדְעִין
לְאַסְתְּמָרָא מִחוּבֵיִיהוּ. וּמַה
קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא דֵּי כָּל
עוֹבְדוֹהֵי קְשׁוּט וְאוֹרַחְתֵּיה
דִּין. לֹא עָבִיד כָּל מַה דְּעָבִיד
בְּעֻלְמָא עַד דְּגָלִי לְהוּ
לְצְדִיקֵיָא בְּגִין דְּלֹא יְהֵא
לֹון פְּתַחַא דְּפוּמָא לְבִנֵּי
נְשָׂא.

(כאן שייך מדה שבסוף הספר סימן

ח"י, ע"י לקמן דף ק"ו ע"א ותמצאנו שם)

גַּבִּי בְּנֵי נְשָׂא לֹא כָּל שְׂפִין
דְּאִית לֹון לְמַעְבַּד מְלִיִּיהוּ
דְּלֹא יִמְלָלוּן בְּנֵי נְשָׂא סְטִיָּא
עֲלִיהוּן. וְכֵן כְּתִיב, (במדבר לב)

וְהֵייתֶם נְקִיִּים מִיִּי
וּמִיִּשְׂרָאֵל. וְאִית לֹון לְמַעְבַּד
דְּלֹא יְהֵא לֹון פְּתַחוּן פְּה
לְבִנֵּי נְשָׂא, וְיִתְרוֹן בְּהוֹן אִי
אַנּוּן חֲטָאן וְלֹא מְשִׁיחֵי

הַצְּדִיקִים חֲמֹשֶׁה, כְּלוֹמֵר
אוֹלֵי יֵשׁ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם
שֶׁעֲסָקוּ בִּידֵיעַת שְׂמֹךְ שֶׁהוּא
הַשֵּׁם בְּמִלּוֹאוֹ שֶׁהוּא מִ"ה
יוֹד ה"א וַא"ו ה"א כְּמִסְפָּר
אָדָם שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים י') וְעַתָּה
יִשְׂרָאֵל מָה יִי אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל,
וּכְשֶׁלֹּא מְצָאָה חוֹזֶרֶת לוֹמֵר,
אוֹלֵי יִמְצְאוּן שֵׁם אַרְבָּעִים

(ככתוב בדפוס): (עד כאן מההשמטות)

עוֹד פּוֹתַחַת הַנְּשָׁמָה
וְאוֹמֶרֶת רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֶף
עַל פִּי שְׁלֹא נִתְעַסְקוּ בַתּוֹרָה
שֶׁמָּא קִבְּלוּ עוֹנְשֵׁם עַל מָה
שֶׁחָטְאוּ בְּבֵית דִּין וְנִתְכַפַּר
לָהֶם שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כה)
אַרְבָּעִים יִכְּנּוּ לֹא יוֹסִיף.
וּמִמָּה שֶׁנִּתְבַּיֵּשׁוּ לִפְנֵיהֶם
דַּיִם לְהִתְכַּפֵּר (לִפְנֵיהֶם) לָהֶם
שְׁלֹא יִכְּנּוּ לַגִּיהֵנִם. מָה
כְּתִיב אַחֲרָיו לֹא אַעֲשֶׂה
בְּעִבּוֹר הָאַרְבָּעִים.

השלמה מההשמטות (סימן טז)

עוֹד פּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת רְבוּנוֹ
שֶׁל עוֹלָם אוֹלֵי יִמְצְאוּן שֵׁם

לְאַסְתָּמְרָא, דְּלֹא יִהְיֶה לִּיהִ
לְמַדַּת דִּינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא פִתְחָא דְפּוּמָא לְגַבֵּייהוּ.
וּבַמָּה, בְּתִשׁוּבָה וְעוֹבְדִין
דְּכִשְׁרִין.

תָּא חֲזִי, וַיֵּי אָמַר הַמְכֶסֶה
אֲנִי מֵאַבְרָהָם. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא יִהְיֶה כָּל אֲרַעָא לְאַבְרָהָם
לְמַחֲוֵי לִיהִ אַחְסָנַת
יְרוּתָא לְעַלְמִין, דְּכְתִיב כִּי
אֵת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵתָה
רָאָה לְךָ אֶתְנַנֶּה וְגו'. וְכְתִיב
שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה. וּלְבַתֵּר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצִטְרִיךְ
לְאַעְקָרָא אֶתְרִין אֵלִין. אָמַר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּכַר
יִהְיֶית יֵת אֲרַעָא לְאַבְרָהָם,
וְהוּא אֲבָא לְכֻלָּא, דְּכְתִיב כִּי
אֲבִי הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְתִּיךְ. וְלֹא
יָאוּת לִי לְמַמְחֵי בְּנִין וְלֹא

שְׁלֹשִׁים כְּלוּמַר אֲוֹלֵי יֵשׁ
 בֵּינֵיהֶם צְדִיקִים שְׁעֶסְקוּ
 וְהַשִּׁיגוּ אוֹתָם הַשְּׁלֹשִׁים
 מַעֲלֹת הַרְמוּזוֹת בְּנִבְוֵאת
 יַחֲזִקְאֵל בְּפָסוּק וַיְהִי
 בְּשְׁלֹשִׁים (שָׁנָה) וָגו' וְהֵם
 כְּלוּלִים בְּל"ב נְתִיבוֹת
 חֲכָמָה שֶׁהֵם כ"ב אוֹתִיּוֹת וַי'
 סְפִירוֹת. וְכֵן אֲוֹלֵי יֵשׁ
 בֵּינֵיהֶם אֲנָשִׁים צְדִיקִים
 יַחֲדֵי סְגוּלָה הַמִּיַּחֲדִים שְׁמֹךְ
 ב' פְּעָמִים בַּיּוֹם בְּפָסוּק שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל שְׁבָה כְּלוּלִים י'
 סְפִירוֹת בְּמַלְת אֶחָד הַאֲלֹף
 עִם הַחַי"ת הֵם תְּשַׁעַה
 וְהַמְלָה א' הֵרִי עֲשָׂרָה וְהַד'
 אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם
 עָלָה (תְּהִלִּים ק"ח) זֶה הַשֶּׁעַר לִי
 צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ וְד"ל
 מִלְּשׁוֹן שֶׁעַר וְשְׁנֵי פְּעָמִים
 בַּיּוֹם הֵרִי עֲשָׂרִים.

וּכְשֵׁאִינָה מוֹצְאָה, חוֹזֶרֶת
 וּפּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת רְבוּנוּ שֶׁל
 עוֹלָם, אֲוֹלֵי יַמְצְאוּן שֵׁם
 עֲשָׂרָה כְּלוּמַר אֲוֹלֵי יַמְצְאוּ

אוֹדַע לְאַבוּהוֹן דְּקָרִית לִיה
 אֲבָרְהָם אוֹהֵבִי. וּבְגִין כֶּךָ
 אֲצַטְרִיךְ לְאוֹדַע לִיה, בְּגִין
 כֶּךָ (אָמַר) וַיֵּי אָמַר הַמַּכְסָּה אֲנִי
 מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא תָא חֲזִי (ק"א)
 עֲנוּתָנוּתָא

דְּאַבְרָהָם, דְּאָף עַל גַּב
 דְּאָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוּרָה פִּי
 רַבָּה. וְעַם כָּל דָּא דְּאוּרִיךְ
 עִמִּיה וְאוֹדַע לִיה דְּבַעֵי
 לְמַעַבְד דִּינָא בְּסְדוּם, לָא
 בַּעַא קַמִּיה לְשׁוּבָא לִיה
 לְלוּט וְלָא יַעֲבִיד בֵּיה דִּינָא.
 מֵאִי טַעְמָא בְּגִין דְּלָא
 לְמַתְבַּע אֲגָרָא מִן עוּבְדוּי.

וְעַל דָּא שְׁלַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְלוּט וְשׁוּיב לִיה
 בְּגִינֵיה דְּאַבְרָהָם. דְּכַתִּיב
 וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אֲבָרְהָם

בִּינֵיהֶם מִי שְׁעוֹסֵק בַּעֲשָׂרָה
 מֵאֲמֵרוֹת וּבַעֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת
 בְּכָל יוֹם וְכֵן אוֹלֵי יַמְצֵאוֹן
 בִּינֵיהֶם עֲשָׂרָה שְׁמֻקְדִּימִים
 לְבֵית הַכְּנֶסֶת דֶּהָא תַּנּוּן כָּל
 (הַנְּמֻצָא) הַנְּמֻנָה מֵעֲשָׂרָה
 רֵאשׁוֹנִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת
 נוֹטֵל שָׂכָר כְּנֶגֶד כּוֹלָם
 שְׂבָאִים אַחֲרָיו, מָה כְּתִיב,
 לֹא אֲשַׁחִית בַּעֲבוּר הַעֲשָׂרָה.
 כָּל זֶה יֵשׁ לְנִשְׁמַת הַצַּדִּיק
 לְלַמֵּד סִנְגוּרִיָּא וְזִכּוֹת עַל
 הַרְשָׁעִים לְהַשְׁקִיט הָאֵף
 וְהַחֲמָה וְכִיּוֹן שְׂלֵא מְצֵאָה
 שׁוֹם זִכּוֹת לְלַמֵּד מָה כְּתִיב
 (בְּרֵאשִׁית י"ח) וַיֵּלֶךְ יִי כֹּאֲשֶׁר
 כָּלָה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם
 וְאַבְרָהָם שָׁב לְמְקוֹמוֹ. מֵהוּ
 לְמְקוֹמוֹ, לְמְקוֹם מַעֲלָתוֹ
 הַיְדוּעָה. וְאִזּוֹ נִסְתַּלַּק הַדַּיִן
 וְנִסְתַּלַּק הַסִּינְגוֹר וְהַקְּטִינְגוֹר
 מִקְטָרְג וְזֵהוּ (בְּרֵאשִׁית י"ט) וַיָּבֹאוּ
 שְׁנֵי הַמְּלָאכִים סְדוּמָה
 בַּעֲרֵב וְגו' וְלוֹט הוּא שְׁטָן
 הוּא יֵצֵר הָרַע יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר

וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ
 הַהֶפְכָּה וְגו'. מֵאֵי אֲשֶׁר יֹשֵׁב
 בְּהֵן לוֹט הָא אֲתִמָּר. אֲבָל
 בְּגִין דְּכֻלְהוּ חֵיִיבִין וְלֹא
 אֲשַׁתְּכַח (בִּינֵיהוּ) מִכְּלָהוּ
 דְּאִית לֵיה מִיַּדֵּי דְזִכּוּ, בַּר
 לוֹט. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא בְּכָל
 אַתְר דְּדִיִּירִין בֵּיה חֵיִיבִין
 חָרִיב אִיהוּ.

אֲשֶׁר יֹשֵׁב בְּהֵן לוֹט. (קח א)
 וְכִי בְּכֻלְהוּ הָוָה יִתִּיב
 לוֹט, אֲלֵא בְּגִינֵיה הוּו יִתְּבִי
 דְּלֹא אֲתַחֲרְבוּ. וְאִי תִימָא
 בְּזִכּוֹתֵיה, לֹא. אֲלֵא בְּזִכּוֹתֵיה
 דְּאַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 תָּא חֲזִי, דְּשְׁמוּשָׁא דְּעַבִּיד
 בַּר נָשׁ לְזַפָּאָה, הֵהוּא
 שְׁמוּשָׁא אֲגִין עֲלֵיה בַּעֲלָמָא.
 וְלֹא עוֹד אֲלֵא דְּאָף עַל גַּב
 דְּאִיהוּ חֵיִיבָא, אוֹלִיפְ
 מֵאַרְחוּי וְעַבִּיד לוֹן.

סְדוּם כִּי שָׁם בֵּיתוֹ דִּכְתִּיב
 (בראשית ד) לַפֶּתַח חַטָּאת
 רוֹבֵץ. וּמִתְחַבֵּר עִם בְּנֵי אֲדָם
 וּמִטְעָה אוֹתָם עַד שְׁמוֹרִידִם
 לְבָאָר שְׁחַת וְהוּא גַם בֵּין
 עִמָּהֶם נִידוּן עַל שְׁהִטְעָה
 אוֹתָם וַיּוֹרֵד עַד צַעֲרָה
 דְּגֵהִינָם וְזֵהוּ (בראשית י"ט) הִנֵּה
 נָא הָעִיר הַזֹּאת קְרוּבָה לָנוּם
 שָׁמָּה.

הַרוֹצֵחַ, הוּא עֲשׂו שׁוֹפֵךְ
 דָּמִים וְהִיא מְצַעֵר וְאָף עַל פִּי
 שִׁיּוֹרֵד וְנִידוּן שָׁם עִם כָּל זֶה
 תְּאֻתּוֹ וְחִשְׁקוֹ לְחִזּוֹר
 וּלְהִטְעוֹת לְאַחֵרִים וְזֵהוּ
 (בראשית י"ט) וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹעֵר:
 (עַד כֹּאן מִדְּהַשְׁמִטוֹת)

עוֹד פּוֹתַחַת וְאוֹמְרַת אוֹלֵי
 יֵשׁ שָׁם שְׁלֹשִׁים, אוֹלֵי יֵשׁ
 בֵּינֵיהֶם צְדִיקִים שֶׁהִשְׁיֵנוּ
 שְׁלֹשִׁים מַעֲלוֹת הֶרְמוּזִים
 בְּפֶסוּק (יחזקאל א) וַיְהִי
 בְּשָׁלְשִׁים שָׁנָה וְהֵם פְּלוּלִים
 בְּל"ב נְתִיבוֹת שֶׁהֵם כ"ב
 אוֹתִיוֹת וַי' סְפִירוֹת לְפַעֲמִים

תָּא חֲזִי דְהָא בְּגִין דְּאִתְחַבֵּר
 לוֹט בְּהַדְיָה דְּאַבְרָהָם
 אָף עַל גַּב דְּלָא אוֹלִיף כָּל
 עוֹבְדוּי, אוֹלִיף לְמַעַבְד טִיבוּ
 עִם בְּרִיין כְּמָה דְהוּה עֶבֶיד
 אַבְרָהָם, וְדָא הוּא דְאוֹתִיב
 לְכָל אַנּוּן קְרִיתִי כָּל הַהוּא
 זְמַנָּא דִּיתְבוּ בְּתַר דְּעָאֵל לוֹט
 בֵּינֵיהוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי,
 דְּשְׁכִינְתָּא לָא אַעֲדִי
 מִנִּיהַ דְּאַבְרָהָם בְּהַיָּא
 שְׁעַתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אָמַר לִיהַ (בְּהַהוּא זְמַנָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא עַמִּיה), אָמַר לִיהַ רַבִּי
 אֶלְעֶזֶר וְהֵא שְׁכִינְתָּא הוּה
 מְלִיל עַמִּיהַ דְּהָא (בְּדִרְגָּא) דָּא
 אֶתְגַּלִּי עֲלֵיהַ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא דִּכְתִּיב, (שְׁמוֹת ו) וְאָרָא
 אֶל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל
 יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדַּי. אָמַר לִיהַ

הַכִּי הוּא וַדַּאי. וְתָא חַזִּי מַה
כְּתִיב וַיֹּאמֶר יי זַעֲקַת סְדוּם
וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה. בְּקַדְמֵיתָא
וַיִּי אָמַר. וּלְבַסּוּף וַיֹּאמֶר יי
זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוּרָה וְגו'.
דָּא אִיהוּ דְרָגָא עֲלָאָה
דְּאִתְגַּלִּי לִיהַּ עַל דְּרָגָא
תַּתְּאָה,

הם כלולים לשמונה.
עוד פותחת ואמרת אולי
ימצאון שם עשרים, שמא
יגדלו בנים לתלמוד תורה
ויש להם שָׂכָר לעשרת
הדברות שתי פעמים בכל
יום, דאמר רבי יצחק כל
המגדל בנו לתלמוד תורה
ומוליכו לבית רבו בפקר
ובערב מעלה עליו הכתוב

באלו קיים (עליו) התורה ב' פעמים בכל יום. מה כתיב ויאמר לא
אשחית בעבור העשרים.

עוד פותחת ואמרת אולי ימצאון שם עשרה. אמרת רבוננו של
עולם שמא היו מאותם העשרה הראשונים של בית הכנסת
שנוטל שָׂכָר כנגד כלם שבאים אחריהם, מה כתיב (ביה) ויאמר
לא אשחית בעבור העשרה.

כל זה יש לנשמת הצדיק לומר על הרשעים, כיון שלא נמצא
בידם כלום, מה כתיב וילך יי כאשר כלה לדבר אל אברהם
ואברהם שב למקומו. מהו למקומו. למקום מעלתו הידועה.

אמר רבי מצוה לו לאדם להתפלל על הרשעים כדי שיחזרו
למוטב ולא יבנסו לגיהנם. דכתיב, (תהלים לה) ואני בחלותם
לבושי שק וגו'. ואמר רבי אסור לו לאדם להתפלל על הרשעים
שיסתלקו מן העולם, שאלמלא סלקו הקדוש ברוך הוא לתרח
מן העולם כשהיה עובר עבודה זרה, לא בא אברהם אבינו
לעולם, ושבטי ישראל לא היו, והמלך דוד ומלך המשית,

וְהַתּוֹרָה לֹא נִתְּנָה, וְכָל אוֹתָם הַצְּדִיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַנְּבִיאִים לֹא
 הָיוּ בְּעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֵּינוֹן שְׂרוּאָה הַקְּרוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹא
 נִמְצָא בְּרֻשָׁעִים כְּלוּם מִכָּל אוֹתָם הָעֲנִינִים, מֵה בְּתִיב וִיבֹאוּ שְׁנֵי
 הַמְּלָאכִים סְדוּמָה וְגו', (עד כאן מדרש הנעלם)

זהר

(דף קה ע"ב)

אֲרָדָה נָא וְאֲרָאָה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ כְּלָה.
 לְמֵאן קָאֲמַר. אִי תִימָא לְאַנוּן מְלֹאכִין. מֵאן חָמָא
 מְלִיל עִם דָּא וּפְקִיד לְדָא. אֵלָא לְאַבְרָהָם קָאֲמַר
 דְּבַר־שׁוֹתִיָּה קְיִימִין אַנוּן אַתְרֵי. דְּבַר אַחַר לְאַנוּן מְלֹאכִין.
 מֵה דְּאֲתָמַר לְאַבְרָהָם מֵה טַעְמָא עָשׂוּ. עָשָׂה מִבְּעֵי לִיָּה.
 מֵאִי עָשׂוּ. (אֵלָא) דָּא אַבְרָהָם וּשְׁכִינְתָּא דְּלֹא אַעֲדֵי מִנִּיה.
 עָשׂוּ מֵה דְּאֲתָמַר לְמְלֹאכִין, בְּגִין דְּהוּוּ זְמִינִין תַּמָּן
 וְהוּוּ מִשְׁתַּכְּחִין לְמַעַבְד דִּינָא, וְעַל דָּא עָשׂוּ.

דְּבַר אַחַר עָשׂוּ (לְמַעַבְד) כְּתַרְגוּמוֹ עֲבָדוּ. וְכִי לֹא הוּוּ יַדַּע
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ אָמַר אֲרָדָה נָא וְאֲרָאָה,
 וְהָא כְּלָא אַתְגְּלִי קָמִיָּה. אֵלָא אֲרָדָה נָא מִדְּרָגָא דְּרַחֲמֵי
 לְדְרָגָא דְּדִינָא, וְהֵינְנוּ (הָאִי) יְרִידָה. וְאֲרָאָה, רֵאִיָּה דָּא
 הִיא לְאַשְׁגָּחָא עֲלִיהוֹן בְּמֵאן דִּינָא יַדִּין לוֹן.

אַשְׁכַּחַן רֵאִיָּה לְטַב וְאַשְׁכַּחַן רֵאִיָּה לְבִישׁ. רֵאִיָּה
 לְטַב, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת ב) וִירָא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע. רֵאִיָּה לְבִישׁ, דְּכְתִיב אֲרָדָה נָא וְאֲרָאָה (ב"א

אֲשַׁכְּחֶנּוּ יְרִידָה לְטַב וְאֲשַׁכְּחֶנּוּ יְרִידָה לְבִישׁ. לְטַב דְּכַתִּיב, (שמות ט) וַיְרֵד יְיָ עַל דָּר סִינַי. (במדבר יא) וַיְרַדְתִּי וַדְּבַרְתִּי עִמָּךְ שָׁם. יְרִידָה לְבִישׁ אַרְדָּה נָא בְּגִין) לְאֲשַׁגְחָא עֲלֵייהוּ בְּדִינָא, וְעַל דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאֲבֵרָתָם:

וְאֲבֵרָתָם הָיוּ יְהִיָּה לְגוֹי גָּדוֹל וְעֲצוּם. מֵאִי טַעְמָא בְּרַכָּה דָּא הָכָא. אֲלֵא בְּגִין לְאֻדְעָא דְּאֶפִּילוּ בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב בְּדִינָא עַל עֲלָמָא לָא אֲשַׁתַּנִּי. דְּהָא יְתִיב בְּדִינָא עַל דָּא (ד"א ל"ג וַיְתִיב) וּבְרַחְמֵי עַל דָּא וְכֻלָּא בְּרַגְעָא חֲדָא וּבְשַׁעְתָּא חֲדָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב, (תהלים ט) וְאֲנִי תִפְלַתִּי לְךָ יְיָ עַת רַצוֹן. זְמַנִּין דְּאִיהוּ עַת רַצוֹן וְזְמַנִּין דְּלֹא אִיהוּ עַת רַצוֹן. זְמַנִּין דְּשָׁמַע וְזְמַנִּין דְּלֹא שָׁמַע. זְמַנִּין דְּאֲשַׁתְּכַח וְזְמַנִּין דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח דְּכַתִּיב, (ישעיה נה) דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהַמְצָאוֹ קְרֹאוּהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוֹב.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר פָּאן לִיחִיד פָּאן לְצַבּוּר. פָּאן לְאַתְר חַד וְכָאן לְכוּלֵי עֲלָמָא. בְּגִינֵי כֵךְ בְּרִיךְ לִיָּה לְאֲבֵרָתָם דְּאִיהוּ שְׁקִיל כְּכֹל עֲלָמָא דְּכַתִּיב, (בראשית ב) אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם (וּבְכַתִּיב) וַתִּנְיָן בְּאֲבֵרָתָם. יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיא שְׁלֵשִׁים. הָכִי תִנְיָן תִּלְתִּין צְדִיקִים אֲזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכֹל דְּרָא וְדָרָא לְעֲלָמָא. כְּמָה דְּאֲזַמִּין לְאֲבֵרָתָם.

השלמה מההשמטות (סימן יז)

לְאַבְרָהָם. וּמָנָא חֲדָא נִפְק רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחָמָא (וְחָזָא)
עֲלֵמָא דְחֻשִׁיף וְאַפִּיל וְאַסְתַּתֵּם נְהוּרִיָּה. אָמַר
לִיָּה לְרַבִּי אֶלְעָזָר, תָּא וְנַחְזִי מָה בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמַעַבְד בְּעֲלֵמָא. אֲזֵלוּ וְאַשְׁכְּחוּ חַד מִלְּאַכָּא דְדָמִי לְטוּרָא
רַבְרָבָא וְאַפִּיק תְּלַתִּין שְׁלֵהוּבִין דְּנוּרָא מְפוּמִּיָּה. אָמַר לִיָּה
רַבִּי שְׁמַעוֹן מָה אַתְּ בְּעֵי לְמַעַבְד. אָמַר לִיָּה בְּעֵינָא
לְמַחְרַבִּיָּה לְעֵלְמָא בְּגִין דְּלֹא שְׁכִיחֵי תְּלַתִּין זַפְּאִין בְּדָרָא
דְּהַכִּי גָזַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אַבְרָהָם דְּכָתִיב (בראשית י"ח)
הָיוּ יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיא תְּלַתִּין.

אָמַר לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּמִטּוֹ מִינְךָ, זִיל קַמִּיָּה קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְאַיְמָא לִיָּה, בַּר יוֹחָאי שְׁכִיחַ בְּאַרְעָא.
אֲזַל הֵהוּא מִלְּאַכָּא קַמִּיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר לִיָּה,
מֵאֲרִיָּה דְעֵלְמָא גְּלִי קַמְךָ מָה דְאָמַר לִי בַר יוֹחָאי. אָמַר
לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זִיל אַחְרַבִּיָּה לְעֵלְמָא וְלֹא תִשְׁגַּח
בְּבַר יוֹחָאי.

אַתָּא חֲזִיָּה ר' שְׁמַעוֹן לְמִלְּאַכָּא אָמַר לִיָּה אֵי לֹא תִיזִיל,
גּוֹזְרָנָא עֲלֶךָ דְלֹא תִיעוּל לְשִׁמְיָא וְתִהְוִי בְּאַתַּר
עֲזָא וְעֲזָאֵל וְכַד תִּיעוּל קַמִּיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִימָא
לִיָּה אֵי לִית תְּלַתִּין זַפְּאִין בְּעֵלְמָא לְיַהוּוֹן עֲשְׂרִין דְּהַכִּי
כָּתִיב לֹא אַעֲשֶׂה בְּעַבּוּר הַעֲשָׂרִים וְאֵי לִית עֲשָׂרִים לְיַהוּוֹ

עֲשֶׂה דְהַכִּי כְּתִיב לֹא אֲשַׁחֲת בְּעִבּוֹר הַעֲשָׂרָה וְאִי לִית
 עֲשֶׂה לִיהוּוֹ תִרִין דְּאִינוּן אָנָּא וּבְרִי, דְּהַכִּי כְּתִיב (דְּבָרִים י"ט)
 עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים יָקוּם דְּבַר, וְאִין דְּבַר אֱלֹא עוֹלָם
 דְּכְתִיב (תְּהִלִּים ל"ג) בְּדַבַּר יְיָ שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ. וְאִי לִית תִּרִין, הֵא
 אִית חַד וְאָנָּא הוּא דְּכְתִיב (מְשָׁלֵי י') וְצַדִּיק יִסוּד עוֹלָם. בְּה
 שְׁעֵתָא קָל מִן שְׁמַיָּא נִפְק וְאָמַר, זַכָּאָה חוּלְקָךְ רַבִּי
 שְׁמַעוֹן. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָזַר לְעֵילָא וְאֵת מְבַטְל
 לְתַתָּא בּוֹדְאֵי עֲלָךְ אֲתַמַּר (תְּהִלִּים קמ"ה) רְצוֹן יִרְאוּ יַעֲשֶׂה:

(עד כאן מזהה שמטות)

פֶּתַח וְאָמַר, (שְׁמוּאֵל ב כג) מִן הַשְּׁלֹשִׁים הַכִּי נִכְבַּד וְאֵל
 הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָּא וְגו'. מִן הַשְּׁלֹשִׁים הַכִּי נִכְבַּד,
 אֲלִין אַנוּן תְּלַתִּין צַדִּיקִים דְּאֲזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְעֵלְמָא וְלֹא יְבַטְל לֹון מְנִיָּה. וּבְנִיָּהוּ בֶן יְהוּדָע כְּתִיב בֵּיה
 מִן הַשְּׁלֹשִׁים הַכִּי נִכְבַּד אִיהוּ חַד מְנִיָּהוּ.
 וְאֵל הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָּא. דְּלֹא שְׁקִיל לְתַלְתָּא אַחַרְנִין
 דְּעֵלְמָא קָאִים עֲלֵיָּהוּ. וְאֵל הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָּא. לְמַהוּי
 בְּמְנִיָּנָא כְּחַד מְנִיָּהוּ. בְּאַנוּן תְּלַתִּין זַכָּאִין זָכָה לְמִיעַל
 בְּחוּשְׁבָּנָא, אֲבָל וְאֵל הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָּא, דְּלֹא זָכָה
 לְאַתְחַבְּרָא בְּהוּ וּלְמַהוּי עֲמַהוּן בְּחוּלְקָא חַדָּא. יְהִי"ה, כְּמַה
 דְּתַנִּין תְּלַתִּין הוּהוּ. וּבְגִין כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַכִּיָּה
 בְּאַנוּן תְּלַתִּין צַדִּיקִים.

תָּא חֲזִי, אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם וְעַקַּת
 סְדוּם וְעַמּוּרָה פִּי רַבָּה, דְּהָא סְלִיקַת קְדָמִי מַה דְּאַנּוּן
 עֲבָדִין לְכָל עֲלָמָא, דְּכָל עֲלָמָא מְנַעֵי רַגְלֵיהוּ דְּלָא
 לְמִיעֵל בְּסְדוּם וְעַמּוּרָה דְּכְתִיב, (אִיּוֹב כח) פֶּרֶץ נַחַל מַעַם גָּר
 הַנְּשַׁכְּחִים מִנִּי רֶגֶל דְּלוּ מֵאַנוּשׁ נָעוּ. פֶּרֶץ נַחַל מַעַם גָּר,
 פְּרִצָה הִוָּה פְּרִיץ נַחַל לְאַנּוּן בְּנֵי עֲלָמָא דְּעָאלוּ לְתַמְנָן.
 דְּכֻלְהוּ דְּחֻמָּאן לְמָאן דְּהוּוּ יְהִיבֵי לְמִיכַל וּלְמִשְׁתֵּי לְבַר נֶשׁ
 אַחֲרָא, שְׂדֵיין לִיה (בְּנוֹקְבֵי דְּנִקְרִי) בְּעוּמְקָא דְּנַהֲרָא, וְאִיהוּ
 דְּנִטִּיל לִיה הֲכִי נְמִי.

וְעַל דָּא פְּלָהוּ בְּנֵי עֲלָמָא הֲוּוּ נְשַׁכְּחִים מִנִּי רֶגֶל. דְּמְנַעֵי
 רַגְלֵיהוּ דְּלָא לְמִיעֵל תַּמְנָן. וּמָאן דְּעָאל, דְּלוּ
 מֵאַנוּשׁ נָעוּ, דְּהוּוּ דְּלִי גּוּפָא בְּכַפְנָא לָא הֲוּוּ יְהִיבֵי לִיה
 לְמִיכַל וּלְמִשְׁתֵּי וְאַשְׁתַּנִּי דִּיוֹקְנִיָּה מִשְׁאַר בְּנֵי עֲלָמָא,
 דְּכְתִיב דְּלוּ מֵאַנוּשׁ, נָעוּ. כְּתִיב הֲכָא נָעוּ. וְכְתִיב הֲתָם
 נָעוּ מֵעַגְלוֹתֶיהָ. הֲכִי נְמִי הֲוּוּ סְטָאן מְעַגְלִין וְאַרְחִין
 דְּלָא לְמִיעֵל תַּמְנָן. וְאַפִּילוּ עוֹפֵי שְׂמִיָּא הֲוּוּ מְנַעֵי (דף קו ע"א)
 לְמִיעֵל תַּמְנָן דְּכְתִיב, (אִיּוֹב כח) נְתִיב לָא יִדְעוּ עֵיט וְגו'.
 וּבְגִינֵי כַּךְ פְּלִי עֲלָמָא הֲוּוּ צוּחִין עַל סְדוּם וְעַל עַמּוּרָה
 וְעַל פְּלָהוּ קַרְתֵּי. דְּכֻלְהוּ פְּגוּוּנָא חֲדָא הֲוּוּ.
 וְעַקַּת סְדוּם וְעַמּוּרָה פִּי רַבָּה. אָמַר לִיה אַבְרָהָם. אַמַּאי.
 אָמַר לִיה וְחֻטְאָתָם פִּי כְּבֹדָה מְאֹד. בְּגִינֵי כַּךְ

אֲרִדָּה נָא וְאֶרְאֶה, הַכְּצַעְקָתָהּ. הַכְּצַעְקָתָם מִבְּעֵי לִיָּהּ,
 דִּהָא פְּתִיב וְעַקְתָּ סְדוּם וְעַמּוּרָה וְתִרִי קֶרְתִּי הוּוּ, אִמַּאי
 הַכְּצַעְקָתָהּ. אֵלָא הָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, בְּסִטְרָא דְתוּתֵי קָלָא דְבִרְדָּא סְלִקִין קוּטְרִי
 כְּלָהוּ בְּכַתְפָּא מִתְּכַנְשֵׁי בְּחַד טִיף וְעָאֲלִין בְּגוּ נּוּקְבֵי
 דְתַהוּמָא רַבָּא, אֶתְעֵבִידוּ חֲמִשׁ בְּחַד. חַד אִיהוּ כַּד (צִלְיָן
 קִלְיוֹ) אִיכָּא צִלְיָן קָלִין דְכְּלָהוּ אֶתְעֵבִידוּ חַד. קָלָא דְסְלִיק
 מִתְּתָא עָאל בִּינֵייהוּ וְאֶתְמַשְׁכוּ כְּחַד. וְהָהוּא קָלָא סְלִיקָא
 וְנַחְתָּא תְּבַעָא דִינָא לְאֶתְמַשְׁכָּא לְתַתָּא. כַּד הָאִי קָלָא
 סְלִיקָא לְמַתְבַּע דִינָא כַּדִּין אֶתְגְּלִי לְאֶשְׁגַּחָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּדִינָא.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַכְּצַעְקָתָהּ. מֵאֵן הַכְּצַעְקָתָהּ, דָּא
 גְּזֵרַת דִּינָא דְתְּבַעָא דִינָא כַּל יוּמָא. דְהִכִּי תַנְיִנּוּ
 כַּמָּה שְׁנִין קִיּוּמָא גְּזֵרַת דִּינָא וְתְּבַעָא מְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עַל דְזַבִּינוּ אַחוּי דִּיּוֹסֶף לִיּוֹסֶף. בְּגִין דְגְּזֵרַת דִּינָא
 צְוּוּחַת עַל דִּינָא, וְעַל דָּא הַכְּצַעְקָתָהּ, הִבָּאָה אֵלַי.

מַאי (קו א) הִבָּאָה אֵלַי. דָּא הוּא רְזָא כַּמָּא דְאֶתְ אֲמַר,
 (אֶסְתֵּר ב) בְּעֶרְבַּ הִיא בָּאָה וּבִבְקָר הִיא שָׁבָה. וְדָא הוּא
 הִבָּאָה אֵלַי תְּדִיר. כַּגּוּוּנָא דָּא קִץ כָּל בְּשָׂר בָּא לְפָנַי וְהָא
 אֶתְמַר. עֲשׂוּ כְּלָהּ הָא אֶתְמַר:

וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵף תִּסְפֶּה צְדִיק עִם רָשָׁע. אֲמַר

רַבִּי יְהוּדָה מֵאֵן חָמָא אַבָּא דְרַחֲמָנוּתָא כְּאַבְרָהָם. תָּא חֲזִי,
 בְּנַח כְּתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח קִיץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי וְגו' .
 עֲשֵׂה לָךְ תִּבְתַּע עֲצִי גִפְר. וְאַשְׁתִּיק וְלֹא אָמַר לִיה מִיָּדִי.
 וְלֹא בִעָא רַחֲמֵי. אֲבָל אֲבָרָהֶם בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר לִיה
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְעַקַּת סְדוּם וְעִמּוֹרָה כִּי רַבָּה וְגו'.
 אֲרִדָּה נָא וְאֲרִאָה וְגו'. מִיָּד כְּתִיב וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהֶם וַיֹּאמֶר
 הָאֵף תִּסְפֶּה צַדִּיק עִם רָשָׁע.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אוּף אֲבָרָהֶם לָא עֲבַד שְׁלִימוּ כְּדָקָא
 יְאוּת. נַח לָא עֲבִיד מִיָּדִי, לָא הָאִי וְלֹא הָאִי.
 אֲבָרָהֶם תְּבַע דִּינָא כְּדָקָא יְאוּת דְלָא יְמוּת זַכָּאָה עִם
 חֵיבָא. וְשָׂאֲרֵי מַחֲמָשִׁים עַד עֲשָׂרָה, עֲבַד וְלֹא אֲשִׁלִּים,
 דְלָא בִעָא רַחֲמֵי בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף, דְאָמַר אֲבָרָהֶם לָא
 בְּעִינָא לְמַתְבַּע אֲגַר עוּבְדוּי.

אֲבָל מֵאֵן עֲבַד שְׁלִימוּ כְּדָקָא יְאוּת, דָּא מִשָּׂה. דְכִיּוֹן
 דְאָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא (שְׁמוֹת ל"ב) סְרוּ מִהַר מִן
 הַדֶּרֶךְ וְגו'. עָשׂוּ לָהֶם עֶגְלָה מִסְכָּה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהּ. מִיָּד מַה
 כְּתִיב וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פָּנָיו יְיָ אֱלֹהָיו וְגו'. עַד דְאָמַר וְעַתָּה
 אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ.
 וְאֵף עַל גַּב דְּכִלְהוּ חָטוּ, לָא זֹז מִתַּמָּן עַד דְאָמַר לִיה
 סַלְחָתִי כְּדַבְרָךְ. אֲבָל אֲבָרָהֶם לָא אֲשַׁגַּח אֶלָּא אִי אֲשַׁתְּכַח
 בְּהוּ זַכָּאִי וְאִם לָאוּ לָא. וְעַל דָּא לָא הוּהּ בְּעֵלְמָא בַר נֶשׁ
 דִּיגִין עַל דְרִיָּה כְּמִשָּׂה דְאִיהוּ רַעֲיָא מְהִימְנָא.

וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר, אֶתְקִין גְּרָמִיָּה לְמַתְּבַע דָּא. אוּלַי
 יִמְצְאוּ שָׁם חַמְשִׁים. שָׂרָא מִחַמְשִׁים דְּאִיהּ
 יִשְׂרׁוּתָא לְמַנְדַּע, עַד עֲשָׂרָה דְּאִיהּ עֲשִׂירָאָה סוּפָא דְּכָל
 דְּרַגִּין.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק עַד עֲשָׂרָה, אֱלִין עֲשָׂרָה יוּמִין דְּבִין
 רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכְּפוּרִים. בְּגִין כֶּךָ שָׂרָא
 מִחַמְשִׁים עַד עֲשָׂרָה.

השלמה מזהשמטות (סימן יח)

דְּאִיהּ יִשְׂרׁוּתָא עַד עֲשָׂרָה דְּאִיהּ עֲשָׂרָה סוּפָא דְּדַרְגִין
 וְכִיּוֹן דְּמָטָא עַד עֲשָׂרָה אָמַר, מִכָּאן וּלְתַתָּא לָאו
 אֲתַר לְקַיִמָא בְּתִשׁוּבָה וְתַב וְאָמַר אַרְבַּעִים בְּגִין
 דִּישְׁתַּזְבוּן ד' קַרְיִין, וְתַב וְאָמַר שְׁלֹשִׁים בְּגִין דִּישְׁתַּזְבוּן
 ג' קַרְיִין, וְתַב וְאָמַר עֲשָׂרִים בְּגִין דִּישְׁתַּזְבוּן תְּרִין קַרְיִין,
 וְתַב וְאָמַר עֲשָׂרָה בְּגִין דִּישְׁתַּזְבוּן קַרְתָּא הַדָּא מְאִינוּן
 חַמְשָׁה בְּגִינֵי כֶּךָ לָא נַחֲת לְתַתָּא מִן עֲשָׂרָה: (עד כאן

מזהשמטות)

וְכִיּוֹן דְּמָטָא לְעֲשָׂרָה, אָמַר מִכָּאן וּלְתַתָּא לָאו הוּא אֲתַר
 דְּקַיִמָא בְּתִשׁוּבָה, בְּגִינֵי כֶּךָ לָא נַחֲת לְתַתָּא
 מִעֲשָׂרָה:

מְדַרְשׁ הַנְּעֻלָּם

(ד' קו ע"א)

רַבִּי פֶּתַח בְּהַאי קָרָא (שׁוֹפְטִים
 א) וְאֵלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִנִּיחַ יְיָ
 לְנַפְשׁוֹת בָּם אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר
 רַבִּי חֲזִי הֵנִית בְּהַהוּא עֲלָמָא
 (וְלִית עֲלָמָא) קָאִים (ד"א וְלִית
 מַעְלָה) אֵלָא בְּאַנּוֹן (ד' קו ע"ב)
 דְּשִׁלְיִטִין עַל רְעוּתָא דְלַבְהוֹן
 שְׁנַאֲמַר (תהלים פא) עֲדוּת
 בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ וְגוֹ'. אָמַר רַב
 יְהוּדָה לָמָּה זָכָה יוֹסֵף
 לְאוֹתָהּ הַמַּעְלָה וְהַמְלָכוֹת,
 בְּשִׁבְלֵי שְׂכָבֵשׁ יִצְרוּ. דְתַנִּינָן
 כָּל הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ
 מְלָכוֹתָא דְשָׁמַיָא אַחִיל
 עֲלֵיהּ.

דְּאָמַר רַב אַחָא לֹא בְּרָא
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִצְרַר הָרַע
 אֵלָא לְנַפְשׁוֹת בּוֹ בְּנֵי אָדָם.
 וְכִי בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְנַפְשׁוֹתָא בְּבְנֵי נְשָׂא. אִין.
 דְּאָמַר רַב אַחָא מָנָא לָן
 מְדַכְתִּיב, (דברים יג) כִּי יִקְוִים
 בְּקַרְבָּךְ נָבִיא וְגוֹ' וּבָא הָאוֹת

וַיֵּבֵאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים

סְדוּמָה בְּעָרֵב וְגוֹ'.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי תָא חֲזִי מַה
 כְּתִיב לְעֵילָא וַיֵּלֶךְ יְיָ כַּאֲשֶׁר
 (ד' קו ע"ב) כָּלָה לְדַבֵּר אֶל
 אַבְרָהָם. דְּהָא כִּיּוֹן דְּאֶתְפְּרִשׁ
 שְׂכִינְתָא מֵאַבְרָהָם, וְאַבְרָהָם
 תָּב לְאַתְרֵיהּ, כְּדִין וַיֵּבֵאוּ
 שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדוּמָה
 בְּעָרֵב, דְּהָא חַד אֶסְתַּלַּק
 בְּשְׂכִינְתָא, וְאַשְׁתַּאֲרוּ אַנּוֹן
 תְּרִין.

כִּיּוֹן דְּחָמָא לוֹט לוֹן, רְהַט
 בְּתַרְיֵיהּ. מַאי טַעְמָא,
 וְכִי כָּל אַנּוֹן דְּהוּוּ אֶתְיִין
 אִיהוּ אָעִיל לוֹן לְבֵיתֵיהּ
 וַיִּהְיֶב לוֹן לְמִיכַל וְלְמִשְׁתֵּי
 וּבְנֵי מִתָּא הֵיךְ לָא קָטְלִין
 לֵיהּ, דְּהָא לְבַרְתֵּיהּ עֲבָדוּ
 דִּינָא. וּמַאי הוּא. דְּבַרְתֵּיהּ
 דְּלוֹט יֶהֱבַת פֶּתָא דְנִהְמָא

וְהַמּוֹפֵת וְגו' כִּי מְנַסֶּה יי
 אֱלֹהֵיכֶם וְגו'. וְלָמָּה בְּעֵי
 נִסּוּתָא דְהָא כָּל עוֹבְדוֹי דְבַר
 נֶשׂ אֲתַגְלִי קַמִּיהּ, אֵלָּא שְׂלֵא
 לְתַת פְּתַחוֹן פֶּה לְבַנֵּי אָדָם.
 רֵאה מַה כְּתִיב וְלוֹט יוֹשֵׁב
 בְּשַׁעַר סְדוֹם, דְּהוּהוּ יְתִיב
 לְנִסּוּתָא לְבַרְיֵיתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵאֵי דְכְּתִיב
 (ישעיה נז) וְהִרְשָׁעִים בַּיָּם נִגְרָשׁ
 וְגו'. אֲפֹלוּ בְּשַׁעַת דִּינּוּ שְׁל
 רִשָּׁע הוּא מַעִיז פָּנָיו וְאִזֵּי
 הוּא בְּרִשָּׁעֲתוֹ קָיִים, רֵאה
 מַה כְּתִיב טָרַם יִשְׁכְּבוּ וְגו'.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּשֵׁם שְׁבָרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא גֵן עֵדֵן
 בְּאֶרֶץ כְּדָ בְּרָא גֵיהֶנֶם
 בְּאֶרֶץ. וְכִשְׁם שְׁבָרָא גֵן עֵדֵן
 לְמַעְלָה כְּדָ בְּרָא גֵיהֶנֶם
 לְמַעְלָה.

גֵן עֵדֵן בְּאֶרֶץ דְּכְּתִיב,
 (בראשית ב) וַיִּטַּע יי אֱלֹהִים גֵן
 בְּעֵדֵן וְגו'. גֵיהֶנֶם בְּאֶרֶץ
 דְּכְּתִיב, (איוב י) אֶרֶץ עֵיפֹתָה
 כְּמוֹ אוּפֵל וְגו'. גֵן עֵדֵן

לְחַד עֲנִיא, יִדְעוּ בְּה, שְׁפוּהָ
 דּוּבְשָׂא וְאוֹתְבוּהָ בְּרִישׁ
 אִיגְרָא עַד דְּאִכְלוּהָ צְרַעִי.
 אֵלָּא בְּגִין דְּהוּהוּ בְּלִילִיא
 חָשִׁיב דְּלֹא יִסְתַּכְּלוֹן לִיה בְּנֵי
 מְתָא, וְעַם כָּל דָּא בִּיּוֹן
 דְּאֵעְלוּ לְבֵיתָא אֲתַכְּנָשׁוּ
 כְּלָהוּ וְאַסְחָרוּ לְבֵיתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אִמַּאי רָהַט
 לוֹט אֲבַתְרִייהוּ, (אֵלָּא
 בְּגִין) דְּכְּתִיב וִירָא לוֹט וִירָץ
 לְקִרְאָתָם. רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי
 יִיסָא. חַד אָמַר דִּיוֹקְנָא
 דְּאַבְרָהָם חָמָא עֲמַהוֹן. וְחַד
 אָמַר שְׁכִינְתָּא אֲתִיא
 עֲלֵייהוּ. כְּתִיב הֲכָא וִירָא
 לוֹט וִירָץ לְקִרְאָתָם, וְכְּתִיב
 הָתָם וִירָץ לְקִרְאָתָם מִפְּתַח
 הָאֵהֶל. מַה לְהֵלֵן חָמָא
 שְׁכִינְתָּא, אוּף הֲכָא חָמָא
 שְׁכִינְתָּא.

לְמַעַלְהָ דְכָתִיב, (שמואל א כה)
וְהִיטָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנָי צְרוּרָה
בְּצִרוּר הַחַיִּים אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ
וּכְתִיב, (קהלת יב) וְהָרוּחַ
תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
נִתְּנָה.

גִּיהֶנֶם לְמַעַלְהָ דְכָתִיב וְאֵת
נֶפֶשׁ אִיבִיד יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ
כַּף הַקְּלַע. גַּן עֵדֶן לְמִטָּה
כְּדָקְאֶמְרוּן. גַּן עֵדֶן לְמַעַלְהָ
לְנִשְׁמָתָן שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים
לְהִיּוֹת נְזוּנִין מֵאוֹר הַגְּדוּל
שֶׁל מַעַלְהָ. גִּיהֶנֶם לְמִטָּה
לְאוֹתָם הַרְשָׁעִים (דִּישְׂרָאֵל)
שֶׁלֹּא קִבְּלוּ בְרִית מִילָה וְלֹא
הִיאֲמִינוּ בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְדָתוֹ וְלֹא שָׁמְרוּ שַׁבָּת, וְאֵלוֹ
הֵם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת
שְׂגֵדוּנִים בְּאֵשׁ, שְׁנֵאֲמַר
(יחזקאל טו) מִהֵאֲשׁ יֵצְאוּ וְהֵאֲשׁ
תֵּאכְלֶם וְגו'. וּכְתִיב (ישעיה טו)
וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בַּפְּגְרֵי הָאֲנָשִׁים
וְגו'.

גִּיהֶנֶם לְמַעַלְהָ לְאוֹתָם
פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁעָבְרוּ עַל

וַיְרָא לוֹט וַיִּרְץ לְקִרְאָתָם
וַיֹּאמֶר הֲנֵה נָא אֲדֹנָי
בְּאֶלֶף דָּלָת נוּ"ן יו"ד.
סוּרוּ נָא, גָּשׁוּ נָא מִבְּעֵי
לֵיה, מֵאֵי סוּרוּ נָא. אֲלֵא
לְאַהֲדָרָא לֹון סַחְרָנִיה
דְּבֵיתָא בְּגִין דְּלֹא יַחֲמוּן לֹון
בְּנֵי מְתָא, וְלֹא יַעֲלוּן בְּאוֹרַח
מִיִּשְׂרָאֵל לְבֵיתָא, וּבְגִין כִּף
סוּרוּ נָא.

רַבִּי חֲזַקְיָה פִּתַח (איוב כח) כִּי
הוּא לְקִצּוֹת הָאָרֶץ
יְבִיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה.
כִּמָּה אֵית לֹון לְבְנֵי נִשְׂא
לְאַסְתְּכֵלָא בְּעוֹבְדוֹי
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְלֹא שְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרֵייתָא
יִמָּא וְלִילֵי, דְּכָל מָאן
דְּאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרֵייתָא,
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתַּבַּח
בֵּיה לְעִילָא, וְאִשְׁתַּבַּח בֵּיה

מְצוֹת הַתּוֹרָה וְלֹא חֲזָרוּ
 בַּתְּשׁוּבָה שְׂדוּחִים אוֹתָם
 לַחֲוִיץ עַד שִׁיקְבְּלוּ עַנְשָׁם.
 וְהוֹלְכִים וְסוֹבְבִים כָּל הָעוֹלָם
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים יב) סָבִיב
 רַשָּׁעִים יִתְהַלְכוּן. וְשָׁם
 נִדְוָנִים שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשׁ,
 לְאַחַר כֵּן מְדוֹרָם עִם אוֹתָם
 שִׁיקְבְּלוּ עַנְשָׁם בְּמוֹתָם (דד קז
 ע"א) כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי
 הַמָּקוֹם הָרְאוּי לוֹ.

וְהַרְשָׁעִים שֶׁל הַעוֹבְדֵי
 כּוֹכְבִים וּמְזוֹלוֹת נִדְוָנִים
 תָּמִיד בְּאֵשׁ וּבַמַּיִם וְשׁוֹב
 אֵינָם עוֹלִים שֶׁנֶּאֱמַר וְאִשָּׁם
 לֹא תִכְבְּהוּ. מִשִּׁפְט הַרְשָׁעִים
 בְּגִיהָנָם כְּמָה דְכָתִיב וַיִּי
 הַמַּטִּיר עַל סְדוּם וְעַל עַמּוֹרָה
 גְּפָרִית וְאֵשׁ וְגו' וְשׁוֹב אֵינָם
 עוֹלִים וְלֹא יִקוּמוּ לְיוֹם הַדִּין
 שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כט) אֲשֶׁר הִפְךָ
 יְיָ בְּאִפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ, בְּאִפּוֹ
 בַּעוֹלָם הַזֶּה. וּבַחֲמָתוֹ בַּעוֹלָם
 הַבָּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְהֵאֵי גּוֹוֹנָא

לְתַתָּא, בְּגִין דְּאוֹרֵייתָא
 אֵילָנָא דְחַיֵּי אִיהִי לְכָל אַנּוּן
 דְּעַסְקִין בָּהּ לְמִיָּהֵב לֹוֹן חַיִּין
 בְּעַלְמָא דִּין (דד קז ע"א) וְלְמִיָּהֵב
 לֹוֹן חַיִּין בְּעַלְמָא דְּאִתֵּי.

תָּא חַוִּי, כִּי הוּא לְקַצוֹת
 הָאָרֶץ יְבִיט. לְמִיָּהֵב
 לֹוֹן מְזוֹנָא וְלִסְפָּקָא לֹוֹן מְכָל
 מַה דְּאֶצְטְרִיכוּ, בְּגִין דְּאִיהִו
 אֲשַׁגַּח בָּהּ תְּדִיר, דְּכָתִיב,
 (דברים יא) תָּמִיד עֵינַי יִי
 אֶלוֹהֶיךָ בָּהּ מִרְשִׁית הַשָּׁנָה
 וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. בְּגִין
 דְּאָרֶץ דָּא מַה כְּתִיב בָּהּ (משלי
 לא) מִמְּרַחֵק תָּבִיא לַחֲמָה,
 וּלְבַתֵּר אִיהִי יְהִבֵּת מְזוֹנָא
 וְטִרְפָּא לְכָל אַנּוּן חַיִּין בְּרָא
 דְּכָתִיב (משלי לא) וּתְקַם בְּעוֹד
 לִילָה וּתְתֵן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחַק
 לְנַעֲרוֹתֶיהָ.

וְעַל דָּא כִּי הוּא לְקַצוֹת

אֵיט גַּן עֵדֶן לְמַעַלְהָ וְאֵיט גַּן
 עֵדֶן לְמַטָּה. אֵיט גַּיְהֵנָם
 לְמַטָּה וְאֵיט גַּיְהֵנָם לְמַעַלְהָ.
 אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב הֲרִשְׁעִים
 שְׂקָלְקְלוּ בְּרִית מִיָּלָה שְׂבָהֶם
 וְחָלְלוּ שַׁבַּת בְּפִרְהֶסְיָא
 וְחָלְלוּ אֶת הַמוֹעֲדוֹת וְשִׁכְפְּרוּ
 בַּתּוֹרָה וְשִׁכְפְּרוּ בַּתְּחִית
 הַמֵּתִים וְכַדּוּמָה לָהֶם יוֹרְדִים
 לְגַיְהֵנָם שְׁלִמַטָּה וְנִדְוָנִים שָׁם
 וְשׁוֹב אֵינָם עוֹלִים. אָבֵל
 יִקּוּמוּ לְיוֹם הַדִּין וְיִקּוּמוּ
 לַתְּחִית הַמֵּתִים, וְעַלֵּיהֶם
 נֶאֱמַר (דְּנִיאל י"ב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי
 אֲדָמַת עָפָר יִקְיֻצוּ אֱלֹהִים לְחַיֵּי
 עוֹלָם וְגוֹ'. וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר
 (ישעיה סו) וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל
 בְּשָׂר. מַה דְרָאוֹן, דִּי רָאוֹן,
 שְׁהַכֵּל יֹאמְרוּ דִּי בְרָאִיִּתָּם.
 וְעַל הַצְּדִיקִים שְׂבִישְׂרָאֵל
 נֶאֱמַר (ישעיה ס) וְעַמּוּד כָּלָם
 צְדִיקִים וְגוֹ', (ע"כ מדרש הנעלם).

וְכִי מֵאֵן יִכִּיל לְמַחְמֵי שְׂכִינְתָא, אֲלֵא חָמָא זְהָרָא חַד
 דְּנַהִיר דְקָא סְלָקָא עַל רִישֵׁייהוּ. וְכַדִּין וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא

הָאָרֶץ יְבִיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם
 יִרְאֶהָ. לְכֻלְהוּ בְּנֵי עֲלָמָא
 לְמִיָּהֵב לֹון מְזוֹנָא וְסַפּוּקָא
 לְכָל מַה דְּאַצְטְרִיךְ כָּל חַד
 וְחַד דְּכְתִיב (תהלים קמ"ד) פּוֹתַח
 אֶת יַדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי
 רְצוֹן. דְּבַר אַחַר כִּי הוּא
 לְקַצוֹת הָאָרֶץ יְבִיט.
 לְאַסְתַּכְּלָא עוֹבְדוֹי דְּבַר נֶשׁ
 וְלֹא שְׁגָחָא בְּכָל מַה דְּעַבְדֵי
 בְּנֵי נֶשָׂא בְּעֲלָמָא. תַּחַת כָּל
 הַשָּׁמַיִם יִרְאֶהָ. מִסְתַּכֵּל וְחַמֵּי
 לְכָל חַד וְחַד.

תָּא חַיֵּי, כִּיּוֹן דְּחָמָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עוֹבְדֵין דְּסָדוּם וְעַמּוֹרָה,
 שְׂדֵר לֹון לְאַנּוֹן מְלֹאכִין
 לְחַבְלָא לְסָדוּם. מַה כְּתִיב
 וַיְרָא לוֹט חָמָא לְשְׂכִינְתָא.

אֲדַנִּי בְּאֶלֶף דָּלֹ"ת כְּמָה דְּאִתְמַר, וּבְגִין שְׂכִינְתָּא הֵוָּא
נְהִירוֹ דְּנִהִיר קְאָמַר, סוּרוּ נָא אֶל בֵּית עֲבָדְכֶם וְלִינוּ
וּרְחֲצוּ רַגְלֵיכֶם.

לֹא עֲבַד הָכִי אֲבָרְהָם, אֶלָּא בְּקַדְמֵיתָא אָמַר וּרְחֲצוּ
רַגְלֵיכֶם וּלְבַתַּר וְאִקְחָה פֶת לָחֶם וְגו'. אֲבָל לוֹט אָמַר
סוּרוּ נָא אֶל בֵּית עֲבָדְכֶם וְלִינוּ. וּלְבַתַּר וּרְחֲצוּ רַגְלֵיכֶם
וְהַשְׁכַּמְתֶּם וְהִלְכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם. בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּמּוּדְעוּן בְּהוּ
בְּנֵי נְשָׂא.

וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי בְּרַחוּב נָלִין. בְּגִין דְּכֶף הָווּ עֲבָדֵי אוּרְחִין
דְּעָאֲלִין תַּמָּן לֹא הָוָה בַּר נֶשׁ דִּיכְנוּשׁ לֹון
לְבֵיתָא, וְעַל דָּא אָמְרוּ לֹא כִי בְּרַחוּב נָלִין. מַה פְּתִיב
וַיִּפְצַר בֶּם מְאֹד וְגו'. תָּא חֲזִי כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד
דִּינָא בְּעֵלְמָא, שְׁלִיחָא חֲדָא עֲבִיד לֵיהּ, וְהַשְׁתָּא חֲמִינָן
תְּרֵי שְׁלוּחֵי, אֲמַאי וְכִי לֹא סָגִי בְּחַד. אֶלָּא חַד הָוָה, וּמַה
דְּאָמַר תְּרֵי (הַכִּי הוּא וְדַאי בְּגִין דְּחַד) חַד הָוָה לְאַפְקָא לֵיהּ לְלוֹט
וּלְשׁוּבָא לֵיהּ, וְחַד לְמַהֲפֹךְ לְקַרְתָּא וּלְחַבְלָא אַרְעָא, וּבְגִין
כֶּךָ אֲשַׁתָּאֵר חַד:

וַיִּי הַמְטִיר עַל סְדוּם וְעַל עַמּוּרָה וְגו'. רַבִּי חֲזִיא פֶתַח
(ישעיה יג) הִנֵּה יוֹם יִי בָּא אֲכַזְרִי וְגו'. הִנֵּה יוֹם יִי בָּא,
דָּא בִּי דִינָא לְתַתָּא. בָּא כְּמָה דְּאִתְמַר. (קו א) הִבָּאָה אֵלַי
(עשו). בְּגִין דְּלֹא עֲבִיד דִּינָא עַד דְּעָאֲל וְנָטִיל רְשׁוּ,
כְּגוּוֹנָא דָּא קִץ כָּל בֶּשֶׁר בָּא לְפָנֵי.

דְּבַר אַחַר הַנֶּהָה יוֹם יִי בָּא. דָּא הוּא מִחֲבֵלָא לְתַתָּא פִּד
 נָטִיל נְשַׁמְתָּא, בְּגִינֵי כֶּף אֲכֹזְרֵי וְעֵבְרָה. לְשׁוּם
 הָאָרֶץ לְשִׁמְהָ, דָּא סְדוּם וְעַמּוּרָה. וְחֲטָאֵיהָ (ד' ק"ז ע"ב) יִשְׁמִיד
 מִמֶּנָּה. אֲלִין יִתְבִּי אֲרַעָא. מַה כְּתִיב בִּתְרִיהּ פִּי פּוֹכְבֵי
 הַשָּׁמַיִם וּכְסִילֵיהֶם וְגו'. דִּהָא מִן שְׁמִיא אֲמַטְר עֲלֵיהוֹן
 אֶשָּׂא, וְאֲעֵבֵר לֹון מִן עֲלָמָא. לְבַתֵּר מַה כְּתִיב אוֹקִיר
 אָנוּשׁ מִפּוֹ וְגו'. דָּא אֲבֵרָהֶם דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלִיק
 לֵיהּ עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹקִים לֹון לְהַנִּי קְרָאֵי בְיוֹמָא דְאַתְחַרְבֵי
 מִקְדֵּשָׁא, דִּבְהֵהוּא יוֹמָא אֲתַחֲשִׁכוּ עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי,
 וְאַתְחַשְׁכֵּן שְׁמִיא וְכוּכְבֵּיא. רַבִּי אֶלְעָזָר מוֹקִים לְהַנִּי קְרָאֵי
 בְיוֹמָא דְיוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 מֵעִפְרָא, וְהֵהוּא יוֹמָא יִתְיַדַע לְעֵילָא וְתַתָּא, דְּכְתִיב, (זכוריה
 ד') וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדַע לֵי. וְהֵהוּא יוֹמָא יוֹמָא
 דְּנוֹקְמָא אִיהוּ, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנוֹקְמָא מִשְׁאָר
 עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת.

וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעֲבִיד נוֹקְמִין בְּשָׂאָר עַמִּין
 עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, כְּדִין אוֹקִיר אָנוּשׁ
 מִפּוֹ דָּא מְלַכָּא מְשִׁיחָא דִּיסְתָּלַק וִיתִיּיקֵר עַל כָּל בְּנֵי
 עֲלָמָא, וְכַל בְּנֵי עֲלָמָא יִפְלַחוּן וִיסְגְּדוּן קַמִּיהּ דְּכְתִיב,
 לְפָנָיו יִכְרְעוּ צִיִּים וְגו' מְלָכֵי תַרְשִׁישׁ וְגו'. תָּא (תהלים עב)

חֲזִי, אֶף עַל גַּב דְּנְבוּאָה דָּא אֲתָמַר עַל בְּבַל, בְּכוּלָּא
אֲתָמַר. דִּהָא חֲמִינָן בְּהַאי פְּרִשְׁתָּא דְכְּתִיב (ר"ל סמוך לפ' שלמעלה

שכ' בה אוקיר אנוש וגו' ואולי לדעת הוזה"ק חוד פר' היא) כִּי יִרְחֵם יְיָ אֶת
יַעֲקֹב. וְכְתִיב וּלְקַחֲחֻם עַמִּים וְהִבִּיאֻם אֶל מְקוֹמָם.

וְיִי הַמְטִיר עַל סְדוּם. דָּא דְרָגָא דְבֵי דִינָא לְתַתָּא דְנִטְיִל
רְשׁוּ מֵעֵילָא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר דְעֵבִיד דִּינָא בְּרַחֲמֵי.
דְכְּתִיב מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם. בְּגִין לְאַשְׁתַּכַּח דִּינָא בְּרַחֲמֵי.
וְאִי תִימָא מֵאִי רַחֲמֵי הָכָא דְכְּתִיב וַיְהִי בְשַׁחַת אֱלֹהִים אֶת
עָרֵי הַכֶּפֶר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וְגו'. וּלְבַתֵּר נִפְקוּ
מִנְיָה תִרִין אוֹמִין שְׁלָמִין, וְזָכָה דְנִפְיָק מִנְיָה דְיוד וְשְׁלָמָה
מְלָכָא.

חֲמִי מַה כְּתִיב וַיְהִי כְּהוּצִיָּאם אוֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר וְגו'.
תָּא חֲזִי (ס ג א) בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא שָׂרֵי בְּעֵלְמָא, הָא
אֲתָמַר דְלָא לִיבְעֵי לְבַר נָשׁ לְאַשְׁתַּכַּח בְּשׁוּקָא, בְּגִין
דְכִיּוֹן דְשָׂרִיא דִינָא לָא אֲשַׁגַּח בֵּין זַפָּאָה וְחִיּיבָא, וְלָא
בְעֵי (לְאַסְתַּבְּלָא) לְאַשְׁתַּכַּח תַּמָּן. וְהָא אֲתָמַר דְבְּגִין כֶּף
אֲסֵתִים נַח בְּתִיבָה וְלָא יִשְׁגַּח בְּעֵלְמָא בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא
יִתְעַבִּיד. וְכְתִיב (שְׁמוֹת יב) וְאַתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ
עַד בֶּקֶר עַד דִּיתְעַבִּיד דִּינָא. וּבְגִין כֶּף וַיֹּאמֶר הַמְלִיט עַל
נַפְשֶׁךָ אֶל תְּבִיט אַחֲרֶיךָ וְגו'.

סְתָרֵי תוֹרָה

תּוֹסַפְתָּא קְטוּרֵי רַמָּאי, הוֹרְמֵנִי
 (עיין סוף הספר סי' ב) דְּבִדּוּרֵי. (נ"א
 דְּבוּרֵי ונ"א דְּבוּרֵינִי) חֲכִימִין
 בְּסִכְלָתְנוּ, יִסְתַּכְּלוּן לְמַנְדַּע,
 בְּשַׁעֲתָא דְרִישָׁא חוּרָא אֲתִקִּין
 כְּרִסְיָא עַל גְּבִי סְמִכִין דְּאַבְנִין
 דְּמַרְגְּלִיטִין טָבִין. בֵּין אַנּוּן
 אַבְנִין אִית חַד מַרְגְּלִיטָא
 שְׁפִירָא בְּחִיזוּ יָאָה בְּרִיּוּא
 קוּמְטָרָא דְקִנְטָרָא (נ"א דְקִטְרָא)
 דְּמִלְהָטָא בְּע' גְּוּוּנִין, אַנּוּן ע'
 גְּוּוּנִין מְלַהֲטִין לְכָל סֵטֶר.
 אֱלִין ע' מִתְּפַרְשָׁאן מִגּוּ ג'
 גְּוּוּנִין. אֱלִין זִיקִין בְּזִיקִין
 דְּנִצְיָצִין לְד' סְטָרֵי עֲלֵמָא,
 הֲכָא אִיתָא זִיקָא תְּקִיפָא דְסֵטֶר
 שְׁמָאֵלָא דְאַתְאַחִיד בְּשִׁמְיָא.
 אַנּוּן גְּוּוּנִין שְׁבַעִין (דְּנִיאל ז)
 דִּינָא יְתִיב וְסַפְרִין פְּתִיחוּ.
 מִהֲכָא נְפָקִי גִירִין וְסִיפִין
 וְרוּמְחִין וְאַשָׁא דְקוּסְטָרָא.
 וְאַתְאַחִיד אָשָׁא תְּקִיפָא דְנַפְקָא
 מִשְׁמַיִם בֵּיהּ, וְכַד אֲתִאֲחִד
 אָשָׁא עֲלָאָה בְּאֱלִין דְּלִתְתָא,

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הוּוּ
 אֲזִלִּי בְּאַרְחָא. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יִצְחָק דִּינָא
 דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּמַבּוּל וְדִינָא דְסָדוּם,
 תְּרוּוּיָהּוּ דִּינִין דְּגִיְהֵנָם הוּוּ
 בְּגִין דְּחִיבֵי גִיְהֵנָם אֲתִדְּנוּ
 בְּמִיָּא וּבְאַשָׁא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק סָדוּם
 בְּדִינָא דְּגִיְהֵנָם
 אֲתִדְּן, דְּכִתִּיב וַיִּי הַמֶּטֶר עַל
 סָדוּם וְעַל עַמּוּרָה גְּפָרִית
 וְאִשׁ מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם. דָּא
 מְסֻטָּרָא דְּמִיָּא וְדָא (עיין סוף
 הַסְפֵּר סִימֵן ב) מְסֻטָּרָא דְּאַשָׁא.
 דָּא וְדָא הוּא דִּינָא דְּגִיְהֵנָם,
 וְחִיבֵין דְּגִיְהֵנָם בְּתֵרִין דִּינִין
 אֱלִין אֲתִדְּנוּ.

אָמַר לֵיהּ דִּינָא דְּחִיבֵי
 דְּגִיְהֵנָם תְּרִיסַר יְרַחֵי,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלִיק לּוֹן

לִית מֵאֵן דִּיכִיל לְאַתְּבַר רוּגְזָא
וְדִינָא.

עֵינֵין לְהֵטִין כְּטִיסִין דְּנוֹרָא,
נְחִית בְּהוּ לְעֵלְמָא. וְוִי מֵאֵן
דְּאֶעְרַע בֵּיהּ, חֲגִיר חֲרָצִין (ס"א
חֲרָבִין), אִיהוּ חֲרָבָא שְׁנָנָא
בִּידֵיהּ, לָא חֲיִיס עַל טַב וְעַל
בִּישׁ. דְּהָא (ס"א פֶּסְקָא) פְּתָקָא
דְּאַנּוּן שְׁבַעִין בְּרֵשׁוּ דְאַתְּאַחִיד
הָהוּא סְטָרָא דְשְׁמִיָּא נְחִית
בִּידָא שְׁמֵאלָא בְּכַמְהָ דִּינִין,
אַתְּהֶפֶךְ בְּכַמְהָ גְּוֹנִין, הֶפְּוֶךְ
בְּכָל יוֹמָא, אִיהוּ אֲקָרִי כְּרַם
זֶלֶת דְּמַתְּקָנָא לְגַבֵּי בְּנֵי אָדָם.
כָּל גְּוֹנִין דְּכָלִי זַעְמוּ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ אַתְּחֻזְיִין. וְאַנּוּן
יְתִבִּין בְּרוּמֵי דְעֵלְמָא, וּבְנֵי
נְשָׂא בְּסַכְלוֹתָא דְלַהוֹן לָא
מִשְׁגַּחֵי בְּהוּן. גְּפֻרִית וְאַשׁ
הַתּוּכָא דְמִיָּא וְאַשָׁא דְמַתְּהַכֵּי
מִן שְׁמִיָּא אַתְּאַחֲדוּ דָּא בְּדָא
וּנְחַת עַל סְדוּם. וְוִי לְחִיבֵיָּא
דְּלָא מִשְׁגִּיחִין עַל יְקָרָא
דְּמֵאַרְיָהוּן:

א עֲשֶׂרָה שְׁמֵהוּ גְּלִיפּוֹן

מִגִּיהֶנָּם, וְתַמָּן מִתְּלַבְּנִין
וְיִתְבִּין לְתַרְעָא דְגִיְהֶנָּם,
וְחֵמָאן אַנּוּן חֲיִיבִין דְּעֵאלִין
וְדִנִּין לֹון תַּמָּן, וְאַנּוּן תְּבַעֵי
רַחֲמֵי עַלֵּיהוּ. וּלְבַתַּר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲיִיס
עַלֵּיהוּ וְאַעִיל לֹון לְדוּכְתָא
דְּאַצְטְרִיךְ לֹון. מִתְּהוּא יוֹמָא
וְלַהֲלָאָה גּוּפָא אֲשַׁתְּכַךְ
בְּעַפְרָא וְנִשְׁמַתָּא יְרַתָּא

(דף קז ע"א)

אַתְּרָה פְּדַחְזֵי לָהּ. (נח טט א).

תָּא חֲזִי דְּהָא אַתְּמַר
דְּאַפִּילוּ אַנּוּן בְּנֵי
טוּפְנָא לָא אַתְּדְּנוּ אֱלָא
בְּאַשָׁא וּמִיָּא. מִיָּא קְרִירָן
נְחִיתֵי מְלַעִילָא, וּמִיָּא רְתִיחָן
סְלָקֵי מִתְּתָא כְּפֹּשָׁא.
וְאַתְּדְּנוּ בְּתַרֵּי דִינִין, בְּגִין
דְּדִינָא דְלַעִילָא הָכִי הוּא,
בְּגִין כֶּךְ בְּסְדוּם גְּפֻרִית וְאַשׁ.
אַמַּר לֵיהּ אִי יְקוּמוּן לְיוֹם

בְּהוֹרְמְנוּתָא דְמִלְכָא. (פירוש
השם במלואו עשר אותיות יו"ד ה"א וי"ו
ה"א). ב עֶשְׂרֵי אַנּוּן וְסִלְקִין
לְחַוְשֵׁבֵן סַגִּי. (פי' יוד עולה כ/ יוד
הא עולה כ"ו, יוד (נ"ל הה וו) הא ויו
עולה מ"ב, י' יד' יד' ידוד'
עולה ע"ב). ג שְׁבַעֲיִן (הם ע"ב
ונקראים ד' מחנות שכינה והם למטה
ממלכות). גוֹנוֹן מְלֵהֲטִי לְכָל
סֵטֶר. נִפְקִי מִגּוֹ שְׁמֵהֶן דְּאַגְלִיף
רְזָא דְע' שְׁמֵהֶן דְּמִלְאַכְיָא.
דְּאַנּוּן בְּרְזָא דְשְׁמָיָא.

וְאַנּוּן מִיכָאל גְּבִרְיָאל רְפָאל
נּוֹרִיָּאל. קמ"ץ "קדומיאל
"מלכיאל "צדקיאל. פת"ח
"פדאל "תומיאל "חשדיאל.
צר"י "צדקיאל "רוזיאל
"יופיאל. סגו"ל "סטוטריה
"גזריאל "ותריאל נ"א
ורדיאל"ל "למואל. חר"ק
"חזקיאל "רהטיאל
"קדשיאל. שב"א "שמעאל
"ברכיאל (נ"א שכניאל ונ"א
ברקיאל) "אהיאל. חל"ם
חניאל"ל "להדיאל "מחניאל.

דִּינָא. אָמַר לִיָּהּ הָא אֲתָמַר.
אַבְל אֱלִין דְּסָדוּם וְעֵמּוּרָה
לָא יְקוּמוּן, וַיְקָרָא אוֹכַח
דְּכְתִיב, (דברים כט) גְּפָרִית
וּמִלַּח שְׂרָפָה כָּל אֲרָצָה לָא
תִזְרַע וְלֹא תִצְמִיחַ וְגו'. אֲשֶׁר
הָפֵךְ יי בְּאִפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ. אֲשֶׁר
הָפֵךְ יי, בְּעֵלְמָא דִּין. בְּאִפּוֹ,
בְּעֵלְמָא דְאַתִּי. וּבַחֲמָתוֹ,
בְּזַמְנָא דְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִין
הוּא לְאַחֲיָא מִתִּיָּא. אָמַר
לִיָּהּ תָּא חֲזִי, כַּמָּה דְּאַרְעָא
דְּלֵהוֹן אֲתָאֲבִיד לְעֵלָם
וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא, הָכִי נִמְי
אֲתָאֲבִידוֹ אַנּוּן לְעֵלָם
וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

וְתָא חֲזִי, דִּינָא דְּקוּדְשָׁא
בְּרִין הוּא דִּינָא לְקַבֵּל
דִּינָא. אַנּוּן לָא הוּא תִּיבִין
נִפְשָׁא דְּמִסְכְּנָא בְּמִיכְלָא
וּבְמִשְׁתֵּיָא, אוּף הָכִי קוּדְשָׁא

(נ"א ח"ניאל ל"עדיאל מ"לכיאל).
 "עניאל ענאל אהניאל
 רחמיאל עזריאל (נ"א ש"בנאל
 ר"ומיאל ק"דומיאל. שר"ק. חכמיאל
 רמיאל קרשיאל. חר"ק) סנניה
 ודרגזיה רסיסיאל דומיאל
 "חוניאל "זכריאל "ואריאל
 "ה"ינאל ד"נדאל ג"דיאל
 ב"דאל א'נפיאל ועדי"אל,
 אדנ"י על כלהו. ד (פירוש כשע"ב
 מלאכים מתחברין במלכות אז נקרא
 מלכות הוא ובית דינו בלשון זה).

השלמה מההשמטות (סימן מ"ט)

"אהניאל "ברקיאל "גדיאל
 "דומיאל "הזריאל "ודרגזיה
 "זהריאל "חניאל "טהריאל
 "יעזריאל "כרעיאל
 "למדיאל "מלכיאל "נהריאל
 "סניה "ענאל "פתחיאל
 "צוריאל "קנאל "רמיאל
 "שעריאל "תבכיאל:

סדר תשר"ק

"תפוריא "שכניאל "רנאל
 "קמריה "צוריה "פסיסיה
 "עיריאל "סמכיאל "נריאל

בְּרִיךְ הוּא לֹא אֶתִיב לֹון
 נִפְשֵׁייהוּ לְעֶלְמָא דְאֵתִי. וְתֵא
 חֲזִי, אֲנִון אֶתְמַנְעוּ מִצְדָּקָה
 דְאֶקְרִי חַיִּים, אוּף קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מְנַע מִנִּייהוּ חַיִּים
 בְּעֶלְמָא דִּין וּבְעֶלְמָא דְאֵתִי.
 וְכִמָּה דְאֲנִון מְנַעוּ אֶרְחִין
 וְשְׁבִילִין מִבְּנֵי עֶלְמָא, הָכִי
 נִמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנַע
 מִנִּייהוּ אוּרְחִין וְשְׁבִילִין
 דְרַחֲמֵי לְרַחֲמָא עֲלֵייהוּ
 בְּעֶלְמָא דִּין וּבְעֶלְמָא דְאֵתִי.
 רַבִּי אָבָא אָמַר כְּלָהוּ בְּנֵי
 עֶלְמָא יְקוּמוּן, וַיְקוּמוּן
 לְדִינָא וְעֲלֵייהוּ פְתִיב, (דניאל
 יב) וְאֵלֶּה לְחַרְפוֹת וּלְדַרְאוֹן
 עוֹלָם. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְאִרִי דְרַחֲמִין אִיהוּ, פִּיּוֹן
 דְדָן לָהּ בְּהֵאִי עֶלְמָא
 וְקָבִילוּ דִינָא, לֹא אֶתְדָּנוּ
 בְּכִלָּהוּ דִינִין.

"מדוניה" לסניה "כמסריה"
 "יריאל" "טסמסיה" "חניאל"
 "זכראל" "ודריאל" "הניאל"
 "דנבאל" "גדיאל" "בדאל"
 "אדירירון אדני על כולהו

וכו': (עד כאן מזהה שמטות)

כַּד מִתְחַבְּרֵן כְּלֵהוּ כְּחֻדָּא בְּרֻזָּא
 חֻדָּא בְּחִילָא עֲלָאָה, כְּדִין
 אֶקְרִי וַיְדוּד כְּלָא בְּכֻלָּא חֻדָּא.
 מֵאֵת יי מִן הַשָּׁמַיִם, שְׁמָא
 קֻדְיִשָּׁא דְאַתְגַּלְף בְּעֵ שְׁמֵהוּ
 אַחֲרַנִּין רְזָא דְשָׁמַיִם. וְאַלִּין
 אֲנֹן שְׁבַעֲיִן דְשִׁלְטִין עַל אֱלִין
 ע' דִּינִין רְזָא דִּיהו'ה, וְאַלִּין
 שְׁבַעֲיִן שְׁמֵהוּ בְּקֻדוּשָׁה יְהו'ה
 שְׁמַיִם. ה (פירוש שם של ע"ב גשרים
 היוצא מפסוק ויסע ויבא ויט אלו הם
 נקראים שמים, ואותם ע"ב מלאכים של
 מטה במלכו"ת מקבלים מע"ב של מעלה,
 ונוטלין מהן).

אֱלִין נְטָלִין מֵאֱלִין וַיְדוּד. ו
 (פירוש מלכות מתפארת). נְטָלִין מֵאֵת
 יְדוּד דָּא מִן דָּא. ז (פירוש סוד של
 אותן ע"ב שמות הוא שם ידוד, והוא
 הרוכב עליהן כנשמה לגוף). וְאַלִּין
 תְּלִיין מֵאֱלִין, תְּתַאֲיִן בְּעֲלָאִין,

אָמַר רַבִּי חֲזִיא כְּתִיב
 וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ
 הַהֶפְכָּה וְגו'. (קה א) מֵהוּ בְּהַפֵּךְ
 אֶת הָעָרִים אֲשֶׁר יָשָׁב בֵּהֶן
 לוֹט. אֲלָא בְּכֻלָּהוּ עֲבַד
 דִּינֻרְיָה לוֹט, דְּכְתִיב וְלוֹט
 יָשָׁב בְּעָרֵי הַכֶּכֶר וַיֹּאֲהֵל עַד
 סְדוֹם. (וכתיב אשר ישב בהן לוט. אלא
 ודאי בכלהו עבד דינוריה) וְלָא קִבְּלִין
 לִיָּה, בַּר דְּמֶלֶךְ סְדוֹם קִבְּלִין
 לִיָּה (דף קח ע"ב) בְּסְדוֹם בְּגִינְיָה
 דְּאַבְרָהָם:

וַתֵּבֵט אֶשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו,
 מֵאַחֲרֶיהָ מִבְּעֵי לִיָּה,
 אֲלָא מִבְּתַר שְׁכִינְתָּא. רַבִּי
 יוֹסִי אָמַר מִבְּתַרִּיהָ דְלוֹט,
 דְּמַחְבְּלָא אֲזִיל אֲבַתְרִיָּה, וְכִי
 אֲבַתְרִיָּה אֲזִיל, וְהָא הוּא
 שִׁדְר לִיָּה, אֲלָא בְּכֻלָּא אֲתַר
 דְּהוּא אֲזִיל לוֹט אֲתַעֲכַב
 מִחְבְּלָא לְחַבְּלָא, וְכֻלָּא אֲתַר

וְכֹלֵא קְשׁוּרָא חֲדָא. וּבְהַאי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּמוּדַע
 בִּיקְרִיָּה. ח (פירוש ע"ב מלאכים של
 מטה מתחבים בע"ב שמות של מעלה
 הנקראים שמים). שְׁמַיִם דְּאַנּוּן ע'
 רְזָא יְדוּד, דָּא אִיהוּ בְּרֻזָּא
 דְּשִׁבְעִין וּתְרִין שְׁמָהּ וְאַלִין
 אַנּוּן דְּנַפְקֵי מִן וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיִּט.
 וְהָיוּ יְלָמֵי סִינַי עַלֵּים מַהִישׁ
 לַלֵּיהּ אַכֵּ"א כַהִ"ת הַזֵּי
 אַלֵּ"ד לֵאִין הַהִ"ע. חֲלֵק
 רֵאשׁוֹן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
 מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד יִזְלֵ
 מִבֵּיהּ הַרְמֵי הַקִּיָּם לֵאִין
 כִּלְמֵי לִוְיָ פַהִ"ל גַּלְיָךְ יִי
 מַלְיָה חַהִ"ו. חֲלֵק שְׁנֵי בְּרוּךְ
 שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד
 נַתְיָה הַאֵ"א יַרְיָת שַׁאֵה
 רִימֵי אוֹיִם לַכֵּ"ב וּשְׂרִי יַהִין
 לַהִ"ח כּוֹ"ק מִנִּי. חֲלֵק
 שְׁלִישֵׁי בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
 מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד אַנִּי
 חַעִיָּם רַהִ"ע יִיזַהִ"ה מִיָּךְ
 וּוִ"ל יִלְיָה סַאֵ"ל עַרְמֵי
 עַשִׂ"ל מִיָּה. חֲלֵק רְבִיעֵי

דְּאִזִּיל כְּבָר וְשָׁבִיק לְאַחֲרִיָּה
 הָוָה מְהֵפֵךְ לֵיהּ מְחַבְּלָא.
 וּבְגִין כֶּךָ אָמַר לֵיהּ אַל
 תִּבְט אַחֲרֵיךָ דִּהָא
 אָנָּא אַחְבַּל בְּתַרְךָ, וְעַל דָּא
 כְּתִיב וַתִּבְט אֶשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו
 וַחֲמַת מְחַבְּלָא. כְּדִין וַתְּהִי
 נֹצִיב מַלְחָה. דִּהָא בְּכָל זְמַנָּא
 דְּמְחַבְּלָא לָא חַמֵי אַנְפּוּי
 דְּבַר נֶשׁ (נ"א אַחְמֵי אַנְפּוּי לְבַר נֶשׁ) לָא
 מְחַבִּיל לֵיהּ. כִּיּוֹן דְּאַתְתִּיהּ
 אַהֲדַרַת אַנְפָּהָא לְאַסְתְּכָלָא
 אַבְתִּרִיָּה מִיַּד וַתְּהִי נֹצִב
 מַלְחָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסֵי הָווּ
 קַיִימֵי יוֹמָא חַד וְעַסְקֵי
 בְּהַאי קָרָא, אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר כְּתִיב, (דְּבָרִים ח) אֶרֶץ
 אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכָּנוֹת תֹּאכַל
 בָּהּ לֶחֶם, לֹא תַחֲסֹר כָּל בָּהּ.
 הָאִי בָּהּ בָּהּ תִּרִי זְמַנֵי אַמַּאי.

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
 לְעוֹלָם וָעֶד וְהָיוּ דְנִיי הַחַיִּי שֵׁם
 עַמִּים נְנִיא נִיִּית מְבִיָּה פּוֹיִי
 נִמְמִי יִיִל הַרְיָח מְצִיָּר. חֶלֶק
 חֲמִישִׁי בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
 מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד וּמִבֵּי
 יְהוָה עֲנִיו מַחֲיִי דְמִבֵּי מִנְּקָה
 אִיעֲחִיבִיו רֵאִיָּה יְבִיָּמ הִיִּי
 מוֹיָם, חֶלֶק שֵׁשִׁי בְּרוּךְ שֵׁם
 כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

וְאֵלֶיךָ אֲנִי שְׁבָעִין שְׁמָהּ
 דְּשִׁלְטִין עַל שְׁבָעִין דְּרַגְיָן
 תְּתַאֲוִין רְזָא וַיְדוּד. אֵלֶיךָ
 שְׁבָעִין שְׁמָהּ יְדוּד רְזָא דְאַקְרִי
 שְׁמַיָּם. שְׁבָעָא רְקִיעֵין אֲנִי
 דְּסִלְקִין לְשְׁבָעִין שְׁמָהּ שְׁמָא
 קוֹדִישָׁא, וְדָא אִיהוּ וַיְדוּד
 הַמְטִיר. מֵאֵת יְדוּד מִן הַשְּׁמַיָּם.
 סְתָרָא דְסְתָרִין לְחַכְמִין
 אֲתַמְסֵר. שְׁמָא (דף קט ע"א) דָּא
 דְאַקְרִי שְׁמַיָּם מְנִיָּה אֲתַבְרִי
 סְתָרָא דְאַקְרִי אָדָם. חֲשָׁבִין
 שְׁיִיפִי גּוֹפָא דְאַנִּין חוֹשְׁבִין
 מְאָתָן וְאַרְבָּעִין וּתְמַנְיָא
 שְׁיִיפִין. חֲשָׁבִין אֲתוּוְהִי מְאָתָן

אֲלָא הָא אֲתַמְר דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא פְּלִיג כָּל עַמִּין
 וְאַרְעָאן לְמִמֶּנּוּן שְׁלִיחִין,
 וְאַרְעָא דִישְׂרָאֵל לָא שְׁלִיט
 בָּהּ מְלָאכָא וְלָא מְמַנָּא
 אַחְרָא אֲלָא אִיהוּ בְּלַחֲדוּי,
 בְּגִין כֶּךָ אֲעִיל לְעַמָּא דְלָא
 שְׁלִיט בָּהּ אַחְרָא לְאַרְעָא
 דְלָא שְׁלִיט בָּהּ אַחְרָא.

תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְהִיב מְזוּנָא תַמָּן
 בְּקַדְמִיתָא וּלְבַתָּר לְכָל
 עַלְמָא. כָּל שְׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי
 עֲבוּדָת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת
 בְּמִסְכְּנוֹת, וְאַרְעָא דִישְׂרָאֵל
 לָאו הֵכִי, אֲלָא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
 אֲתוֹן בְּקַדְמִיתָא וּלְבַתָּר כָּל
 עַלְמָא.

וּבְגִין כֶּךָ אֶרֶץ אֲשֶׁר לָא
 בְּמִסְכְּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ
 לֶחֶם. אֲלָא בְעֵתִירוֹ בְּסְפוּקָא

וְשִׁית סְרִי, שְׁמָא דָּא דְּאִיהוּ
 רְזָא וְסִתְרָא כְּלָלָא דְּכָל
 אֹרִייתָא בְּכ"ב אֲתוּוֹן וְעֶשֶׂר
 אֲמִירוֹן, בְּגִין דְּהָא שְׁמָא דָּא
 מֵאֲתָן וְשִׁית סְרִי אֲתוּוֹן
 וְתַלְתִּין וְתַרְיִן שְׁבִילִין
 דְּאֲתַכְּלִילִין בֵּיהּ, הָא מֵאֲתָן
 וְאַרְבַּעִין וְתַמְנֵיָא שְׁיִיפִין
 דְּגוּפָא

רְזָא דְּאֲקָרִי אָדָם דְּשֻׁלֵּיט עַל
 כְּרִסְיָא. רְזָא דְּשִׁבְעִין
 דְּלִתְתָּא, וְסִתְרָא דָּא דְּכִתִּיב
 (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת הַכֶּסֶּא
 דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם עָלָיו
 מְלַמְעֵלָה, וְדָא הוּא סִתְרָא
 דְּכִתִּיב וַיִּי הַמָּטִיר עַל סְדוֹם
 וְגו' מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם. וְכָלָא
 חַד וּמְלָה חָדָא, וְסִתְרָא חָדָא
 לְחִכְיָמִי לְבָא אֲתַמְסֵר, זַכָּאָה
 (ד"א ל"ג אִיהוּ) חוּלְקָהוֹן
 בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֲתִי.

סְדוֹם גְּזוּר דִּינָא דְּלֵהוֹן עַל
 דְּמִנְעוּ צְדָקָה מִנִּיּהוּ, כְּמָא
 דְּאֵת אָמַר, (יחזקאל יו) וַיֵּד עָנִי
 וְאֲבִיוֹן לֹא הִחְזִיקָה. וּבְגִין כֶּךָ

דְּכָלָא תֹאכַל בְּהָ וְלֹא בְּאֲתֵר
 אַחֲרָא. בְּהָ בְּקִדְיִשׁוּ דְּאַרְעָא,
 בְּהָ שְׁרִיא מְהִימְנוּתָא עֲלָאָה.
 בְּהָ שְׁרִיא בְּרַכְתָּא דְּלַעִילָא,
 וְלֹא בְּאֲתֵר אַחֲרָא.

תָּא חֲזִי כְּתִיב כְּגֹן יְיָ כְּאַרְץ
 מִצְרַיִם. עַד הֵכָא לָא
 אֲתִידַע גֵּן יְיָ אִי הוּא אֲרֶץ
 מִצְרַיִם, וְאִי אִיהוּ אֲרֶץ
 סְדוֹם, (דף קט ע"א) וְאִי אִיהוּ גֵּן
 יְיָ דְּאֲקָרִי גֵּן עֵדֶן. אֲלֹא כְּגֹן
 יְיָ דְּאִית בֵּיהּ סְפוּקָא וְעֵדוּנָא
 דְּכָלָא, הֵכִי נִמְי הָוָה סְדוֹם
 וְהֵכִי נִמְי מִצְרַיִם. מַה גֵּן יְיָ
 לָא אֲצִטְרִיךְ בְּרַ נִשְׁ
 לְאֲשָׁקָאָה לֵיהּ, אוּף מִצְרַיִם
 לָא אֲצִטְרִיךְ אַחֲרָא
 לְאֲשָׁקָאָה לֵיהּ, בְּגִין דְּנִילוּס
 אִיהוּ אֲסִיק וְאֲשָׁקִי לְכָל
 אֲרַעָא דְּמִצְרַיִם.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (זכריה יד)

דִּינָא לָא הוּהּ אֱלָא מִן שָׁמַיִם.
צְדָקָה וְשָׁמַיִם כֻּלָּא חַד וּכְתִיב,
(תהלים קד) כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם
חֲסִדָּךְ, וּבִגִּין דְּתִלְיָא צְדָקָה
בְּשָׁמַיָּה (נ"א בְּשָׁמַיִם) דִּינָא הוּא
מִשָּׁמַיִם דְּכְתִיב מֵאֵת יְיָ מִן
הַשָּׁמַיִם.

דִּינָא דִּישְׂרָאֵל מֵהָאֵי אֲתֵר
דְּכְתִיב, (איכה ד) וַיִּגְדַּל עֲוֹן בֵּית
עַמִּי מִחַטָּאת סְדוּם. וְאֶקְרִי
יְרוּשָׁלַם אַחֻת לְסְדוּם כְּמָא
דְּאֵת אֲמַר, (יחזקאל יז) הִנֵּה זֶה
הָיָה עֲוֹן סְדוּם אַחֻתְךָ, וְדִינְהוּן
הוּהּ מִן שָׁמַיָּא דִּינָא חֲדָא
כְּסְדוּם עַל דְּמִנְעוּ צְדָקָה
מִבְּנֵיהוּ. בַּר דְּדָא אֲתַהֲפֹךְ וְדָא
אֲתַחְרַב, דָּא אֵית לָהּ תְּקוּמָה,
וְדָא לֵית לָהּ תְּקוּמָה, (ע"ב סתרי
תורה).

עֲדוּנִין דְּעֵלְמָא הוּוּ בְּהַ, וְעַל דָּא לָא בַּעַן דְּבַנֵּי נִשְׂא
אֲחֲרָנִין יִתְעַדְנֹן בְּהַ.

רַבִּי חֲזִיא אֲמַר אַנּוּן הוּוּ חֲזִיבִין מִגְּרַמֵּיהוּ וּמִמְמוֹנְהוּן,
דְּכָל בַּר נִשְׁ דְּאִיהוּ צָר עֵינָא לְגַבֵּי מִסְכְּנָא, יֵאוֹת הוּא
דְּלָא יִתְקַיֵּים בְּעֵלְמָא. וְלֹא עוֹד אֱלָא דְלִית לֵיהּ חֲזִיִּים

וְהָיָה אֲשֶׁר לֹא יַעֲלֶה מֵאֵת
מִשְׁפָּחוֹת הָאָרֶץ אֶל יְרוּשָׁלַם
וְגו'. דָּא הוּא עוֹנֵשָׂא דְלֵהוּן
דְּאֵתְמַנְע מִנְהוּן מִטְּרָא, מֵה
כְּתִיב וְאִם מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם
לֹא תַעֲלֶה וְלֹא בָּאָה וְגו'.
חֲזִי דְלָא כְּתִיב וְלֹא עֲלִיָּהֶם
יְהִיָּה הַגִּשְׁם, בְּגִין דְּלָא נַחֲת
מִטְּרָא לְמִצְרַיִם וְלֹא
אֲצִטְרַכֵּן לֵיהּ, אֱלָא עוֹנֵשָׂא
דְלֵהוּן מֵה הוּא דְכְתִיב, (זכריה
ד) וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר
יִגּוֹף יְיָ אֶת כָּל הַגּוֹיִם וְגו'.
בְּגִין דְּמִצְרַיִם לָא צְרִיכִין
לְמִטְּרָא. אוּף סְדוּם מֵה כְּתִיב
בֵּיהּ כִּי כָלָה מִשְׁקָהּ, כָּל

עֲדוּנִין דְּעֵלְמָא הוּוּ בְּהַ, וְעַל דָּא לָא בַּעַן דְּבַנֵּי נִשְׂא
אֲחֲרָנִין יִתְעַדְנֹן בְּהַ.

רַבִּי חֲזִיא אֲמַר אַנּוּן הוּוּ חֲזִיבִין מִגְּרַמֵּיהוּ וּמִמְמוֹנְהוּן,
דְּכָל בַּר נִשְׁ דְּאִיהוּ צָר עֵינָא לְגַבֵּי מִסְכְּנָא, יֵאוֹת הוּא
דְּלָא יִתְקַיֵּים בְּעֵלְמָא. וְלֹא עוֹד אֱלָא דְלִית לֵיהּ חֲזִיִּים

לְעֵלְמָא דְאֲתִי. וְכָל מֵאן דְּאִיהוּ וּוְתָרְן לְגַבֵּי מְסַפְנָא יְאוּת
הוּא דִּיתְקִיִּים בְּעֵלְמָא, וְיִתְקִיִּים עֵלְמָא בְּגִינִיהּ, וְאִית
לֵיהּ חַיִּים וְאוֹרְפָא דְחַיִּי לְעֵלְמָא דְאֲתִי:

מְדַרְשׁ הַנֶּעְלָם

וַיַּעַל לֹט מְצוּעַר וְגו'. אָמַר
רַבִּי אֲבָהוּ, בַּא וְרֵאָה מַה
כְּתִיב בְּיַצֵּר הָרַע, תִּדַע לָךְ
שְׂאִינוּ מִתְבַּטֵּל לְעוֹלָם מִבְּנֵי
אָדָם עַד אוֹתוֹ זְמַן דְּכְתִיב,
(יחזקאל לו) וְהִסְרֵתִי אֶת לֵב
הָאָבֶן וְגו'. שְׂאֵף עַל פִּי
שְׂרוּאָה בְּנֵי אָדָם גְּדוּלֵּין
בְּגִינֵיהֶם, הוּא בַּא וְחוּזַר לוֹ
אֶצֶּל בְּנֵי אָדָם, הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב וַיַּעַל לֹט מְצוּעַר.
מְצוּעַרָה שֶׁל גִּינְהֵם מִשָּׁם
עוֹלָה לְפִתּוֹת בְּנֵי אָדָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה שֶׁלֹּשׁ
הַנְּהֻגוֹת יֵשׁ בְּאָדָם, הַנְּהֻגוֹת
הַשְּׂכָל וְהַחֲכָמָה וְזוֹ הִיא (דף קט
ע"ב) כַּח הַנְּשֻׁמָה הַקְּדוּשָׁה.
וְהַנְּהֻגוֹת הַתְּאֻוָּה שֶׁהִיא
מִתְאֻוָּה בְּכָל תְּאֻוֹת רְעוּת,
וְהוּא כַּח הַתְּאֻוָּה. וְהַנְּהֻגָה

וַיַּעַל לֹט מְצוּעַר וַיֵּשֶׁב בְּהָר
הוּא וְשִׁתִּי בְּנוֹתִיו
עִמּוֹ וְגו'. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין
דְּחֲמָא דִּיהוּהּ קָרִיב לְסְדוּם
וְאִסְתַּלַּק מִתְּמַן. רַבִּי יִצְחָק
פִּתַח (איוב לו) וְהוּא מְסִיבוֹת
מִתְּהַפֵּךְ בְּתַחֲבוּלְתֵּי לְפַעְלָם
וְגו'. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מְסַבֵּב סְבוּבִין דְּעֵלְמָא
וְאִיִּיתִי קוּמְרִין טְהִירִין
לְמַעַבְד עוֹבְדוּי, וְלִבְתַּר
מִתְּהַפֵּךְ לֹון וְעֵבִיד לֹון כְּגוּוֹנָא
אַחֲרָא.

וּבְמָה, בְּתַחֲבוּלוֹתֵינוּ, עֵבִיד
תַּחֲבוּלִין וּמְסַבֵּב
סְבוּבִין לְאַפְכָא לֹון וְלֹאוּ
כְּאֵנוּן קְדַמָּי. (דף קט ע"ב)
בְּגִין פַּעְלָם דְּבְנֵי

הַמְנַהֶגֶת לְבַנֵּי אָדָם וּמְחַזְקַת
הַגּוֹף וְהִיא נִקְרָאת נֶפֶשׁ
הַגּוֹף, אָמַר רַב דִּימֵי זְהוּ בַח
הַמְחַזֵּיק.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֵּא וּרְאֵה
לְעוֹלָם אֵין יֵצֵר הָרַע שׁוֹלֵט
אֲלָא בְּאֵלוּ ב' פְּחוֹת אֱלִין
דְּאֶמְרֵן, נֶפֶשׁ הַמִּתְאַוָּה הִיא
הַרוֹדֶפֶת אַחַר יֵצֵר הָרַע
לְעוֹלָם, מִשְׁמַע דְּכִתְיִב
וְהָאֶמַר הַבְּכִירָה אֵל
הַצְעִירָה אָבִינוּ זְקֵן. נֶפֶשׁ
הַמִּתְאַוָּה הִיא מְעוֹרְרַת אֶת
הָאֲחֵרֶת וּמְפַתָּה אוֹתָהּ עִם
הַגּוֹף לְהִדְבֵּק בִּיצֵר הָרַע,
וְהִיא אוֹמְרַת לְכֹה נִשְׁקָה אֶת
אָבִינוּ יִין וְנִשְׁכְּבָה עִמוּ. מַה
יֵשׁ לָנוּ בְּעוֹלָם הַבָּא, גִּלְדָּךְ
וְנִרְדָּף אַחַר יֵצֵר הָרַע וְאַחַר
תְּשׁוּקַת חֲמֻדַת הָעוֹלָם הַזֶּה.

נִשְׂא, כְּמָה דְּאֶנּוֹן עֲבָדִין
עוֹבְדִין הָכִי מִהֶפֶךְ לֹון. כֹּל
אֲשֶׁר יֵצִים עַל פְּנֵי תֵּבֵל
אַרְצָה. בְּגִין דְּעוֹבְדִין דְּבַנֵּי
נִשְׂא מִהֶפֶךְ לְאֶנּוֹן מְסֻבּוֹת
בְּכֹל מָה דְּאִיהוּ פְּקִיד לֹון עַל
פְּנֵי תֵּבֵל וְגו'.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר וְהוּא
מְסֻבּוֹת מִתְהַפֵּךְ.

הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסֻבֵּב
סְבוּבִין וְאִיִּיתִי עוֹבְדִין
בְּעֵלְמָא לְאֶתְקִימָא, וְלִבְתַּר
דְּחִשְׁבִּיבוּ בְּנֵי נִשְׂא דִּיתְקִימוּן
אֶנּוֹן עוֹבְדִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא מִתְהַפֵּךְ לֹון לְאֶנּוֹן
עוֹבְדִין מִכְּמָה דְּהוּ
בְּקַדְמִיתָא. בְּתַחֲבוּלוֹתֵינוּ.

סְתָרֵי תוֹרָה

וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר וְגו', מִגּוֹ הוֹרְמְנוּתָא דְּמִלְכָּא, אֶתְפָּרְשָׁא מְסֻטְרָא
דִּימִינָא חַד הַתּוֹכָא דְּקִטּוֹרָא דְּגוּלְפָּא מִתְדַבְּקָא בְּגוֹ הַתּוֹכָא דְּדַהֲבָא
מְסֻטְרָא דְּשִׁמְאֵלָא בְּגוֹ מְסֻטְרָא (דִּיצְרִיחָה) (נ"א וְדִינִירִיחָה) וְאֶתְעַבִּיד דְּקִטּוֹרָא

חַדָּא דְּאִילָנָא.

וּמָה עוֹשׂוֹת, שְׁתִּיחֵן
מִסְכִּימוֹת לְהַדְבִּק בּוֹ, מָה
כְּתִיב וַתִּשְׁקִינֵן אֶת אֲבִיחֵן יִיז
מִתַּפְשָׁמוֹת לְהַתְעוֹרֵר לַיִצָּר
הָרַע בְּאֲכִילָה וּבְשִׁתְיָה.

וּתְקַם הַבְּכִירָה וַתִּשְׁכַּב אֶת
אֲבִיָּהּ. כְּשֶׁאָדָם שׁוֹכֵב עַל
מִטָּתוֹ בְּלֵילָה, נִפְשׁ הַמִּתְאַוָּה
הִיא הַמְעוֹרֶרֶת לַיִצָּר הָרַע,
וּמְהַרְהֶרֶת בּוֹ, וְהוּא דְבִק
בְּכָל הַרְהוּר רָע עַד
שְׁמִתְעַבְרַת מְעַט (ס"א מִמְנוֹ)
(ד"א ל"ג עַל) (נ"א עַד) שְׁמִבִּיא
בְּלֵב הָאָדָם אוֹתָהּ הַמְחַשְׁבָּה
הָרַעָה וְדִבְקָה בּוֹ, וְעַדִּין יֵשׁ
בְּלָבוֹ וְלֹא נִגְמַר לַעֲשׂוֹתָהּ עַד
שְׁזֹאת הַתְּאַוָּה מְעוֹרֶרֶת לְכַח
הַגּוֹף כְּמִתְחַלָּה לְהַדְבִּק
בַּיִצָּר הָרַע וְאִז הוּא תִשְׁלוֹם
הָרַעָה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב
וַתַּהְרִינֵן שְׁתֵּי בָנוֹת לוֹט (דף קי
ע"א) מֵאֲבִיחֵן.

בְּתַחֲבוּלָתוֹ כְּתִיב כְּהִיא
אוּמָנָא דְעָבִיד מְאֲנִין
דְחֶרְסָא. בְּעוֹד דְהֵהִיא
טִיקְלָא אֶסְתַּחֲרַת קַמִּיהָ.
חָשִׁיב לְמַעַבְד כְּגוּוֹנָא דָּא
עָבִיד. חָשִׁיב לְמַעַבְד כְּגוּוֹנָא
אַחְרָא עָבִיד. מְהַפֵּךְ מְאֲנָא
דָּא לְמֵאנָא דָּא, בְּגִין דְהֵהוּא
טִיקְלָא אֶסְתַּחֲרַת קַמִּיהָ. כִּף
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְהַפֵּךְ
עוֹבְדוּי דְאִיהוּ עָבִיד.

בְּתַחֲבוּלָתוֹ חֶסֶר יו"ד,
וּמָאן אִיהוּ,
דָּא בִּי דִינָא לְתַתָּא דְאִיהוּ
טְקָלָא דְאֶסְתַּחֲרַת קַמִּיהָ,
וְעַל דָּא מְהַפֵּךְ מְאֲנִין
מִמֵּאנָא דָּא לְמֵאנָא אַחְרָא.
וְכָל דָּא כְּפִי פְּעֻלָּם דְבִנְי

כַּד בְּעָא יִצְחָק לְאַתְעָרָא בְּעֻלְמָא, בְּתוּקַפְיָה דְדִינָא קִשְׂיָא אֶתְתַּקַּף
וּפְרִישׁ דְרַגִּין מְקִיּוּמֵייהוּ, וְאַתְתַּקַּף אַבְרָהָם וּפְרִישׁ הוּא דְקִטּוּרָא
חָדָא דְאִילָנָא מְגוֹ הוּא מְסַאָבוּ. הוּא נָחַשׁ קִדְמָאָה עָאל בְּאַנְבִּיָּה
דְהוּא אִילָנָא, וְאִיהוּ חִמְרָא דְשִׁתָּא, וְאוּלִיד תְּרִין דְרַגִּין קִטּוּרִין דָּא

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵעוֹלָם אֵין
 יֵצֵר הָרַע מִתְּפִתָּה אֱלֹא
 בְּאֵכִילָה וּשְׂתִיָּה, וּמִתּוֹךְ
 שְׂמַחַת הַיַּיִן אִז שׁוֹלֵט בְּאָדָם.
 בְּצַדִּיק מָה כְּתִיב בֵּיה (מִשְׁלִי
 ג) צַדִּיק אֵכֵל לְשֶׁבַע נַפְשׁוֹ.
 וְאֵינוּ מִשְׁתַּכֵּר לְעוֹלָם, דְּאָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה הֵאֵי צוּרְבָא
 מִרְבְּנֵן דְּמַרְוִי, קַרְיָנָא עֲלֵיהּ
 (מִשְׁלִי יא) נָזַם זָהָב בְּאַף חֲזִיר.
 וְלֹא עוֹד אֱלֹא שְׂמַחֲלֵל שֵׁם
 שָׁמַיִם. מְנַהֵג הָרָשָׁעִים מְהוּ
 (יִשְׁעִיָּה כב) הִנֵּה שָׁשׁוֹן וְשְׂמַחָה.
 הַיַּיִן אִז שׁוֹלֵט בְּאָדָם, הָרוּג
 בְּקָר וּשְׁחוּט צֵאן וּגוֹי. עֲלֵיהֶם
 אָמַר הַכָּתוּב (מִשְׁלִי ה) הוּי
 מִשְׁכִּימִי בִּבְקָר שְׂכָר יִרְדְּפוּ
 וּגוֹי. כְּדֵי לְעוֹרֵר לֵיצֵר הָרַע,
 שְׂאֵין יֵצֵר הָרַע מִתְּעוֹרֵר
 אֱלֹא מִתּוֹךְ הַיַּיִן, הִדָּא הוּא
 דְּכְתִיב וּתְשַׁקֵּן אֶת אֲבִיהֶן
 יַיִן.

בְּדָא. וְאֵנוּן דְּרַגִּין דְּסַחְרוּן בְּסִטֵּר מְסַאֲבוּ חַד אַקְרִי מְלָכוּ"ם וְחַד אַקְרִי
 פְּעוּ"ר.

דָּא עֵיטָא דְּאַתְכַּסְיָא וְדָא עֵיטָא דְּאַתְגְּלִיָּא. פְּעוֹר דְּאַתְגְּלִיָּא אִיהוּ וְכָל
 עוּבְדוּי בְּאַתְגְּלִיָּא. מְלָכוּ"ם דְּאַתְכַּסְיָא אִיהוּ וְכָל עוּבְדוּי בְּאַתְכַּסְיָא.

נְשָׂא, אֵי מְטִיבִין בְּנֵי נְשָׂא
 עוּבְדֵיהוֹן, הֵהוּא טְקֵלָא
 דְּסַחְרָא אֲסַחְרַת לוֹן לְיַמִּינָא,
 וְכַדִּין אֲתַעְבִּידוּ עוּבְדִין
 בְּעֵלְמָא לְאוּטְבָא לוֹן כְּדָקָא
 יְאוּת. וְטִיקְלָא אֲסַחְרַת תְּדִיר
 וְלֹא שְׂכִיךְ בְּהֵהוּא סַטְרָא
 דְּיַמִּינָא וְעֵלְמָא מִתְּגַלְגְּלָא
 בֵּיה. אָתוּ בְּנֵי נְשָׂא
 לְאַבְאֲשָׂא, (דָּ קו ע"א) תַּחְבּוּלְתוֹ
 דְּאַסְחָר תְּדִיר וְהוּהוּ קַיִימָא
 בְּאַסְחָרוֹתָא דְּיַמִּינָא, קוּדְשָׂא
 בְּרִיךְ הוּא אֲסַחְרַת לֵיה
 בְּסַטְרָא דְּשִׁמְאֵלָא וּמִהַפְּךְ
 מְסֻבּוֹת וּמְאַנִּין דְּהוּוּ
 בְּקַדְמִיתָא לְהֵהוּא סַטְר
 שְׂמַאֲלָא.

וְכַדִּין טְקֵלָא אֲסַחְרָא

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ מַה כְּתִיב
וְלֹא יָדַע בְּשֹׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ.
כְּלוּמַר יִצְרַח הָרַע אֵינּוּ
מִשְׁגִּיחַ בָּהּ בְּשֹׁכְבָהּ בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְקוּמָהּ לְעוֹלָם הַבָּא,
אֲלֵא מִתְעוֹרֵר עִם כַּח הַגּוֹף
לְעַבֵּד תַּאֲוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה.
דְּאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ בְּשַׁעֲה
שְׁנַכְנָסִין הַרְשָׁעִים בְּגִיהָנָם
מִכְּנִיסִים לִיצְרַח הָרַע לְרֵאוֹת
בְּהוֹ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וְלוֹט
בָּא עֲעֵרָה לְעֲעֵרָה שֶׁל
גִּיהָנָם, וְנִפְקָ לִיהָ מִתַּמָּן
לְנִסּוֹתָא לְבְרִייתָא
כְּדָקְאִמְרֵן. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב
וַיַּעַל לוֹט מִצּוּר מִצְעֵרָה שֶׁל
גִּיהָנָם.

וַיֵּשֶׁב בְּהַר, אָמַר רַבִּי יִצְחָק
מִשְׁמַע דְּכְּתִיב בְּהַר מְלֻמֵּד
שֶׁהוּא שָׁם מוֹשְׁבּוֹ בְּמִקּוּם
הַר. גּוֹף שֶׁהוּא חֲרִב בְּהַר

וְאִתְעַבְּדוּ עוֹבְדֵינָן בְּעֵלְמָא
לְאַבְאָשָׁא לֹוֹן לְבַנֵּי נְשָׂא.
וְטָקְלָא אֲסַחֵר לְהַהוּא סְטָרָא
עַד דְּבַנֵּי נְשָׂא תִּיבִין
לְאוּטְבָא עוֹבְדֵיהוֹן. וְטָקְלָא
קִימָא בְּעוֹבְדֵינָן דְּבַנֵּי נְשָׂא.
וְעַל דָּא בְּתַחְבּוּלְתוֹ לְפַעֲלָם,
וְלֹא קִימָא תְּדִיר.

תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
גַּרְם סְבוּבִין וְעוֹבְדֵינָן
בְּעֵלְמָא בְּגִין לְמַעַבְדַּ כְּלָא
כְּדָקָא יְאוּת. וְכְלָא נְפָקָא
מִעֲקָרָא וְשִׂרְשָׁא דְלַעִילָא.
אֲקָרִיב אֲבָרְהָם לְגַבִּיָּה, נְפָק
מִיָּה יִשְׁמַעְאֵל דְלָא הוּהוּ
אֲבָרְהָם גְּזִיר כַּד נְפָק מִיָּה,
בְּגִין דְּאִיהוּ לְתַתָּא וְלֹא
אֲשֵׁתִלִּים בְּאֵת קִימָא
קְדִישָׁא.

מֵאֲלִין תְּרִין אֲתַפְרֵשׁוּן זִינִין סְגִיאִין לְזַנְיָיהוּ, וְסַחְרֵן יִמָּא רַבָּא וּלְכָל
(אֲלִין סְטָרִי מְסַבּוּ. וְכָל חַד וְחַד שָׁף (נ"א גִּוְף) לְדוּכְתִיָּה.

כְּגוֹנוֹנָא דָּא אִיהוּ לְתַתָּא. לוֹט אֲתַפְרֵשׁ מֵאֲבָרְהָם וְשׁוּי דִּיּוֹרִיָּה בְּאַנְשֵׁי
סְדוּם, כַּד אֲתַעֵר דִּינָא בְּהוּ אֲדַפֵּר לְאַבְרָהָם וְשִׁלַּח לִיהָ מִתַּמָּן

דְּלִית בֵּיה טִיבוֹתָא. וְשִׁתִּי
בְּנוֹתֵי עַמּוֹ. אֱלוֹ הִבִּי כַחוֹת
דְּאַמְרָן. כִּי (ד' ק"ע"ב) יִרָא
לְשִׁבְתָּ בְּצוֹעֵר, יִרְאֶה וְחִרְדָּה
נּוֹפֶלֶת עָלָיו בְּשַׁעַה שְׂרוּאָה
צֵעַר גִּיהֵנָם שְׁמַצְעֵרִין
לְרִשְׁעִים וְחוֹשֵׁב שְׁשָׁם יְדוֹן,
כִּיּוֹן שְׂרוּאָה שְׁאִינוּ נְדוֹן שָׁם
יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לְפִתּוֹת בְּנֵי אָדָם
אַחֲרָיו. רַב הוֹנָא כַּד הָוָה
דְּרִישׁ לְאַזְדַּהֲרָא לְבְנֵי אָדָם,
הָוָה אָמַר לְהוּ בְּנֵי אִסְתְּמָרוּ
מִשְׁלִיחָא שְׁל גִּיהֵנָם, וּמֵאֵן
הוּא זְהוּ יֵצֵר הָרַע שְׁהוּא
שְׁלִיחָא שְׁל גִּיהֵנָם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר מֵאֵי דְכִתְיִב,
(משלי ל) לְעֵלּוּקָה שְׁתֵּי בְּנוֹת
הַבַּיִת. אֱלוֹ שְׁתֵּי בְּנוֹת לוֹט
דְּאַמְרָן, שְׁהִיא נְפֶשׁ
הַמִּתְאַוָּה, וְנְפֶשׁ הַמְּשַׁתְּתֶפֶת
בְּגוֹף הַרוֹדֶפֶת אַחַר יֵצֵר
הָרַע לְעוֹלָם.

וְאַתְפְּרִישׁ מִנֵּיהּ. יֵין אֲשֶׁקִּיאֵו לִיה בְּנִתְיָה וְאוֹלִידוּ בְּהוּ תְרִין אוּמִין,
חַד אֲקָרִי עַמּוֹן וְחַד אֲקָרִי מוֹאָב. חַד בְּאַתְגְּלִיא וְחַד בְּאַתְכַּפְּסִיא. עַמּוֹן
דְּרָגָא (קעג א) דִּילִיה מְלָכוּ"ם עֵיטָא דְאַתְכַּפְּסִיא. מוֹאָב דְּרָגָא דִּילִיה
פְּעוּ"ר כְּלָא בְּאַתְגְּלִיא.

לְבַתֵּר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
סַבֵּב סְבוּבִין
בְּתַחֲבוּלוֹתֵינוּ וְאַתְגְּזוֹר אַבְרָהָם
וְעָאֵל בְּבָרִית וְאַשְׁתָּלִים
בְּשִׁמְיָה וְאַקְרִי אַבְרָהָם, וְהוּ'
(צו א) עֲלָאָה אַעֲטַרְתָּ לִּיה
בְּרֻזָּא דְמִים (לא א) מִרוּחַ. כִּיּוֹן
דְּרֻזָּא (דבריי הימים א) אֲשְׁתָּלִים
וְאַתְגְּזוֹר, נָפַק מִנֵּיהּ יִצְחָק
וְהָוָה זִרְעָא קְדִישָׁא וְאַתְקַשְׁר
לְעֵילָא בְּרֻזָּא דְאֵשׁ מִמֵּימַם,
וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה ב) וְאַנְכִי
נִטְעַתִּיךְ שׁוֹרֵק כְּלָה זִרְע
אַמֶּת. וְלֹא אֲתַקְשֶׁר בְּהָהוּא
סֵטְרָא אַחֲרָא.

תָּא חֲזִי, לוֹט נָפְקוּ מִנֵּיהּ
וּמִבְּנִתְיָה תְרִין אוּמִין
מִתְפָּרְשׁוּן, וְאַתְקַשְׁרוּ בְּהָהוּא

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כְּתִיב הִכָּא
 בְּלוֹט כִּי יֵרָא לְשַׁבֵּת בְּצוּעָר,
 וּכְתִיב הָתָם לְעֹלֹקָה שְׁתֵּי
 בְּנוֹת הַבַּיִת הַזֶּה. יֵרָא
 בְּגִימְטְרִיא הוּא עֲלֹקָה.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵי יֵרָא הוּא
 לְמַאי אֲתֵי לְמַטְעֵי בְּרִייתָא,
 אֲלָא כִּדְ דִּרְדָּךְ כֹּל עוֹשֶׂה
 עוֹלָה, כְּשֵׁרוּאָה הָרַע מִתְּיָרָא
 לְפִי שְׁעָה, מִיָּד חוֹזֵר
 לְרִשְׁעָתוֹ וְאֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ
 לְכֹלָם, כִּדְ יִצְרַח הָרַע בְּשְׁעָה
 שְׁרוּאָה דִּין בְּרִשְׁעִים יֵרָא,
 כִּיּוֹן שְׁיֹצֵא לְחוּץ (לַעֲשׂוֹת)
 אֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ כֹּלָם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר מַהוּ דְאָמְרוּ
 וְהִיא אֲמַר הַבְּכִירָה אֶל
 הַצְּעִירָה אָבִינוּ זְקוּן. מַאי
 אָבִינוּ זְקוּן. זְהוּ יִצְרַח הָרַע
 שְׁנִקְרָא זְקוּן שְׁנִקְרָא (קַהֲלַת ד)
 מִלְּךְ זְקוּן וּכְסִיל. שְׁהוּא זְקוּן
 שְׁנוּלֵד עִם הָאָדָם, דְּתַנְיֵן

כְּגוֹנָא דָא בְּנִתְיָה, דָּא אֲמַרְת בֵּן עַמִּי בְּרָא אֵית לִי מַעֲמִי וְלֹא אֲמַרְת
 מִמָּאן הוּא, בְּגִין כִּדְ אִיהוּ הוּוּה בְּאַתְכִּפְסִיא. דָּא אֲמַרְת מוֹאֲב מוֹאֲב הוּא
 דְנָא. מַאֲבָא אוֹלִידַת לִיה. דְרָגָא דִּילִיה פְּעוּר מְלָה בְּאַתְגְּלִיא.
 וּבְתַרִּין אֱלִין אַחִיד דְּוֹד מְלָכָא, לְבַתֵּר מִן מוֹאֲב אֲתַת רוּחַ וְנִפְק מִינְה

סֵטְרָא דְאַתְחַזֵּי לוֹן, וְעַל דָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַבֵּב (ד)
 קִי ע"ב) סְבוּבִין וּמַגְלִיל גְּלִילִין
 בְּעֲלָמָא דִּיתְעֵבִיד כֹּלָא
 כְּדָקָא יָאוֹת וְיִתְקַשֵּׁר כֹּלָא
 בְּאַתְרֵיהּ.

תָּא חַזִּי, יָאוֹת הוּוּה לְלוֹט
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יִפִּיק מִנִּיה (וּמִבְּנִתְיָה) וּמֵאַתְתִּיהּ
 תַּרִּין אוּמִין אֱלִין, אֲלָא בְּגִין
 לְאַתְקַשְׁרָא בְּאַתְרֵיהּ
 דְאַתְחַזֵּי לְהוּ. וְאַתְעֵבִידוּ מִגּוּ
 יֵינָא, וְהֵהוּא יֵינָא אוּדִמִן
 לְחוּן בְּמַעֲרַתָּא תְּהִיא לִילִיא,
 וְדָא הוּא רְזָא דְאַתְעֵבִידוּ
 כְּמָה דְאַתְ אָמַר וַיִּשֶׁת מִן
 הַיִּין וַיִּשְׁכַּר וְהָא אֲתַמֵּר
 וְאוּקְמוּהּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי יוֹסִי אוֹתָהּ נִפְשׁ הַמֶּתְאֵנָה אוֹמֶרֶת לְאַחֶרֶת אֲבִינוּ זָקֵן נִרְדָּף אַחֲרָיו וְנִדְבֵק (דף קיא ע"א) בּוֹ כִּשְׂאֵר כָּל הַרְשָׁעִים שֶׁבָּעוֹלָם. וְאִישׁ אֵין בְּאֶרֶץ לְבַא עֲלִינוּ, אֵין אִישׁ צָדִיק בְּאֶרֶץ, וְאֵין אִישׁ שְׁלֵיט עַל יְצֵרוֹ, הַרְבֵּה רְשָׁעִים בְּאֶרֶץ, לִית אֲנִן בְּלְחוֹדְנָא חֵיבִין, נַעֲשֶׂה כְּדָרְךָ כָּל הָאֶרֶץ שֶׁהֵם חֵיבִים, שְׂעֵד הַיּוֹם דְּרָךְ כָּל הָאֶרֶץ הוּא. לְכֹה נִשְׁקָה אֶת אֲבִינוּ יִי, נִשְׁמַח בְּעוֹלָם הַזֶּה, נֹאכַל וְנִשְׁתֵּה וְנִרְוָה חֲמָרָא וְנִדְבֵק בְּאֲבִינוּ בִּיצֵר הָרַע וְנִשְׁכָּבָה עִמוֹ. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ צוֹנַחַת וְאוֹמֶרֶת (ישעיה) גַּם אֱלֹהִים בֵּינָן שָׁגוּ וּבִשְׂכָר תָּעוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תָּא חֲזִי, מַה

דְּדוּד מַלְכָּא. מִן עֲמוּן (דף קי ע"ב) אֲתַעֲטֵר דְּדוּד מַלְכָּא בְּהַאי עֲטָרָא דְּאִיזִי סְהוּדוּתָא לְזַרְעָא דְּדוּד דְּכִתִּיב, (מלכים ב יא) וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַנִּזֹּר וְאֶת הַעֲדוּת. וְהַאי הוּת מִן מַלְכָּם דְּרָגָא דְּבִנֵי עֲמוּן דְּכִתִּיב, (שמואל ב יב) וַיִּקַּח אֶת עֲטֹרַת מַלְכָּם.

תָּא חֲזִי, מוֹאֵב וְעֲמוּן אֲנוּן קָרְאֵן לֹון שְׁמָהֵן, מוֹאֵב מַאֵב. רַבִּי יוֹסִי אָמַר בְּכִירָה בַּחֲצִיפוֹ אֲמָרָה מוֹאֵב, מַאֲבָא הוּא. וְהַצְעִירָה גַּם הִיא יִלְדָה בֵּן וְתִקְרָא שְׁמוֹ בֵּן עַמִּי. בְּצַנִּיעוֹ אֲמָרָה בֵּן עַמִּי. בַּר עַמִּי, וְלֹא אֲמָרָה מִמָּאֵן הוּת. תָּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב וְלֹא יִדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוֹמָהּ בּוֹא"ו וְנִקְוֵד עַל וַא"ו, בְּגִין דְּסִיּוּעָא דְּעִילָא הוּת אֲשֶׁתִּכַּח בְּהוּא עוֹבְדָא דְּזַמִּין מַלְכָּא מְשִׁיחָא לְנִפְקָא מִיָּתָהּ, וּבְגִין כְּךָ אֲשֶׁתִּלִּים הָכָא בּוֹא"ו. וּבְאַחֲרָא כְּתִיב וּבְקָמָה חָסֵר וַי"ו, בְּגִין דְּלֹא נִפְקַ מִיָּתָהּ חוּלְקָא לְקוּדְשָׁא

בְּתִיב וּתְשַׁקִּינְךָ אֶת אָבִיחֶךָ
 י"ן. דְּרַךְ הַרְשָׁעִים לְטַעוֹת
 אַחֲרֵי הַיּוֹן לְפִינֵךְ לַיְצָר הָרַע
 וְלַעוֹרָרוֹ, וְעַד שֶׁהוּא שָׁמַח
 בְּשִׁכְרוֹתוֹ שׁוֹכֵב עַל מַטָּתוֹ,
 מִיָּד וּתְקַם הַבְּכִירָה וּתְשַׁכֵּב
 אֶת אָבִיחֶךָ. הִיא מְזַמֶּנֶת עִמוֹ
 וּמְתַאֲוֶה וּמְהַרְהֵרֵת בְּכָל
 הַרְהוּרִים רָעִים, וַיְצַר הָרַע
 מִתְחַבֵּר עִמָּה וְנִדְבַק בָּהּ
 וְאִינוּ מְשַׁנְיֵת בָּהּ (ס"א מֵהָהוּא
 זְמַנָּא) מֵה הוּא מְמַנְהָ.
 בְּשִׁכְבָּהּ וּבִקְוֵמָהּ. בְּשִׁכְבָּהּ
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבִקְוֵמָהּ לַעֲתִיד
 לְבֵא. בְּשִׁכְבָּהּ בְּעוֹלָם הַבָּא
 בְּשִׁתְתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן.
 וּבִקְוֵמָהּ לְיוֹם הַדִּין דְּכִתִּיב,
 (דְּנִיאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל אֲדַמֵּת
 עִפְר יְקִיצוּ וְגו'.

בְּשׁוֹם עֲנִיָּן מֵאֵלֹו אִין מְשַׁנְיֵת
 בָּהּ יְצַר הָרַע, אֶלָּא דְּבִק בָּהּ
 וְהִיא נִדְבַקֵּת בּוֹ, וְלֹא אַחַר כֵּן

מְלַכְם דְּרַגָּא דְּבַנֵּי עִמּוֹן הוּא דְּכִתִּיב וּתְהִי עַל רֹאשׁ דְּדוֹד וּמִתְמָן הָוּה
 סְהֵדוּתָא לְבַנּוּי לְעַלְמִין, וּבָהּ אֲשַׁתְּמוּדַע מֵאֵן דְּאִיהוּ מִן בְּנוּי דְּדוֹד
 דְּאֲתַחְזִי לְמַלְכָּא וְדֵאִי דְּאֲמַרִין מִן דְּדוֹד הוּא (הגוף). דְּאֶפִּילוּ אֲתִילִיד
 בְּהָהוּא יוֹמָא יְכִיל הָוּה לְמַסְבַּל הַהִיא עֲטָרָא עַל רִישִׁיהָ (דְּהָא אִיהוּ)

בְּרִיךְ הוּא כְּהֵאִי אַחֲרָא, וְעַל
 דָּא כְּתִיב בְּהֵאִי אַחֲרָא
 קְשִׁישָׁא וּבִקְוֵמָהּ בּוֹא"ו מְלֵא
 וְנִקּוּד עֲלָהּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, לָא יִדַע
 דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְאוּקְמָא מִינָהּ דְּדוֹד
 מְלַכָּא וּשְׁלֵמָה וְכָל שְׂאָר
 מְלַכִּין וּמְלַכָּא מְשִׁיחָא. תּוֹ
 וּבִקְוֵמָהּ, דְּכִתִּיב בְּרוּת (רות ג)

וּתְקַם בְּטָרַם יְכִיר אִישׁ אֶת
 רַעְהוּ וְגו'. וּבְהָהוּא יוֹמָא

הָוּה לָהּ קִימָה וְדֵאִי (דף קיא ע"א)
 אֲתַחְבֵּר עִמָּה בְּעַז לְהִקִּים
 שֵׁם הַמֵּת עַל גַּחְלָתוֹ, וְאֲתַקַּם
 מִנָּה כָּל הַנֵּי מְלַכִּין וְכָל
 עַלּוּיָא דִּישְׂרָאֵל. וְלֹא יִדַע
 בְּשִׁכְבָּהּ דְּכִתִּיב וּתְשַׁכֵּב

מְעוֹרְרֵת לְאַחֲרָא לְאַחַר
שְׁהֵרְהוּר גְּדוּל נְדָבֵק בַּיִצָּר
הָרַע, בָּאָה הָאֲחֵרֵת וְנִדְבַקֶּת
בּוּ וּבַשְּׁקִינָן אֶת (דָּ קיא ע"ב)
אֲבִיָּהּ יִין. כְּמוֹ כֵּן לְעוֹרֵר
לַיִצָּר הָרַע וְנִדְבַקֶּת בּוּ וְאֹוֹי
תְּשֻׁלוֹם הָרַעוֹת לְעִשׂוֹת
וּמִתְעַבְרוֹת שְׁתִּיָּהּ מִיִּצָּר
הָרַע, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב
וּבַתְרִין שְׁתֵּי בְנוֹת לוֹט
מֵאֲבִיָּהּ.

עַד שְׁיִצָּא לְפַעַל מְעַשִּׂיָּהּ זֹו
יּוֹלְדֵת רְשָׁעָתָה וְזֹו יּוֹלְדֵת
רְשָׁעָתָה, וְכֵן דִּרְכָם שֶׁל
רְשָׁעִים בְּעִנְיָן זֶה עִם יִצָּר
הָרַע, עַד שְׁהוֹרֵג לְאָדָם
וּמוֹלִיכּוֹ לְגִיָּהֵם וּמְכַנְּסוֹ
שָׁם, וְאַחֲרַי כֶּךָ עוֹלָה מִשָּׁם
לְפַתּוֹת לְבַנֵּי אָדָם כְּמוֹ כֵּן.
וּמִי שְׁמַכִּיר בּוּ נִצַּל מִמֶּנּוּ
וְאִינוּ מִתְחַבֵּר עִמּוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מְשָׁל לְמָה

מִרְגְּלוֹתָיו עַד הַבְּקָר.
וּבְקוּמָה דְכְּתִיב וַתָּקָם בְּטָרָם
יִפִּיר אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְגו' .
בְּגִין כֶּךָ וּבְקוּמָה נִקּוּד וַא"ו .
תָּא חֲזִי, (קָה ע"א) עֲנּוֹתָנוֹתָא
דְּאַבְרָהָם דִּהָא אֲפִילוּ
בְּקַדְמֵיתָא כִּד בְּעָא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד דִּינָא
בְּסָדוּם לָא בְּעָא מִנִּיה רַחֲמֵי
עַל לוֹט (דָּדא), לְבַתֵּר דְכְּתִיב
וַיִּרְא וְהִנֵּה עָלָה קִיטֵר הָאָרֶץ
כְּקִיטֵר הַכֶּבֶשֶׂן לָא תִּבַּע
עָלֶיהָ דְלוֹט וְלֹא אָמַר עָלֶיהָ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם,
אוּף הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לָא אָמַר לֵיה מִיָּדִי, בְּגִין
דְּלֹא יַחֲשַׁב אֲבְרָהָם דִּקּוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא גְּרַע מְזַכּוֹתֶיהָ
כְּלוּם.

דְּהוֹת מְשָׁקֵל כְּפָר זֶהָב וְאָבֹן יְקָרָה הוֹת. וּבַר נָשׁ אֲחֵרָא לָא יְכִיל
לְמַסְבָּלָא. וְדָא הוּא דְכְּתִיב בִּיּוֹאֵשׁ וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַנֶּזֶר וְאֶת הָעֵדוּת.
וּבַתְרִין דְּרַגִּין אֲתֵאֲחִיד דְּוֹד מְלָכָא, וְאַנּוּן תּוּקְפָא דְּמַלְכוּתֶיהָ

הַדְּבָר הַזֶּה, לְכַתּוּב לְסִטִּים
 שֶׁהָיוּ אוֹרְבִים בְּדַרְכֵי לְגֹזֵל
 וְלַהֲרוֹג לְבָנֵי אָדָם,
 וּמִפְּרִישִׁים מֵהֶם אֶחָד שִׁיּוּדַע
 לְהַסִּית לְבָנֵי אָדָם וּלְשׁוֹנוֹ
 רָךְ, מִה עֶבֶד מִקְדִּים וְהוֹלֵךְ
 לְקַבְּלָם וְנַעֲשֶׂה כְעֶבֶד
 לְפָנֵיהֶם עַד שֶׁמֵּאֲמִינִים
 הַטְּפָשִׁים בּוֹ וּבּוֹטְחִים
 בְּאַהֲבָתוֹ וּבְשִׁיחָתוֹ וּשְׂמִחָתוֹ
 עִמוֹ, וּמוֹלִיכֵם בְּחֶלֶק דְּבָרָיו
 בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ שֶׁהַלְּסִטִּים
 שָׁם, בֵּינָן שֶׁמִּנִּיעַ עִמָּהֶם
 לְשָׁם, הוּא הָרֵאשׁוֹן שֶׁהוֹרֵג
 בָּם, לְאַחַר שְׁנוֹתָנָם בְּיַד

וְאִי תִימָא דְאַבְרָהָם לָא
 הָוֵה חָשִׁיב לִיה לְלוֹט
 בְּלִבֵּיה כָּלוּם, הָא מָסַר
 נַפְשֵׁיה לְמִיתָךְ לְאַגְחָא
 קָרְבָא בְּחַמְשָׁה מְלָכִין
 תְּקִיפִין, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר,
 (בראשית יד) וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי
 נִשְׁבָּה אָחִיו וְגו'. וְכָתִיב
 וַיִּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לִילָה. וְכָתִיב
 וַיָּשָׁב אֶת כָּל הָרֶכֶשׁ וְגַם אֶת
 לוֹט אָחִיו וּרְכָשׁוֹ הֵשִׁיב וְגו'.
 אֲבָל בְּרַחֲמֵימוֹתָא דְרַחֲמִים
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְחָמָא

לְאַתְתַּקְפָּא עַל שְׂאָר עַמִּין, דְּאִי לָא אַתְּכְּלִיל בְּסִטְרָא דְלַהוֹן לָא יְכִיל
 לְאַתְתַּקְפָּא עֲלֵיהוּ, כָּל (גְּוֹנִין) דְרַגִּין דְשְׂאָר עַמִּין כְּלִילָן בֵּיה בְּדוּד
 לְאַתְגְּבָרָא וּלְאַתְתַּקְפָּא עֲלֵיהוּ:

וַיֵּשֶׁב בְּהָר. כְּתִיב, (משלי ל) לְעֵלוֹקָה שְׂתִי בְנוֹת הַב הַב. אֱלִין שְׂתִי
 בְנוֹת דִּיצַר הָרַע דְאַנּוֹן מִתְעַרְיִן לִיה (ד"א ל"ג בגין) לְשִׁלְטָא בְּגוּפָא,
 חָדָא אִיהִי נֶפֶשׁ דְאַתְרֵבִיאַת תְּדִיר בְּגוּפָא. וְחָדָא אִיהִי נֶפֶשׁ דְכְּסִיפַת
 בְּתִיאוּבְתִין בִּישׁוּן (ד"א ל"ג דְהָאִי עֲלֵמָא) וּבְכָל כְּסוּפִין בִּישׁוּן דְהָאִי
 עֲלֵמָא. דָּא אִיהִי בְּכִירָה וְדָא (ד"א וְאַחֲרָא) אִיהִי צְעִירָה.

וַיֵּצֵר הָרַע לָא אַתְחַבֵּר תְּדִיר אֶלָּא בְתַרִּין אֱלִין בְּגִין לְפַתָּאָה לְבָנֵי
 נֶשָׂא וּבְגִין דִּיהֲמַנּוּן לִיה (ס"א לְאוּבְלָא) לְאוּבְדָא לְהוּ לְאַתְר גִּירִין

הַלְסָטִים לְהַרְגָם וּלְקַחַת
מְמוֹנָם, וְאֲנוֹן צְוֹחִין וְאֶמְרִין
וְוִי דַאֲצִיתְנָא לְדִין וְלִרְפִיכָא
דְּלִישְׁנִיָּה. לְאַחַר שְׁהֲרִגּוּ
אֱלֹהִי, עוֹלָה מִשָּׁם וַיּוֹצֵא
לְפִתּוֹת לְבַנֵּי אָדָם כְּמַתְחָלָה.
הַפְּקָחִים מָה הֵם עוֹשִׂים
כְּשֶׁרוֹאִים לָזֶה יוֹצֵא
לְקִרְאָתָם וּמַפְתֵּה לָהֶם,
מִכִּירִין בּוֹ שֶׁהוּא צוֹדֵה אֶת
נַפְשָׁם וְהוֹרְגִים אוֹתוֹ
וְהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אַחֲרָת.

כִּךְ הוּא יַצֵּר הָרַע יוֹצֵא מִכַּת
הַלְסָטִים עוֹלָה מִגִּיהֶנֶם
לְקַבְּלָא דְבַנֵּי נָשָׂא וּלְפִתּוֹת
לָהֶם בְּחֶלֶק מִתַּק דְּבַרְיוֹ,
הִדָּא הוּא דְכָתִיב וַיַּעַל לוֹט
מִצּוֹעַר וַיֵּשֶׁב בְּהַר וְגו'. כְּמוֹ
לְסָטִים לְאַרְב לְבַנֵּי אָדָם,

דְּמוֹתָא וַיִּפְלְחוֹן לִיָּהּ. כְּמָא דַּאֲתָא אָמַר, (משלי ז) עַד יִפְלַח חֵץ כְּבָדוֹ.
לְלְסָטִים דְּמִקְפַּחֵי בְּטוֹרִיא (ובכמינו) וּטְמִירוֹ גְּרַמְיִיהוּ בְּאַתַּר דְּחִיל
דְּטוֹרִיא, וַיִּדְעִין דְּהָא בְּנֵי נָשָׂא אֶתְטַמְרִין גְּרַמְיִיהוּ לְמִיָּהּ בְּאַנּוֹן
דְּוִכְתִּי, מָה עָבְדִי בְּרִירוֹ מִגִּיהֶנֶם הֵהוּא דְּחִדִּידָא בְּלִישְׁנִיָּה מְכַלָּא הֵהוּא
דְּיִדְע לְמַפְתֵּי בְּנֵי נָשָׂא וַיִּפּוֹק מִבִּנְיִיהוּ וַיְתִיב בְּאַרְח מִיִּשְׂר דְּכָל בְּנֵי
עַלְמָא עֲבָרִין תַּמּוֹן, כִּיּוֹן דְּמָטָא לְגַבִּיָּיהוּ שְׂרִי לְאַתְחַבְּרָא תַּמּוֹן, (עד כאן

עוֹבְדוֹי דְּלוֹט דְּלֹא כְּשָׂרִין
כְּדָקָא יָאוֹת, לֹא בְּעָא
אַבְרָהָם דְּבִגִּינִיָּה יִשְׁבּוֹק
קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּלוּם
מְדִילִיָּהּ, וּבִגִּינֵי כִךְ לֹא תִבַע
עֲלֵיהּ רַחֲמֵי לֹא בְּקַדְמִיתָא
וְלֹא בְּסוּפָא:

וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אֶרְצָה
הַנְּגָב. כָּל מִטְּלָנוּי הוּוּ

לְסִטְרָא דְּדִרוּמָא (דף קיא ע"ב)

יִתִּיר מִסִּטְרָא אַחֲרָא, בְּגִין
דְּהָא בְּחֶכְמָתָא עֲבַד
לְאַתְדִּבְקָא בְּדִרוּמָא:

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל שָׂרָה
אִשְׁתּוֹ אַחֹתִי הִיא.
תַּנְיִנָן (כִּיּוֹן) לֹא לִיבְעֵי לִיָּהּ

מִה עוֹשֶׂה עוֹבֵר לְפָנֵיהֶם,
וְהַטְּפָשִׁים מֵאֲמִינִים בּוֹ
וּבְאֶהְבְּתוֹ שֶׁהוּא הוֹלֵךְ
לְפָתוֹתָם וְעוֹבֵד לָהֶם כְּעַבְד,
שְׁנוֹתָן לָהֶם נְשִׁים יְפוֹת
אֲסוּרוֹת, נוֹתֵן לָהֶם בְּנֵי אָדָם
לְהָרַע, מְפָרֵק מֵהֶם עַל תּוֹרָה
וְעַל מַלְכוּת שָׁמַיִם. הַטְּפָשִׁים
רוֹאִים כֶּךָ, בּוֹטְחִים
בְּאֶהְבְּתוֹ, עַד שֶׁהוֹלֵךְ עִמָּהֶם
וּמוֹלִיכֵם בְּאוֹתוֹ דֶּרֶךְ
שֶׁהַלְסָטִים שָׂם, בְּדֶרֶךְ גִּיהֵנִם
אֲשֶׁר אֵין דֶּרֶךְ לְנִטּוֹת יָמִין
וּשְׂמָאל, כִּיּוֹן שֶׁמְגִיעַ עִמָּהֶם
לְשֵׁם, הוּא הָרֵאשׁוֹן שֶׁהוֹרֵג
לָהֶם, וְנַעֲשֶׂה לָהֶם מְלֶאכֶד
הַמּוֹת וּמְכַנְיָסֵן לְגִיהֵנִם,
וּמוֹרִידֵין לְהוֹן מְלֶאכֶי
חֲבָלָה, וְאֲנוּן צְוּחִין וְאֲמֵרִין
וְיִי דְאֲצִיתְנָא לְדִין, וְלֹא
מִהֲנִיא לֹון.

לְאַחַר כֵּן עוֹלָה מִשָּׁם וַיּוֹצֵא
לְפָתוֹת לְבְנֵי אָדָם. הַפְּקָחִין
כְּשֶׁרוֹאִין אוֹתוֹ מְבִירִים אוֹתוֹ
וּמִתְגַּבְּרִים עָלָיו עַד

לְבַר נֶשׁ לְסִמְכָא עַל נִיסָא,
וְאִי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַרְחִישׁ נִיסָא לְבַר נֶשׁ, לֹא
אֵית לִיה לְסִמְכָא (תְּדִיר) עַל
נִיסָא זְמָנָא אַחְרָא. בְּגִין
דְּלֹאוּ בְּכָל שַׁעְתָּא וְשַׁעְתָּא
אֶתְרַחֵישׁ נִיסָא.

וְאִי יִיעוּל בַּר נֶשׁ גְּרַמִּיה
בְּאַתֵּר דְּנִזְקָא אֶשְׁתַּכַּח
לְעֵינָא, הָא פָּקַע כָּל זְכוּתִיה
דְּעַבְד בְּקַדְמִיתָא וְאוּקְמוּהָ.
כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (בְּרֵאשִׁית ל"ב)
קְטוֹנָתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל
הָאֱמֶת וְגו'. וְאַבְרָהָם כִּיּוֹן
דְּסָלִיק מִמִּצְרַיִם וְאֶשְׁתַּזִּיב
זְמָנָא חָדָא, הִשְׁתָּא אֲמַאי
אָעִיל גְּרַמִּיה בְּצַעְרָא
כְּקַדְמִיתָא וְאָמַר אַחוּתִי הִיא.
אֲלֹא אַבְרָהָם לֹא סָמִיךְ עַל
גְּרַמִּיה כְּלוּם, וְחָמָא
שְׂכִינְתָּא תְּדִיר בְּדִיּוֹרָה

שְׁשׁוּלְטִין עָלָיו, וְסֹאטִין מִזֶּה
הַדֶּרֶךְ וְלוֹקְחִין דֶּרֶךְ אַחֲרֵת
לְהַנְצִל מִמֶּנּוּ.

רַב יוֹסֵף כִּד הָוָה נִחִית
לְבַבְל חָמָא אַנּוּן רַבּוּקִיא
דְּהוּוּ עֵיילי וְנִפְקִי בִּינֵי נַשִּׁי
שְׁפִירִין וְלֹא חֲטָאן, אָמַר לוֹן
לָא מִסְתָּפוּ אֲלִין מִיַּצַּר הָרַע,
אָמְרוּ לִיה לָא מְקוֹנְדִיטוֹן
בִּישָׁא קָאֲתִינָא, מְקוֹדִישְׁתָּא
דְּקוֹדִישָׁא אֲתַגְזַרְנָא, דְּאָמַר
רַב יְהוּדָה אָמַר רַב צְרִיךְ
אָדָם לְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ בְּשַׁעֲת
תְּשֻׁמִּישׁ, וְנִפְקִי מִנִּיה בְּנֵי
קוֹדִישֵׁי בְּנֵי מַעְלֵי דְלָא
מִסְתָּפוּ מִיַּצַּר הָרַע שְׁנֵאמַר
(וַיְקַרֵּא ב) וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם וְהִיִּיתֶם
קְדוֹשִׁים.

רַבִּי אֲבָא אָמַר מַאי דְכָתִיב,
(יחזקאל ב) וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי
קִדְּשׁוּ, אֵלֹא אֵין עוֹנְתֵן שֶׁל
תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים אֵלֹא מִשַּׁבַּת
לְשַׁבַּת, וּמִזְהָר לְהוּ דְהוּאִיל
דְּתְשֻׁמִּישׁ הַמְּטָה דְּמַצְוָה
הוּא, קִדְּשׁוּ. כְּלוּמַר קִדְּשׁוּ

דְּשָׂרָה וְלֹא אַעֲדִי מִתַּמָּן,
וּבְגִין דְּהוֹת תַּמָּן, אֲסַמִּיךְ
אַבְרָהָם וְאָמַר אַחֲוֵתִי הִיא
כְּמָה דְכָתִיב (משלי ז) אָמַר
לְחַכְמָה אַחֲוֵתִי אֲתָ. וּבְגִין כִּף
אָמַר אַחֲוֵתִי הִיא (ס"א א) אֲתָ:

וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ
וְגו'. וְכִי קוֹדֵשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲתָא לְגַבִּייהוּ
דְרִשִׁיעִיא כְּמָה דְכָתִיב,
(במדבר כב) וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל
בְּלָעָם. (בראשית לא) וַיֵּבֵא
אֱלֹהִים אֶל לָבֵן. אֵלֹא הֵהוּא
מִמֶּנָּא שְׁלִיחָא דְאֲתַפְקֵדָא
עַלֵייהוּ הָוָה, בְּגִין דְכֻלְּהוּ כִּד
עֲבָדֵי שְׁלִיחוֹתָא נְטִלֵי שְׁמָא
דָּא, וּמִסְטָרָא דְדִינָא קָא
אֲתִיין. וְעַל דָּא וַיֵּבֵא אֱלֹהִים
אֶל אַבְיִמֶלֶךְ בַּחלוֹם הַלֵּילָה
וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּךְ מֵת עַל
הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לָקַחְתָּ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר,
 (משלי יב) שִׁפְתַּי אֵמֶת וְגוֹ'.
 שִׁפְתַּי אֵמֶת תִּכּוֹן לְעַד. דָּא
 אַבְרָהָם, דְּכָל מְלוֹי
 בְּקַדְמֵי תָא וּבְסוּפָא הָווּ
 בְּאַמְתָּ. וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן
 שְׁקָר. דָּא אַבִּימֶלֶךְ.
 בְּאַבְרָהָם נֶאמַר וַיֹּאמֶר
 אַבְרָהָם אֵל שָׂרָה אִשְׁתּוֹ
 אֲחֹתִי הִיא. דָּא בְּקַדְמֵי תָא,
 דָּאמַר בְּגִין שְׂכִינְתָא דְהָתּוּ
 עֲמָה דְשָׂרָה אֲחֹתִי הִיא, וְאַבְרָהָם בְּחֻכְמָתָא עֲבַד. מַאי
 טַעמָא (דף קיב ע"א) בְּגִין דְאַבְרָהָם מְסַטְרָא דִימִינָא אִיהוּ, אָמַר
 אֲחֹתִי הִיא, וְרִזָּא כְּמָא דָּאֵת אָמַר, (שיר השירים ה) אֲחֹתִי
 רַעִיתִי יוֹנְתִי תַמְתִּי. וְעַל דָּא אַבְרָהָם קָרָא לָהּ תַדְדִּיר
 אֲחֹתִי, בְּגִין דְּאֵתְדַבֵּק בְּהָדָה, וְלֹא יִתְעַדוּן (ויקרא קב דָּא מִן דָּא
 הַנִּזְעָלִים)

לְסוּף מֵה פְּתִיב וְגַם אֲמַנָּה אֲחֹתִי בֵּת אָבִי הִיא אֲךָ לֹא
 בֵּת אֲמִי. וְכִי הָכִי הָוָה. אֲלָא פְּלֹא בְּגִין שְׂכִינְתָא
 קָאמַר, אֲחֹתִי הִיא בְּקַדְמֵי תָא, דְּכַתִּיב אָמַר לַחֲכָמָה
 אֲחֹתִי אֵת. וְלִבְתֵּר וְגַם אֲמַנָּה. מַאי וְגַם. לְאַתּוּסְפָּא עַל
 (לעלמין).

לְסוּף מֵה פְּתִיב וְגַם אֲמַנָּה אֲחֹתִי בֵּת אָבִי הִיא אֲךָ לֹא
 בֵּת אֲמִי. וְכִי הָכִי הָוָה. אֲלָא פְּלֹא בְּגִין שְׂכִינְתָא
 קָאמַר, אֲחֹתִי הִיא בְּקַדְמֵי תָא, דְּכַתִּיב אָמַר לַחֲכָמָה
 אֲחֹתִי אֵת. וְלִבְתֵּר וְגַם אֲמַנָּה. מַאי וְגַם. לְאַתּוּסְפָּא עַל

מָה דִקְאִמַר בְּקַדְמִיתָא. אַחוּתִי בַת אָבִי הִיא. בְּרַתִּיה
 דְּחֻכְמָה עֲלָאָה, וּבְגִין כֶּךָ אֶתְקָרִי אַחוּתִי וְאֶתְקָרִי חֻכְמָה.
 אֲךָ לֹא בַת אִמִּי. מֵאַתֵּר דְּשִׁירוּתָא דְּכֻלָּא סְתִימָא עֲלָאָה.
 וְעַל דָּא וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה בְּאַחוּהָ בְּחַבִּיבוּתָא דְּכַתִּיב, (שיר
 השירים ב) וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבַקְנִי וְכֻלָּא רִזָּא דְּחֻכְמָתָא אִיהוּ.

תָּא חֻזִּי, בְּקַדְמִיתָא כַּד נַחְתּוּ לְמַצְרִים הָכִי קְאָמַר בְּגִין
 לְאַתְדַבְּקָא בְּגוּ מְהִימְנוּתָא, וְקָרָא לָהּ אַחוּתִי, בְּגִין
 דְּלֹא יִטְעוּן גּוֹ אַנּוּן דְּרַגִּין דְּלִבֵּר. אוּף הָכָא אַחוּתִי, בְּגִין
 דְּלֹא אֶתְעֵדִי מְגוּ מְהִימְנוּתָא כְּדָקָא יְאוּת. דְּהָא אָבִימְלָךְ
 וְכָל אַנּוּן יְתִבִּי אֲרַעָא הוּוּ אֲזִלִּי בְּתַר פּוּלְחָנָא נּוּכְרָאָה,
 וְאִיהוּ אֶתְדַבֵּק גּוֹ מְהִימְנוּתָא, וּבְגִין כֶּךָ עָאֵל לְתַמְן וְאָמַר
 אַחוּתִי, מָה אַחוּת לָא אֶתְפַּרֵּשׁ מֵאַחָא לְעֵלְמִין אוּף הָכָא.
 דְּהָא אֶתְתָּא יְכִילַת לְאַתְפַּרֵּשָׁא אַבְל אַחוּת לָא אֶתְפַּרֵּשׁ,
 דְּהָא תְרִין אַחִין לָא יְכִלִּין לְאַתְפַּרֵּשָׁא לְעֵלְמִין וְלְעֵלְמִי
 עֵלְמִין.

וּבְגִין כֶּךָ אָמַר אַבְרָהָם אַחוּתִי הִיא, דְּהָא כְּלָהוֹן הוּוּ
 לְהוּטִין גּוֹ טְהָרִי כְּכַבִּיא וּמְזִלִּי וּפְלַחִי לֹוֹן,
 וְאַבְרָהָם הוּוּ מֵתְדַבֵּק גּוֹ מְהִימְנוּתָא וְאָמַר אַחוּתִי דְּלֹא
 נִתְפַּרֵּשׁ לְעֵלְמִין. וְסִימְנִיךָ (ויקרא כא) וְלְאַחוּתוֹ הִבְתּוּלָה
 דְּאֶתְמַר לְכַתָּן, אֶתְרָא דְּאַבְרָהָם שְׂרִיא בֵּיהּ.
 כְּתִיב, (דברים י) אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִירָא אוּתוֹ תַעֲבֹד וְכוּ

תִּדְבֹק וּבִשְׂמוֹ תִשָּׁבַע. הָאֵי קָרָא אוּקְמוּיָהּ. אֲבָל תָּא חֲזִי,
 לִי אֱלֹהֵיךָ תִירָא לָא כְּתִיב, אֵלֹא אַתְּ (דף קיב ע"ב) יי, מֵאֵי
 אַתְּ, דָּא דִרְגָא קִדְמָאָה אַתְרֵךְ דְּחֵלָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב תִירָא, דְתַמְן בְּעֵי בַר נָשׁ לְדַחֲלָא קַמִּי
 מֵאֲרִיָּה (קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא) בְּגִין דְאִיְהוּ (בִּי) דִּינָא.

וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד. דָּא דִרְגָא עֲלָאָה דְקִימָא עַל הָאֵי דִרְגָא
 תַתָּאָה, וְלֹא מִתְפָּרְשָׁן לְעֵלְמִין, אַתְּ וְאוֹתוֹ, דָּא
 בְּדָא דְבִקִין וְלֹא אֶתְפָּרְשָׁן. מֵאֵי וְאוֹתוֹ. דָּא אַתְרֵךְ בְּרִית
 קִדְשָׁא אוֹת לְעֵלְמִין. דְהָא פּוּלְחָנָא לָא שְׂרִיא בְּאֵת וְלֹא
 אִיְהוּ לְמִפְלַח אֵלֹא לְמִדְחַל, אֲבָל פּוּלְחָנָא אִיְהוּ (קטו א)
 לְעֵילָא, וּבְגִין כֶּךָ וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד.

וְבוֹ תִדְבֹק. בְּאַתְרֵךְ דְאִיְהוּ דְבִקוּתָא לְאַתְדְּבִקָא דְאִיְהוּ
 גּוּפָא דְשְׂרִי בְּאִמְצָעִיתָא. וּבִשְׂמוֹ תִשָּׁבַע אַתְרֵךְ
 שְׁבִיעָאָה דְדִרְגִין. וְסִימְנִיךָ (ירמיה ל) וְאֵת דְיֹד מִלְכָּם אֲשֶׁר
 אָקִים לָהֶם. בְּגִין כֶּךָ אַתְדְּבִק אַבְרָהָם בְּמַהִימְנוּתָא פֶּד
 נַחַת לְמִצְרַיִם וְכַד אֲזַל לְאַרְעָא דְפְלִשְׁתִּים. לְבַר נָשׁ
 דְבַעָא לְנַחַתָּא גּוּ גּוּבָא עֲמִיקָא. דְחִיל דְלָא יְכִיל לְסַלְקָא
 מִגּוּ גּוּבָא, מָה עֲבַד קְשֶׁר חַד קְשֶׁרָא דְחַבְל לְעֵילָא מִן
 גּוּבָא, אָמַר הוּאִיל דְקְשִׁירְנָא קְשֶׁרָא דָּא מִכָּאן וְלָהָלָאָה
 אִיעוּל תַּמָּן. כֶּךָ אַבְרָהָם בְּשַׁעְתָּא דְבַעָא לְנַחַתָּא לְמִצְרַיִם.
 עַד לָא יִיחֹת תַּמָּן קְשֶׁר קְשֶׁרָא דְמַהִימְנוּתָא בְּקִדְמִיתָא
 לְאַתְתַּקְפָּא בֵּיהּ, וְלִבְתַּר נַחַת.

אוֹף הָכִי נָמִי כַּד עָאֵל לְאַרְעָא דְפִלְשִׁתִּים. בְּגִין כֶּף (משלי)
 שִׁפְתַּי אָמַת תִּכּוֹן לְעַד. וְעַד אֲרַגִּיעָה לְשׁוֹן שְׁקָר,
 דָּא אַבִּימֶלֶךְ דְּאָמַר בְּתוּם לְבָבֵי וּבְנִקְיוֹן פִּפְי. וְכַד אֶהְדְּרוּ
 לִיָּה מַה כְּתִיב גַּם אָנֹכִי יַדְעֵתִי כִּי בְּתָם לְבַבְךָ עֲשִׂיתָ זֹאת,
 וְלֹא כְּתִיב נִקְיוֹן כַּפַּיִם:

וְעַתָּה הָשִׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ כִּי נִבְיָא הוּא. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח
 וְאָמַר (שמואל א ב) רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמְרוּ וְגו'. חֲסִידוֹ
 כְּתִיב חַד, וְדָא אַבְרָהָם דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לִיָּה
 תְּדִיר וְלֹא אַעֲדֵי נָטִירוֹ מִנִּיָּה לְעֶלְמִין. וּמַה דְּאָמַר רַגְלֵי,
 דָּא אֶתְתִּיָּה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שִׁדְר שְׂכִינְתִּיָּה עִמָּה
 וְנָטִיר לָהּ תְּדִיר.

דְּבַר אַחַר רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמְרוּ. חַד, דָּא אַבְרָהָם דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אָזִיל עִמֵּיהּ תְּדִיר בְּגִין דְּלֹא יִכְלוֹן
 לְנַזְקָא לִיָּה. וּרְשָׁעִים בַּחֲשָׁךְ יִדְמוּ. אֵלִין אַנּוּן מַלְכִין
 דְּקַטְל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהָהוּא לִילֵיא דְרַדְדָּךְ בְּתַרִּיָּהוּ.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב בַּחֲשָׁךְ יִדְמוּ, דָּא לִילֵיא דְאֶתְקַשְׁר
 בַּחֲשׂוּכָא וְקַטְל לוֹן, וְאַבְרָהָם רְדִיף וְלִילֵיא קָטִיל
 לוֹן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיַּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא וְעַבְדָּיו
 וַיַּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לַיְלָה, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְפִלְג
 רַחֲמֵי מִן דִּינָא בְּגִין לְמַעַבְד נּוֹקְמִין לְאַבְרָהָם, וּבְגִין כֶּף
 וּרְשָׁעִים בַּחֲשָׁךְ יִדְמוּ. וַיַּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא דְפִלְג

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. כִּי לֹא בִכְחַ יִגְבַּר אִישׁ. דְּאִיהוּ
וְאֵלֵיעֶזֶר הוּוּ בְּלַחֲוֹדֵייהוּ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר וְהָא תַנִּינָן בְּאַתְרַ דְּנִזְקָא שְׂכִיחַ לָא
יִסְמַךְ בַּר נָשׁ עַל נִיסָא, וְלֹא הוּוּ אַתְרַ דְּנִזְקָא
אֲשֶׁתִּכַּח כְּהֵאִי דְּאַבְרָהָם אָזִיל בְּתַר חַמְשָׁה מַלְכִין לְמַדְרַף
בְּתַרֵייהוּ וְלֹאֲגַחָא קַרְבָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כַּד אָזִיל אַבְרָהָם לְהֵאִי לָא אָזִל לֹאֲגַחָא
קַרְבָּא, וְלֹא סְמַךְ עַל נִיסָא, אֶלָּא צַעֲרָא דְלוּט
אֶפְקִיָה מִבֵּיתִיהּ, וְנָטִיל מְמוֹנָא לְמַפְרַק לֵיהּ, וְאִי לָאו
דִּימוּת בַּהֲדִיָּה גּוֹ שְׂבִיָּה. כִּיּוֹן דְּנִפְקַ חָמָא שְׂכִינְתָא דְנַהֲרָא
קַמִּיָּה וְכַמָּה חֵילִין סַחְרָנִיָּה, בַּהֲהִיא שַׁעְתָּא רַדְף בְּתַרֵייהוּ,
וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא קָטִיל לוֹן, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וּרְשָׁעִים
בַּחֲשָׁךְ יִדְמוּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רָזָא אִיהוּ, רַגְלֵי חֲסִידוּ יִשְׁמַר, דָּא
אַבְרָהָם. וְכַד נָפַק אֲשֶׁתִּתַּף יִצְחָק בַּהֲדִיָּה וְנָפְלוּ
קַמִּיָּה, וְאִי לָאו דְּאֲשֶׁתִּתַּף יִצְחָק בַּהֲדִיָּה דְּאַבְרָהָם לָא
אֲשֶׁתִּצִּיאֻו הֲדָא הוּא דְכָתִיב וּרְשָׁעִים בַּחֲשָׁךְ יִדְמוּ. כִּי לֹא
בִכְחַ יִגְבַּר אִישׁ. אֶף עַל גַּב דְּחֵילָא אֲשֶׁתִּכַּח תְּדִיר
בִּימִינָא, אִי לָא הוּוּ בְּסִטְרָא דְשִׁמְאָלָא לָא אַתְדַּחֲיִין
קַמִּיָּה.

דְּבַר אַחַר רַגְלֵי חֲסִידוּ יִשְׁמַר, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ רַחִים

לִיָּה לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחִים לִיָּה
בְּכָל מָה דְּאִיהוּ עֲבִיד וְנָטִיר אַרְחוּי כְּמָא דְּאִתְּ אָמַר (תהלים
קכא) יִי יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבּוֹאְךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

תָּא חֲזִי, כְּמָה חֲבִיבוּתִיָּה דְּאַבְרָהָם לְגַבֵּי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דְּבְכָל אֲתֵר דְּהוּה אֲזִיל לָא הוּה חַיִּים עַל דִּילִיָּה
כְּלוּם, (דף קיג ע"א) אָלָא בְּגִין לְאִתְּ דְּבִקָּא בֵּיהּ בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וּבְגִין כֶּף רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמַר. וְדָא הִיא אֲתֵתִיָּה,
דְּכְתִיב וְאַבְימֶלֶךְ לָא קָרַב אֵלֶיהָ. וְכְתִיב פִּי עַל פִּן לָא
נִתְתִּיק לְנִגְעַ אֵלֶיהָ.

בְּפִרְעָה מַה כְּתִיב, (בראשית יב) וַיִּנְגַע יִי אֶת פִּרְעָה וְגו' עַל
דְּבַר. אִיהִי אֲמָרָה וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּה מְחִי,
וּבְגִין כֶּף רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמַר. וְרִשְׁעִים בַּחֲשָׁף יְדָמוּ, אֲלִין
פִּרְעָה וְאַבְימֶלֶךְ, דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבַד בְּהוּ דִּינִין
בְּלִילִיָּא. פִּי לָא בְּכַח יַגְבֵּר אִישׁ. מֵאֵן אִישׁ, דָּא אַבְרָהָם,
דְּכְתִיב וְעַתָּה הֲשִׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ וְגו':

וַיִּי פִּקַּד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר	מְדַרְשׁ הַנְּעִלָם
אָמַר וְגו'. רַבִּי חֵיָּא	וַיִּי פִּקַּד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר
פִּתַּח וְאָמַר (זכריה ג) וַיִּרְאֵנִי אֶת	אָמַר. רַבִּי יוֹחָנָן פִּתַּח בְּהֵאִי
יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עוֹמֵד	קָרָא (שיר השירים ז) רֵאשֶׁף
לְפָנַי מִלְּאָךְ יִי וְהִשְׁטָן עוֹמֵד	עֲלֶיךָ כְּכַרְמֶל וְדִלַּת רֵאשֶׁף
עַל יְמִינוֹ לְשִׁטְנוֹ. הֵאִי קָרָא	כַּאֲרֻמָּן מְלָךְ אָסוּר
	בְּרַהֲטִים. עֲשָׂה קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ

הוא שְׁלֹטוֹנִים לְמַעַלָּה
 וְשִׁלְטוֹנִים לְמַטָּה. כְּשִׁנּוֹתַי
 קוֹדֵשׁ בְּרִיךְ הוּא מַעַלָּה
 לְשָׁרִים שֶׁל מַעַלָּה נוֹטְלִים
 מִמַּעַלָּה הַמַּלְכִים שֶׁל מַטָּה.
 נָתַן מַעַלָּה לְשָׁרוֹ שֶׁל בָּבֶל,
 נָטַל מִמַּעַלָּה נְבוּכַדְנֶצַּר הַרְשָׁע
 דְּכַתִּיב בֵּיהּ (דניאל ב) אֲנִתָּ
 הוּא רֵאשָׁה דֵי דְהַבָּא, וְהָיוּ
 כָּל הָעוֹלָם מְשׁוּעָפְדִים תַּחַת
 יָדוֹ וּבְנֵוֹ וּבְנֵוֹ בְּנֵוֹ, הֵדָא הוּא
 דְּכַתִּיב רֵאשִׁיךְ עֲלֶיךָ
 כְּבַרְמֶל, זְהוּ נְבוּכַדְנֶצַּר,
 הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (דניאל ד)
 תַּחַתּוּהִי תַטְלִל חֵיוֹת בְּרֵא.
 וְדַלַת רֵאשִׁיךְ כְּאַרְגָּמָן, זְהוּ
 בְּלִשְׁצַר דְּאָמַר (דניאל ה)
 אַרְגָּמוֹנָא יִלְבָּשׁ. מֶלֶךְ אָסוּר
 בְּרֵהֲטִים, זְהוּ אוּיִל מְרוּדְךָ
 שְׁהִיָּה אָסוּר עַד שְׁמַת אָבִיו
 נְבוּכַדְנֶצַּר וּמֶלֶךְ תַּחַתּוּ.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְמַאי אָתָּא
 הָאִי טַעַם בְּשִׁיר הַשִּׁירִים.
 אָלָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה שְׂבָעָה
 דְּבָרִים נִבְרָאוּ קוֹדָם שְׁנִבְרָא

אֵית לְאַסְתְּכָלָא בֵּיהּ. וַיְרֵאֲנִי
 אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל דָּא
 יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק. עוֹמֵד
 לְפָנַי מִלְּאֲךָ יי, מֵאֵן מִלְּאֲךָ
 יי. דָּא אָתַר צְרוּרָא (ס"א
 דְּנִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקָא צְרִירָן)
 דְּנִשְׁמַתִּיה דְּצַדִּיק צְרִירָא
 בֵּיהּ, וְכֹל אַנְוֹן נִשְׁמַתִּין
 דְּצַדִּיקָא קִיִּימִין תַּמָּן, וְדָא
 הוּא מִלְּאֲךָ יי.

וְהַשָּׁטָן עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ
 לְשִׁטְנוֹ. דָּא יִצְר
 הָרַע דְּאִיהוּ מְשׁוּטֵט וְאִזִּיל
 בְּעֵלְמָא לְנִטְלָא נִשְׁמַתִּין
 וְלֹא־פָקָא רוּחִין וְלִמְסִטֵי לֹון
 לְבְרִיִּיתָא לְעֵילָא וְתַתָּא.
 וְדָא הוּא בְּשַׁעְתָּא דְּאִטִּיל
 לִיה נְבוּכַדְנֶצַּר לְאִשָּׁא עִם
 אַנְוֹן נְבִיאֵי הַשָּׁקֶר, וְהָאִי
 הוּהּ מְסִטִין לְעֵילָא בְּגִין
 דִּיתוֹקֵד עִמָּהוֹן.

הָעוֹלָם, וְאֵלָיו הֵן וְכוּ', כִּפְסֵא
הַכְּבוֹד שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צג)
נִכּוֹן כִּסְאֶךָ מֵאֵז מֵעוֹלָם
אֶתְּהָ וּכְתִיב, (ירמיה יז) כִּפְסֵא
כְּבוֹד מְרוֹם מְרֵאשׁוֹן. שֶׁהוּא
הֵיחָד רֵאשׁ הַנִּקְדָּם לְכֹל, וְנִטְלָה
הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא אֶת
הַנְּשֻׁמָּה הַפְּהוּרָה מִכִּפְסֵא
הַכְּבוֹד לְהִיּוֹת מְאִירָה לְגוֹף,
הַדָּא הוּא דְכְּתִיב רֵאשִׁיךָ
עֲלֶיךָ כִּפְרֵמֶל, זֶהוּ כִּפְסֵא
הַכְּבוֹד שֶׁהוּא רֵאשׁ עַל הַכֹּל.
וְדִלֵּת רֵאשִׁיךָ כְּאַרְגָּמָן, זֶה
הֵיא הַנְּשֻׁמָּה הַנִּטְּלָה מִמֶּנּוּ.
מִלֶּךְ אֲסוּר בְּרֵהֲטִים, זֶהוּ
הַגּוֹף שֶׁהוּא אֲסוּר בְּקִבְר
וְכֹלָה בְּעֵפֶר וְלֹא נִשְׁאַר
מִמֶּנּוּ אֶלָּא כִּמְלֵא תִרְוֹד
רִקְב. וּמִמֶּנּוּ יִבְנֶה כֹּל הַגּוֹף.
וּכְשֶׁפוֹקֵד הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא
אֶת הַגּוֹף הוּא אוֹמֵר לְאַרְצָה
שֶׁתִּפְלִיט אוֹתוֹ לְחוּץ דְּכְּתִיב
(ישעיה כו) וְאַרְצָה רִפְאִים תִּפְּיֵל.
אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הַמַּתִּים
שֶׁבְּאַרְצָה הֵם חַיִּים תִּתְּלָה

דְּהַכִּי הוּא אֶרְחוּי דְּלֹא
אִיהוּ מְקַטְרַג אֶלָּא
בְּזִמְנָא דִּסְכָּנָה וּבְזִמְנָא
דְּצַעְרָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא,
וְאִית לֵיה רְשׁוּ לְמַסְטִי
וְלִמְעַבְד דִּינָא אֶפְלוּ בְּלֹא
דִּינָא כִּמָּא דְּאֵת אָמַר, (משלי
יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט.
מַהוּ לְשִׁטְנוֹ, דְּהוּא אָמַר אוּ
כִּלְהוּ יִשְׁתַּזְבוּן אוּ כִּלְהוּ
יִתְקַדּוּן.

דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּאֵתִיּהִיב
רְשׁוּתָא לְמַחְבְּלָא
לְחַבְּלָא לָא אֲשֶׁתִּזְיֵב זַכָּאָה
מִן חַיִּיבָא, וּבְגִין כִּף
בְּשַׁעְתָּא דְּדִינָא שְׂרִיא
בְּמַתָּא בְּעֵי בַר נָשׁ לְעַרְקָא
עַד לָא אֲתַפֵּס תַּמָּן, דְּהָא
מַחְבְּלָא פִּיּוֹן דְּשְׂרִי הַכִּי נְמִי
עָבִיד לְזַכָּאָה כְּחַיִּיבָא. וְכֹל
שְׂכֵן דְּהוּוּ תִּלְתִּיהוֹן כְּחַד.

הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה כו)
 יִחִיו מִתִּיד, נִבְלָתִי יְקוּמוּן
 אֱלוֹ שְׁבַחוּצָה לְאַרְצָן. הֶקִּיעוּ
 וּרְגָנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָי, אֱלוֹ
 הַמַּתִּים שְׁבַמְדָּבָר. הָאָמַר
 רַבִּי יוֹחָנָן לָמָּה מֵת מֹשֶׁה
 בְּחוּצָה לְאַרְצָן. לְהִרְאוֹת לְכָל
 בָּאֵי עוֹלָם, כְּשֵׁם שְׁעֵתִיד
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחֲיוֹת
 לְמֹשֶׁה כִּף עֵתִיד לְהַחֲיוֹת
 לְדוֹרוֹ (לָמָּה) שֶׁהֵם קִבְּלוּ
 הַתּוֹרָה. (הָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן) וְעַלֵּיהֶם
 נֶאֱמַר (ירמיה ב) זְכַרְתִּי לָךְ
 חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבֵּת
 כְּלוּלוֹתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרֵי
 בְּמִדְבָּר בְּאַרְצָן לֹא זְרוּעָה.
 דָּבָר אַחֲרֵי הֶקִּיעוּ וּרְגָנוּ
 שׁוֹכְנֵי עֶפְרָי, אֱלוֹ הֵם
 הָאֲבוֹת. וְהַמַּתִּים בְּחוּצָה
 לְאַרְצָן יִבְנֶה גּוֹפִים
 וּמִתְנַלְנְלִים תַּחַת הָאָרֶץ עַד
 אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם יִקְבְּלוּ
 נִשְׁמָתָם וְלֹא בְּחוּצָה לְאַרְצָן,
 הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (יחזקאל לו)
 לִכֵּן הִנְבֵּא וְאָמַרְתָּ אֵלֵיהֶם

וְהוּא תָּבַע דִּיתוּקְדוֹן כְּלָהוּ
 אוֹ יִשְׁתַּזְבוֹן כְּלָהוּ. בְּגִין דְּכַד
 אֲתַעְבִּיד (דף קיג ע"ב) נִיסָא לֹא
 אֲתַעְבִּיד פְּלָגוּ נִיסָא וּפְלָגוּ
 דִּינָא, אֲלֵא כְּלָא כְּחֻדָּא, אוֹ
 נִיסָא אוֹ דִּינָא.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, וְלֹא,
 וְהָא בְּזַמְנָא דְּבִקְעָה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִמָּא
 לְיִשְׂרָאֵל הוּא קָרַע יִמָּא
 לְאֵלִין וְאֲזֵלִין בִּיבְשָׁתָא,
 וּמִיָּא הוּוּ תְּבִין מַסְטְרָא
 אַחֲרָא וְטַבְעִין לְאֵלִין וּמִתִּין,
 וְאִשְׁתַּכַּח נִיסָא הָכָא וְדִינָא
 הָכָא כְּלָא כְּחֻדָּא.

אָמַר לֵיהּ וְדָא הוּא דְקִשְׂיָא
 קַמִּיהּ, דְּכַד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד דִּינָא וְנִיסָא
 כְּחֻדָּא, לָאוּ בְּאַתְרֵי חֻד וְלֹא
 בְּבֵיתָא חֻדָּא (דְּאִשְׁתַּכַּח כְּלָא כְּחֻדָּא),
 וְאִי אֲתַעְבִּיד קִשְׂיָא קַמִּיהּ,

הִנֵּה אֲנֹכִי פוֹתַח אֶת
קְבֻרוֹתֵיכֶם וְהֵעֵלִיתִי אֶתְכֶם
מִקְבֻרוֹתֵיכֶם עִמִּי וְהִבֵּאתִי
אֶתְכֶם אֶל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל.
מִה בְּתִיב אֲחֵרָיו וְנִתְתִּי רוּחִי
בְּכֶם וְחִייתֶם.

רַבִּי פְּנִיחַס אָמַר הַנְּשָׂמָה
נִטְלָה מִכֶּסֶף הַכְּבוֹד שֶׁהוּא
הָרֵאשׁ בְּדִקְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ז)
רֵאשֶׁךְ עָלֶיךָ כַּכְּרָמֶל. וְדַלַּת
רֵאשֶׁךְ כְּאַרְגָּמָן זוֹ הִיא
הַנְּשָׂמָה שֶׁהִיא דַּלַּת הָרֵאשׁ.
מֶלֶךְ אָסוּר בְּרֵהָטִים, הוּא
הַגּוֹף שֶׁהוּא אָסוּר בְּקְבָרִים.
וְהוּ הַגּוֹף וְהוּ שָׂרָה וְהוּ
מֶלֶךְ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
פּוֹקְדָה לְמוֹעֵד אֲשֶׁר דִּבֵּר
אֱלֹהִים הֵדָא הוּא דְכָתִיב וַיִּי
פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר.
פּוֹקַד אֶת הַגּוֹף לְזִמְנֵי הַיְדוּעַ
שֶׁבּוּ יִפְקוֹד הַצְּדִיקִים.

אָמַר רַבִּי פְּנִיחַס עֲתִיד
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִפּוֹת
לְגוֹף הַצְּדִיקִים לְעֲתִיד לְבֹא
כְּיוֹפֵי שָׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן

דְּהָא לְעֵילָא לָא אֲתַעְבִּיד
כְּלָא אֶלָּא בְּשְׁלִימוֹ כְּחֻדָּא אוּ
נִיסָא אוּ דִינָא בְּאַתְרֵי חַד
וְלָא בְּפִלְגוֹ.

בְּגִין כֶּךָ לָא עֲבִיד קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא דִינָא
בְּחִיבֵינָא עַד דְּאֲשַׁתְּ לִימוּ
בְּחוּבֵיהוּ הֵדָא הוּא דְכָתִיב,
(בְּרֵאשִׁית טו) כִּי לֹא שָׁלֵם עוֹן
הָאָמְרִי עַד הִנֵּה. וְכָתִיב (ישעיה
כז) בְּסֵאסָאָה בְּשִׁלְחָה

תְּרִיבְנָה. וְעַל דָּא הָוּה אֲסֻטִּין
לִיָּה לִיהוֹשֻׁעַ דִּיתוּקַד בְּהוּ,
עַד דְּאָמַר לִיָּה (זכריה ג) יִגְעַר
יְי בֶּךָ הַשָּׁטָן. מֵאֵן אָמַר לִיָּה,
דָּא מִלְּאֲךָ יְי (וְאֲתַמָּר וַיֹּאמֶר יְי אֶל
הַשָּׁטָן).

וְאִי תִימָא וַיֹּאמֶר יְי אֶל
הַשָּׁטָן יִגְעַר יְי בֶּךָ וְגו'.

תָּא חוּזִי, הָכִי נָמִי לְמִשָּׁה
בְּסִנְהַ דְכָתִיב, (שְׁמוֹת ג) וַיֵּרֵא

בְּשִׁנְכֶם לִגְן עֵדֶן, שֶׁנֶּאֱמַר
 (ישעיה נח) וְנִחַד יְיָ תָמִיד וְגו'
 וְהָיִיתָ כְּגֵן רוּחַ. אָמַר רַבִּי לִוִּי
 הַנְּשָׂמָה בְּעוֹדָה בְּמַעֲלָתָהּ
 נִיזוֹנָת בְּאוֹר שֶׁל מַעֲלָה
 וּמִתְלַבֶּשֶׁת בּוֹ, וּכְשֶׁתִּכְנַס
 (וּנְשַׁתְּרֵשׁ) לְגוֹף לְעֵתִיד לְבֹא
 בְּאוֹתוֹ הָאוֹר מִמֶּשׁ תִּכְנַס,
 וְאֵזִי הַגּוֹף יָאִיר כְּזוֹהַר
 הָרְקִיעַ הַדָּא הוּא דְכְּתִיב,
 (דניאל יב) וְהַמְּשֻׁכִּלִים יִזְהִירוּ
 כְּזוֹהַר הָרְקִיעַ, וְיִשְׁיגוּ כְּנִי
 אָדָם דְּעָה שְׁלִימָה שֶׁנֶּאֱמַר
 (ישעיה יא) כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ
 דְּעָה אֶת יְיָ. מִנָּא לֵן הָא,
 מִמָּה דְכְּתִיב וְנִחַד יְיָ תָמִיד
 וְהַשְּׁבִיעַ בְּצַחְצָחוֹת נִפְשָׁה.
 זֶה אוֹר שֶׁל מַעֲלָה.

וְעֲצֻמוֹתֶיךָ יִחְלִיץ זֶה פְּקִידַת
 הַגּוֹף. וְהָיִיתָ כְּגֵן רוּחַ
 וּכְמוֹצֵא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזְבוּ
 מִמִּיּוֹ. זֶהוּ דַעַת הַבוֹרֵא
 יִתְבַּרַךְ, וְאֵזִי יִדְעוּ הַבְּרִיּוֹת
 שֶׁהַנְּשָׂמָה הַנִּכְנָסֶת בָּהֶם
 שֶׁהִיא נִשְׁמַת הַחַיִּים נִשְׁמַת

מִלְּאֹךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּלִבַּת אֵשׁ.
 וּכְתִיב וַיְרֵא יְיָ כִּי סָר
 לְרֹאוֹת. לְזִמְנִין מִלְּאֹךְ יְיָ
 וְלְזִמְנִין מִלְּאֹךְ וְלְזִמְנִין יְיָ.
 וּבְגִין כֶּךָ אָמַר לִיהּ יַגְעֵר יְיָ
 בְּךָ הַשְּׁטָן וְלֹא אָמַר הַנְּנִי
 גוֹעֵר בְּךָ.

תָּא תְּחִי, כְּגוֹוְנָא דָּא בְּיוֹמָא
 דְּאִשְׁתַּכַּח דִּינָא
 בְּעֵלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְתִיב עַל כְּרִסְיָא דְּדִינָא,
 כְּדִין אִשְׁתַּכַּח הָאִי שְׁטָן
 דְּאִסְטִי לְעֵילָא וְתַתָּא,
 וְאִשְׁתַּכַּח אִיהוּ לְחַבְלָא
 עֵלְמָא וְלִיטַל נְשַׁמְתִּין.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה יְתִיב וְלַעִי
 בְּאוֹרֵייתָא, וְהָוָה
 מְשַׁתְּדֵל בְּהָאִי קָרָא (דברים כא)
 וְלִקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַזֶּה הִיא
 עֹגְלַת בָּקָר וְגו' וְעֶרְפוֹ שָׁם
 אֶת הָעֹגְלָה בַּנְּחָל. וְדִינָא

הַתְּעַנּוּגִים שֶׁהִיא קִבְּלָה
 הַתְּעַנּוּגִים מִלְּמַעְלָה וּמִעֲדַנְת
 לְגוּף וְהַכֹּל תִּמְהִים בָּהּ
 וְאוֹמְרִים (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) מַה
 יִפִּית וּמַה נְּעַמְתָּ אֲהַבָּה
 בַּתְּעַנּוּגִים. זֹו הִיא הַנְּשֻׁמָּה
 לְעֵתִיד לְבֹא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תָּא חֲזִי,
 שְׁכָךְ הוּא דְכִתְיִב, (שִׁיר הַשִּׁירִים
 ז) מִלְּךְ אֲסוּר בְּרַהֲטִים.
 וְכִתְיִב בַּתְּרִיָּה מַה יִּפִּית וּמַה
 נְּעַמְתָּ. וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה
 בְּאוֹתוֹ זְמַן עָתִיד הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְשִׁמְחָה עוֹלָמוֹ
 וְלְשִׁמּוֹחַ בְּבְרִיּוֹתָיו שְׁנֵאמַר
 (תְּהִלִּים קד) יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו.
 וְאֲזִי יִהְיֶה שְׁחֹק בְּעוֹלָם מַה
 שְׂאִין עֲבָשׁוֹ, דְכִתְיִב, (תְּהִלִּים
 קכו) אֲזִי יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינוֹ וְגוֹ.
 הִדָּא הוּא דְכִתְיִב וְתֵאמַר
 שָׂרָה צְחֹק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים.
 שְׂאִין עֵתִידִים בְּנֵי אָדָם
 לוֹמַר שִׁירָה שֶׁהוּא עֵת
 שְׁחֹק. רַבִּי אֲבָא אָמַר הַיּוֹם
 שִׁישְׂמַח הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

אִיהוּ בְּקוֹפִיץ לְעַרְפָּא לָהּ.
 אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר הַאי
 לְמַאי אֲצִטְרִיךְ.

בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר,
 ווִי לְעֵלְמָא דְאֵתְמַשְׁךְ
 בְּתַר דָּא. דְהָא מִן הַהוּא
 יוֹמָא דְהַהוּא חֲזִיא (דָּ קיד ע"א)

בִּישָׂא דְאֵתְפַתָּה בֵּיה אָדָם
 שְׁלִיט עַל אָדָם וְשְׁלִיט עַל
 בְּנֵי עֵלְמָא, אִיהוּ קָאִים
 לְמַסְטִי עֵלְמָא וְעֵלְמָא לָא
 יְכִיל לְנַפְקָא מִעַנְשִׂיהָ עַד
 דִּיִּיתִי מִלְּכָא מְשִׁיחָא וְיוֹקִים
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדְמִיכִי
 עַפְרָא דְכִתְיִב, (ישעיה כה) בַּלַּע
 הַמּוֹת לְנֶצַח וְגוֹ וְכִתְיִב,
 (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמָאָה
 אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ. וְאִיהוּ
 קָאִים עַל עֵלְמָא דָּא לְמִיטַל
 נְשַׁמְתִּין דְכָל בְּנֵי נְשָׂא.

וְתָא חֲזִי הָא פְּתִיב (דְּבָרִים כֵּא)

עם בְּרִיּוֹתָיו לֹא הִיָּתָה
שִׂמְחָה כְּמוֹתָהּ מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא
הָעוֹלָם, וְהַצְּדִיקִים הַנְּשֹׂאֲרִים
בִּירוּשָׁלַיִם לֹא יָשׁוּבוּ עוֹד
לְעִפְרָם וּדְבַתִּיב, (ישעיה ד)
וְהָיָה הַנְּשֹׂאֲרֵי בְּצִיּוֹן וְהַנוֹתֵר
בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֹאמֵר לוֹ.
הַנוֹתֵר בְּצִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם
דִּיּוֹקָא.

אָמַר רַבִּי אֲהָא אִם בֶּן זְעִירִין
אֲנֹן, אֵלֶּא כָּל אֲנֹן
דְּאִשְׁתְּאָרוּ בְּאַרְעָא קְדִישָׁא
דִּישְׂרָאֵל דִּינָא דְלַהוֹן
בִּירוּשָׁלַם וּכְצִיּוֹן לְכָל דְּבַר.
מִלְּמַד דְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
בְּכָלל יְרוּשָׁלַם הִיא,
מִמְשַׁמַּע דְּבַתִּיב, (ויקרא ט) וְכִי
תָּבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ הַכֹּל בְּכָלל.
רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי אֶלְעָזָר
שָׂאֵל לְרַבִּי חֲזַקְיָה, אָמַר לוֹ
מֵתִים שְׁעֵתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְהַחְיֹתְכֶם, לָפֶה לֹא
יְהִיב נִשְׁמַתְהוֹן בְּאַתֵּר
דְּאִתְקַבְּרוּ תַּמָּן וַיִּיתוּן
לְאַחֲיָא בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.

כִּי יִמָּצֵא חָלָל וְגו' תָּא חֲזִי,
כָּל בְּנֵי עַלְמָא עַל יְדֵי מְלֶאךָ
הַמּוֹת נִפְקָא נִשְׁמַתֵּיהוּ. אִי
תִּימָא דְּבַר נֶשׂ דָּא עַל יְדָא
דְּהַהוּא מְלֶאךָ הַמּוֹת נִפְקָ
נִשְׁמַתֵּיהָ, לָאוּ הָכִי. אֵלֶּא
מֵאן דְּקָטִיל לֵיהָ, אֲפִיק
נִשְׁמַתֵּיהָ עַד לָא מָטָא זְמַנִּיהָ
לְשִׁלְטָאָה בֵּיהָ הַהוּא מְלֶאךָ
הַמּוֹת.

וּבְגִין כֶּךָ וְלֶאָרֶץ לֹא יִכְפֹּר
וְגו' וְלֶאָרֶץ דִּילָן.
וְלֹא הִי לֹון דְּקָאִים אִיהוּ
לְמַסְטִי עַלְמָא לְמַגְנָא
וְלִקְטָרְגָא תְּדִיר כָּל שְׁכָן
דְּגִזְלִין מִינֵיהָ מַה דְּאִית לֵיהָ
לְנִטְלָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
חַיִּים עַל בְּנוֹי, וּבְגִין כֶּךָ
קָרְבִין עַל הָאֵי עַגְלָא, בְּגִין
לְתַקְנָא עֲמִיהָ מַה דְּאִתְנַטִּיל
הֵהִיא נִשְׁמַתָּא דְּבַר נֶשׂ

מַנִּיחַ, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח מִקְטָרְגָא
עַל (ד"א ל"ג קריבין בְּהַאי)
עֲלָמָא.

וְרִזָּא עֲלָאָה תַנִּינָן הַכָּא:
שׁוּר פְּרָה, עֵגֹל עֵגֹלָה,
כְּלָהּוּ בְרִזָּא עֲלָאָה אֲשֶׁת־כַּחוּ,
וּבְגִין כֶּךָ בְּדָא מִתְקַנִּין לִיהַ,
וְדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים כא)
יַדֵּינוּ לֹא שִׁפְכָה אֶת הַדָּם
הַזֶּה וְגו' לֹא שִׁפְכָה וְלֹא
גְרִימָנָא מִיַּתְתִּיהַ, וּבְדָא לֹא
אֲשֶׁת־כַּח מִקְטָרְגָא עֲלִייהוּ,
וּבְכוּלָא יְהִיב קוּדְשָׁא בְרִיךְ
עֵיטָא לְעֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, כְּגוֹוְנָא דָא בְּיוֹם
רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם
הַכַּפּוּרִים דְּדִינָא אֲשֶׁת־כַּח
בְּעֲלָמָא, אִיהוּ קָאִים
לְקַטְרָגָא וַיִּשְׂרָאֵל בְּעֵינַן
לְאֶתְעָרָא בְּשׁוּפְרַי,
וְלְאֶתְעָרָא קוּל דְּכֻלִּיל

אָמַר לוֹ נִשְׁבַּע הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְבָנוֹת יְרוּשָׁלַם וְשָׁלֹא
תִּתְהַרֵם לְעוֹלָמִים, דְּאָמַר רַבִּי
יְרֵמְיָה עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְחַדֵּשׁ עוֹלָמוֹ וְלְבָנוֹת
יְרוּשָׁלַם וְלְהוֹרִידָהּ בְּנוּיָה
מִלְמַעְלָה (ס"א בְּנִין) בְּנִין
שָׁלֹא יִהְרַם, וְנִשְׁבַּע שָׁלֹא
תִּתְנַלָּה עוֹד בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
וְנִשְׁבַּע שָׁלֹא יִהְרַם בְּנִין
יְרוּשָׁלַם, שְׁנַאֲמַר (ישעיה סב)
לֹא יֵאמַר לְךָ עוֹד עֲזוּבָה
וְלֹאֲרַעְדָּךְ לֹא יֵאמַר עוֹד
שְׁמָמָה.

וּבְכָל מָקוֹם שָׂאֲתָה מוֹעֵצָא
לֹא לֹא, הִיא שְׁבוּעָה, הִדָּא
הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ט) וְלֹא
יִכְרַת כָּל בָּשָׂר עוֹד מִמִּי
הַמְּבוּל וְלֹא יִהְיֶה עוֹד מְבוּל
וְגו' וּכְתִיב, (ישעיה נד) אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְרַי מִי נַח. מִכָּאֵן
שָׁלֹא לֹא, שְׁבוּעָה. וּמִן לָאוּ
אֲתָה שׁוֹמַע הֵן. וְעֲתִיד
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַיֵּים
עוֹלָמוֹ קִיּוֹם שָׁלֹא תִתְנַלָּה

בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל וְלֹא תִהְיֶה
בְּנִיז בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ, לְפִיכֶן
אֵין מִקְבְּלִין נִשְׁמָתָן אֶלָּא
בְּמָקוֹם קָיִים לְעוֹלָמִים, כִּדִּי
שְׁתִּיהִי הַנִּשְׁמָה קַיִמַת
בְּגוֹף לְעוֹלָמִים, וְדָא הוּא
דְּכְתִיב הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן
וְהַנּוֹתָר בְּירוּשָׁלַם קְדוּשׁ
יֵאמֵר לוֹ וְגו'.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה מִהֶבֶא (מִקְרָא
הוּא) הוּא קְדוּשׁ יְרוּשָׁלַם
קְדוּשׁ הַנּוֹתָר בְּהַ קְדוּשׁ. הוּא
קְדוּשׁ, דְּכְתִיב, (ישעיה ו) קְדוּשׁ
יֵי צְבָאוֹת. וְכְתִיב, (הושע יא)
בְּקִרְבֶּךָ קְדוּשׁ. יְרוּשָׁלַם
קְדוּשׁ, דְּכְתִיב, (קהלת ח)
וּמִמָּקוֹם קְדוּשׁ יִהְלְכוּ. הַנּוֹתָר
בְּהַ קְדוּשׁ, דְּכְתִיב, (ישעיה ד)
וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר
בְּירוּשָׁלַם קְדוּשׁ יֵאמֵר לוֹ.
מֵה קְדוּשׁ הָרֵאשׁוֹן קָיִים אַף
הַשְּׂאָר קְדוּשׁ קְדוּשׁ קָיִים.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵאֵי דְכְתִיב,
(זכריה ח) עוֹד יֵשְׁבוּ זְקֵנִים
וְזִקְנוֹת בְּרַחוּבוֹת יְרוּשָׁלַם

בְּאֶשׁ"א וּמִי"א וְרוּחַ"א
וְאֶתְעִבְדוּ חֵד, וְלֹא שְׁמָעָא
הַהוּא קוּל מְגוֹ שׁוֹפָר.

וְהַהוּא קוּל סְלִקָא עַד אֶתְר
דְּכְרִסְיָא דְּדִינָא
יִתְבָּא וּבִטְשׁ בְּהַ וְסְלִקָא. כִּיּוֹן
דְּמָטָא הָאֵי קוּל מִתְתָּא, קוּל
דְּיַעֲקֹב אֶתְתַּקֵּן לְעֵילָא,

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף קיד ע"ב)
אֶתְעַר רַחֲמֵי, דְּהָא כְּגוּוֹנָא
דְּיִשְׂרָאֵל מִתְעַרֵי לְתַתָּא קוּל
חֵד כְּלִיל בְּאֶשׁ"א וְרוּחַ"א
וּמִי"א דְּנִפְקֵי כְּחֵדָא מְגוֹ
שׁוֹפָר, הָכֵי נְמִי אֶתְעַר
לְעֵילָא שׁוֹפָר. וְהַהוּא קוּל
דְּכְלִיל בְּאֶשׁ"א וּמִי"א
וְרוּחַ"א אֶתְתַּקֵּן, וְנִפְקֵי דָא
מִתְתָּא וְדָא מֵעֵילָא,
וְאֶתְתַּקֵּן עֲלָמָא וְרַחֲמֵי
אֶשְׁתַּכְּחוּ.

וְהַהוּא מִקְטָרְגָא אֶעֱרַב

וְאִישׁ מִשְׁעֲנָתוֹ בְּיָדוֹ מְרוֹב
 יָמִים. מֵאֵי טִיבוֹתָא דָּא (פְּדִי)
 לְמִיּוֹל כְּדִין דְּכְתִיב וְאִישׁ
 מִשְׁעֲנָתוֹ בְּיָדוֹ. אֲלֵא אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק (קלח א) עֲתִידִים
 הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לָבֵא
 לְהַחְיוֹת מֵתִים כַּאֲלִישֵׁעַ
 הַנְּבִיא, דְּכְתִיב, (מלכים ב ד)
 וְקַח מִשְׁעֲנָתִי בְּיָדְךָ וְלֶךְ.
 וְכְתִיב וְשַׁמְתָּ מִשְׁעֲנָתִי עַל
 פְּנֵי הַנֶּעֱר. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דְּבַר שְׁעֲתִידִים
 לַעֲשׂוֹת הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד
 לָבֵא אַתָּה רוּצָה עִכְשָׁיו
 לַעֲשׂוֹת, מַה כְּתִיב וַיֵּשֶׁם אֶת
 הַמִּשְׁעָנָה עַל פְּנֵי הַנֶּעֱר וַאֲזַן
 קוֹל וַאֲזַן עֹנָה וַאֲזַן קֶשֶׁב.
 אֲבָל הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לָבֵא
 עֲלֵה בְּיָדְכֶם הַבְּטָחָה זֹו,
 דְּכְתִיב, (זכריה י) וְאִישׁ
 מִשְׁעֲנָתוֹ בְּיָדוֹ כְּדִי לְהַחְיוֹת
 בּוֹ אֶת הַמֵּתִים (מַה מֵתִים אוֹתָם)
 מִהַגְּרִים שְׁנַתְּגִירוּ מֵאוֹמוֹת
 הָעוֹלָם דְּכְתִיב בְּהוֹ (ישעיה סד)
 כִּי הַנֶּעֱר בֶּן מֵאָה שָׁנָה יָמוֹת

דְּחָשִׁיב לְשִׁלְטָאָה בְּדִינָא
 וְלִקְטֵרְגָא בְּעֵלְמָא, וְחָמִי
 דְּמִתְעָרִי רַחֲמִי, כְּדִין
 אֲעֲרַבּ וְאֶת־שֵׁשׁ חֵילִיה וְלֹא
 יִכִּיל לְמַעַבְד מִיָּדִי, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דְּאִין עֵלְמָא
 בְּרַחֲמִי, דְּאִי תִימָא דְּדִינָא
 אֶתְעֵבִיד, לָאוּ הָכִי, אֲלֵא
 אֶתְחַבְּרוּ רַחֲמִי בְּדִינָא,
 וְעֵלְמָא אֶתְדִן בְּרַחֲמִי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (תהלים פא)
 תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר
 בַּכֶּסֶה לְיוֹם חֲגִנּוֹ דְּאֶתְכַסִּיא
 סִיְהָרָא. דְּהָא כְּדִין שְׁלִטָּא
 הָאִי חֵיוֹא בִישָׂא וַיִּכִּיל
 לְנִזְקָא עֵלְמָא, וְכַד מִתְעָרִי
 רַחֲמִי, סִלְקָא סִיְהָרָא
 וְאֶתְעֵבֵרַת מִתַּמָּן, וְאִיהוּ
 אֶתְעֲרַבּ וְלֹא יִכִּיל
 לְשִׁלְטָאָה, וְאֶתְעֵבֵר דְּלֵא
 יִתְקַרַב תַּמָּן, וְעַל דָּא בְּיוֹם

וְהַחוּטָא בֶּן מֵאָה שָׁנָה
יְקוּלָּל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק
סוֹפִיָּה דְקָרָא מוֹכִיחַ דְכֹתִיב
מְרֹב יָמִים.

דְּבַר אַחַר וְהֵאמֵר שָׂרָה
צָחוק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים.
בְּתִיב, (ישעיה סו) שִׂמְחוּ אֶת
יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּהּ כָּל
אֲהַבֶּיהָ שִׂישׁוּ אֶתְהָ מְשׁוֹשׁ
כָּל הַמֵּתֵאֲבָלִים עָלֶיהָ. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה לֹא הֵיְתָה שְׂמֵחָה
לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִיּוֹם
שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, כְּאוֹתָהּ
שְׂמֵחָה שְׂעֵתִיד לְשִׂמּוֹחַ עִם
הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לְבוֹא. וְכָל
אַחַד וְאַחַד מֵרְאֵה בְּאֶצְבַּע
וְאוֹמֵר (ישעיה כח) הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ
זֶה קוֹיְנוּ לוֹ וַיּוֹשִׁיעֵנוּ זֶה יִי
קוֹיְנוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה
בִּישׁוּעָתוֹ. וּבְתִיב, (ישעיה יב)
זָמְרוּ יִי כִּי גֵאוֹת עָשָׂה
מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא תוֹיְנִן
מֵאֵן דְּפָרִישׁ הָאִי מְלָה בְּדוֹד
מְלָכָא דְאָמַר (תהלים קד)

רֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּעֵי לְעַרְבָּא
לִיָּה כְּמֵאֵן דְּאֶתְעַר מִשְׁנַתִּיהָ
וְלֹא יִדַּע כְּלוּם.

בְּיוֹם הַכְּפוּרִים בְּעֵי לְנִיחָא
וְלִמְעַבַּד לִיָּה נִיחָא
דְּרוּחָא בְּשַׁעִיר דְּקָרְבִין לִיָּה,
וּכְדִין אֶתְהַפֵּךְ סִיגוּרִיא
עַלִיָּהּ דִּישְׂרָאֵל, אָבֵל
בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה
אֶתְעַרְבַּב דְּלֹא יִדַּע וְלֹא
יִכִּיל לְמַעַבַּד כְּלוּם. חָמִי
אֶתְעַרוּתָא דְרַחֲמֵי סְלָקִין
מִתְתָּא, וְרַחֲמֵי מְלַעִילָא
וְסִיְהָרָא סְלָקָא בִּינִיָּהּ. כְּדִין
אֶתְעַרְבַּב וְלֹא יִדַּע כְּלוּם
וְלֹא יִכִּיל לְשַׁלְטָאָה.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דֵּן לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵי,
וְחַיִּים עַלִיָּהּ וְאֶשְׁתַּכַּח לְהוּ
זְמַנָּא כָּל אַנּוּן יִי יוֹמִין דְּבִין
רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכְּפוּרִים

תִּסְתִּיר פָּנֶיךָ וּבַהֲלוֹן וְגוֹי.
 מִכָּאן שְׂאִין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא עוֹשֶׂה רָעָה לְשׁוֹם אָדָם,
 אֲלָא בְּשִׂאִינוּ מְשַׁנֵּית בּוּ הוּא
 כְּלָה מֵאֱלֹהֵי, דְּכִתִּיב תִּסְתִּיר
 פָּנֶיךָ וּבַהֲלוֹן תוֹסֵף רוּחָם
 יִגְוֶעוּן וְגוֹי. וְאַחַר כֵּן (תהלים
 קד) תִּשְׁלַח רוּחֲךָ יִבְרָאוּן וְגוֹי.
 וְאַחַר כֵּן (תהלים קד) יְהִי כְבוֹד
 יי לְעוֹלָם יִשְׁמַח יי בְּמַעֲשָׂיו.
 וְאִזִּי הַשְּׁחוֹק בְּעוֹלָם דְּכִתִּיב,
 (תהלים קכו) אִזִּי יִמְלֵא שְׁחוֹק
 פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה. הִדָּא הוּא
 דְּכִתִּיב וַתֹּאמֶר שָׂרָה צַחֵק
 עֲשֵׂה לִי אֱלֹהִים לְשִׁמוֹחַ
 בִּישׁוּעָתוֹ.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר תָּא חַיִּי, עַד
 שְׁהַגּוּף עוֹמֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה
 הוּא חָסֵר מִן הַתְּשׁוּלוּם,
 לְאַחַר שֶׁהוּא צָדִיק וְהוֹלֵךְ
 בְּדַרְכֵי יוֹשֵׁר וּמֵת בְּיוֹשְׁרוֹ,
 נִקְרָא שָׂרָה בְּתִשְׁלוּמוֹ, הַגִּיעַ
 לְתַחֲיִית הַמֵּתִים הוּא שָׂרָה,
 כְּדִי שְׁלֵא יֵאמְרוּ שְׂאֵחַר הוּא
 שְׁהַחֲיָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

לְקַבֵּל אֶת כָּל אַנּוּן דְּתִיבִין
 קָמִיהּ וּלְכַפְּרָא לֹון מִחֻבֵּיהּ
 וְסָלִיק לֹון לְיוֹמָא דְּכַפּוּרֵי.
 וְעַל דָּא בְּכוּלָּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא פִּקִּיד לֹון
 לְיִשְׂרָאֵל לְמַעַבְד עוֹבְדָא
 בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט עַלֵּיהּ
 מֵאֵן דְּלֹא אֲצַטְרִיךְ, וְלֹא
 יִשְׁלוּט עַלֵּיהּ דִּינָא, וִיהוֹן
 כְּלַהוֹן זַכָּאִין בְּאַרְעָא (דף קטו ע"א)
 כְּרַחֲמֵי דְּאַבָּא עַל בְּנִין,
 וְכוּלָּא בְּעוֹבְדָא וּבְמַלִּין
 תִּלְיָא, וְהָא אוּקִימָנָא מְלִין.
 וַיִּי פִּקֵּד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר
 אָמַר, דְּכִתִּיב לְמוֹעֵד אָשׁוּב
 אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵּן.
 וְתַנִּינָן פִּקֵּד אֶת שָׂרָה,
 פִּקִּידָה לְנוֹקְבָא, זְכִירָה
 לְדְכוּרָא, וּבְגִין כֵּן וַיִּי פִּקֵּד
 אֶת שָׂרָה, כַּאֲשֶׁר אָמַר,
 דְּכִתִּיב שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ

לְאַחַר שֶׁהוּא חַי, וְשָׂמַח עִם
הַשְּׂכִינָה וּמַעֲבִיר הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַיְגוֹן מִן הָעוֹלָם
דְּכַתִּיב, (ישעיה כה) בְּלַע הַמּוֹת
לְנֹצֵחַ וּמָחָה יי אֱלֹהִים דְּמַעָה
יַעַל כָּל פְּנִים וְגו'. אִזִּי נִקְרָא
יִצְחָק, בְּשֵׁבִיל הַצְּחֹק
וְהַשְּׂמִיחָה שְׂיִהְיֶה לְצַדִּיקִים
לְעֵתִיד לְבָא.

רַבִּי יְהוּדָה אָתָּא לְהֵהוּא
אַתְר דְּכִפְר חֲנָן, שְׁדָרוּ לֵיה
תְּקֻרֻבְתָּא כָּל בְּנֵי מֵאָתָּא,
עָאֵל לְגַבִּיּה רַבִּי אָבָא, אָמַר
לֵיה אִימְתִי לִיזִיל מַר, אָמַר
לֵיה אִפְרַע מַה דִּיִּהְבוּ לִי בְּנֵי
מֵאָתָּא וְאִיזִיל, אָמַר לֵיה לָא
לִיחֻשׁ מַר לְהֵאִי תְּקֻרֻבְתָּא
לְאוֹרֵייתָא הוּא דְּעַבְדוּ, וְלָא
יִקְבְּלוּ מִנְּךָ כְּלוּם, אָמַר לֵיה
וְלָא מְקַבְּלִי מְלִי דְּאוֹרֵייתָא,
אָמַר אִין. אָתוּ כָּל בְּנֵי
מֵאָתָּא. אָמַר לֵיה רַבִּי יְהוּדָה
כְּלָחוֹן מְאִירִי מְתִיבְתָּא, אָמַר
לֵיה, וְאִי אִית מֵאֵן דְּלָא
יָאוּת לְמִיתַב הַכָּא לִיקוּם

כְּעַת חַיָּה וְגו', מִהֲכָא
מִשְׁמַע דְּאָמַר (קב ב) וַיֹּאמֶר
שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ, וַיֹּאמֶר
סִתָּם, דְּאִיהוּ הָהּ וְלָא
שְׁלִיחָא אַחֲרָא:

וַיַּעַשׂ יי לְשָׂרָה וְגו'. כִּיּוֹן
דְּאָמַר וַיִּי פָקַד אֶת
שָׂרָה, מַהוּ וַיַּעַשׂ יי לְשָׂרָה.
אָלָא הָכִי תְּנִינָן דְּאִיבָא
דְּעוֹבְדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מִהֵהוּא נָהַר דְּנִגִּיד וְנִפְיִק
מִעֵדָן אִיהוּ, וְאִיהוּ נִשְׁמַתְהוֹן
דְּצַדִּיקֵיִיא, וְאִיהוּ מִזְלָא
דְּכָל בְּרַכָּאן טָבָאן וְגַשְׁמִי
בְּרַכָּאן נְזֻלִי מִנִּיָּה וּמִתַּמָּן
נִפְקִי, דְּכַתִּיב לְהַשְׁקוֹת אֶת
הַגֶּן, דְּאִיהוּ מִזִּיל וּמִשְׁקָה
מִעִילָא לְתַתָּא, בְּגִין דְּבְנֵי
(נְשָׂא) בְּהֵאִי (קפא א) מִזְלָא תְּלִיין
וְלָא בְּאַתְר אַחֲרָא. וְעַל דָּא
כְּתִיב וַיִּי פָקַד אֶת שָׂרָה

פְּקִידָה בַלְחֻדוֹי.

וַיַּעַשׂ יי לְשָׂרָה. עֲשִׂייה
 אִיהוּ לְעֵילָא מֵהָא
 דְּרָגָא (קִיב ב) כְּמָה דְאַתְמַר
 דְּהָא בְּמִזְלָא תַלְיִיא, וְעַל
 דָּא כָּאן פְּקִידָה וְכָאן
 עֲשִׂייה. וּבְגִין כֶּךָ אָמַר יי וַיִּי
 וְכֹלָא חֵד. רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח
 וְאָמַר (תהלים קכז) הִנֵּה נַחֲלַת יי
 בָּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבֶּטֶן. הִנֵּה
 נַחֲלַת יי, אַחֲסִנְתָּא
 לְאַתְאַחַדָּא בִּי דְלֹא יִתְעַבֵּר
 מִינָהּ לְעַלְמִין, דְּבַר נָשׁ דְּזָכִי
 לְבָנִין בְּהָאֵי עַלְמָא זָכִי בְּהוּ
 לְמִיעַל לְפָרְגוּדָא בְּעַלְמָא
 דְּאַתִּי. בְּגִין דְּהָהוּא בְּרָא
 דְּשָׁבִיק בַּר נָשׁ וְזָכִי בִּיה
 בְּעַלְמָא דָּא, אִיהוּ יְזַכִּי לִיה
 לְעַלְמָא דְּאַתִּי, וְזָכִי לְאַעְלָא
 בִּיה לְנַחֲלַת יי. מֵאן נַחֲלַת
 יי, דָּא אַרְץ הַחַיִּים. וְהָכִי

וְלִיזִיל. קָם רַבִּי אָבָא
 וְאַבְדִּיל מִנֵּיהּ עֲשָׂרָה דִּי
 יִקְבְּלוּן מִנֵּיהּ, אָמַר לְהוּ
 יִתִּיבוּ בְּהַדִּי גְבָרָא רַבָּא
 דְּנָא, וְאַנָּא וְאַנּוּן נִקְבְּל
 לְמַחַר וְנָתִיב עִמִּיהּ. אֲזִלוּ.
 וְאַנּוּן עֲשָׂרָה דְּאַשְׁתָּאָרוּ
 עִמִּיהּ יִתִּיבוּ (אנּוּן עֲשָׂרָה) וְלֹא
 אָמַר כְּלוּם, אָמְרוּ לִיה אֵי
 רְעוּתִיהּ דְּמַר נִקְבְּל אִפִּי
 שְׂכִינְתָּא. אָמַר לְהוּ וְהָא רַבִּי
 אָבָא לִית הָכָא, שְׁדָרוּ
 בְּהַדִּיהּ וְאַתָּא.

פִּתַּח וְאָמַר וַיִּי פִּקְדָּא אֶת
 שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר. מֵאֵי
 שְׁנוּיָא הָוָה הָכָא, הָוָה לִיה
 לְמִימַר וַיִּי זָכַר אֶת שָׂרָה
 כְּמָה דְּאָמַר (בראשית ל) וַיִּזְכֹּר
 אֱלֹהִים אֶת רַחֵל. דְּאִין
 פְּקִידָה אֶלָּא עַל מַה דְּהָוָה
 בְּקַדְמִיתָא. אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא
 הָוָה, דְּכַתִּיב שׁוּב אֲשׁוּב
 אֶלֶיךָ כְּעַת חַיָּה, וְעַל אוֹתוּ
 עֲנִין נְאֻמַּר שְׁפַקֵּד עַכְשָׁיו,
 מִשְׁמַע דְּכַתִּיב כַּאֲשֶׁר אָמַר,

דְּאֵלְמַלְא לֹא נֶאֱמַר כְּאֲשֶׁר
אָמַר לִימָא זְכִירָה, אֲבָל
פְּקַד הֵהוּא מְלָה דְאָמַר
לְמוֹעַד אָשׁוּב אֵלַיְךָ.

לְבַתֵּר אָמַר הֲבֵי, הַאי צְדִיק
דְּזָכֵי לְמִיּוֹסָק לְהֵהוּא יְקַר
עֲלָאָה, דִּיּוֹקְנִיָּה מִתְּפַתַּח
בְּכַרְסֵי יְקָרִיָּה, וְכֵן לְכָל
צְדִיק וְצְדִיק דִּיּוֹקְנִיָּה לְעֵילָא
כַּד הוּוּ לְתַתָּא לְאַבְטָתָא
לְהֵהוּא נִשְׁמַתָּא קַדִּישָׁא.

וְהֵינֵנו דְאָמַר רַבֵּי יוֹחָנָן, מַאי
דְּכַתִּיב, (חֲבֻקֹק ג) שָׁמַשׁ יָרַח
עֲמֵד זְבֻלָּה, דְּזִהְרֵן גּוּפָא
וְנִשְׁמַתָּא דְקַיִימִין בְּאֲדָרָא
קַדִּישָׁא עֲלָאָה דְלְעֵילָא
כַּדִּיּוֹקְנָא דְהוּוּ קָאִים
בְּאַרְעָא, וְהֵהוּא דִּיּוֹקְנָא (ס"א
מְזוֹנָה) מְזוֹנָה הִנָּאת
נִשְׁמַתָּא, וְהֵהוּא עֵתִידָה
לְאַתְלֵפֶשׁ בְּהַאי גְרַמָּא
דְּאַשְׁתָּאֵר בְּאַרְעָא, וְאַרְעָא
מִתְעַבֵּר מִנִּיהּ וְטַפַּל טִינִיָּה
לְבָרָא, וְדָא הוּוּ דְאַתְקֵרֵי
קַדוּשָׁה.

קָרָא לָהּ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל
דְּאִיהִי אֶרֶץ הַחַיִּים.

דְּוֹד מְלָכָא (קָרָא לִיהּ) נַחֲלַת יִי
דְּכַתִּיב, (שְׁמוּאֵל א כו) כִּי

גְּרִשׁוֹנֵי הַיּוֹם מִהֶסְתַּפַּח
בְּנַחֲלַת יִי לְאֹמַר לֵךְ עֶבֶד
אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וּבְגִין כַּךְ
הִנֵּה נַחֲלַת יִי (דף קטו ע"ב) בְּנִים.

מֵאֵן אֲזָכִי לִיהּ לְבַר נָשׁ.
בְּנִין. אִי זָכִי בְּהוּ בְּהַאי
עֲלָמָא, שְׂכָר פְּרִי הַבְּטָן,
אַגְרָא וְחוּלְקָא טָבָא בְּהֵהוּא
עֲלָמָא, בְּהֵהוּא אִיבָא דִּמְעוּי
אִיהוּ דְּזָכִי בַר נָשׁ בְּהֵהוּא
עֲלָמָא בְּהוּ.

תָּא חַוִּי, הִנֵּה נַחֲלַת יִי
בְּנִים. יְרוּתָא וְאַחְסַנְתָּא
דְּאִיבִין דְּעוּבְדוּי דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּוּ מְלְעִילָא אִיהוּ
מְאִילָנָא דְחַיִּי, דְּהָא מִתְמָן
זָכִי בַר נָשׁ לְבָנִין כְּמָא דְאַתְ

וְכִד קָיָמָא דִּיּוֹקְנָא הֵהִיא
 דְּלַעֲיִלָא, אֲתָא בְּכָל יִרְחָא
 לְסַגְדָא קָמִי מַלְכָא קִדִּישָא
 בְּרִיךְ הוּא דְכֹתִיב, (ישעיה סו)
 וְהָיָה מִיָּדִי הַדָּשׁ בְּחַדְשׁוֹ.
 וְהוּא מִבֶּשֶׁר לִיָּה וְאָמַר
 לְמוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ, לְהֵהוּא
 זְמַן דְּעֵתִיד לְאַחֲרָא מִיִּתְיָא
 עַד דְּאַתְפַּקְדַּת לְהֵהוּא זְמַנָּא
 כְּמָה דְּאַתְבַּשֵׁר הָדָא הוּא
 דְכֹתִיב וַיִּי פָקַד אֶת שָׂרָה
 כַּאֲשֶׁר אָמַר. וְהֵהוּא יוֹמָא
 דְּחַדִּי קוּדְשָא בְּרִיךְ הוּא
 בְּעוֹבְדוֹי הָדָא הוּא דְכֹתִיב,
 (תהלים קד) יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אַבְרָא גִימָא לֶן
 מַר עַל פְּרֻשְׁתָּא לְבַתֵּר, אָמַר
 יָאוּת לְכוּן לְמַפְתַּח פְּרֻשְׁתָּא
 דָּא. פְּתַח וְאָמַר וַיְהִי אַחֵר
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֵלֶּהִים
 נִסָּה אֶת אַבְרָהָם וְגוֹ' וַיֹּאמֶר
 קַח נָא אֶת אֶת בְּנֶךְ אֶת יְחִידְךָ
 אֲשֶׁר אַהֲבָת וְגוֹ'. הֵכָא אִית
 לְאַסְתַּכְּלָא הָאִי אֹמְנָא
 דְּאַפִּיק כְּסָפָא מִמְּקוּרָא

אָמַר, (הושע יד) מִמְּנֵי פְּרִיךְ
 נִמְצָא. מַה כְּתִיב, (תהלים קכז)
 אֲשֶׁרִי הִגְבַּר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת
 אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם לֹא יְבוֹשׁוּ וְגוֹ'.
 אֲשֶׁרִי בְּעֵלְמָא דִּין וְאֲשֶׁרִי
 בְּעֵלְמָא דְאַתִּי.

לֹא יְבוֹשׁוּ כִּי יִדְבְּרוּ אֶת
 אוֹיְבִים בְּשַׁעַר. מֵאֵן
 אוֹיְבִים בְּשַׁעַר. אֵלֶּיךָ
 מְאַרְיֵהוֹן דְּדִינִין, דְּכִד
 נִשְׁמַתָּא נְפַקַת מֵהָאִי עֵלְמָא,
 כְּמָה אַנוּן מְרִיֵהוֹן דְּדִינִין
 דְּזַמִּינִין קָמִיָּה, עַד לָא יִיעוּל
 לְדוּכְתִיָּה בְּשַׁעַר בְּהֵהוּא
 תִרְעָא דִּיעוּל תַּמָּן, בְּגִין
 דְּמִשְׁכוּנִין שָׁבִיק בְּהָאִי
 עֵלְמָא וּבְגִינִיָּהוֹן יִזְכִּי בְּהֵהוּא
 עֵלְמָא וְעַל דָּא לֹא יְבוֹשׁוּ כִּי
 יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בְּשַׁעַר.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי הָווּ
 אֲזִלִּי בְּאַרְחָא. אָמַר לִיָּה רַבִּי

דְּאַרְעָא, מַאי עֲבִיד.
 בְּקַדְמֵיתָא מְעִיל לִיה בְּנוֹר
 דְּלִיק עַד דְּנִפְיָא מְנִיָּה כָּל
 זוּהֵמָא דְאַרְעָא, וְהָא
 אֲשֶׁתְּאַרְת כִּסְפָּא אֲבַל לֹא
 כִּסְפָּא שְׁלִימָתָא, לְבַתֵּר מַאי
 עֲבִיד, מְעִיל לִיה בְּנוֹרָא
 כְּדְבְקֵדְמֵיתָא וּמְפִיק מְנִיָּה
 סְטִיפֵי כְּמָא דְאַתְּ אָמַר,
 (משלי כה) הֲגוּ סִינִים מִכֶּסֶף
 וְגו' וּכְדִין הוּא כִּסְפָּא
 שְׁלִימָתָא בְּלֹא עֲרֻבּוּבֵיא.

כֶּךָ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעִיל
 הָאִי גוּפָא תְּחוּת אֲרֵעָא עַד
 דְּמִתְרַקֵּב כּוּלִיָּה וְנִפְיָא מְנִיָּה
 כָּל זוּהֵמָא בִישָׂא, וְאֲשֶׁתְּאַר
 הֵהוּא תְּרוּוד רֵקֵב וְאַתְּכֵנִי
 גוּפָא מְנִיָּה, וְעַד כְּעֵן הוּא
 גוּפָא לֹא שְׁלִים.

לְבַתֵּר הֵהוּא יוּמָא רַבָּא
 דְּכִתִּיב, (זכריה יד) וְהָיָה יוֹם
 אֶחָד הוּא יוֹדֵעַ לֵינִי לֹא יוֹם
 וְלֹא לֵילָה, מִתְּמַרְזֵן כְּלָהוּ
 בְּעֶפְרָא כְּדְבְקֵדְמֵיתָא מִן

יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסִי פֶּתַח פּוּמָה
 וְלַעֲי בְּאוּרֵייתָא דְהָא
 שְׁכִינָתָא אֲשֶׁתְּכַחַת גַּבְךָ,
 דְּכָל זְמַן דְּבַמְלֵי דְאוּרֵייתָא
 לָעָאן שְׁכִינָתָא אֲתֵיא
 וּמִתְחַבְּרָא, וְכָל שְׁפָן
 בְּאוּרְחָא (עט ב דשכינתא קדמא ואתיא
 ואזלא קמיהו דבני נשא דזכאן במהימנותא
 דקודשא בריך הוא.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר. (תהלים
 קכז) אֲשֶׁתְּךָ כְּגֹפֶן פְּרִיָּה
 בִּירְכֵתִי בֵיתְךָ בְּנִיךָ כְּשֶׁתִּילִי
 זֵיתִים סָבִיב לְשֶׁלְחָנְךָ.
 אֲשֶׁתְּךָ כְּגֹפֶן פְּרִיָּה, כָּל
 זְמַנָּא דְאַתְתָּא בִּירְכֵתִי בֵיתָא
 וְלֹא נִפְקָא לְבַר, הִיא צְנוּעָה
 וְאַתְחִזִּי לְאוּלְדָא בְּנִין
 דְּכִשְׁרוֹן. כְּגֹפֶן, מַה גֶּפֶן לֹא
 אֲתַנְטְעָא אֲלֵא בְּזִינָה וְלֹא
 בְּזִינָא אַחְרָא. כֶּךָ אֲתָתָא
 דְּכִשְׁרָא לֹא תַעֲבֵד נְטִיעֵן

קָדָם דְּחִילוֹ וְתַקִּיפוֹ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, הֵדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (ישעיה ב) וּבָאוּ
בְּמַעְרוֹת עָרִים וּבְמַחְלוֹת
עֶפְרַם מִפְּנֵי פֶחַד יַי וּמִהַדְרֵי

גְּאוּנוֹ וְגוֹי. וְנִפְיֵק נִשְׁמַתִּיּהוּ
וּמִתְעַכְּל הֵהוּא תַרְווד רַקב
וְאִשְׁתָּאֵר גּוּפָא דְאִתְבְּנִי
תַמְזֵן (נ"א נְהוּרָא) דִּילִיָּה בְּנִהוּרָא
דְּשִׁמְשָׁא וּכְזִהְרָא דְרַקִּיעָא
דְּכַתִּיב, (דניאל יב) וְהַמְשַׁכְּלִים
יִזְהִירוּ כְּזִהְרֵי הַרְקִיעַ וְגוֹי.
וּכְדִין כְּסָפָא שְׁלִים, גּוּפָא
שְׁלִימָא בְּלָא עַרְבוּבִיא
אַחֲרֵנִיתָא. (מכאן עד סוף מדרש
הנעלם בדף קיח אינו נמצא בז"ג רק
בז"ק)

דְּאָמַר רַבִּי יַעֲקֹב גּוּפָא
דְּנִהִיר יִרְמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא מְלַעֲיֵלָא דְכַתִּיב, (ישעיה
כו) כִּי טַל אֲזוֹרוֹת טַלְהָ.
וּכְתִיב (ישעיה כב) הִנֵּה יַי
מְטַלְטְלֵךְ וְגוֹי. וּכְדִין יִתְקַרוּן
קְדִישֵׁין עֲלָאִין דְּכַתִּיב, (ישעיה
ד) קְדוֹשׁ יֵאמֶר לוֹ. וְדָא הוּא
דְּאִתְקַרֵי תַחֲתִיית הַפְּתִים

בְּבַר נֶשׂ אַחֲרָא. מַה גִּפְּן לָא
אֵית בֵּיה רְכִיבָה מֵאִילָנָא
אַחֲרָא, אוּף הָכִי אִתְתָּא
דְּכִשְׂרָא הָכִי נִמִּי.

חֲמִי מַה אַגְרָה, (דף קטז ע"א)
בְּנִיךְ פְּשְׁתִּילִי זֵיתִים.
מַה זֵיתִים לָא נְפְלִי טַרְפִּיּהוּ
כָּל יוּמֵי שְׁתָּא וּכְלָהוּ קְשׁוּרִין
(נ"א בְּסִירִי) תְּדִיר, אוּף הָכִי
בְּנִיךְ פְּשְׁתִּילִי זֵיתִים סָבִיב
לְשַׁלְּחֹנְךָ. מַה כְּתִיב בְּתַרִּיה
הִנֵּה כִּי כֹן יִבְרַךְ גְּבַר יֵרָא יַי.
מֵאִי הִנֵּה כִּי כֹן יִבְרַךְ גְּבַר.
הִנֵּה כֹן מִבְּעֵי לִיָּה. אָלָא
לְאַסְגָּאָה מְלָה אַחֲרָא
דְּאוּלִּיפְנָא דָּא מִינָהּ, דְּכָל
זְמָנָא דְּשְׁכִינְתָּא הָוָה צְנִיעָא
בְּאַתְרָהּ כְּדָקָא חֲזִי לָהּ
כְּבִיכּוֹל בְּנִיךְ פְּשְׁתִּילִי זֵיתִים
אֵלִין יִשְׂרָאֵל כַּד שְׂרָאן
בְּאַרְעָא. סָבִיב לְשַׁלְּחֹנְךָ.

דְּבַתְרֵייתָא, וְדָא הוּא (כספא
שלים גופא שלימא) (נ"א נסיונא)
בְּתֵרֵיתָא וְלֹא יִמְעֵמוֹן עוֹד
מְעַמָּא דְמוֹתָא דְכְּתִיב בִּי
נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יְיָ כִּי יַעַן אֲשֶׁר
עָשִׂיתָ וְגו' כִּי כָרַד אֲבָרְכֶךָ
וְגו'. וּבְהַהוּא זְמַנָּא מַעְלֹו
צְדִיקָיָא דְלֹא יִתְנַסּוֹן בְּדָא
יִתִיר.

מַה כְּתִיב וַיֵּשָׂא אֲבָרְהָם אֶת
עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה אֵיל וְגו'.
אֵלֶּיךָ שָׂאָר חַיִּיבֵי עֲלָמָא
דְּאִתְקְרוּן אֵילִים כְּמָא דְאִתְּ
אָמַר, (ישעיה ס) אֵילֵי נְבִיּוֹת
יִשְׂרָתוֹנְךָ וּמִתְרַגְמִינֵן רַבְרָבֵי
נְבִיּוֹת. אַחַר נֶאֱחָזוּ בְּסִבְךָ וְגו'
כְּמָא דְאִתְּ אָמַר, (תהלים עה)
וְכָל קִרְנֵי רְשָׁעִים אָנְדַע.
(וישלח אברהם וגו) וַיֵּלֶךְ אֲבָרְהָם
וַיִּקַּח אֶת הָאֵיל וְגו'. דְּאֵנוֹן
מְזוּמְנִין לְאִתְנַסְפָּא בְּכָל
נְסִיוְנָא בִּישָׂא, וַיִּשְׁתְּאָרוֹן
הַצְּדִיקִים לְעֲלָמָא דְאִתִּי
כְּמִלְאֲכִין עֲלָאִין קַדִּישִׁין
לְיַחְדָּא שְׁמִיָּהּ, וּבְגִין כְּךָ

דְּאֲכָלִי וְשָׂתָאן וּקְרַבִּין
קְרַבָּנִין וְחֻדָּאן קַמִּי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְבָּרַכַן עֲלָאִין
וְתַתָּאִין בְּגִינֵיהוּ.

לְבַתֵּר דְּשְׂכִינְתָא נְפַקְתָּ,
אֲתַגְלוּ יִשְׂרָאֵל מֵעַל
פְּתוּרָא דְּאֲבוּהוֹן וְהוּוּ בִּינֵי
עַמְמֵיָא וְצוּוחִין כָּל יוֹמָא
וְלִית דְּאֲשַׁגַּח בְּהוּ בַר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכְּתִיב
(ויקרא כו) וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם
בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגו'. וְחַמִּינֵן
כְּמָה קַדִּישִׁין עֲלָאִין מִיתוּ
בְּגִזְרִין תְּקִיפִין, וְכָל דָּא
בְּגִין עוֹנְשָׂא דְּאוּרֵייתָא דְּלֹא
קִיֵּמוּ יִשְׂרָאֵל כִּד הוּוּ שְׂרָאן
בְּאַרְעָא קַדִּישָׂא.

חַמִּי מַה כְּתִיב, (דברים כח)
תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ
אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב
לֵבָב מְרַב כָּל. הַאי קָרָא

כְּתִיב, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד וְגו'. אָמַר לִיה (ב"א אָמַר לֹן) רַבִּי יְהוּדָה מִכָּאן וּלְהִלָּאָה אֲצִלְהוּ פִתְחָא. עָאֵל יוֹמָא אֲחֵרָא עָאֵלוּ קַמֵּיהּ כָּל בְּנֵי מִתָּא, אָמְרוּ לִיה לִימָא לָן מַר מַלְיָא דְאֹרִייתָא בְּפִרְשָׁתָא דְקַרְיָנָן בְּהַ יוֹמָא דְשַׁבְּתָא וַיִּי פִקֵּד אֶת שָׂרָה. קָם בְּיַי עֲמוּדִי, פִּתַח וְאָמַר וַיִּי פִקֵּד אֶת שָׂרָה וְגו'. שְׁלֹשׁ מִפְתָּחוֹת בְּיָדוֹ שָׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא מְסָרָם לֹא בְּיַד מַלְאָךְ וְלֹא בְּיַד שָׂרָף. מִפְתָּח שָׁל חַיָּה וְשָׁל גִּשְׁמִים וְשָׁל תַּחֲיִית הַמֵּתִים. בָּא אֱלֹהֵינוּ וְנָטַל הַשְּׁנַיִם שָׁל גִּשְׁמִים וְשָׁל תַּחֲיִית הַמֵּתִים. וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לֹא נִמְסַר בְּיַד אֱלֹהֵינוּ אֶלָּא אַחַת. דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כְּשֶׁבִקֵּשׁ אֱלֹהֵינוּ לְהַחְיֹת בֶּן הַצָּרְפִית אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא יָאוֹת לָךְ לְמִיסַב בְּיָדְךָ

אִיהוּ רָזָא, תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ בְּשִׁמְחָה, בְּזִמְן דְּכַהֲנֵי הוּוּ קְרַבִּין קְרַבָּנִין וְעַלְוּוֹן וְדָא הִיא בְּשִׁמְחָה. וּבְטוֹב לֵבָב, אֱלִין לִיּוֹאֵי. מְרוֹב כָּל, אֵלוּ יִשְׂרָאֵל דְּהוּוּ אֲמַצְעֵיִם בְּיַנְיָהוּ וְנָטְלֵי בְּרַכָּאן מִכָּל סִטְרִין. דְּכְתִיב, (ישעיה ט) הַרְבִּיתָ הַגּוֹי לֹו הַגְּדִלְתָּ הַשִּׁמְחָה. אֱלִין כְּהֲנֵי. שְׁמַחוּ לְפָנֶיךָ כְּשִׁמְחַת בְּקָצִיר, אֵלוּ יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ לֹן עֲבוּרָא דְחַקְלָא וַיְהִי מֵעַשְׂרָא מִכָּלֵא. כַּאֲשֶׁר יִגִּילוּ בְּחַלְקָם שָׁלֵל. אֱלִין לִיּוֹאֵי דְנָטְלָא מֵעַשְׂרָא מִגּוֹ אֲדָרָא.

דְּבַר אַחַר הַרְבִּיתָ הַגּוֹי. אֱלִין יִשְׂרָאֵל

דְּמַהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְיָהוּ כְּדַקָּא חַזִּי. לֹו

שְׁתֵּי מִפְתָּחוֹת, אֵלֶּא תַּן לִי
מִפְתָּח הַגַּשְׁמִים וּתְחִיָּה
הַמַּת. וְהֵינֵנו דְּכַתִּיב, (מלכים א
ח) לֵךְ הִרְאֵה אֶל אֲחָאב וְגו'
וְאַתְנָה מְטָר. לֹא אָמַר וְתַן
מְטָר אֵלֶּא וְאַתְנָה.

וְהָא אֱלִישֶׁע הָוּוּ לִיה. אִין.
לְקִיִּים פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחוֹ שֶׁל
אֱלִיָּהוּ, אֵלֶּא שְׁלֹשֶׁתָם לֹא
מְסַרְם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּיַד שְׁלִיחַ, דְּאָמַר רַבִּי סִימּוֹן
בֹּא וּרְאֵה כְּחוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, בְּפַעַם אַחַת
מְחִיָּה מֵתִים וּמוֹרִיד שְׁאוּל
וַיַּעַל, מְזַרְחֵת מְאֹרוֹת וּמוֹרִיד
גַּשְׁמִים, מְצַמִּיחַ הַצִּיר,
מְדַשֵּׁן יְבוּלִים, פּוֹקֵד עֲקָרוֹת,
נוֹתֵן פְּרִנְסוֹת, עוֹזֵר דְּלִים,
סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, זוֹקֵף כְּפוּפִים,
מְהַעֲרֵא מְלַכִּין וּמְהַקֵּם
מְלַכִּין, וְהַכֵּל בְּזִמְן אֶחָד
וּבְרִנֵּעַ אֶחָד וּבְבֵת אַחַת מֵה
שְׁאִין שְׁלִיחַ לְעוֹלָם יְכוּל
לְעִשׂוֹתוֹ.

תְּנִיָּא אָמַר רַבִּי יוֹסִי כָּל מַה

הַגְּדִלְתָּ הַשְּׂמֹחָה, דָּא אִיהוּ
דְּרָגָא רִישָׁא עֲלָאָה דְּאַבְרָהָם
דְּאַתְדַּבֵּק בָּהּ, דְּאִיהוּ גְּדוּל
וְחִדּוּה בֵּיה אֲשֵׁתִּכַּח.

שְׂמֵחוּ לְפָנֶיךָ, (דף קטז ע"ב)

בְּשַׁעֲתָא דְּסִלְקִין
לְאַתְדַּבְּקָא בְּךָ. כְּשִׂמְחַת
בְּקָצִיר, דָּא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל
דְּשִׂמְחַת בְּקָצִיר דִּילִיָּה הָוּה.
כַּאֲשֶׁר יִגִּילוּ בְּחֻלְקָם שָׁלֵל.
כַּאֲשֶׁר יִגִּילוּ, אֵלִין שְׂאָר
חִילִין וְרֵתִיכִין לְתַתָּא בְּזִמְנָא
דְּמַחְלְקֵי שָׁלֵל וְטַרְפֵּי טַרְפָּא
בְּרֵאשִׁיתָא דְּכֻלָּא.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר,
(תהלים קיט) עֵת לַעֲשׂוֹת

לִּי הִפְרוּ תוֹרֶתְךָ. עֵת
לַעֲשׂוֹת לִּי מֵהוּ. אֵלֶּא הָא
אוּקְמוּהָ. אֲבָל עֵת, דָּא
כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל דְּאַקְרִי עֵת.
כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (ויקרא טז) וְאֵל

שְׁעוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 אֵינוֹ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֶלֶּא
 בְּדַבּוּר, דְּכִיּוֹן דְּאָמַר מִמְּקוֹם
 קְדוּשָׁתוֹ יֵהֵא כְּדִ מִיד נַעֲשֶׂה.
 בַּא וְרֵאָה כַּח גְּבוּרָתוֹ שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְכֻתִּיב,
 (תהלים לג) בְּדַבֵּר יְיָ שָׁמַיִם
 נַעֲשׂוּ. דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן
 (יהודה) מַאי דְכֻתִּיב, (שמות יב)
 וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי
 וְלֹא מִלֶּאךְ וְגו'.

אִי הָכִי יִקְרָא סְגִיָּאָה הוּא
 לְמִצְרַאִי, דְּלֹא דְמִי מֵאֵן
 דְּתַפֵּשׁ מִלְּפִא לְמֵאֵן דְּתַפֵּשׁ
 הַדְּיוּטָא. וְעוֹד אֵינֵן לָךְ אוֹמְרָה
 מְזוּהָמַת בְּכָל טוּמְאָה כְּמוֹ
 הַמִּצְרַיִם דְּכֻתִּיב בְּהוּ (יחזקאל
 כג) אֲשֶׁר בָּשָׂר בְּשָׂר חַמּוּרִים
 בְּשָׂרָם וְגו' שֶׁהֵם חֲשׂוּדִים עַל
 מִשְׁכַּב זְכוּר, וְהֵם בָּאִים
 מִחֵם שְׁעֵשֶׂה מַה שְׁעֵשֶׂה
 לְאֲבִיו וְקָלַל אוֹתוֹ וְלִכְנָעַן
 בְּנֹו. וְכִי לֹא הָיָה לְהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מִלֶּאךְ אוֹ שְׁלִיחַ
 לְשַׁר לַעֲשׂוֹת נִקְמָה

יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקְּדוֹשׁ.
 מַאי וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת. כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (משלי ז) לְשִׁמְרֵךְ
 מֵאִשָּׁה זָרָה. וְדֵא הוּא (ויקרא י)
 וַיִּקְרִיבוּ לְפָנַי יְיָ אִשׁ זָרָה
 וְגו'. מַאי טַעְמָא עֵת. בְּגִין
 דְּאֵית לָהּ עֵת וְזִמָּן לְכֻלָּא
 לְקַרְבָּא לְאֵתְנַהֲרָא
 לְאֵתְחַבְּרָא כְּדַקָּא יְאוּת.
 כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (תהלים טט)
 וְאֲנִי תַפְלִיתִי לָךְ יְיָ עֵת רְצוֹן.
 לַעֲשׂוֹת לִי כְּמָה דְכֻתִּיב,
 (שמואל ב' ח) וַיַּעַשׂ דָּוִד
 שֵׁם. דְּכָל מֵאֵן דְּאֵשְׁתַּדֵּל
 בְּאוּרֵייתָא כְּאֵילוֹ עָבִיד וְתַקַּן
 הָאִי עֵת לְחַבְּרָא לָהּ
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָל כֶּךָ
 לְמָה בְּגִין דְּהִפְרוּ תוֹרְתֵךְ,
 דְּאֵילוֹ לֹא הִפְרוּ תוֹרְתֵךְ לָא
 אֲשְׁתַּכַּח פִּירוּדָא דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מִיִּשְׂרָאֵל לְעֵלְמִין.

בְּמִצְרַיִם כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה בְּאֲשׁוּר
 שֶׁהָיָה בְּנוֹ שֶׁל שָׁם דְּכַתִּיב,
 (בראשית י) וּבְנֵי שָׁם עֵילָם
 וְאֲשׁוּר. וְשֵׁם הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל
 וְנִתְבָּרַךְ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ט)
 בְּרוּךְ יי אֱלֹהֵי שָׁם. וְהָיָה
 לְשֵׁם הַגְּדוּלָּה וְהַבְּרָכָה עַל
 אֲחִיו. וְכַתִּיב בָּם (ישעיה לז)
 וַיֵּצֵא מִלְּאֲדָי יי וַיִּבֶּה בַּמַּחֲנֶה
 אֲשׁוּר. וְעַל יְדֵי שְׁלִיחַ גַּעֲשָׂה,
 כָּל שָׁכֵן הַמִּצְרַיִם שָׂהֵם
 מְזוּהָמִים יוֹתֵר מִכָּל אֹמְתָה,
 וְאָמַר אֲנִי וְלֹא מִלְּאֲדָי.

אֲלֵא אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה מִכָּאֵן
 לְמַדְּנוּ כֹּחַ גְּבוּרָתוֹ שֶׁל
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמַעֲלָתוֹ
 שֶׁהוּא גְּבוּהָ עַל הַכֹּל. אָמַר
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֹמְתָה זֹו
 שֶׁל מִצְרַיִם מְזוּהָמַת
 וּמְטוֹנָפֶת, וְאֵין רְאוּי לְשַׁגֵּר
 מִלְּאֲדָי וְלֹא שָׂרָף, דְּבַר קָדוֹשׁ
 בֵּין רִשְׁעִים אֲרוּרִים
 מְטוֹנָפִים, אֲלֵא אֲנִי עוֹשֶׂה
 מַה שְׂאִין יְכוּל לַעֲשׂוֹת
 מִלְּאֲדָי וְלֹא שָׂרָף וְלֹא שְׁלִיחַ.

אָמַר רַבֵּי יוֹסִי כְּגִוּוֹנָא דָא
 כְּתִיב, (ישעיה ט) אֲנִי יי
 בְּעַתָּה אֲחִישָׁנָה. מַהוּ בְּעַתָּה.
 בְּעַתָּה ה'. דְּתַקּוּם מִעֲפָרָא
 כְּדִין אֲחִישָׁנָה. אָמַר רַבֵּי
 יוֹסִי וְעַם כָּל דָּא יוֹמָא חַד
 נְאֻלְמַתֵּי דוּמִי"ה, בְּגִין
 דְּאֶסְתַּלַּק וְא"ו מִן ה"א,
 וְקוֹל לָא אֶשְׁתַּכַּח, כְּדִין
 דְּבוּר אֶתְאַלֵּם. וּבְגִין כֶּךָ הֵיא
 שְׁכִיבַת בְּעֲפָרָא כָּל הַהוּא
 יוֹמָא (דבא) דֵּה"א. וּמֵאֵן אֵיהוּ
 אֶלְף חֲמִשָּׁאָה, וְאֶלְף עַל גַּב
 דְּאֶקְדִּימַת בְּגִלוּתָא עַד לָא
 יִיעוּל הַהוּא אֶלְף חֲמִשָּׁאָה
 רָזָא דֵּה"א, וְכַד יִיתֵי אֶלְף
 שְׁתִּיתָאָה דֵּאֵיהוּ רָזָא (דף קיז ע"א)
 דוּא"ו, כְּדִין וְא"ו יוֹקִים
 לֵה"א.

בְּזִמְנָא (שמות ט ב) שִׁית זְמַנִּין
 עֶשֶׂר שְׁתֵּין נְפֶשׁ, כְּדִין

שְׂאֵנִי אוֹמֵר מִמְּקוֹם קְדוּשָׁתִי
 יְהֵא כֶּךָ וּמִיָּד נַעֲשֶׂה, מַה
 שְׂאֵין הַמְּלֶאֶךְ יָכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ.
 אֲבָל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 מִמְּקוֹם קְדוּשָׁתוֹ אוֹמֵר יְהֵא
 כֶּךָ וּמִיָּד נַעֲשֶׂה מַה שֶׁהוּא
 רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת. וּלְפִיכֶךָ לֹא
 נַעֲשִׂית נִקְמָה זֹו עַל יְדֵי
 מְלֶאֶךְ וְשְׁלִיחַ, בְּשִׁבִיל קְלוֹן
 הַמַּצְרִיִּים, וּלְהִרְאוֹת גְּדוּלָּתוֹ
 שֶׁל מְקוֹם שְׂאֵל רְצָה שִׁיכְנֶסוּ
 בִּינֵיהֶם דְּבַר קְדוֹשׁ, וְעַל
 הַדֶּרֶךְ הַזֶּה נֹאמֵר אֲנִי וְלֹא
 מְלֶאֶךְ. אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ
 וְלֹא מְלֶאֶךְ.

כִּיֹּצֵא בּוֹ אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
 מֵאִי דְכַתִּיב, (יוֹנָה ב) וַיֹּאמֶר יְיָ
 לְדָג. וְכַמָּה צַדִּיקִים וַחֲסִידִים
 מִיִּשְׂרָאֵל שְׂאֵל דְּבַר עֲמָהֶם
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבֵא
 לְדַבֵּר עִם הַדָּג דְּבַר שְׂאֵינוֹ
 מִכִּיר וַיִּוְדַע. אֲלֵא אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה כִּיּוֹן שְׁעֵלְתָה תִּפְלָתוֹ
 שֶׁל יוֹנָה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, מִמְּקוֹם קְדוּשָׁתוֹ אָמַר

שְׂלִימוֹ וְאִ"ו עֶשֶׂר זְמַנִּין,
 וְאִ"ו שִׁית זְמַנִּין עֶשֶׂר, (דו"א"ו)
 וְאִ"ו סִלְקָא (בַּעֲשָׂר) בִּי, וְאִ"ו
 נִחְתָּא בְּה"א.

אֲשֶׁת־לִים וְאִ"ו גּוֹ עֶשֶׂר
 שִׁית זְמַנִּין, כְּדִין
 הוּוֹ שְׁתִּין לְאִקְמָא מַעְפָּרָא,
 וּבְכָל שְׁתִּין וְשְׁתִּין מֵהֵהוּא
 אֶלְפֶּה שְׁתִּיתָאָה אֶתְתַּקַּף ה"א
 וְסִלְקָא בְּדַרְגוּי לְאֶתְתַּקְפָּא.
 וּבְשִׁית מָאָה שְׁנִין לְשְׁתִּיתָאָה
 יִתְפַּתְחוּן תְּרַעֵי דְחַכְמַתָּא
 לְעִילָא וּמִבּוּעֵי דְחַכְמַתָּא
 לְתַתָּא, וַיִּתְתַּקֵּן עֲלֵמָא
 לְאֶעְלָא בְּשִׁבְעָאָה. כְּבַר נֶשׁ
 דְּמִתְתַּקֵּן בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה
 מִכִּי עָרַב שְׁמֶשׂא לְאֶעְלָא
 בְּשִׁבְתָּא. אוּף הָכִי נָמִי.
 וְסִימְנִיף (בְּרֵאשִׁית ז) בְּשִׁנַּת שֶׁשׁ
 מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי נַח וְגוֹ'
 נִבְקְעוּ כָּל מַעֲיִינוֹת תְּהוּם
 רַבָּה.

בְּשִׁבִיל שְׂיָקִיא הֲדַג אֶת יוֹנָה
 אֶל הַיַּבְשָׁה. לַמַּד לְדַג כְּמוֹ
 בְּשִׁבִיל, כְּלוֹמַר וַיֹּאמֶר יי
 בְּשִׁבִיל הֲדַג שְׂיָקִיא אֶת יוֹנָה
 אֶל הַיַּבְשָׁה. מִמְּקוֹם קְדוּשָׁתוֹ
 אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, יֵהֵא
 כִּד וּמִיד נַעֲשֶׂה, מַה שְׂאִין
 שְׁלִיחַ יְכוּל לַעֲשׂוֹתוֹ.

תְּנִיא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 מִפְּתַח שַׁל חֵיה בִּירוֹ שַׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִיא,
 וּבְעוֹד שֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת עַל
 הַמִּשְׁבֵּר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְעִיֵּן בָּאוֹתוֹ הַיֶּלֶד אִם רְאוּי
 הוּא לְיֵצֵאת לְעוֹלָם (יִצְא ו)
 פּוֹתֵחַ דְּלִתוֹת בְּטָנָה וַיִּצְא,
 וְאִם לֹא סוּגֵר דְּלִתוֹתֶיהָ
 וּמֵתוּ שְׁנֵיהֶם. אִי הָכִי לֹא
 יֵצֵא רִשָּׁע לְעוֹלָם. אֶלֶּא הָכִי
 תְּנִינָן עַל שְׁלֹשׁ עֲבִירוֹת
 נְשִׁים מֵתוֹת וְכוּ' (אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְהֵא) וְאָמַר רַבִּי יֵצֶחֶק לְמַה
 אֵשָׁה מִפְּלֵת פְּרִי בְּטָנָה.
 אֶלֶּא אָמַר רַבִּי יֵצֶחֶק הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא רוֹאֶה אוֹתוֹ

אָמַר לֵיה רַבִּי יוֹסִי כָּל דָּא
 אֲרִיכוּ זְמַנָּא יִתִּיר
 מִכְּמַה דְּאוּקְמוּהָ חֲבֵרִיא
 דְּאִיהוּ יוֹמָא חַד גָּלוּתָא
 דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִתִּיר
 דְּכַתִּיב, (איכה א) נִתְּנִי
 שׁוּמְמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָה. אָמַר
 לֵיה הָכִי אוּלִיפְנָא מֵאָבָא
 בְּרִזִין דְּאֵתוּוֹן דְּשָׂמָא
 קְדִישָׁא וּבִיּוֹמֵי דְּשְׁנֵי עֲלָמָא
 וּבִיּוֹמֵי דְּבְרָא שִׁית וְכֹלָא רוּזָא
 חָדָא אִיהוּ.

וּכְדִין יִתְחַזִּי קִשְׁתָּא בַּעֲנָנָא
 בַּגּוּוּנֵי (עב ב) נְהִירִין
 כְּאֵתְתָא דְּמִתְקִשְׁטָא לְבַעֲלָהּ
 דְּכַתִּיב, (בראשית ט) וּרְאִיתִיהָ
 לְזֹכֵר בְּרִית עוֹלָם וְהָא
 אוּקְמוּהָ וְשִׁפִּיר הוּא.
 וּרְאִיתִיהָ, בַּגּוּוּנֵין נְהִירִין
 כְּדָקָא יָאוֹת. וּכְדִין לְזֹכֵר
 בְּרִית עוֹלָם. מֵאֵן בְּרִית

הַעֹבֵר שְׂאִינוּ רְאוּי לְצֵאת
 לְעוֹלָם וּמְקָדִים לְהַמִּיתוּ
 בְּמַעֲוֵי אִמּוֹ שְׁנַאֲמַר (בראשית ו)
 הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ בְּיָמֵים
 הַהֵם. הַנְּפִילִים כְּתִיב בְּלֹא
 יוֹד רֵאשׁוֹנָה. וְלָמָּה, בְּשִׁבִיל
 שְׂאֵתְרֵי כֵן בָּאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים
 אֶל בָּנוֹת הָאָדָם וַיִּלְדוּ לָהֶם
 בְּזִנוֹת וַיִּרְבוּ מִמְּזֻרִים בְּעוֹלָם.
 הִמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם.
 שְׂאִין גְּבוּר וּפְרִיץ וְעַרְיָץ כְּמוֹ
 הַמְּזֹר. אֲנָשֵׁי הַשָּׁם, שֶׁהִכֵּל
 יִכִּירוּ לְקִרְוֹתוֹ הַשָּׁם הַיְדוּעַ
 מִמְּזֹר, דִּכְיוֹן שְׂרֹאִים מַעֲשֵׂיו
 שֶׁהוּא פְּרִיץ וְעַרְיָץ וּגְבוּר
 הִכֵּל יִקְרְאוּהוּ אוֹתוֹ שֵׁם. וְמָה
 דָּאֵמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְעִיֵן בְּאוֹתוֹ
 הַיְלֵד. אֵין לָךְ רָשָׁע בְּעוֹלָם
 מֵאוֹתָם הַרְשָׁעִים הַיּוֹצְאִים
 לְעוֹלָם שְׂאִין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְעִיֵן בּוֹ וְרוֹאֵה אִם
 אוֹתוֹ הַגּוֹפֵ יֵנִיחַ בֵּין צַדִּיק
 וּכְשֶׁר, אוֹ שִׁיעִיל לְאָדָם
 מִיִּשְׂרָאֵל מִמִּיתָה מְשׁוֹנָה, אוֹ

עוֹלָם. דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל,
 וַיִּתְחַבֵּר וַא"ו בְּה"א, וַיִּיקִים
 לָהּ מַעֲפָרָא, כְּמָא דְאֵת אָמַר
 וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ. דָּא
 כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי בְרִית,
 כְּמָא דְאֵת אָמַר וְהִיתָה לְאוֹת
 בְּרִית וְגו'.

כִּד יִתְעַר וַא"ו לְגַבֵּי ה"א,
 כְּדִין אֶתִּין עֲלָאִין
 יִתְעַרוֹן בְּעֲלָמָא (רלו א) וּבְנוֹי
 דְּרֵאוּבֵן זְמִינִין דִּיתְעַרוֹן,
 קַרְבִּין בְּכָל עֲלָמָא, וּכְנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל יוֹקִים לָהּ מַעֲפָרָא
 וַיִּדְכֹּר לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא. וַיִּשְׁתַּכַּח קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא לְגַבְיָהּ גּוֹ גְלוּתָא
 כְּחוּשְׁבָן וַא"ו שִׁית זְמִנִין י'
 (עֶשֶׂר). עֶשֶׂר זְמִנִין שִׁית שְׁנִין,
 וּכְדִין תִּיקוּם וַיִּתְּפַקֵּד עֲלָמָא
 לְמַעַבְדַּ גּוֹקְמִין, וּמֵאֵן דְּאִיהוּ
 מְאִיךְ יִתְרַמֵּי.

שִׁיעֵשָׂה טוֹבָה אַחַת,
וּבְשִׁבִיל כֶּךָ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא מוֹצִיאוֹ לְעוֹלָם.

בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי יוֹסִי הָיוּ אַנּוּן
פְּרִיעֵי דְהוּוּ מְשַׁדְּדֵי בְּטוּרֵי יֵא
עִם פְּרִיעֵי אֹמּוֹת הָעוֹלָם,
וְכַד מְשַׁכְּחֵי בַר נֶשׁ וְתַפְשֵׁי
לִיה לְקַטְלִיה, הָיוּ אֲמַרִין לִיה
מַה שְּׁמַד, אִי הָוָה יוֹדָאי הָיוּ
אֲזֵלִין עֲמִיה וּמַפְקִין לִיה מִן
טוּרֵי יֵא, וְאִי הָוָה בַּר נֶשׁ
אֲחַרִינָא קַטְלֵי לִיה. (וְהָא)
וְהָוָה אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲתַחֲזוּן
אַנּוּן בְּכַל הָאִי לְמִיעַל
לְעֵלְמָא דְאַתִּי.

תָּנּוּ רַבֵּנָן ג' דְּבָרִים הִלְלוּ
אֵינָן בְּאֵן לְעוֹלָם אֲלָא
בְּקוֹלוֹת, קוֹל חֲזִיה דְּכַתִּיב,
(בראשית א) בְּעֶצֶב תִּלְדֵי בָנִים
וּכְתִיב, (בראשית ל) וַיִּשְׁמַע
אֱלֹהִים אֱלֹהִים. קוֹל גְּשָׁמִים
דְּכַתִּיב, (תהלים כט) קוֹל יְיָ עַל
הַמַּיִם וּכְתִיב, (מלכים א יח) כִּי
קוֹל הַמּוֹן הִנְשָׁם. קוֹל תַּחֲחִיית
הַמַּתִּים דְּכַתִּיב, (ישעיה מ) קוֹל

אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי שְׁפִיר
קְאָמַרְתָּ בְּגִין (דף קיז ע"ב)

דְּאִיהוּ גּוֹ רְזָא דְאַתּוּן. וְלִית
לָן לְאַתְעָרָא חוּשְׁבֵן וְקִצִין
אַחַרְנִין, דְּהָא בְּסַפְרָא דְרַב
יִיבָא סָבָא אֲשַׁכַּח חוּשְׁבֵן
דָּא דְכַתִּיב, (ויקרא כו) אִז תִּרְצָה
הָאָרֶץ. וְהוּא רְזָא דְוָא"ו
דְּכַתִּיב, (ויקרא כו) וּזְכַרְתִּי אֶת
בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְדָא הוּא וָא"ו
כְּלָא כְּחָדָא, וְעַל דָּא אֲזַכּוֹר,
וּלְבַתַּר וְהָאָרֶץ אֲזַכּוֹר, דָּא
כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. תִּרְצָה.
תַּתְרַעֵי אַרְעָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא.

אֲבַל יוֹמָא חַד דְּאָמְרוּ
חַבְרֵי יֵא וְדָאי כְּלָא
הוּא גְּנִיז קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא וְכְלָא אֲשַׁתְּכַח בְּרְזָא
דְאַתּוּן דְשָׁמָא קְדִישָׁא,
דְּהָא גְלוּתָא בְּאַנּוּן אֲתוּן

קוֹרָא בְּמִדְבָּר. מֵאֵי בְּעֵי
הָכָא קָלָא בְּמִדְבָּרָא. אֶלְא
אָמַר רַבִּי זְרִיקָא אֵלֵין אַנּוּן
קָלִיָּיא לְאַתְעָרָא מִתִּי מִדְבָּר,
וּמִכָּאן דִּהוּא הֵדִין לְכָל
הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הָא
תַּנּוּן בְּשִׁנְכֻנְס אָדָם לְקַבֵּר
נְכֻנְס בְּקוֹלוֹת. בְּשִׁיקוּמוֹ
בְּתַחֲתִית הַמַּתִּים אֵינּוּ דִּין
שִׁיקוּמוֹ בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת. אָמַר
רַבִּי יַעֲקֹב עֲתִידָה בֵּת קוֹל
לְהֵיזֹת מִתְּפוּעָצַת בְּבִתִּי
קְבָרוֹת וְאוֹמְרַת (ישעיה כ"ו)
הַקִּיצוּ וּרְנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָיִם
וְעֲתִידִים לְחַיּוֹת בְּטַל שֶׁל
אוֹר גָּדוֹל שֶׁל מַעְלָה דְכַתִּיב,
(ישעיה כו) כִּי טַל אֹזְרוֹת טַלְיָךְ
וְאַרְצֶךָ רִפְאִים תַּפִּיל. אַכִּי"ר,

(ע"כ מִדְרַשׁ הַנֶּעְלָם).

גְּלִי לֹון רַבִּי יִסָּא הָכָא,
וְהַשְׁתָּא בְּאַנּוּן אֲתוּן
אַתְגְּלִיין וְגְלִי לֹון.

אָמַר לִיָּה תָא חַזִּי, דְּאַפִּילוּ
כִּד אֲתַפְקֵדָא שָׂרָה,
מִהֵאֵי דְרָגָא לָא פְּקִיד לָהּ,
אֶלְא בְּרָזָא דְוַא"ו, דְכַתִּיב
וַיִּפְקֹד אֶת שָׂרָה וְגו'. בְּגִין
דְּכָלָא בְּרָזָא דְוַא"ו אִיהוּ,
וּבְהָא כָּלִיל כָּלָא, וּבִיָּה
אַתְגְּלִיא כָּלָא, בְּגִין דְּכָל
מְלָה דְּאִיָּהי סְתִימָא אִיָּהי
גְּלִי כָּל סְתִים. וְלָא אֲתִי מֵאֵן
דְּאִיָּהוּ בְּאַתְגְּלִיא וַיְגַלֵּי מֵה
דְּאִיָּהוּ סְתִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי כִּמָּה אֵית לָן
לְאַתְמִשְׁכָּא גּוֹ גְּלוּתָא

עַד תְּהוּא זְמַנָּא, וְכָלָא תְּלִי לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּד
יְתוּבוּן בְּתִיּוּבְתָא. אִי יִזְכוּ וְאִי לָא יִזְכוּ, כִּמָּה דְּאַתְמִר
בְּהֵאֵי קָרָא דְכַתִּיב אֲנִי יְיָ בְּעַתָּה אַחִישְׁנָה. זְכוּ אַחִישְׁנָה
לָא זְכוּ בְּעַתָּה.

אֲזַלְוּ, עַד דְּהוּוּ אֲזַלְי, אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲדַכְרֵנָּא הַשְּׁתָּא
 דְּהָא בְּאַתְרָא דָּא יְתִיבְנָא יוֹמָא חַד עִם אָבָא, וְאָמַר
 לִי בְרִי זַמִּין אַנְתָּ פַד מְטוֹן יוֹמָךְ לְשִׁיתִין שְׁנִין לְאַשְׁכְּחָא
 בְּהַאי אַתְרָא סִימָא דְחֻכְמָתָא עֲלָאָה, וְהָא זְכִינָא לְאַנּוּן
 יוֹמִין וְלֹא אֲשַׁכְּחָנָא, וְלֹא יִדְעָנָא אִי הֵנִי מְלִין דְּקָאֲמַרן
 אִו הֵהִיא חֻכְמָתָא דְּאִיהוּ אָמַר.

וְאָמַר לִי פַד יְמֵטוֹן קוּלְפִין דְּנִוְרָא גּוּ טְהִירִי יִדְךָ
 אֲתַאֲבִיד מִינְךָ. אָמִינָא לִיה אָבָא בְּמָה יִדְעָתָ.
 אָמַר לִי בְּהֵנִי תְרִין צְפוּרִין דְּאֲעֵבְרוּ עַל רִישְׁךָ יִדְעָנָא.
 אֲדַהֲכִי אֲתַפְרֵשׁ רַבִּי יוֹסִי וְעָאֵל גּוּ מְעֵרְתָּא (דף קיז ע"א) חַדָּא
 וְאַשְׁכַּח סְפָרָא חַד דְּהוּוּ נְעִיץ גּוּ נוֹקְבָא דְּטַנְרָא בְּסִיפֵי
 מְעֵרְתָּא, נִפְק בֵּיה.

כִּיּוֹן דְּפִתַּח לִיה חֻמָּא שְׁבַעִין וְתָרִין גְּלִיפִין דְּאֲתוּוֹן
 דְּאֲתַמְסְרוּ לְאָדָם הָרָאשׁוֹן וּבְהוּ הוּוּ יִדַע כָּל
 חֻכְמָתָא דְּעֲלָאִין קְדִישִׁין וְכָל אַנּוּן דְּבִתְרָא רִיחִיא
 דְּמַתְּגַלְגְּלָן בְּתַר פְּרוּכְתָּא גּוּ טְהִירִין עֲלָאִין וְכָל אַנּוּן
 מְלִין דְּזַמִּינִין לְמִיתִי לְעֲלָמָא, עַד יוֹמָא דִּיקוּם עֲנָנָא
 דְּבַסְטָר מְעָרְב וַיַּחֲשִׁיף עֲלָמָא.

קָרָא לְרַבִּי יְהוּדָה וְשָׂרוּ לְמַלְעִי בְּהַהוּא סְפָרָא, לָא
 סְפִיקוּ לְמַלְעִי תְרִי אִו תִּלְתָּא סְטָרִין דְּאַנּוּן אֲתוּוֹן
 עַד דְּהוּוּ מְסַתְּפְלִין בְּהַהִיא חֻכְמָה עֲלָאָה, כִּיּוֹן דְּמָטוּ

לְמַלְעֵי בְּסִתְרוֹ דְּסַפְרָא וּמִשְׁתַּעוּ דָּא עִם דָּא, נִפְק
 שְׂבִיבָא דְּאִשָּׁא וְעֲלֵעוּלָא דְּרוּחָא וּבִטְשׁ בִּידֵיהוֹן וְאַתְּאֲבִיד
 מִנֵּיהוּ. בְּכַה רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר דִּילְמָא חָס וְשְׁלוֹם חוּבָה
 אִיהוּ גַבְּן אוּ דִּלְאוּ אַנְן זַכִּין לְמַנְדַּע לִיהּ.

כִּד אָתוּן לְגַבֵּי דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן אֲשַׁתְּעוּ לִיהּ עוּבְדָא דָּא,
 אָמַר לוֹן דִּילְמָא בְּקִץ מְשִׁיחָא דְאַנּוּן אֲתוּוֹן הֵוִיתוּן
 מִשְׁתַּדְּלִי, אָמְרוּ לִיהּ דָּא לָא יִדְעִינן דְּהָא כֻּלָּא אֲתַנְשִׁי
 מִינָן. אָמַר לוֹן רַבִּי שְׁמַעוֹן לִית רַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּדָא דִּיתְגַּלִּי כָּל כֶּף לְעֵלְמָא, וְכִד יְהֵא קָרִיב לְיוֹמֵי
 מְשִׁיחָא אֲפִילוּ רַבֵּי דְעֵלְמָא זְמִינִן לְאַשְׁכַּחא טְמִירִין
 דְּחַכְמָתָא וּלְמַנְדַּע בֵּיהּ קִצִּין וְחוּשְׁבַנִין, וּבַהּ הוּא זְמַנָּא
 אֲתַגַּלִּיא לְכֻלָּא הָדָא הוּא דְכְּתִיב (צפניה ג) כִּי אִז אֶהְפֹּךְ אֶל
 עַמִּים וְגו'. מֵהוּ אַז. בְּזְמַנָּא דִּיתִיקוּם כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 מִעַפְרָא וַיּוֹקִים לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדִין אֶהְפֹּךְ אֶל
 עַמִּים שְׁפָה בְּרוּרָה לְקִרְא כְּלָם בְּשֵׁם יי וּלְעַבְדוּ שְׁכֵם
 אַחַד.

תָּא חַזִּי, אַף עַל גַּב דְּאַבְרָהָם כְּתִיב בֵּיהּ וַיִּסַּע אַבְרָם
 הַלּוֹךְ וְנִסּוּעַ הַנְּגַבָּה. וְכֻל מִטְּלָנוּי הוּוּ לְדְרוּמָא
 וְאַתְקִשְׁר בֵּיהּ, לָא סְלִיק לְדוּכְתִיָּה כְּדָקָא יְאוּת עַד
 דְּאַתְיִלִּיד יִצְחָק, כִּיּוֹן דְּאַתְיִלִּיד יִצְחָק אֲסַתְּלַק לְאַתְרֵיהּ
 וְאִיהוּ אֲשַׁתְּתַף בְּהַדְּיָה וְאַתְקִשְׁרוּ (דף קיח ע"ב) דָּא בְּדָא.

בְּגִין כִּי אִיהוּ קָרִי לִיהּ יִצְחָק וְלֹא אַחֲרָא, בְּגִין לְשִׁתְּפֹא
 מִיָּא בְּאִשָּׁא, דְּכִתִּיב וַיִּקְרָא אֲבִרְהֵם אֶת שֵׁם בְּנוֹ
 הַנּוֹלֵד לוֹ אֲשֶׁר יֵלְדָה לוֹ שָׂרָה יִצְחָק. מֵאֵן הַנּוֹלֵד לוֹ, אִש
 מִמֵּיָם:

וַתֵּרָא שָׂרָה אֶת בֶּן הַגֵּר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר יֵלְדָה לְאַבְרָהָם
 מִיִּצְחָק. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מִיּוֹמָא דְאִתְיָלִיד יִצְחָק
 וְהוּהּ יִשְׁמַעְאֵל בְּבֵיתָא דְאַבְרָהָם, לָא אִסְתַּלַּק יִשְׁמַעְאֵל
 בְּשָׂמָא, בְּאַתְרֵי דְדַהְבָּא שְׂרִיָּא סוֹסְפִיתָא לָא אֲדַכְרֵ קַמִּיהּ,
 וּבְגִין כִּי אֶת בֶּן הַגֵּר הַמִּצְרִית, גְּבַר דֵּלָא יִתְחַזִּי לְאַדְכָּרָא
 קַמִּיהּ דִּיִּצְחָק.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק וַתֵּרָא שָׂרָה, בְּעֵינָא דְקָלְנָא חֲמַאת לִיהּ
 שָׂרָה, דֵּלָא חֲמַאת לִיהּ בְּעֵינָא דְאִיהוּ בְּרָא
 דְאַבְרָהָם, אֲלָא דְאִיהוּ בְּרָא דְהַגֵּר הַמִּצְרִית, וּבְגִין כִּי
 וַתֵּרָא שָׂרָה. דְשָׂרָה חֲמַאת לִיהּ בְּעֵינָא דָּא וְלֹא אֲבִרְהֵם,
 דְאִילוּ בְּאַבְרָהָם לֹא פְתִיב אֶת בֶּן הַגֵּר אֲלָא אֶת בְּנוֹ.
 תָּא חֲזִי, לְבַתֵּר מַה פְּתִיב וַיִּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי
 אֲבִרְהֵם עַל אוֹדוֹת בְּנוֹ. וְלֹא פְתִיב עַל אוֹדוֹת בֶּן
 הַגֵּר הַמִּצְרִית. בְּגִין כִּי וַתֵּרָא שָׂרָה אֶת בֶּן הַגֵּר הַמִּצְרִית.
 וְלֹא חֲמַאת דְאִיהוּ בְּרִיָּה דְאַבְרָהָם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר הַאי קָרָא תּוֹשֵׁבְחָתָא דְשָׂרָה אִיהוּ,
 בְּגִין דְחֲמַאת לִיהּ דְקָא מִיִּצְחָק לְכוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת,

אָמְרָה, וַדַּאי לֹא בְּרָא דָא בְּרָא דְאֲבֵרְהֶם לְמַעַבְד עוּבְדוּי
 דְאֲבֵרְהֶם, אֶלָּא בְּרָא דְהֶגֶר הַמְצֵרִית אִיהוּ אֶהְדֵּר לְחוּלְקָא
 דְאִמִּיהָ, בְּגִין כֶּךָ וּתְאֹמֵר לְאֲבֵרְהֶם גְּרִשׁ הָאִמָּה הַזֹּאת וְאֵת
 בְּנָהּ, כִּי לֹא יִירֶשׁ בֶּן הָאִמָּה הַזֹּאת עִם בְּנֵי עַם יִצְחָק.
 וְכִי סִלְקָא דְעֵתָךְ דְקִנִּי לָהּ שָׂרָה אוֹ לְבֵרָה, אִי הָכִי לֹא
 אוּדִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עִמָּה, דְכִתִּיב כָּל אֲשֶׁר
 תֹּאמֵר אֵלַיךְ שָׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ. אֶלָּא בְּגִין דְחִמַּאת לִיהּ
 בְּפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת וְאִמִּיהָ אוּלְפָּא לִיהּ נְמוּסֵי דְפוֹכְבִּים
 וּמְזֻלוֹת, בְּגִין כֶּךָ אֲמַרְת שָׂרָה כִּי לֹא יִירֶשׁ בֶּן הָאִמָּה
 הַזֹּאת, אֲנָא יַדְעֵנָא דִּלָּא יִרִית לְעֵלְמִין חוּלְקָא
 דְמַהִימְנוּתָא, וְלֹא יְהֵא לִיהּ עִם בְּרִי חוּלְקָא לָא בְּעֵלְמָא
 דִּין וְלֹא בְּעֵלְמָא דְאֲתִי, וּבְגִין כֶּךָ אוּדִי עִמָּה קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא.

וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַפְרָשָׁא בְּלַחוּדוּי זְרַעָא
 קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת, דְבְּגִין כֶּךָ בְּרָא עֵלְמָא
 דְהֵא יִשְׂרָאֵל סָלִיק בְּרַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַד לָא
 יְבִרֵי עֵלְמָא, וּבְגִין כֶּךָ נִפְק אֲבֵרְהֶם לְעֵלְמָא וְעֵלְמָא
 מִתְקִיִּים בְּגִינִיהּ, וְאֲבֵרְהֶם וַיִּצְחָק (לֹא) קִיִּמוּ וְלֹא אֶתִּיִּשְׁבוּ
 בְּדוּכְתִּיִּהּ עַד דְנִפְק יַעֲקֹב לְעֵלְמָא.

כִּיּוֹן דְנִפְק יַעֲקֹב לְעֵלְמָא אֶתְקִיִּמוּ אֲבֵרְהֶם וַיִּצְחָק
 וְאֶתְקִיִּים כָּל עֵלְמָא, וּמִתְמֵן נִפְק עֵמָא קְדִישָׁא

לְעֵלְמָא, וְאַתְקִיִּים כְּלָא כְּגִוּוֹנָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת,
 וּבְגִין כֶּךָ אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר
 אֵלַיךְ שָׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ כִּי בִיצְחָק יִקְרָא לָךְ זֶרַע, וְלֹא
 בִישְׁמַעְעָל. מַה כְּתִיב לְבַתָּר וְתִלְךְ וְתִתַּע בְּמִדְבַר בְּאֵר
 שֶׁבַע.

השלמה מזהה שמטות (סימן ט)

וַיִּשְׁכֶּם אֲבָרְהָם בַּבְּקָר וְכוּ' רַבִּי בְרוּקָא אָמַר, מָהוּ שָׁם
 עַל שְׂכָמָה אֱלָא שְׁהִזְהִירָה עַל עוֹל הָאֲמוּנָה
 וְלַעֲמוּד בְּמָה שְׁהִיתָה בַתְּחִילָה כְּתִיב הֲכָא שָׁם עַל שְׂכָמָה
 וְכְתִיב הֲתָם (שמות ט"ו) שָׁם שָׁם לֹו חֶק וּמִשְׁפָּט. מָה לְהִלֵּן עַל
 הַשְּׂכִינָה, אוֹף הֲכָא עַל הַשְּׂכִינָה. מָה עֲשִׂתָה כִּיּוֹן שְׂרָאָתָה
 עֲצָמָה יוֹצֵאת מְרִשׁוֹתוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם חֲזָרָה לְקִלְקוּלָהּ
 דְּכְתִיב וְתִלְךְ וְתִתַּע מָהוּ וְתִתַּע שְׁתַּעֲתַעָה אַחַר עֲבוּדָה
 זָרָה וּגְלוּלֵי בֵּית אָבִיהָ כְּתִיב הֲכָא וְתִתַּע וְכְתִיב הֲתָם (ירמיה

י') הַבֵּל הִמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים: (עד כאן מזהה שמטות)

כְּתִיב הֲכָא וְתִתַּע וְכְתִיב הֲתָם (ירמיה י') הַבֵּל הִמָּה מַעֲשֵׂה
 תַעֲתוּעִים. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהּ דְּאֲבָרְהָם
 לָא שְׂבִיק. לָהּ וְלַבָּרָה.

תֵּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא כֵּד אֲזֵלַת מְקַמָּה דְּשָׂרָה מַה כְּתִיב כִּי
 שְׁמַע יי אֵל עֲנִיִּיךְ. וְהִשְׁתָּא דְּטַעֲתָא בְּתַר פּוֹכְבִּים
 וּמְזֻלוֹת אָף עַל גַּב דְּכְתִיב וְתִשָּׂא אֶת קוֹלָהּ וְתִבְךְ. מַה

כְּתִיב כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל קוֹל הַנְּעָר. וְלֹא כְּתִיב כִּי שָׁמַע
אֱלֹהִים אֶת קוֹלָךְ.

בַּאֲשֶׁר הוּא שֵׁם. הָא אוּקְמוּהָ דְלָאוּ בַר עוֹנָשָׁא הוּא
לְגַבֵּי בֵי דִינָא דְלַעֲיִלָא, דְהָא בֵי דִינָא דְלַתְתָּא
עֲנָשִׁין מִתְלִיסַר שְׁנִין וְלַעֲיִלָא, וּבֵי דִינָא דְלַעֲיִלָא
מִעֲשָׂרִים שְׁנִין וְלַהֲלָאָה. וְאַף עַל גַּב דְּחִיבָא הוּוּה, לָאוּ
בַר עוֹנָשָׁא אִיהוּ. וְהָא אוּקְמוּהָ, וְדָא הוּא דְכְּתִיב בַּאֲשֶׁר
הוּא שֵׁם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אִי הָכִי מֵאֵן דְּאִסְתַּלַּק מִעֲלָמָא עַד לָא
מָטוֹן יוֹמוֹי לְעֲשָׂרִין שְׁנִין, מֵאֵן אַתְרַּא אֶתְעַנְשָׁא,
בְּגִין דְּהָא מִתְלִיסַר שְׁנִין וְלַתְתָּא לָאוּ בַר עוֹנָשָׁא אִיהוּ
אֶלָּא בְּחֻטְאוֹי דְּאִבּוּי. אֲבָל מִתְלִיסַר שְׁנִין וְלַעֲיִלָא מַהוּ,
אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עֲלֵיהָ דְּלִימוֹת זַכָּאִי (וְלֹא
לִימוֹת חֲיִיב) וְיַחֲיִיב לִיָּה אֲגַר טַב בְּהַהוּא עֲלָמָא, וְלֹא לִימוֹת
חֲיִיב דִּיתְעַנְשָׁא בְּהַהוּא עֲלָמָא וְאוּקְמוּהָ.

אָמַר לִיָּה אִי חֲיִיבָא הוּא וְלֹא מָטוֹן יוֹמוֹי (דף קיט ע"א)
לְעֲשָׂרִין שְׁנִין מַהוּ כִּיּוֹן דְּאִסְתַּלַּק מִעֲלָמָא בְּמֵאִי
הוּא עוֹנָשִׁיָּה. אָמַר לִיָּה בְּדָא אֶתְקִיָּים (מְשַׁלֵּי יג) וְיֵשׁ נִסְפָּה
בְּלֹא מְשַׁפְּט. דְּכִד עוֹנָשָׁא נְחִית לְעֲלָמָא אִיהוּ (דִּינָא) אֶעְרַע
בְּלֹא כּוֹנָה לְעִילָא וְתַתָּא בְּהַהוּא מְחַבְּלָא וְיַתְעַנְשָׁא כִּד לָא
אֲשַׁגְּחוּ עֲלֵיהָ מְלַעֲיִלָא.

וְעַלֶּיָּהּ פְּתִיב, (משלי ה) עֲוֹנוֹתַי יִלְכְּדֵנוּ אֶת הַרְשָׁע. א"ת
 לְאִסְגָּאָה מֵאֵן דִּלָּא מָטוֹן יוֹמוֹי לְאִתְעַנְשָׂא.
 עֲוֹנוֹתַי יִלְכְּדֵנוּ (את הרשע) וְלֹא בֵּי דֵינָא דְלַעִילָא, וּבַחֲבִלֵי
 חֲטָאתוֹ יִתְמַךְ וְלֹא בֵּי דֵינָא דְלִתְתָּא. בְּגִין כֶּךָ פְּתִיב פִּי
 שְׁמַע אֱלֹהִים אֵל קוֹל הַנֶּעֱר בְּאִשֶּׁר הוּא שָׁם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי
 יַעֲקֹב מִלֵּא בּוֹא"ו אֲמַאי. אֱלָא בְּתַרִּין סְטָרִין אִיהוּ
 רְזָא דְחֲכַמְתָּא חֲדָא. דְּאִיהוּ רְזָא דְרְגָא דְחֲכַמְתָּא.
 אֲתַר דְּשָׂרִי בֵּיהּ יַעֲקֹב. אֲבָל הָאִי קָרָא עַל גְּלוּתָא
 דִּישְׂרָאֵל אֲתַמָּר, דְּכַד אֲנֹן גּוֹ גְּלוּתָא, הֵהוּא זְמַנָּא
 דִּיתְפַּקְדוֹן (בֵּיהּ יַעֲקֹב) יִתְפַּקְדוֹן בְּרְזָא דּוֹא"ו. וְאִיהוּ בְּאִלְפָּ
 שְׁתִּיתָאָה.

(ואתחנן ער א) וּפְקִידָה בְּרְזָא דּוֹא"ו שִׁית רְגַעֵי וּפְלַג עֵידוֹן.
 וּבְזְמַנָּא דְשִׁתִּין שְׁנִין לְעִבּוּרָא דְדַשָּׂא בְּאִלְפָּ
 שְׁתִּיתָאָה יָקִים אֱלֹהֵי שְׁמִיָּא פְּקִידוֹ לְבְרִיתִיהּ דִּיעֲקֹב.
 וּמַהֲהוּא זְמַנָּא עַד דִּיהֵא לָהּ זְכִירָה שִׁית שְׁנִין וּפְלַגָּא.
 וּמַהֲהוּא זְמַנָּא שִׁית שְׁנִין אַחֲרָנִין וְאֲנֹן שְׁבַעִין (ותלת) וְתַרִּין
 וּפְלַגָּא.

בְּשִׁתִּין וְשִׁית יִתְגַּלִּי מִלְּכָא מְשִׁיחָא בְּאַרְעָא (שמות ז ב, ט ב)
 דְּגַלִּיל, וְכַד כְּכַבָּא דְּבַסְטָר מְזֻרְחָא יְבַלַּע שְׁבַע
 כְּכַבֵּיָּא מְסֻטָּר צָפוֹן, וְשִׁלְהוּבָא דְּאִשָּׁא אוֹכְמָא תְּהָא תְּלִיא

בְּרִקְעָא שִׁיתִּין יוֹמִין, וְקָרְבִּין יִתְעָרוּן בְּעֵלְמָא לְסֹטֵר
צָפוֹן, וְתֵרִין מַלְכִין יִפְלוּן בְּאַנּוֹן קָרְבִּין.

וַיִּזְדוּגוּן כְּלָהוֹן עַמְמֵיָא עַל בְּרִיתִיה דִּיעֲקֹב לְאַדְחֵיָא
לָהּ (לון) מֵעֵלְמָא. וְעַל הָהוּא זְמַנָּא כְּתִיב (וְהִיטְהַר)

וְעַת צָרָה הִיא לִיעֲקֹב וּמִמְנָה יוֹשַׁע וְכַדִּין יִסְתֵּימוּן
נַפְשֵׁין מִגּוּפָא וּבְעֵינֵין לְאַתְחַדְשָׁא, וְסִימְנִיד (כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב
הַבָּאָה מִצְרִימָה שְׁבַעִים וּכְתִיב) (בְּרֵאשִׁית מו) כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לִיעֲקֹב
מִצְרִימָה וְגו' כָּל נֶפֶשׁ שְׁשִׁים וָשֵׁשׁ.

בְּשִׁבְעֵין וְתֵלַת כָּל מַלְכֵי עֵלְמָא יִתְכַנְשׁוּן לְגוּ קִרְתָּא
רְבָתָא דְרוּמֵי, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא יִתְעַר
עַלֵּיהּ אִשָּׁא וּבְרָדָא וְאַבְנֵי אֲלֻגְבִּישׁ וְיִתְאַבְדוּן מֵעֵלְמָא,
בְּרֵ אַנּוֹן מַלְכִין דְּלָא יִמְטוּן לְתַמְן וְיִהְדְרוּן לְאַגְחָא קָרְבִּין
אַחְרָנִין. וַיִּמְהֵהוּא זְמַנָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא יִתְעַר בְּכָל עֵלְמָא,
וְיִתְכַנְשׁוּן עַמִּיהַ כַּמָּה עַמִּין וְכַמָּה חֵיילִין מְכָל סִיפֵי
עֵלְמָא, וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִתְכַנְשׁוּן בְּכָל אַנּוֹן אַתְרֵי.

עַד דְּאַשְׁתְּלִימוּ אַנּוֹן שְׁנִין לְמָאָה, כְּדִין וְא"ו יִתְחַבֵּר
בְּה"א, וְכַדִּין (ישעיהו טו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אַחֲיֵיכֶם מִכָּל
הַגּוֹיִם מִנְחָה לִּי וְגו'. וּבְנֵי יִשְׁמַעֵאל (ישׂרָאֵל) זְמִינִין בְּהֵהוּא
זְמַנָּא לְאַתְעָרָא (עליהו) עִם כָּל עַמִּין דְּעֵלְמָא לְמִיתֵי עַל
יְרוּשָׁלַם דְּכְתִיב, (זכריה ד) וְאַסְפַּתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל
יְרוּשָׁלַם לְמִלְחָמָה וְגו'. וְכְתִיב, (תהלים ב) יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ

וְרוֹזְנִים נֹסְדוּ יַחַד עַל יְיָ וְעַל מְשִׁיחוֹ. וּכְתִיב יוֹשֵׁב
בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק יְיָ יִלְעַג לְמוֹ.

לְבַתֵּר וְאִ"ו זְעִירָא יִתְעַר לְאַתְחַבְרָא וּלְחַדְשָׁא נִשְׁמַתִּין
דְּהוּוּ עֲתִיקִין בְּגִין לְחַדְתָּא עֲלֵמָא כִּמְה דְכְּתִיב,
(שם קד) יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו וּכְתִיב יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם
לְאַתְחַבְרָא כְּדָקָא יְאוּת. יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו לְנַחְתָּא לִוּן
לְעֲלֵמָא וּלְמַהוּי כְּלַהוּן בְּרִיִּין חַדְתִּין לְחַבְרָא עֲלֵמִין כְּלַהוּ
כְּחַד.

זְכָאִין אַנּוּן כָּל אַנּוּן דִּישְׁתַּאֲרוּן בְּעֲלֵמָא בְּסִיפֵי אֶלְפָה
שְׁתִּיתָאָה לְמִיעַל בְּשַׁבְתָּא, דְּהָא כְּדִין אִיהוּ יוֹמָא
חַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי לְאַזְדוּגָא כְּדָקָא יְאוּת
וּלְמַלְקֻט נִשְׁמַתִּין חַדְתִּין לְמַהוּי בְּעֲלֵמָא עִם אַנּוּן
דְּאַשְׁתַּאֲרוּ בְּקַדְמִיתָא דְכְּתִיב, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנֶּשֶׁאֲר בְּצִיּוֹן
וְהַנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֵאמֵר לוֹ כָּל הַכְּתוּב לְחַיִּים
בִּירוּשָׁלַם:

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הַנְּנִי. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח
וַאֲמַר (תהלים מד) אַתָּה הוּא מַלְכֵי וְגו'. דָּא הוּא שְׁלִימוּ דְכָל
דְּרַגִּין כְּחַדָּא דָּא בְּדָא.

צִוְהָ יִשׁוּעוֹת יַעֲקֹב, כָּל אַנּוּן שְׁלִיחָן דְּעַבְדֵי שְׁלִיחוּתָא
בְּעֲלֵמָא דְלִיְהוּי כְּלַהוּ מִסְטְרָא דְרַחֲמֵי וְלֹא
(דף קיט ע"ב)

לְהוֹוֹ מִסְטָרָא דְדִינָא, בְּגִין דְּאִית מְאָרֵי שְׁלִיחֹן מִסְטָרָא
 דְּרַחֲמֵי וּמִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא. אַנּוּן שְׁלִיחֹן דְּאִתְיִין
 מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי לָא עֲבִדֵי שְׁלִיחוּתָא דְדִינָא בְּעֵלְמָא כְּלָל.
 וְאִי תִימָא הָא מִלְּאכָא דְאִתְגְּלִי לִיה לְבַלְעֵם הָא תְּנִינָן
 שְׁלִיחָא דְרַחֲמֵי הָוּה וְאִתְהַפֵּךְ לְדִינָא. לָא. לְעוֹלָם
 לָא אֲשַׁתְּנִי, אֶלָּא שְׁלִיחָא דְרַחֲמֵי הָוּה לְאַגְנָא עֲלִייהוּ
 דְיִשְׂרָאֵל וּלְמַהוּי סְנִיגוּרֵיָא עֲלִייהוּ, וּלְקַבְלֵיהּ הוּא דִינָא,
 וְכֹף אֹרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כַּד אוּטִיב לְדָא הֵהוּא
 טִיבוּ דִינָא לְדָא. כֹּף הָא שְׁלִיחָא דְרַחֲמֵי הָוּה לְהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל וּלְבַלְעֵם אִתְהַפֵּךְ לְדִינָא. בְּגִין כֹּף צִוְה יְשׁוּעוֹת
 יַעֲקֹב, אֲמַר דָּוִד, פְּקִיד עַל עֵלְמָא כַּד יִשְׁתַּלְּחוּן שְׁלִיחָא
 דִּי לְהוּיִן מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי.

רַבִּי אַבְא אָמַר צִוְה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב דְּאַנּוּן גּוּ גְלוּתָא
 וַיִּשְׁתַּכַּח פּוּרְקָנָא לְהוּן גּוּ גְלוּתְהוֹן. תָּא חֲזִי,
 תּוּשְׁבְּחֹן דְּאַבְהֹן יַעֲקֹב הָוּה, וְאַלְמֵלָא יַצְחָק לָא אֲתָא
 יַעֲקֹב לְעֵלְמָא, וּבְגִין כֹּף צִוְה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב דָּא יַצְחָק,
 דִּכְיוּן דְּאֲשַׁתְּזִיב יַצְחָק יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב הוּוּ.

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר הָא תְּנִינָן
 וַיְהִי בִימֵי עַל צַעְרָא אֲתַמָּר, וַיְהִי אַף עַל גַּב דְּלָא
 כְּתִיב בִּימֵי טַפְסִי דְצַעְרָא אִית בֵּיה. וַיְהִי אַחַר, בְּתַר דְּרָגָא
 תַּתָּאָה דְכָל דְּרָגִין עֲלָאִין, וּמֵאֵן אִיהוּ דְּבָרִים, כְּמָא דְּאִתְ
 אָמַר (שמות ד) לָא אִישׁ דְּבָרִים אֲנֹכִי.

וַיִּמְאֵן הָיָה בְּתַר דְּרָגָא דָּא, וְהֵאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם
 דְּאִתְיָא יִצְרַח הָרַע לְקַטְרָגָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. הֵכָא אֵית לְאַסְתַּכְּלָא וְהֵאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם.
 אֶת יִצְחָק מִבְּעֵי לֵיהּ. דְּהָא יִצְחָק בַּר תְּלַתִּין וְשִׁבְעַ שְׁנִין
 הָוָה וְהָא אָבוּי לָאו בַּר עוֹנָשָׁא דִּילֵיהּ הָוָה, דְּאִלְמָלָא אָמַר
 יִצְחָק לָא בְּעֵינָא לָא אֶתְעַנְשׁ אָבוּי עֲלֵיהּ. מֵאֵי טַעְמָא
 וְהֵאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם וְלָא פְתִיב נָסָה אֶת יִצְחָק.

אַלָּא אֶת אַבְרָהָם וְדָאֵי דְבְּעֵי לְאַתְכַּלְלָא בְּדִינָא, דְּהָא
 אַבְרָהָם לָא הָוָה בֵּיהּ דִּינָא פְּלַל מְקַדְמַת דִּינָא,
 וְהִשְׁתָּא אֶתְכַלִּיל מִיִּי"א בְּאִשׁ"א. וְאַבְרָהָם לָא הָוָה שְׁלִים
 עַד הִשְׁתָּא דְּאֶתְעַטַּר לְמַעַבְד דִּינָא וְלֹאֲתַקְנָא לֵיהּ
 בְּאַתְרֵיהּ.

וְכָל יוֹמוּי לָא הָוָה שְׁלִים עַד הִשְׁתָּא דְּאֶתְכַלִּיל מִיִּי"א
 בְּאִשׁ"א וְאִשׁ"א בְּמִי"א, וּבְגִין כֶּךָ וְהֵאֱלֹהִים נָסָה
 אֶת אַבְרָהָם וְלָא אֶת יִצְחָק, דְּאֶזְמִין אַבְרָהָם לְאַתְכַּלְלָא
 בְּדִינָא, וְכַד עָבִיד דָּא, עָאֵל (קלג ב) אִשׁ"א בְּמִי"א
 וְאַשְׁתִּלִּים דָּא עִם דָּא. וְדָא עָבִיד דִּינָא לְאַתְכַּלְלָא דָּא
 בְּדָא. וְכַדִּין יִצְרַח הָרַע אֶתָּא לְקַטְרָגָא עֲלֵיהּ דְּאַבְרָהָם דְּלָא
 אֲשְׁתִּלִּים פְּדָקָא יָאוּת עַד דִּיעֲבִיד דִּינָא בִּיצְחָק. דִּיִּצְרַח
 הָרַע אַחַר הַדְּבָרִים אֵיהּ וְאֶתָּא לְקַטְרָגָא.

וְתָא חֲזִי רְזָא דְּמַלְהָ, אֶף עַל גַּב דְּקְאֶמְרוֹן דְּאַבְרָהָם פְּתִיב

וְלֹא יִצְחָק, יִצְחָק נָמִי אֶתְפָּלִיל בֵּיהּ בְּהַאי קָרָא, רְזָא
 דְּכִתְיֵב וְהַאֲלֵהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. נִסָּה לְאַבְרָהָם לֹא
 כְּתִיב אֲלֵא אֶת אַבְרָהָם אֶת דִּיִּיקָא וְדָא יִצְחָק. דְּהָא
 בְּהֵיא שְׁעֵתָא בְּגִבּוּרָה תַתְּאָה שְׂרִיא, פִּיּוּן דְּאֶתְעַקֵּד
 וְאוּדְמֵן בְּדִינָא עַל יְדָא דְאַבְרָהָם כְּדָקָא יְאוּת, כְּדִין
 אֶתְעַטֵּר בְּאַתְרֵיהּ בְּהַדִּיָּה דְאַבְרָהָם וְאֶתְפָּלִילוּ אֲשָׁא
 בְּמִיָּא וְסִלְיָנוּ לְעִילָא, וְכִדִּין אֶשְׁתַּכַּח מַחְלוּקַת כְּדָקָא
 יְאוּת מִיָּא בְּאֲשָׁא.

מֵאֵן (עבד) חָמָא אַבָּא רַחֲמֵנָא דְאֶתְעַבִּיד אַכּוּר. אֲלֵא בְּגִין
 לְאַשְׁתַּכַּח מַחְלוּקַת מִיָּא בְּאֲשָׁא וְלֹאֲתַעֲטָרָא
 בְּאַתְרֵיהּוּ (ד"א ל"ג) כְּדָקָא יְאוּת), עַד דְּאֶתָּא יַעֲקֹב וְאֶתְתַּקֵּן
 כְּלָא כְּדָקָא יְאוּת וְאֶתְעַבִּידוּ תַלְתָּא אַבְהֵן שְׁלַמִּין
 וְאֶתְתַּקְּנוּ עֲלָאי וְתַתְּאִי:

וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בְּנֶךְ. וְכִי הֵי־אֲנִי יָכִיל אַבְרָהָם דְּאִיהּ
 סָבָא. אִי תִימָא בְּגִין דִּיִּצְחָק לֹא נִפְיֵק מִרְשׁוּתֵיהּ
 כְּלָל, יְאוּת, אַבְל כְּמָא דְאֶתְ אֲמֵר, (במדבר כ) קַח אֶת אֶהְרֹן
 וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנֵי אֲלֵא בְּגִין לְאַמְשַׁכָּא לֹון בְּמַלְיָן
 וְלֹאֲדַבְּרָא לֹון לְרַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּף הַכָּא
 קַח בְּמַלְיָן. אֶת בְּנֶךְ אֶת יַחֲדִיךְ אֲשֶׁר אֶהְבַּת הָא (דף קכ ע"א)
 אוּקְמוּהּ. וְלֶךְ לֶךְ אֶל אֶרֶץ הַמּוֹרִיָּה כְּמָא דְאֶתְ אֲמֵר (שיר
 השירים ד) אֵילֶךְ לִי אֶל הַר הַמּוֹר. לְאַתְקֵנָא בְּאַתְרָא דִּיתְחַזִּי:

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשְׂא אֲבֵרָה־ם אֶת עֵינָיו וַיְרֵא אֶת
הַמָּקוֹם מֵרְחוֹק. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָאֵל אוֹקְמוּהָ, אֵלֶּא
כִּי־וַיִּזְכֹּר וַיִּלְךָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ
הָאֱלֹהִים מֵאֵי טַעַמָּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיְרֵא אֶת הַמָּקוֹם
מֵרְחוֹק. אֵלֶּא בְּגִין דְּכָתִיב כִּי בִּיצְחָק יִקְרָא לָךְ זֶרַע וְדָא
הוּא יַעֲקֹב דְּנִפְק מִנִּיה וְהָאֵל הוּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. וַיְרֵא אֶת
הַמָּקוֹם מֵרְחוֹק כְּמָא דְּאֵת אָמַר (ירמיה לא) מֵרְחוֹק יִירָאָה
לִי.

וַיְרֵא אֶת הַמָּקוֹם. דָּא הוּא יַעֲקֹב דְּכָתִיב, (בראשית כח) וַיִּקְח
מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם. אֲסַתְּפֵל אֲבֵרָהֶם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
דְּאִיהוּ דְּרָגָא תְּלִיתָאָה וְחָמָא לִיה לִיעֲקֹב דְּזִמִּין לְמִיפְק
מִנִּיה. מֵרְחוֹק כְּמָה דְּאָמַרְן מֵרְחוֹק וְלֹא לְזִמִּין קָרִיב.
אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר מֵאֵי שְׁבַחָא אִיהוּ לְאֲבֵרָהֶם כִּד
אֲסַתְּפֵל וְחָמָא דְּזִמִּין לְמִיפְק מִנִּיה יַעֲקֹב. דְּהָא כִּד
אֲזִיל לְמִיעֲקֹד לִיה לִיצְחָק, לָאוּ שְׁבַחָא כָּל כָּךְ אִיהוּ
דִּילִיה.

אָמַר לִיה וְדָאֵי (אמ) חָמָא לִיה לִיעֲקֹב דְּהָא מִקְדַּמַּת דְּנָא
יַדַּע אֲבֵרָהֶם חֲכָמָתָא, וְאֲסַתְּפֵל הַשְּׁתָּא בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי דְּאִיהוּ דְּרָגָא תְּלִיתָאָה לְמַעַבְד שְׁלִימוּ וְכַדִּין
חָמָא לִיה לִיעֲקֹב דְּכָתִיב וַיְרֵא אֶת הַמָּקוֹם. אֲבַל הַשְּׁתָּא
קִיַּיְמָא לִיה מְלָה מֵרְחוֹק בְּגִין דְּאֲזִיל לְמִיעֲקֹד לִיה לִיצְחָק
וְלֹא בַּעַא לְהַרְהֵר אֲבַתְרִיה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מִרְחוֹק חָמָא לִיָּה גּוֹ אֲסַפְקִלְרִיָּאָה דְּלֵא נְהָרָא בְּלַחֲדוּיָ, וּבְגִין כְּךָ חָמָא לִיָּה וְלֵא אֲתַגְלִי כְּלָא, דְּאֵלוֹ אֲסַפְקִלְרִיָּאָה דְּנְהָרָא הוּוּ שְׂכִיחַ עַל הַאי אֲסַפְקִלְרִיָּאָה דְּלֵא נְהָרָא אֲתַקְיִים עַלֵּיהּ אַבְרָהָם כְּדַקָּא יָאוֹת, אַבְל מִרְחוֹק, בְּלַחֲדוּיָ הוּוּ, מִרְחוֹק.

מֵאִי טַעְמָא אֲסַתְלַק מֵהַאי מְלָה אֲסַפְקִלְרִיָּאָה דְּנְהָרָא בְּגִין דְּהַאי דְּרַגָּא דִּיעֵקֵב הוּוּ. וּבְגִין דִּיעֵקֵב עַד לָא אֲתִיִּלִּיד לָא אֲשַׁתְּכַח הַשְּׁתָא עַל הַאי דְּרַגָּא. וְתוּ בְּגִין דִּיהֵךְ וַיִּקְבַּל אַגְרָא. וַיְרֵא אֶת הַמָּקוֹם מִרְחוֹק דָּא יַעֲקֹב כְּמָה דְּאֲתַמַּר מִרְחוֹק דְּלֵא זָכָה בֵּיתָה. (רֵאשִׁייה בְּעִינוּי בְּהַאי עֲלֵמָא אֱלָא

מִרְחוֹק מִגּוֹ הַאי דְּרַגָּא דְּהַאי כְּדָא כְּדָא יַעֲקֹב הָכָא דְּאֵף עַל גַּב דְּאֵתוּ לְהַהוּא רֵאשִׁייה וְחָמָא לִיעֲקֹב, אָמַר אַבְרָהָם וְדַאי קוֹדֶשֶׁת בְּרִיךְ הוּא יָדַע בְּגוֹנוּנָא אַחֲרָא דְּאֲתַחֲזוּי, מִיָּד וַיִּבֶן שֵׁם אַבְרָהָם אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְגוֹ. מִזָּה כְּתִיב לְעֵילָא וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי, הֲאֵא אֹקְמוּהָ.

אַבְל מֵאִי טַעְמָא לָא אֲתִיב לִיָּה (מִיָּד) מִיָּד. אֱלָא בְּגִין דְּהַאי אֲסַתְלַק מִרְחוֹמֵי דְּאָבָא עַל בְּרָא וּבְגִין כְּךָ כְּתִיב הַנְּפִי בְּנִי, הַנְּפִי דְּאֲסַתְלַקוּ רַחֲמֵי וְאֲתַהֲפַךְ לְדִינָא:

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם, וְלֵא כְּתִיב וַיֹּאמֶר אָבִיו, דְּהַאי לָא קָאִים עַלֵּיהּ כְּאָבָא אֱלָא בְּעַל מַחְלוּקַת הוּוּ בֵּיתָה. אֱלֹהִים יִרְאֶה לוֹ הַשָּׁה. יִרְאֶה לָנוּ מִבְּעֵי לִיָּה, מֵאִי יִרְאֶה לוֹ. אֱלָא אָמַר לִיָּה אֱלֹהִים יִרְאֶה לוֹ לְגַרְמִיָּה, כְּדָא אִיהוּ יִצְטְרִיךְ. אַבְל הַשְּׁתָא בְּנִי וְלֵא אָמַרָא. מִיָּד וַיִּלְכוּ שְׁנֵיָהֶם יַחְדָּו.

רַבִּי שָׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר (ישעיה לג) הֵן אֲרָאֲלֶם צָעֲקוּ חוּצָה
 מִלְּאֲכֵי שָׁלוֹם מֵרַיבִּיּוֹן. הֵן אֲרָאֲלֶם אֵלֶיךָ מִלְּאֲכֵי
 עֲלָאֵי. צָעֲקוּ בַּהֵיא שְׁעָתָא וּבְעוּ לְקִיּוּמָא עַל הַהֵיא מְלָה
 דְּכַתִּיב, (בראשית טו) וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ חוּצָה. בְּגִין כֶּךָ צָעֲקוּ
 חוּצָה.

מִלְּאֲכֵי שָׁלוֹם. אֵלֶיךָ אֲנִי מִלְּאֲכֵי אֲחֵרִין דְּהוּוּ זְמִינִין
 לְמִיָּהָר קָמִיה דְּיַעֲקֹב וּבְגִינִיה דְּיַעֲקֹב אֲבִטַח לִוְן
 שְׁלִימוֹ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכַתִּיב, (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ
 לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים. וְאֵלֶיךָ אֲקָרוּן מִלְּאֲכֵי
 שָׁלוֹם, כְּלָהוּ בְּכּוֹ פֶד חָמוּ לִיה לְאַבְרָהָם דְּעָקִיד לִיה
 לְיִצְחָק, וְאִזְדַּעְזְעוּ עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי וְכָלְהוּ עֲלִיה דְּיִצְחָק:
 וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלְּאֲפֵי יְיָ וְגו', פְּסִיק טַעְמָא בְּגוּוֹיָהוּ, דְּלֹא
 אֲבָרָהָם בַּתְּרָאָה כְּקִדְמָאָה. בַּתְּרָאָה (דף קכ ע"ב) שְׁלִים
 (נשא קלח א) קִדְמָאָה לָא שְׁלִים. כְּגוּוֹנָא דָא שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל,
 בַּתְּרָאָה שְׁלִים, קִדְמָאָה לָא שְׁלִים. בַּתְּרָאָה נְבִיא,
 קִדְמָאָה לָא נְבִיא. אֲבָל מִשָּׁה מִשָּׁה, לָא פְּסִיק, בְּגִין
 דְּמִיּוּמָא דְּאֵתִיּוּלִיד לָא אַעֲדִי מִנִּיה שְׁכִינְתָא. אֲבָרָהָם
 אֲבָרָהָם. רַבִּי חֲזִיא אָמַר בְּגִין לְאַתְעָרָא לִיה בְּרוּחָא אֲחֵרָא
 בְּעוּבָדָא אֲחֵרָא בְּלָבָא אֲחֵרָא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר אֲתַבְרִיר יִצְחָק וְאִסְתְּלִיק בְּרַעוּתָא קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּרִיחָא דְּקַטוּרַת בּוּסְמִין דְּקָרְבִין

כְּהַנִּיֵּיא קַמִּיה, תְּרִין זְמַנִּין בְּיוֹמָא וְאַשְׁתְּלִים קְרַבְנָא.
 דְּהָא צְעָרָא דְאַבְרָהָם הוּהּ בְּשַׁעְתָּא דְאַתְמָר לִיה אֵל
 תְּשַׁלַּח יְדָךְ אֶל הַנְּעַר וְאֵל תַּעֲשׂ לוֹ מְאוּמָה. חָשִׁיב
 דְּקַרְבְּנִיה לָא אֲשַׁתְּלִים וְלִמְגַנָּא עֶבֶד וְסִדֵּר כֹּלָא וּבְנֵה
 מְזֻבַּת. מִיָּד.

וַיֵּשֶׁא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה אֵיל אַחַר וְגו' הָא
 תְּנִינָן הוּא אֵיל דְאַתְבְּרִי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הָוָה, וּבִן
 שְׁנָתוֹ הָיָה כְּמָא דְאַתְ אָמַר, (במדבר ז) כָּבֵשׁ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ
 וְהָכִי אֲצַטְרִיף (נ"א) וְאַתְ אָמַרְתְּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. וְתוֹ וְהָא
 יִצְחָק לָא הָוָה בְּעַלְמָא, אֶלָּא אֶתְפַּקִּיד וְכוּ') (וְהָא יִצְחָק לָא הָוָה
 בְּעַלְמָא) וְאַתְ אָמַרְתְּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. אֶלָּא אֶתְפַּקֵּד חֵילָא
 לְאַזְדַּמְנָא הַהוּא אִימְרָא בְּשַׁעְתָּא דְאַצְטְרִיף לִיה
 לְאַבְרָהָם. כְּמָה דְכָל אַנּוּן מְלִין דְהוּוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת
 אֶתְמַנָּא חֵילָא לְאַזְדַּמְנָא הַהוּא מְלָה (לְהַהוּא זְמַנָּא) בְּשַׁעְתָּא
 דְאַצְטְרִיף לִיה. הָכִי נָמִי הָאִי אֵיל דְאַתְקָרִיב תַּחוּתֵיה
 דִּיצְחָק.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה סג) בְּכָל צָרְתָם לָא צָר וּמְלֶאךְ פְּנִיו
 הוֹשִׁיעֵם וְגו'. תָּא חֲזִי, בְּכָל צָרְתָם דִּישְׂרָאֵל כַּד
 אֲזַדְמֵן לִזְוֹן עָאקוֹן, כְּתִיב לָא בְּאֵלֶיךָ וְקָרִי בּוֹא"ו, בְּגִין
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲמָהוֹן בְּעָקוֹ. לָא בְּאֵלֶיךָ, אֶתְר
 עֲלָאָה יִתִּיר, אֶף עַל גַּב דְלָאוּ בְהַהוּא אֶתְר רּוּגְזָא וְעָקוֹ,

לְהִתָּם לְעֵילָא מְטָא עֲקָתָא דִּישְׂרָאֵל. לֹא בְּאֵלִ"ף כְּמָא
 דְּאֵת אָמַר, (תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. כְּתִיב בְּאֵלִ"ף
 וַיִּקְרֵי בּוֹא"ו.

וּמִלְּאָךְ פָּנִיו הוֹשִׁיעֵם. וְהָא אִיהוּ עֲמַהוֹן בְּהֵוּא עָקוּ,
 וְאֵת אֲמַרְתְּ הוֹשִׁיעֵם. אֲלֵא מוֹשִׁיעֵם לֹא כְּתִיב,
 אֲלֵא הוֹשִׁיעֵם מִקְדַּמַּת דְּנָא דְּאִיהוּ זְמִין בְּהֵוּא עָקוּ
 לְמַסְבַּל עֲמַהוֹן. תָּא חֲזִי, בְּכָל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל אֲנוּן
 בְּגָלוּתָא, שְׂכִינְתָא עֲמַהוֹן בְּגָלוּתָא, וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּכְתִיב
 (דברים ל) וְשָׁב יי אֱלֹהֶיךָ אֵת שְׁבוּתֶךָ וּרְחַמְךָ וְגו'.

דְּבַר אַחַר וּמִלְּאָךְ פָּנִיו הוֹשִׁיעֵם, דָּא שְׂכִינְתָא. דְּאִיהִי
 עֲמַהוֹן בְּגָלוּתָא וְאֵת אֲמַרְתְּ דְּאִיהוּ הוֹשִׁיעֵם. אֲלֵא
 הָכִי הוּא וְדָא, דְּאֵלִין אֲנוּן מִשְׁכְּנוֹתֵינוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּגָלוּתָא, וּבְגִין דְּשְׂכִינְתָא עֲמַהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲדַפְרָ לֹון לְאוּטְבָא לֹון וְלֵאֲפָקָא לֹון מִן גָּלוּתָא, דְּכְתִיב,
 (שמות ו) וְאִזְכֹּר אֵת בְּרִיתִי בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר וְעַתָּה הִנֵּה
 צַעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלַי.

וְגַם רְאִיתִי. לְאִסְגָּאָה רְאִיהָ אַחֲרָא דְּאִיהוּ קִדְמָאָה
 דְּכֵלָא, וְכְתִיב, (שמות ב) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֵת בְּרִיתוֹ דָּא
 שְׂכִינְתָא. אֵת אֲבָרְהָם לְאֲבָרְהָם מִבְּעֵי לֵיהָ, אֲלֵא אֵת
 אֲבָרְהָם דָּא הוּא חֲבָרוּתָא וְזוּוּגָא דִּילָהּ בְּאֲבָהָן. אֵת
 אֲבָרְהָם (במדבר קכ א) דָּא הוּא מְעַרְבִית דְּרוּמִית. אֵת יִצְחָק

דָּא הוּא צְפוּנִית מְעַרְבִית. וְאֵת יַעֲקֹב דָּא הוּא זְווגָא
 חָדָא, כְּלָלָא חָדָא, זְווגָא שְׁלִים כְּדָקָא יָאוּת.
 כְּגִוּוֹנָא דָּא אֵת הַשְּׁמַיִם דָּא הוּא כְּלָלָא מִדַּת לִילָה
 בְּיוֹם. וְאֵת הָאָרֶץ דָּא מִדַּת יוֹם בְּלִילָה כְּחָדָא.
 אוּף הָכָא בְּכֻלְהוּ אֵת, וּבִיעֲקֹב וְאֵת, לְמַהוּי כְּלָא זְווגָא
 חָדָא דְלָא מִתְפָּרְשִׁין דְּכַר וְנוֹקְבָא לְעֵלְמִין. וְזִמִּין קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאַכְרִזָּא בְּכָל עֲלָמָא וְלֹא שְׁמַעָא קָל דִּימָא
 (ישעיה סג) וַיֹּאמֶר אֲךָ עַמִּי הֵמָּה בָּנִים לֹא יִשְׁקְרוּ וַיְהִי לָהֶם
 לְמוֹשִׁיעַ. בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: (עד כאן פרשת וירא)

(דף קכא ע"א)

פְּרִשְׁת וַיְהִי חַי שָׂרָה

מְדַרְשׁ הַנֶּעְלָם
 וַיְהִי. רַבְּנָן פְּתַחֵי בְּהַאי
 קָרָא, (שיר השירים ז) לְכֹה דוּדֵי
 נִצָּא הַשָּׂדֶה גְּלִינָה בַּכְּפָרִים.
 תַּנּוּ רַבְּנָן הַיּוֹצֵא לְדֶרֶךְ
 יִתְפַּלֵּל שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת, תְּפִלָּה
 שֶׁהִיא חוֹבָה שֶׁל יוֹם. וְתְּפִלַּת
 הַדֶּרֶךְ עַל הַדֶּרֶךְ שֶׁהוּא
 עוֹשֶׂה. וְתְּפִלָּה שִׁיחֲזוֹר
 לְבֵיתוֹ לְשָׁלוֹם. וְלִימָא לְהוּ
 לְהַנִּי שְׁלֹשָׁה, אֲפִילוּ בְּאַחַד

זֹהַר
 וַיְהִי חַי שָׂרָה מֵאַה שָׁנָה
 וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַ
 שָׁנִים, רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר,
 (יונה א) וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה וַיִּטְלְהוּ
 אֶל הַיָּם וַיַּעֲמֵד הַיָּם מִזְעָפוֹ.
 הָכָא אֵית לְאַסְתִּכְלָא, מַאי
 טַעְמָא אַרְעִישֵׁת יִמָּא עֲלֵיהּ
 דִּיּוֹנָה, וְלֹא אַרְעִישֵׁת עֲלֵיהּ